

AVSTRIACI CÆSARES

MARIÆ ANNÆ AVSTRIACÆ

POTENTISSIMÆ

HISPANIARVM

REGINÆ

IN DOTALE AVSPICIVM

EXHIBITI.

NEC METAS RE RVM NEC TEMPO
HIS EGO
RA PONO
D. O. M.
AVSTRIACI CÆSARES
MARIÆ ANNÆ
MAGNI CÆS.is FERD.di III
FILIÆ
MAXIMI REGVM PHIL.ri IV
SPONSÆ
Potentiss.a Hispanæ Mon.diæ Reginæ
In dotale auspicium
INFANTIS MONARCHÆ
Totiusq: Sereniss.æ posteritatis
Exhibiti.
Ab Hortensio Pallauicino
Mediolan.si Soc. IESV
CAR.V. MAX
FRID. IIII PACIFI
ALB. II. HONORIF
FRIDE III
FERD. I
RVD. II
MATIAS. I
FERD. III
PL VS VL TRA
Fed. Agnellus sculpsit

MARIÆ ANNÆ AVSTRIACÆ.

Auguſtiſſimę, & Potentiſſimę Hiſpanę Monarchię, vtriuſq; orbis maximarum prouinciarum, & Inſubrię.

REGINÆ,

AC DOMINÆ SVÆ CLEMENTISSIMÆ.

Vdeo o REGINARVM MAXIMA Auſtriacos tuos Cæſares tibi repræſentare, nec exhorreſco ad tuæ maieſtatis apicem, cum nihil de meo exhibeam, ſed illud magnum, & auguſtum, quod Tui ſunt, imò Te ipſam tibi reddo, qua nihil in orbe terrarum maius & Auguſtius. Alterna ſiquidem felicitate cum Te vnam omnes maiorum tuorum imagines expreſſerint, Tu vna omnes exprimis, nec iniuria fit Heroum imaginibus, ſi in vna Heroina ſpectantur coloribus ſuis. Exhibeo tamen præſertim in dotale auſpicium regiæ poſteritatis, vt ſcias quos datura es ad Orbis vtriuſq; felicitatem INFANTES MONARCHAS, & iam nunc magna tua mente concipias tantarum imaginum coloſſos, tantorum nominum hæredes, Auguſtiſsima tot maximorum Cæſarum corona in æuum glorioſiſsimum radiantes. Agnoſces quoque opulentiam paternam, ac tuam. Poſt natum Romanum Imperium imò & huma-

nam Rempublicam, nullus præter maximum FERDINANDUM parentem tuum potuit, pro hæreditatis asse duodecim magnos Cæsares numerare. Hi cum Hispanis Monarchis eiusdem Gentilitatis Heroibus, alijsque Heroicis innumerabilium Principum nominibus, ex Austriaco patrimonio cedunt in magnam dotem tuam.

Quid deinde cum in Hispano solio rerum Domina, vtriusque orbis sceptro ditata

Cl. de nup. Mar. Aug. toto pariter dotabere Mundo?

Suspicies in stellantibus maiorum tuorum imaginibus veluti domestico Cælo, Solem parentem duodecim auitorum Cæsarum cælestia signa pererrantem. Hinc auspicatissimam tuam genituram in Hausburgica domo somniatis Cælestibus domibus illustriori: Hinc Horoscopum familiaris, AUSTRIAE GENTI, felicitatis terrarum, mariumq; dominatorem: Hinc maiores, minoresq; fortunas Dominæ rerum prosapiæ, diuinatione minime mendaci conijcies. Hoc Te Zodiaco Cæsarum radiantem, ac veluti coronatam, Italiæ prouinciarum Regina tibi magna ex parte vectigalis sublimes alpium suarum, nimirum coronæ suæ apices, ac turritum tot vrbibus, & arcibus caput inclinans, veneratur: Hispania centum populis ex vtroq; orbe Iberæ Monarchiæ tributarijs, ad pedes tuos prouolutis lætabunda, excipiet. In hoc domestico atrio Augustarum imaginum, tuorum morum Augustale aperio; nam non illustrium Imperatorum tantum, sed imperatoriarum virtutum, nobile atrium est. Scio tuos magnos Augustos maronianæ tubæ præconia, tuos imperatorum Optimos consularis panegyristæ laudes, tuos summos Heroas Orphæi Lyricinis plausum postulare. Sed illos ego exhibeo spectabiliores, si de tuo tantum non de meo spectentur, & ipsum meum silentium in pretio erit. Grandia argumenta tunc pro sua dignitate tractantur, cum eloquentiam omnem vincunt, quam exposcunt,

ſcunt , nec grandia eſſent , niſi omnem artis apicem ſuperarent. Confragoſi torrentes de populo minorum fluuiorum , ſtrepunt : magna & regia flumina cum tota ſua aquarum maieſtate ſilent. Nec veritas fuco , nec pulchritudo calamiſtro , nec maieſtas cothurno , nec felicitas phaleris indigent ; vt de ſuo maxima , per facunda & canora mendacia ſpecioſè creſcant ex alieno. Vulgare encomium eſt , quod vulgari poteſt. Omnia cæleſtia , quæ ſupra noſtratem Mundum ſuſpiciuntur , latere numinis prouidentia non ſinit. Hic vnicus eſt ſuperis labor , circumferre ſupra terrarum orbem magna illa corpora , genuinis alioquin radijs ſplendentia. Cum ad tui faſtigium aſſurgere non poſſet humilis , licet penniger calamus , has maiorum tuorum Cæſarum imagines expoſuit , quæ te laureata facundia in muta ſua hiſtoria loquerentur. Quamquam nec Hiſtoricæ tantum Auguſtæ imagines Te referunt , Oratrices prædicant , Poetriæ canunt , ſed & Auſpices innocentem quamdam haruſpicinam exercent futurorum. Quis enim dubitet de Auſtriaci hymenæi felicitate , & regiæ magnitudine ſobolis , qui ſciat coniugem eſſe in AUSTRIADUM nuptijs ſemper felicitatem : qui videat tam egregia exemplaria delineaſſe naturam , vt quos MARIA ANNA dederis Heroas abſolueret ? Euolue ingens patrimonium Hauſpurgicæ familiæ , vtriuſque orbis pretio ampliſsimum : præter germanicum imperium , quod calculis debetur meritorum , fere totum , dotalem hæreditatem eſſe comperies , vt iam in AUSTRIADUM nuptijs , omnium bonorum coniugia iniri dici poſsit , atque in capacem totius terrarũ Orbis Imperatricem , regnatricemq; domũ inferri. Alſatiam ALBERTO ſapienti peperit ſimul cum RUDOLPHO magno Imperatorum Auſtriadum Principe , auctoreq; Imperij , HEDUUIGGE ; Auſtriam , confineſq; principatus Hauſpurgicæ familiæ tuæ ELISABE-

THAE

THAE cum Alberto I. triumphatore nuptiæ, coniugarunt. Nata sunt eodem gemella partu Hungariæ, & Bohemiæ regna ALBERTO II. honorifico, ex altera ELISABETHA Sigismundi Cæsaris filia, ancillantibus magnæ duorum regnorum soboli Lusatia, Silesia, Morauia, alijsq; opulentissimis prouincijs. Eadem nuptiali iure renata sunt FERDINANDO I. Cæsari ex ANNA Uladislai Hungariæ, & Bohemiæ Regis filia. Burgundia septemdecim belgicis prouincijs stipata cessit MAXIMILIANO I. in dotalem hæreditatem, ex MARIA auspicatissimi nominis in Austriacis fastis, ac virtutum, quæ nomen implerent, Tuiq; auspices esse possent, Caroli Audacis Burgundiæ Ducis, Principisque belgarum, filia. Hispana Monarchia mortalis apex potentiæ, vtriusq; solis purpura illustris ex tot regnorum pondere, graui, sceptro potens, terrarum mariumq; ambitu, Cæli Zonis, imò ipso Cælo, omniumq; stellarum serto coronata, in IOANNA FERDINANDI, & ISABELLAE Catholicorum Regum filia PHILIPPO I. pulchro nupsit vnico sauguinis Austriaci hæredi Tritauo tuo, ac tui CONIUGIS MONARCHAE, ad quem PHILIPPAEUM nomen, potentia, ac virtus transmissa sunt, Abauo fortunatissimo. Oriens occidenti, & Atlantici maris Africa litora Americanis, omnisq; amplissima per immensa maria Lusitanici nominis potentia vno fuere coniuncta coniugio CAROLI V. maximi cum ISABELLA Emanuelis Portugalliæ Regis filia, & sanctissimo titulo maternæ dotis PHILIPPO II. quo nihil prudentius, nihil potentius Orbis terrarum vidit, transcripta. Omitto magna prouinciarum nomina, quæ CARINTHIAE, ac FERRETANAE REGIAE SPONSAE Austrij patrimonij Principatibus addidere. Omitto ipsum occidentis imperium eodem quo Hungariæ, & Bohemiæ regna partu, iterum ortum in

Au-

Austriaca domo, enitente tergeminam sobolem immensæ felicitatis ELISABETHA Augusta Sigismundi Cæsaris filia & Caroli IV. clarissimi imperatoris nepte, ex inclyta Lucemburgensium Comitum stirpe. Ita nata est atque adulta Austriaca potentia prouincijs cum Reginis, Austrijs principibus desponsatis, cum Regijs infantibus nascentibus populis, regnis ipsis in austriadum nuptijs, imò, & mundis in dotem numeratis. Quantam vero faustitatis molem pepererint ex vtroq; coniuge Austria, Austriæ nupta, & hymenæi toti austriaci, præter auspicatissima MARIAE CAROLI V. maximi filiæ cum MAXIMILIANO II. Cæsare, ANNAE eiusdem MAXIMILIANI II. filiæ cum PHILIPPO III. Monarcha potentissimo, alterius ANNAE Archiducis FERDINANDI filiæ cum MATTHIA Cæsare, tuus ipse MARITUS MONARCHA MARGARITAE Austriacæ FERDINANDI II. Pij Cæsaris sororis, ac Tu ipsa MARIAE Austriacæ eiusdem MONARCHAE PHILIPPI IV. sororis, & MARGARITAE Auiæ tuæ filiæ, immortalia, summæ felicitatis, ex Austriaca arbore germina, testamini. O auspicatissimos regnorum triumphatores Austriæ gentis hymenæos, quæ supra omnium augustarum, & regiarum familiarum beatitatem ferè totum terrarum orbem possidet, sanctissimo titulo Sacramentis nuptialibus obligatum, incruentis victorijs, non bellis sed coniugijs, non in laurea, sed in florea expugnatum! Quis deinde regiam posteritatem numerosissimam iam non sibi numeret, fastisque inscribat in ea domo, in qua semper innocenti duello, felicitas fæcunditasque certarunt, illa regnorum, hac Regum procreatrice, confusis etiam titulis, & altera alteri mixta, ita vt semper fuerit felix fæcunditas, fæcunda felicitas. Certè, cum Austriacos fastos lego, ac si stellarum aureis notis scripta volumina legerem, domusque

hæc Serenissima Cælum esset, suspicio non singulas stellas, sed earum quasi familias numerosa Prole progigni. Auspicia deinde promittunt gentiles Heroes INFANTI MONARCHAE, totique Regiæ posteritati, quam iam tot populorum vota concepere, ferè supra omnem eorumdem votorum granditatem. Omnia hæc tuorum maiorum Cæsarum simulacra in vnum confluunt, conflanturq; procul dubio supra communem hominum conditionem colossæum: Conspirabũt ad INFANTEM MONARCHAM beandũ certatim RUDOLPHI I. felicitas cum II. PRUDENTIA, I. FRIDERICI constantia, cum II. æquanimitate; I. MAXIMILIANI magnanimitas cum II. mansuetudine; CAROLI potentia cum MATTHIAE sub eiusdem diei Horoscopo nati iustitia, vtriusq; simul ALBERTI fortitudo, omne FERDINANDORUM tergeminum, imò innumerabile decus, & quod mireris vbique singulare. Demum omnis Austriaca virtus (quæ verò virtus iam non modo austriaca sit?) in vnum tuum Heroem coniurabit. Illa etiam tota cognomentorum familiarium nobilitas, ac veluti familia titulorum, magni, ex I. RUDOLPHO, triumphatoris, & honorifici ex ALBERTIS, Pulchri, & Pacifici, ex FRIDERICIS, maximi ex CAROLO, eius alexandri, quem ex Te, ac PHILIPPO Orbis terrarum votis omnibus expectat, nomini adhærebit. Et certe ex PHILIPPO magnum aliquem, ac victorem mundi Alexandrum iure omnes auspicamur, nam Olympia sinu Leonem fouens, Philippo in somnis occurrit cum Alexandri præsagia dedit. Ex Hauspurgico Gentilitio stẽmate coronatum Leonem Regia Nympha non ferre non potes. Denique auspicia dotalia tua sunt, quidquid Austriacum quadringentis fere solibus sanctum in virtutibus, augustum in fama, faustum infelicitate, gloriosum in potentia, magnum in nomine Orbis terrarum suspexit, Cælum spectauit.

Insigne Hauspurgensium Comitum Leo coronatus.

ſpectauit. Deſcende ergo e Cælo Sanctiſsime Hymen, duas extra Cælum Cæleſtes animas copulaturus, vt Auſtria, quæ in ſuis magnis titulis nullum fortaſſe numerat coniugiorum felicitate maiorem, geminatis auſpicijs, Auſtriæ nubente, ex Imperatoria & Regia Auſtriadum Heroum ſtirpe, nepos naſcatur, Rex Cæſarum, Cæſar Regum, & vtrorumq; Heros, hæreditarijs, ac dotalibus ſplendoribus clariſsimus. Stipent te denſi turmatim inter baſilica gaudia immortales amores, concordiaq; inter feſta hilaria, nuptis ſimul roſis, ac lilijs, floreas corollas pangente, omnium Heroinarum virtutum, charitumq; chori æternos Apriles ducant, quos fugientibus Aquilonibus, ſolus mitis AVSTER anni dominator, & ſæculi, flabit. Tu interim Reginarum maxima, ac feliciſsima, tua, Tuorumq; gloria, cui nomen ipſum MARIAE ANNAE, Imperium & gratias loquens, non ſolum pro præſagio, ſed & pro hiſtoria & panegyrico eſt, i quò te ſuperi vocant omnibus auſpicijs: homines votis omnibus rapiunt. Auſtriam Auſtriæ iunge, Hiſpaniam Germaniæ, Septentrionem Auſtro, Orientem Occidenti, Religionem Potentiæ, Fortitudinem Magnanimitati, Benificentiam Prudentiæ, Imperijs Regna, & quo nihil maius dici poteſt, omnes, totoſque FERDINANDOS PHILIPPIS. Nunquam Auſtria in Hiſpaniam, nunquam Hiſpania in Auſtriam ſine comite felicitate, nunquam non Cælo duce migrauit. Impone capiti coronam, circulum fere orbi terrarum parem, nec tamen illud implentem, coronatura maiori hac tuorum Imperatorum corona, regna ampliſsima. Indue purpuram, qua Orientis vincas purpuratum ſolis, & Occidentis paludamentum, imò ad vtriuſq; ſolis inuidiam radiantem. Aſcende ſolium magnitudini animi tui æquale, quod vtriuſq; mundi tergum premat.

Orbe coronata Orbis eris MARIA ANNA corona.

Iam tibi Inſubria coronatum altis montibus, magniſq; ar-

cibus caput, Urbs præsertim hæc Princeps, inter suæ clementissimæ Dominæ obsequia felicissima, submisit. Iam Hispania Cælo finitimam Pyrenem inclinans, Reginam suam salutat. Iam tibi Atlas subditus, Rex montium, cum Peruanis & Brasilis iugis, insertos astris apices demittit. Iam Tibi ab omni quadrifidi Cæli cardine Euri, Boreæ, Austri, Zephyriq; Principes venti tributarij animas suauiores inspirant. Iam Ganges, Rhenus, Eridanus, Tagus coronata flumina aquas pretiosioribus gemmis, metallis, electrisq; diuites instillant vectigales. Iam Tibi Europa, Asia, Africa, America ancillantes suæ Dominæ, thalamum adornant, totumq; magnum mundum, muliebrem mundum destinant Sponsæ Regnatrici. Iam gemmas legunt breuia illa, & diurna mortalium sidera, quibus Tibi Reginæ suæ, amabili & pretiosa tempestate grandinat Oriens. Iam aurum congerunt, quod Tibi e suis venis in amantissimum suæ fidei tributum euiscerat Occidens. Iam expiscantur Tibi vtriusque Occeani, ac solis filias, Cæli lachrymas, terrarumq; gaudia, vniones. Iam texunt Tibi dibaphas Eoo, occiduoq; murice purpuras. Iam Tibi extirpant pretiosa marium tuorum arbusta, ramosa coralla, purpuratos lapidum Reges, vbi semel Cælum aspexerint. Iam omne tuis pedibus aduoluunt sudatum in montibus, aquis, siluis, regnorum pretium.

Cl. ad ser. Sub pedibus tegitur terra fretumque tuis.

Agnoscet Dominum pondus mare, reuerebitur Heroinam, quæ non vnius, sed tot Cæsarum fortunatissimorum fortunam vehit, velificantem secundissimis Austris nauim cum maiestate feret, nec rebellabit infidi elementi regnum, licet fere semper ventorum inconstantium animarum coniuratione tumultuans. Ubi irradiarint MARIA ANNA, & FERDINANDUS Helena, & Castor lucida, & benefica sidera in reuerentiam tantæ maiestatis contumaces etiam fluctus, ventosque componet, & tot marium Dominæ

totam

totam seruire coget Aeoliam. Intelligit Hispania bonum suum: excipiet Te, tuis nuptijs ad spem felicitatis immortalis erecta effusis cum gaudijs etiam populis. Iam promittit te sibi, nec mendacibus auspicijs, nec falsis votis geminato in Te Regio, & Imperatorio decore Elisabetham Aragoniam Sanctissimam reginam, prudentia sua Regnorum pacatricem, & Pulcheriam sapientissimam Imperatricem beneficentia sua populorum matrem. Sperat se in vna MARIA ANNA Clothildes, *Blancas, Radegundes, Cunegundes, Eleonoras, Margaritas, Birgittas, aliaq; sanctissimarum regiarum Heroidum prodigia numeraturam. Expectatur a te pulcherima Iride inter ferruginea bellorum nubila irradiante, & orbi terrarum pacis, & potentissimo PHILIPPO, Hispanisq; regnis, INFANTIS MONARCHAE, regiæq; posteritatis numerosa serenitas. Hæc dies felicitatis, quam Te sponsa veluti in aurora haurimus, TE matre nunquam occidet. Aurei fluent dies vbi coniunctis cum MAXIMO TVO CONIVGE radijs, Hispanæ monarchiæ orbẽ illustraueris, & solem dederis. Iuncti Austri fortiores, impetum procellosi Aquilonis frangent, & longum hoc difflabunt belli europæi dedecus. Cedent reginæ manui tuæ, omnes obices pacis, etiam si senuerint, & radices egerint, regna ipsa impulsuræ, si obstabunt. Austriaca potentia, quæ vix crescere potest, nullum cumulum fere admittit felicitatis, præter pacem. Stabit autem tunc sicut Orbis terrarum immensa mole, magnisq; ponderibus suis. Iam decrepita est ferrea ætas, ea moriente, aurea nascetur. Et sanè quid aliud etiam, quam auream ætatem præfert tuum ipsum auspicatissimum nomen, cum imperium gratiarum & regnantes charites sonat? Nihil lætius consecrare poterit immortalitati tuas nuptias, quam armorum proscriptio, gemellusq; cum INFANTE MONARCHA Orbis triumphatore, post debellata omnia bella, triumphalis pacis*

 partus.

partus. Iam nunc Insubria adhuc ex recentibus victorijs inuictissimi, aequè ac victoriosissimi Marchionis Caracenæ Fabiana prudentia, Cæsarea felicitate, ac tuis POTENTISSIMA REGINA, etiam auspicijs, quæ rerum Insubricarum DOMINA, iam aderas præsentissima, ter maximi, in suo capite laureata, eum induit, quem tu vides immensæ lætitiæ vultum, & vix capit ingentia gaudia, quæ tuus aduentus, congessit, ac prima præludia gratiarum.

Adspice conuexo nutantem pondere mundum,
Terrasq; tractusq; maris, Cælumq; profundum:
Virg.& 4. Adspice venturo lætentur vt omnia sæclo.

Quid erit cum geminata fælicitate pacato Orbi terrarum INFANTEM MONARCHAM dederis, de quo cani possit inter festa hilaria veriori præsagio

Vltima cumæi venit iam carminis ætas,
Magnus ab integro sæclorum nascitur ordo;
Iam redit & Virgo, redeunt saturnia regna,
Iam noua progenies Cælo demittitur alto.

Quid erit cum claram tot Diuum Cæsarum, & maximorum Monarcharum sobolem dederis, Magnum AVSTRIADVM INCREMENTVM, cuius in vultu vterq; Parens irradiet, augustam, regiamq; prolem, si fieri potest FERDINANDIS, ac PHILIPPIS MAXIMIS maiorem. Euoluent ex Te PHILIPPAEA, ac FERDINANDAEA sæcula felicissima, qui nascentur ad libertatem Orbis Ortodoxi Regij liberi tui, omnium Cæsarum Austriadum titulis, Regumq; coronati. Ibit in PHILIPPOS hæreditaria PHILIPPI I. regnatrix Prudentia, II. victrix iustitia, III. Religio triumphatrix, IV. Clementia seruatrix, & in FERDINANDOS transcribetur dotalis FERDINANDI I. augusta Magnanimitas, II. constans Pietas, III. fortis Religio IV., auspicatissima Probitas. Rursusq; iuncti simul

mul FERDINANDI, & PHILIPPI, conſecrata immortalitati nomina, omnem tuam poſteritatem beabunt. Expectantur ex Te THESEI, theatris quidem digni, quales certantibus vbiq; magnificentia, atque elegantia, ſupra tituli ſplendorem sereniſsimis oculis ſpectabis; non tamen theatrales tantùm, ſed veri Heroes, quibus orientibus noua ſemper regna naſcantur, pugnantibus fatales a Patre enſes ad domandos populos, proſternendoſq; minotauros, ariadnæa a matre filia, quæ ſoſpitent, inſerantur. Hæc ſuperum auſpicia, hæc hominum vota, hæc Orbis terrarum Votiua auſpicatiſsima felicitas, dum MARIA ANNA FERDINANDI III. magni Cæſaris non degener filia, PHILIPPO IV. Regum maximo non impar ſponſa nubit, pronuba diuinitate, Cælo paranympho e ſuis ignibus thædam accendente, auguſtam Nymphæ Regnatricis formam, opinione etiam magna, & fama maiorẽ, augente modeſtiæ flammeo, aurea fide in annulo æternitatis, adamantinam maritante concordiam, effuſiſque in dotem omnibus, quibus nihil pretioſius inueniri poteſt, Auſtriacis bonis. Ibis regnatrix Sponſa, ſol auſtriace, cæleſtium motu, quando & illorum beneficentia radias, & immortalitate viues, in Hiſpaniam, quæ ſolis thalamus dicitur: Ibis in Occidentem, nec dubitari poteſt, quin Heſperus Heſperiæ naſcatur, & sereniſsimorum infantium, illuſtrium veluti ſtellarum, firmamentum. Interim potentiſsima & clementiſsima Hiſpanæ Monarchiæ REGINA Orbis terrarum felicitati.

MARIA ANNA

in eam auream, quam de te condes ætatem
anna, perenna.

Fabricius Banfus Prouincialis Soc. IESV in Prouincia Mediolanensi.

CVM opus cuius titulus est, *Austriaci Cæsares Mariæ Annæ Austriacæ potentissimæ Hisp. Reginæ in dotale auspicium exhibiti*, a P. Hortensio Pallauicino compositum tres ex eadem Societ. Patres recognouerint, & in lucem edi posse probauerint potestate ab Adm. Reu. P. nostro Præposito Generali Vincentio Carrafa mihi facta, facultatem concedo vt typis mandetur, si ijs, ad quos pertinet videbitur. Mediol. 24. Aprilis 1649.

Fabricius Banfus.

AVstriacorum Cæsarum genealogiam, heroicas virtutes, gestaque celeberrima ab Admodum R. P. Hortensio Pallauicino e Societate IESV publico Sacræ Theologiæ in Braydensi Collegio professore eruditè repræsentata Mariæ Annæ Ferdinandi III. magni Cæsaris filiæ, ac Philippi IV. Regum maximi sponsæ, & optima de Austriaci hymenæi felicitate, regiæque sobolis ingenti spe auspicia de mandato Reuerendissimi P. Inquisitoris legi, cumq; omnia nitantur historica veritate, sanamque doctrinam redoleant, ad communem Reipublicæ Catholicæ vtilitatem, ac lætitiam spectare censeo si hæc publici iuris fiant.

Ego Iacobus Philippus Butius Doctor Collegij Ambrosiani, & interpres Sanctæ Inquisitionis.

Die 25. Aprilis 1649.

Attenta suprascripta relatione. Imprimatur Fr. Basilius Commissarius Sancti Officij Mediolani.

Io. Paulus Mazuchellus pro Eminentissimo D. Cardinali Archiepiscopo.

Comes Maioragius pro Excellentissimo Senatu.

SYLLABVS SCRIPTORVM,

Quorum auctoritate nituntur ea, quæ in hoc libro hiſtoricè dicuntur.

Brahamus Bzouius in ann. Eccl.
Alfonſus Ciacconius in vi. Pont.
Andreas Brunner in exc. tutel.
S. Antoninus in Chron.
Caſperius Geuartius.
Compendium vitæ Rom. Imper. edit. Romæ anno 1606.
Cæſar Campana in hiſt. Mundi.
Donatus Boſſius in Chron.
Famianus Strada in hiſt. Belg.
Franciſcus Tertius.
Franciſcus Sanſouinus de Princ. Auſtr.
Comes Galleatius Gualdus Prioratus.
Gaſpar Scioppius in Stem. Aug. Dom. Auſt.
Hieronymus Bardus in vit. Ferd. I. Max. II., & Rud. II.
Hieronymus Gheuillardus de gen. Auſt. (tino.
Hiſt. Tranſil. relatæ à Ferd. Donno Collę ab equite Cyro Spon-
Hiſtoriographus Sereniſs. Sab. Ducis in Amed. pacif.
Hiſt. Bellorum German. in vernac. ſer. verſa à Iacobo de Noris.
Horatius Turſellinus in epit.
Io. Cochlæus in hiſt. Huſſit.
Io. Baptiſta Tonſus in vita Eman. Philib. Sab. Duc.
Io. Cuſpinianus in Auſtria.
Io. Nauclerus in Chron.
Io. Rhò in var. virt. hiſt.
Io. Fridericus Mateneſius.
Iulius Cæſar Bullengerius in hiſt. ſuorum temporum.
Iulius Solimanus in Elog. Bohem. Reg.
Laurentius Surius in Comp. ab an. 1500. ad 1576.

Ludo-

Ludouicus Mutius.
Martinus Crommerus in Polon.
Michael ab Iſcelt in ſupplem. ad Sur.
Odoricus Raynaldus in annal. Eccleſ.
Onuphrius Panuinus in lib. Rom. Princ.
Paulus Ballionius in vit. Ferd. II.
Paulus Iouius in hiſt. & elog.
Paulus Santorius in vita Rudolphi II.
Philibertus Pingonius in arbore gentil. Sax. & Sab. Ducum.
Platina in vitis Pontif.
Petrus Mexias in hiſt. Rom. Imper.
Richardus Bartolinus.
Ranucius Picus in ſpeculo Princ.
Triſtanus Calchus in hiſt. patrijs.

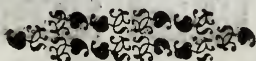

FA-

FRANCORVM REGES

A Pharamundo primo Francorum in Germania Rege, vſque ad Theodebertum II. ex quo Hauſpurgenſium Comitum, qui poſtea AVSTRIACI CAESARES, ſtirps, SIGEBERTVS prodijt, ſecundum chronographicam temporum ſeriem deducti.

PHARAMVNDVS. I. Francorum in Germaniâ Rex.
CLODIOCRINITVS. Pharamundi Filius.
MEROVEVS, alio nomine MEROVICHVS, & ab eo Merouingi ſequentes Reges.
CHILDERICVS, Sub quo Franci Gallias occupauere.
CLODOVEVS Primus Chriſtianus Francorum Rex: ſub hoc Romanum Imperium in Gallijs defecit.
CLODOMIRVS.
THEODERICVS. I.
THEODEBERTVS. I.
THEOBALDVS.
CHILDEBERTVS I.
CLOTARIVS. I.
CHEREBERTVS. alio nomine ANBERTVS.
SIGEBERTVS. I.
CHILPERICVS. I.
GVNTHRANNVS.
CHILDEBERTVS. II.
THEODEBERTVS. II. Francorum Auſtraſiorum Rex, SIGEBERTI Auſtraſiæ Regis Pater, a quo exule, & paterni Regni exorte natus eſt SIGOPERTVS CONTINENS Hauſpurgentium Comitum primus.

COMITES HAVSPVRGENSES

Per quos originem ducunt ab Austrasiæ Regibus
AVSTRIACI CAESARES.
Cum cognomentis, quæ illis, sua cuique ætas, addidit.

SIGOPERTVS CONTINENS, SIGEBERTI Austrasiæ Regis filius, Comes Hauspurgensis primus.
OTTOPERTVS GRAVIS. II.
BABO GRATVS. III.
ROTHERIVS ÆQVVS. IV.
HETOPRECHTVS CAVTVS. V.
RAMPRECHTVS GRATIOSVS. VI.
LVITHARDVS RELIGIOSVS. VII.
GVNTRAMVS Primus FORTIS. VIII.
LVITFRIDVS LAVDATISSIMVS. IX.
HVNFRIDVS HONORATVS. X.
GVNTRAMVS Secundus MODESTVS. XI.
BETZO FORTIS. XII.
ROPATO CONSTANS. XIII.
BERNHERVS LIBERALIS. XIV.
OTHO PRVDENS. XV.
ALBERTVS Primus DIVES. XVI.
ALBERTVS Secundus TACITVRNVS. XVII.
ALBERTVS Tertius SAPIENS. XVIII.
RVDOLPHVS MAGNVS Primus Comitum Hauspurgensium IMPERATOR.

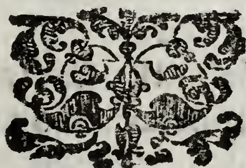

AV-

AVSTRIACI CÆSARES.

Adnotata chronographia annorum, quibus imperarunt, & adſcriptis nominib: Imperatorum, qui intermixti regnarunt.

RVDOLPHVS. I. MAGNVS. ab anno. 1273. ad 1291.
Adolphus ad annum. 1300.
ALBERTVS. I. TRIVMPHATOR. ad annum. 1310.
Henricus. VII. ad annum. 1313.
FRIDERICVS. III. PVLCHER. ad an. 1330. ſimul cum Ludouico.
Ludouicus. V. ad annum. 1347.
Carolus. IV. ad annum. 1378.
VVenceſlaus. ad annum. 1400.
Robertus. ad annum. 1408.
Sigiſmundus. ad annum. 1435.
ALBERTVS. II. HONORIFICVS. ad annum. 1439.
FRIDERICVS. IV. PACIFICVS. ad annum. 1493.
MAXIMILIANVS. I. ad annum. 1519.
CAROLVS. V. MAXIMVS. ad annum. 1556.
FERDINANDVS. I. ad annum. 1564.
MAXIMILIANVS. II. ad annum. 1576.
RVDOLPHVS. II. ad annum. 1612.
MATTHIAS. ad annum. 1619.
FERDINANDVS. II. ad annum. 1637.
FERDINANDVS. III. Imperans.

AVSTRIACI MONARCHÆ HISPANIARVM REGES.

Adiectis annis quib: regnarunt.

PHILIPPVS. I. PVLCHER ab anno 1501. ad annum 1506. viuente Ferdinando Catholico Socero.
CAROLVS. V. MAXIMVS. ad annum. 1556.
PHILIPPVS. II. ad annum. 1598.
PHILIPPVS. III. ad annum. 1621.
PHILIPPVS. IIII. Regnans.

AVSTRIACI HVNGARIÆ, ET BOHEMIÆ REGES.

Adiunctis annis quib. inaugurati sunt.

RVDOLPHVS MITIS, inter Austriacos Principes secundus, solius Bohemiæ Rex anno 1307.
ALBERTVS, inter Austrios Principes. V. inter Imperatores. II. Rex Hungariæ, & Bohemiæ eodem anno. 1435.
LADISLAVS Rex Hungariæ, & Bohemiæ eodem anno. 1440.
FERDINANDVS. I. Cæsar Rex Hungariæ, & Bohemiæ eodem anno. 1527.
MAXIMILIANVS. II. Cæsar Rex Bohemiæ electus anno. 1548., coronatus anno 1562. Rex Hungariæ anno. 1563.
RVDOLPHVS inter Austrios Principes, VI. inter Imperatores.

ratores. II. Rex Hungariæ, & Bohemiæ eodem anno. 1573.

MATTHIAS Cæſar Rex Hungariæ anno. 1610. Bohemiæ. anno. 1611.

FERDINANDVS inter Auſtrios Principes. V. inter Imperatores. II. Rex Bohemiæ anno. 1617. Hungariæ. 1618.

FERDINANDVS. III. Cæſar Rex Bohemiæ anno 1621. Hungariæ. 1625.

FERDINANDVS. IIII.

AVSTRIACÆ GENTIS AVGVSTÆ

Propagatio a RVDOLPHO. I. Magno Imperatore recta ſuccedentium ſerie per vtrunque, GERMANICORVM CÆSARVM, & HISPANORVM MONARCHARVM, qui modo regnant, ordinem.

RVDOLPHVS. I. Magnus Cæſar Auſtriadum primus.

ALBERTVS. I. Triumphator Cæſar, & primus Archidux Auſtriæ.

ALBERTVS. II. Sapiens.

LEOPOLDVS. III. Probus.

ERNESTVS. I. FERREVS.

FRIDERICVS. III. Pacificus. Cæſ.

MAXIMILIANVS. I. Cæſar.

PHILIPPVS. I. Pulcher Hiſpaniarum Monarcha.

CAROLVS. V. Cæſar, & Hiſpaniarum Monarcha.

PHILIPPVS. II. Hiſpaniarum Monarcha.

PHI-

FERDINANDVS. I. Cæſar.

CAROLVS. II. Archidux Auſtriæ.

FERDINANDVS. II. Pius

PHILIPPVS. III. Hispaniarum Monarcha.
PHILIPPVS. IIII. Hisp. Mon.
Pius Cæsar.
FERDINANDVS. III. Cæs.
FERDINANDVS. IIII. Rex Hũgariæ, & Bohemiæ.

AVSTRIACÆ GENTIS

Propagatio per Serenissimas Fæminas deducta a RVDOLPHO. I. Magno ad FERDINANDVM. III. Cæsarem, & PHILIPPVM. IIII. Hispaniarum Monarcham.

ANNA HOENBVRGENSIS.

Alberti Hoenbur. Comit. Filia, RVDVLPHI. I. Magni Cæsaris vxor, ALBERTI. I. Triumphatoris Mater.

ELISABETHA CARINTHIA.

Meinhardi Ducis Carint. Fil., ALBERTI. I. Cæs. vxor ALBERTI. II. sapientis Mater.

IOANNA FERRETANA.

Vdalrici Comit. Ferretarum Fil., ALBERTI Sapientis vxor, LEOPOLDI. III. Probi Mater.

VIRIDA VICECOMES.

Barnabæ Vicecom. Principis Mediolan. Fil., LEOPOLDI Probi Vxor, ERNESTI Ferrei Mater.

MARGARITA POMERANA.

Bugislai Pomeraniæ Ducis Fil., ERNESTI Ferrei vxor FRIDERICI. IV. Pacifici Cæsaris Mater.

ELEONORA LVSITANA.

Eduardi Portugalliæ Regis Fil., FRIDERICI Pacifici vxor; MAXIMILIANI. I. Cæsaris Mater.

MARIA BVRGVNDA.

Caroli Aud. Burgundiæ Ducis Fil., MAXIMILIANI I. Cæs.

vxor, PHILIPPI. I. Hiſpaniarum Monarchæ Mater.

IOANNA HISPANA.

FERDINANDI, & ISABELLÆ Catholi. Reg. Fil. PHILIPPI. I. vxor, CAROLI. V. Maximi, & FEDINANDI. I. Cæſarum Mater.

ISABELLA LVSITANA.

Emmanuelis Luſit. Reg. Fil. CAROLI. V. vxor, PHILIPPI. II. Hiſpan. Monar. Mater.

ANNA AVSTRIACA.

MAXIMILIANI. II Cæſaris Filia PHILIPPI. II. vxor, PHILIPPI. III. Hiſpaniarum Monar. Mater.

MARGARITA AVSTRIACA.

CAROLI Archid. Fil. PHILIPPI. III. vxor, PHILIPPI. IV. Maximi Hiſpa. Monarchæ Mater.

MARIA ANNA AVSTRIACA.

FERDINANDI. III. Cæſar. Fil., PHILIPPI IV. Hiſpan. Monarchæ vxor.

ANNA IAGELLONICA.

Vladiſlai Hung., & Bohem. Reg. Fil. FERDINANDI. I. Cæſaris vxor, CAROLI Archiducis Mater.

MARIA BAVARA.

Alberti. V. Bauariæ Ducis Filia, CAROLI Archiducis vxor, FERDINANDI II. Pij Cæſar. Mater.

MARIA ANNA BAVARA.

VVillelmi. V. Bauariæ Ducis Fil., FERDINANDI. II. Cæſa. vxor, FERDINANDI. III. Cæſar. Mater.

MARIA AVSTRIACA.

PHILIPPI. III. Hiſpa. Monar. Fil. FERDINANDI. III. Cæſa. vxor, FERDINANDI. IV. Hunga. & Bohem. Regis Mater.

MA-

MARIÆ ANNÆ

Potentiſſimæ Hiſpaniarum Reginæ

ORIGO

A Regibus Gothicis, Caſtellæ, ac Legionis.

1. *SEVERIANVS Dux prouinciæ Carthag. cuius, vxor Theodora Regij Gothorum ſanguinis.*
2. *THEODOSIA Regina a Liuua fratre in regni conſortem adoptata, vxor Leouigildi, qui poſt occiſum S. Hermenigildum filium, & martyrem obijt Catholicus anno 586.*
3. *RECAREDVS Goth. & Hiſpaniarum Rex.*
4. *GEILA vel Agilanus frater Liuuæ, & Suinthilæ Regum, & patruus Recimeri Regis.*
5. *PETRVS Dux Cantabriæ.*
6. *FROILANVS Dux Cantabriæ.*
7. *VEREMVNDVS. I. Rex obijt anno. 791.*
8. *RANIMIRVS. I. Rex.*
9. *ORDONIVS. I. Rex.*
10. *ALFONSVS. III. Magnus Rex.*
11. *ORDONIVS. II. Rex.*
12. *RANIMIRVS. II. Rex Alfonſi. IV. Regis frater.*
13. *ORDONIVS. III. Rex.*
14. *VEREMVNDVS. II. Podagricus Rex.*
15. *ALFONSVS. V. Rex.*
16. *SANCTIA Regina.* 1038. *cuius maritus Ferdinandus Magnus. I. Rex Caſtellæ filius Sanctij Magni Hiſpaniæ Imperatoris.*
17. *ALFONSVS. VI. Fortis Hiſpaniæ Imperator.*
18. *VRRACA Regina, cuius maritus Raimundus Comes Burgundiæ regij generis.*

AL-

19. *ALFONSUS. VII. Rex, renunciatus Imperator. Hispani.* 1155. *obijt anno* 1157.
20. *FERDINANDUS. II. Rex Legionis.*
21. *ALFONSUS IX. Rex Legionis, cuius vxor Berengaria filia maior Alfonsi. VIII. Regis Castellæ.*
22. *FERDINANDUS. III. Sanctus Rex Castellæ, & Legionis, cuius vxor Beatrix filia Philippi Sueui Imper., ob. an.* 1252.
23. *ALFONSUS X. Sapiens, & Astrologus, electus Imperator cessit Imperij Iure RUDOLPHO I. Magno Austriaco.*
24. *SANCTIUS. IV. Rex.*
25. *FERDINANDUS. IV. Rex.*
26. *ALFONSUS. XI. Rex.*
27. *HENRICUS. II. Rex.*
28. *IOANNES. I. Rex.*
29. *HENRICUS III. Rex.*
30. *IOANNES. II. Rex.*
31. *ISABELLA Reg. vxor Ferdinandi Catholici obijt an.* 1504.
32. *IOANNA Regina vxor Philippi.* I.
33. *FERDINANDUS.* I. *Imperator.*
34. *CAROLUS Archidux.*
35. *FERDINANDUS.* II. *Pius Imperator.*
36. *FERDINANDUS.* III. *Imperator.*

MARIA ANNA Hispaniarum Regina.

Ab ISABELLA per septem gradus deriuatur ex materna etiam origine MARIA ANNA: nimirum per ISABELLAM Reginam, IOANNAM Reginam, CAROLUM V. Imperat. & Monarcham, PHILIPPUM. II. Monarcham, PHILIPPUM. III. Monarcham, & MARIAM Austriacam PHILIPPI. IV. Sororem, ac III. *Filiam. Alia etiam origo habetur per MARIAM MAXIMILIANI II. Fil. MARIÆ ANNÆ Hisp. Reg. Proauiam.*

D MA-

MARIÆ ANNÆ

Potentiſſimæ Hiſpan. Reginæ

ORIGO

A Regibus Suprarbienſib., & Aragoniæ.

1. *EXIMINUS ſiue Ximenus Rex Aquitaniæ.*
2. *INNICUS Ariſta Rex Suprarbienſis obi. an.* 870.
3. *GARSIAS Innicus Rex Suprarbienſis, cuius vxor Urraca filia vltimi Comitis Aragoniæ.*
4. *SANCTIUS Abarca Primus Rex Aragoniæ obi. an.* 993.
5. *GARSIAS. I. Abarca.*
6. *SANCTIUS. II. Galindus.*
7. *GARSIAS. II. Tremulus.*
8. *SANCTIUS Magnus, vel Maior Hiſpaniæ Imperator.*
9. *RANIMIRUS. I. Rex Aragoniæ, dictus Chriſtianiſſimus.*
10. *SANCTIUS. IU. Rex Aragoniæ.*
11. *RANIMIRUS. II. Monachus Rex Aragoniæ.*
12. *PETRONILLA Regina Aragoniæ, vxor Berengarij Comitis Barcinonenſis.*
13. *ALFONSUS. II. Caſtus Rex Aragoniæ.*
14. *PETRUS. II. Catholicus.*
15. *IACOBUS. I. Expugnator.*
16. *PETRUS. III. Magnus, cuius vxor Conſtantia Neptis Friderici II. Imper. ex Manfredo Rege Siciliæ.*
17. *IACOBUS. II. Caſtus, cuius frater Alfonſus. III. Beneficus.*
18. *ALFONSUS. IU. Benignus.*
19. *PETRUS. IU.* Ceremonioſus, *cuius vxor Eleonora filia Petri Regis Siciliæ.*
20. *ELEONORA Regina vxor Ioannis. I. Reg. Caſtel.*

21. *FER-*

21. *FERDINANDUS. I. Honestus Rex Aragoniæ.*
22. *IOANNES. II. Magnus Rex Arago., & Nauarræ.*
23. *FERDINANDUS. II. Catholicus Rex Aragoniæ.*
24. *IOANNA vxor Philippi. I. Austriaci.*

FERDINANDUS. I. Imrator.
CAROLUS Archidux.
FERDINANDUS. II. Pius Impera.
FERDINANDUS. III. Imper.
MARIA ANNA Hispaniarum Regina.

Carolus V. Imper. & Monarcha Rex Aragoniæ, & Castellæ.
PHILIPPUS. II. Monarcha.
PHILIPPUS. III. Monarcha.
MARIA Austriaca Imperatrix vxor Ferdinandi III. Imperat.
MARIA ANNA Hispaniarum Regina.

MARIÆ ANNÆ

Potentissimæ Hispaniarum Reginæ

ORIGO

A Regibus Nauarræ, siue Vasconum.

1. *GARSIAS Rex Nauarræ Sanctij magni filius occisus anno* 1053.
2. *SANCTIUS Garsias.*
3. *RAMIRUS.*
4. *GARSIAS Ramiri.*
5. *SANTIUS Sapiens.*
6. *BLANCA REGINA vxor Theobaldi Comitis Campaniæ*
7. *HENRICUS Crassus.*
8. *IOANNA Regina vxor Philippi Pulchri Regis Galliæ.*
9. *LUDOUICUS Huttinus Rex Nauarræ, & Galliæ.*
10. *IOANNA Regina vxor Philippi. III. Reg. Gal.*
11. *CAROLUS. II. Rex Nauarræ.*

12. *CAROLUS. III.*
13. *BLANCA Prima vxor Ioannis secundi Regis Aragoniæ, & Nauarræ.*
14. *ELEONORA vxor Gastonis Foxij Comitis.*
15. *CATHARINA vxor Gastonis Foxij Sandali Comitis.*
16. *ANNA vxor Uladislai Hunga. & Bohemiæ Regis.*
17. *ANNA vxor Ferdinandi. I. Imperatoris.*

CAROLUS Archidux vel MAXIMILIANUS. II. Imp.
FERDINANDUS II. Imp. Pius.
FERDINANDUS III. Imp.
MARIA ANNA Hispaniarum Regina.

ANNA vxor Philippi II. Hisp. Reg.
PHILIPPUS. III. Hisp. Reg.
MARIA vxor Ferdinandi III. Imper.
MARIA ANNA Hisp. Reg.

MARIÆ ANNÆ

Potentissimæ Hispaniarum Reginæ

ORIGO

A Regibus Portugalliæ.

1. *HENRICUS, cuius vxor Tarasia filia Alfonsi VI. Regis Castellæ, Comes Portugalliæ.*
2. *ALFONSUS. I. Rex Portugalliæ obijt.* 1185.
3. *SANCTIUS. I. Rex.*
4. *ALFONSUS. II. Crassus Rex.*
5. *ALFONSUS. III. Rex.*
6. *DIONYSIUS Rex.*
7. *ALFONSUS. IV. Ferox Rex.*
8. *PETRUS Crudelis Rex.*
9. *IOANNES. I. Rex.*
10. *EDUARDUS Rex.*

FER-

FERDINANDUS Infans vel EMMANUEL Rex
ISABELLA Augusta vxor Caroli. V. Imper.
PHILIPPUS. II. *Monarcha.*
PHILIPPUS. III.
MARIA Augusta vxor Ferdinandi. III. Imper.
MARIA ANNA Hispaniarum Regina.

ELEONORA vxor Friderici. IV. Pacifici Imper.
MAXIMILIALUS I. Imp.
PHILIPPUS. I. Austr. Rex Hisp.
FERDINANDUS. I. Imp.
CAROLUS Archidux.
FERDINANDUS. II. Imp.
FERDINANDUS. III. Imp.
MARIA ANNA Hispaniarum Regina.

MARIÆ ANNÆ

Potentiſſimæ Hiſpan. Reginæ

ORIGO

Ab Henrico Aucupe Imperatore.

Per Imperatores Saxonici, & Sueuici ſanguinis.

1. *HENRICUS Auceps Saxo Impera. obijt anno.* 935.
2. *OTTO Magnus Imperator obijt anno.* 973.
3. *LUDOLPHUS Dux Sueuiæ ducta Ita filia Ducis Sueuiæ.*
4. *HENRICUS.*
5. *CONRADUS. I. Salicus Imperatcr.*
6. *HENRICUS. III. Niger Imperator.*
7. *HENRICUS. IV. Senior Imperator.*
8. *AGNES Uxor Friderici Ducis Sueuiæ.*
9. *FRIDERICUS Unoculus Dux Sueuiæ.*
10. *FRIDERICUS. I. Ænobarbus Imper. obijt anno.* 1190.
11. *PHILIPPUS Dux Sueuiæ Impera.*
12. *BEATRIX Uxor Ferdinandi Sancti Regis Castellæ.*

Ab hac ad MARIAM ANNAM Hiſpaniarum Reginam, per quindecim gradus deſcenditur, vt ſuperius in origine à Regibus Caſtellæ demonſtratum eſt, tum in paterno, tum in materno ordine.

MA-

MARIÆ ANNÆ

Potentissimæ Hispaniarum Reginæ

ORIGO

A Carolo Magno, cuius stemma à Regibus Austrasiæ, & Francorum deducitur.

1. *CAROLUS Magnus Rex Franciæ, & Imper. obijt anno.814.*
2. *LUDOVICUS Pius Imperator.*
3. *LUDOVICUS Senior Rex Germaniæ.*
4. *CAROLOMANNUS Rex Bauariæ, & Italiæ.*
5. *ARNULPHUS Imperator.*
6. *LUITGARDA vxor Ottonis Magni Ducis Saxoniæ.*
7. *HENRICUS Auceps Imperator.*

Ab hoc ad MARIAM ANNAM Hispaniarum Reginam per viginti septem gradus Austriacum stemma descendit, vt ex superiori origine constat.

MARIÆ ANNÆ

Potentissimæ Hispaniarum Reginæ

ORIGO

Ab Hugone Capeto, alijsq; Capetinis Galliæ Regibus, quorum etiam stẽma à Regibus Austrasiæ, & Francorum deducitur.

1. *HUGO Magnus Parisiorum, & Andium Comes, cuius vxor Heduuiggis Filia Henrici Aucupis Imp.*
2. *HUGO Capetus Rex Galliæ an. 996.*
3. *ROBERTUS. II. Rex.*
4. *HENRICUS. I. Rex.*
5. *PHILIPPUS. I. Rex.*
6. *LUDOVICUS. VI. Crassus.*

7. *LUDOUICUS UII. Rex.*
8. *PHILIPPUS. II. Augustus Rex.*
9. *LUDOUICUS. UIII. Rex.*
10. *Sanctus LUDOUICUS. IX. Rex.*
11. *PHILIPPUS. III. Audax Rex.*
12. *CAROLUS Comes Ualesius.*
13. *PHILIPPUS Ualesius Rex.*
14. *IOANNES Ualesius Rex.*
15. *PHILIPPUS Ualesius Dux Burgund. obijt an.* 1404.

Ab hoc per MARIAM MAXIMILIANI. I. Austriaci Imperatoris vxorem hæredem Burgundici Ducatus ad MARIAM ANNAM Potentissimam Hispani. Reginam per nouem gradus, tum in paterno ordine, tum in materno descenditur, vt ex superioribus manifestum est.

MARIÆ ANNÆ

Potentissimæ Hispania. Reginæ

ORIGO

A Regibus Burgundiæ.

1. *HUGO Abbas, & Dux Andegauensis oriundus a Pharamundo primo Francorum Rege.*
2. *CONRADUS Comes minoris Burgundiæ.*
3. *RUDOLPHUS. I. Rex Burgundiæ obijt anno.* 912.
4. *Beatus RUDOLPHUS. II. Rex Burgundiæ.*
5. *CONRADUS Rex Burgundiæ.*
6. *GERBURGA vxor Hermani, II. Ducis Alemaniæ.*
7. *GISELA vxor Conradi. II. Imperat.*
8. *HENRICUS. III. Niger Imperator.*

Ab hoc MARIA ANNA per Beatricem filiam Philippi Imperatoris, & vxorem S. Ferdinandi Castellæ Regis viginti gradibus tum in paterno, tum in Materno ordine seiungitur.

MA-

MARIÆ ANNÆ

Potentissimæ Hispaniarum Reginæ

ORIGO

A Saxonicis Angliæ Regibus.

1. *EGBERTUS Rex Angliæ primus obijt. anno.* 801.
2. *EDELFUS Rex.*
3. *ALARDUS Rex.*
4. *EDUARDUS senior Rex.*
5. *EDMUNDUS Rex.*
6. *EDGITHA vxor Ottonis primi Imperatoris.*

A quo MARIA ANNA Hispan. Regina viginti sex gradibus tum in materno ordine distat, tum in paterno, vt superiora demonstrant.

MARIÆ ANNÆ

Potentissimæ Hispaniarum Reginæ

ORIGO

A Normannicis Angliæ Regibus.

1. *GUILELMUS Dux Normaniæ, & Rex Angliæ anno* 1067
2. *HENRICUS.* I. *Rex.*
3. *MITHILDA.*
4. *HENRICUS.* II. *Rex, cuius vxor Eleonora filia, & hæres Guilelmi Ducis Aquitaniæ, & Pictonum.*
5. *IOANNES Rex.*
6. *HENRICUS.* III. *Rex.*
7. *EDUARDUS.* I. *Rex.*
8. *EDUARDUS.* II. *Rex.*
9. *EDUARDUS.* III. *Rex.*
10. *IOANNES Dux Lancastriæ.*

11. *CA-*

11. *CATHARINA vxor Henrici. III. Regis Castellæ, a quo ad MARIAM ANNAM Hispa. Reg. octo gradus recensentur in vtroque ordine. Alia duplex origo ab his Regibus est per Alfonsum. X. Regem Castellæ, & per Philippam vxorem Ioannis. I. Regis Portugalliæ.*

MARIÆ ANNÆ

Potentissimæ Hispaniarum Reginæ.

ORIGO DVPLEX

Ab Imperatoribus Græcis Constantinopolitanis.

1. *ISAACIVS Comnenus Imper. an.* 1057.
2. *ALEXIVS Comnenus.*
3. *THEODORA vxor Constantini Angeli.*
4. *ANDRONICVS Angelus.*
5. *ISAACIVS Angelus.*
6. *IRENE vxor Philippi Sueui Imperat.*

7. *BEATRIX vxor Ferdinandi, S. Regis Castellæ.*	7. *CVNIGVNDIS vxor Vvencesl. Ottoc. Reg. Bohe.*

A Beatrice ad MARIAM ANNAM Hisp. Reg. sunt tum in paterno, tum in materno ordine. 15. *gradus. A Cunigunde in paterno* 13: *in materno* 14. *gradus, vt partim ex superioribus manifestum est: partim erit ex ijs quæ consequuntur.*

MARIÆ ANNÆ

Potentiſſimæ Hiſpan. Reginæ

ORIGO

Ab Ottone III. Magno Vvittelſpachio, a quo ſerie nunquam interruptâ oriundi ſunt duces, qui modo Pijſsimè, & Felicisſimè in Boiariâ, rerum potiuntur.

1. *OTTO. III. cognomento Magnus Uvittelſpachius Leoni exauctorato a Friderico Cæſare Ænobarbo ſuffectus obijt an. 1183. & inter Boiariæ Duces XLUI. numeratur.*
2. *LUDOUICUS. IU.*
3. *OTTO. IU.*
4. *LUDOUICUS. U. Seuerus.*
5. *LUDOUICUS. UI. inter Boiariæ Duces, inter Imperatores. U. vel vt alijs placet. IU.*
6. *STEPHANUS.*
7. *IOANNES.*
8. *ERNESTUS.*
9. *ALBERTUS Pius.*
10. *ALBERTUS Sapiens.*
11. *UUILHELMUS Conſtans.*
12. *ALBERTUS Magnanimus.*
13. *MARIA vxor Caroli Archiducis Auſtriæ, MARIAE ANNAE Hiſp. Reginæ Proauia, Filia Alberti Magnanimi. Alia eſt etiam origo ex MARIA ANNA Auia Auguſta, Filia Uvilhelmi Religioſi, & Alberti Magnanimi nepte, vxore Ferdinandi. II. Imperatoris Pij.*

MA-

MARIÆ ANNÆ

Potentissimæ Hispaniarum Reginæ

ORIGO

A Regibus Hungariæ, & Poloniæ.

BELA. 1. Rex Hungariæ anno. 1067.
GEISA. 1. Magnus.
ALMUS.
BELA. II.
BELA. III.
ANDREAS. II.
BELA. IV.
STEPHANUS. V.
MARIA Hæres Regni, vxor Caroli. II. Regis Siciliæ.
CAROLUS Martellus.
CAROBERTUS Rex Hungariæ, cuius vxor Elisabetha.

MIESCO Dux Polon. an. 965.
BOLESLAUS. II. Rex I. Pol.
MIESCO. II.
CASIMIRUS. I.
ULADISLAUS. I.
BOLESLAUS. III.
CASIMIRUS. II.
CUNRADUS Dux Massouiæ.
CASIMIRUS Dux Siradiæ.
ULADISLAUS. II. Cubitalis Rex Polon.
CASIMIRUS. III. Magnus Rex Poloniæ.
ELISABETHA vxor Caroberti Regis Hungariæ.

LUDOUICUS Rex Hung. & Polon. obijt anno. 1382.
HEDUUIGGIS vxor Iagellonis LADISILAI Regis Poloniæ.
CASIMIRUS. IV. Rex Poloniæ.
ULADISLAUS Rex Hung., & Bohemiæ.
ANNA vxor Ferdinandi. I. Imperatoris.
CAROLUS Archidux Austriæ.
FERDINANDUS. II. Pius Impera.
FERDINANDUS. III. Imper.
MARIA, ANNA Hispaniarum Regina.

Eandem originem in materno ordine per ANNAM MAXIMILIANI II. filiam, & PHILIPPI. III. Matrem MARIÆ ANNÆ Hiſpan. Reginæ Proauiam habebis.

MARIÆ ANNÆ

Potentiſſimæ Hiſpan. Reginæ

ORIGO

A Regibus Bohemiæ.

BRETISLAUS Princeps Bohemiæ.
URATISLAUS. I. Rex Bohemiæ.
ULADISLAUS Princeps.
ULADISLAUS. II. Rex.
PRIMISILAUS Ottocarus.
UUINCISLAUS Ottocarus Rex, cuius vxor Cunegundis filia Philippi Imperatoris.
OTTOCARUS Rex.
UUINCESLAUS Senior Rex.
ELISABETHA Uxor Ioannis Regis.
CAROLUS IU. Imperator, & Rex.
SIGISMUNDUS Imperator, & Rex.
ELISABETHA vxor Alberti. II. Auſtriaci Imperatoris.
ELISABETHA Auſtriaca Regina vxor Caſimiri Regis Poloniæ filia ALBERTI II. Cæſ.
ULADISLAUS Rex Hunga. & Bohem.
ANNA vxor Ferdinandi. I. Imperat.
CAROLUS Archidux Auſtriæ.
FERDINANDUS. II. Pius Imperat.
FERDINANDUS. III.
MARIA ANNA Hiſpanæ Monarchiæ Regina.
Eandem originẽ inuenies in materno ordine vt in ſuperiori ſchemate.

MA-

MARIÆ ANNÆ

Potentissimæ Hispaniarum Reginæ

ORIGO

A Burgundiæ Ducibus.

PHILIPPUS Valesius Dux Burgundiæ obijt an. 1404.
IOANNES Intrepidus.
PHILIPPUS Bonus.
CAROLUS Audax.
MARIA vxor Maximiliani. I. Imper. Austriaci.
PHILIPPUS I. Pulcher Hispani. Monarcha.
FERDINANDUS. I. Imperator.
CAROLUS Archidux Austriæ.
FERDINANDUS. II. Pius Imperator.
FERDINANDUS. III. Imperator Inuictissimus.
MARIA ANNA. Hispan. Reg.
In materno ordine eadem origo per CAROLUM V. ad MARIAM ANNAM Hispaniarum Reginam traducitur, & per ANNAM MAXIMILI. II. Cæs. Filiam.

SY-

SYNOPSIS GENEALOGICA

A Pharamundo Primo in Germania Francorum Rege

PER AVSTRASIÆ REGES,

ET COMITES HAVSPVRGENSES

AD RVDOLPHVM I. MAGNVM

Imperij Auſtriaci conditorem.

417. Vſtriacæ gentis meridianos ſplendores, quos nunc ſuſpicimus, augurari poterat orbis terrarum ante mille, ac ducentos annos ex ipſa regiæ auroræ ſerenitate, quam primi Francorum Reges Merrouingi, nobilis Monarchiæ conditores, attulere. Magnorum fluminum, ac regiorum, infantia fere ſemper in ipſo exortu ſublimis eſt, ijs celſiſſima incunabula ſummis montibus, & magnum tumulum Oceano commodante. Nihil in Auſtriaca familia vnquam humile, priuatumq; fuit a vetuſtiſſima Annalium memoria: nihil non excelſum, & Princeps. Magni Reges maximis Imperatoribus, & Monarchis proluſerunt, & ipſi Auguſtæ gentis natales inter prima Chriſtianorum ſæculorum initia coronati prodiere.

Francorum Reges a Pharamundo ex quibus Auſtraſiæ Reges, & comites Hauſpurgenſes.

PHARAMVNDVS primus in Germania Francorum Rex, nobilem ſtirpem eduxit, ex qua gentilitia Auſtriadum arbor ad tantam amplitudinem gloriæ, & potentiæ floruit, ac propagata eſt. Ante PHARAMVNDVM Francorum Regum caput, regniq; autorem, Franci principes, Duces tantum dicebantur. PHARAMVNDI nepos CLODIOCRINITI, ſiue vt alij vocant, CLODIONIS filius in faſtis Francorum Regum MEROVEVS perhibetur, a quo ſucceſſores Reges eiuſdem regiæ gentis, triginta, Merouingi appellati ſunt, producti vſque ad Childericum III. cognomento ſtupidum. Hoc e gallico ſolio deiecto, & in cœnobium intruſo, extinctum Merouingorum regnum, totum ſub vno cucullo ſepultum eſt, monaſtica corona regiæ fortaſſe cum fœnore felicitatis ſuccedente, cælo in cella reperto, quod difficilius in Aula inueniſſet. Pipinus detractum Childerico paludamentum induit, ex Magiſtro domus regiæ, auctoritate ZACCHARIÆ Romani Pontificis Rex creatus, & regni inſignibus inauguratus a S. Bonifacio Archiepiſcopo Moguntino, ſua, ſuæq; poſteri-

an. 751. Kal. Maij tatis fortuna celeberrimus. Illi inter alios ſucceſſit gallici regni hæres, CAROLVS Filius, Imperij occidentalis Gallicogermanici fundator, nominis amplitudine, granditate potentiæ, immenſitate felicitatis, excellentia ſanctitatis, & Carolinghorum, aliorumq; Imperatorum ſucceſſione, non magnus tantum, ſed maximus.

THEODBERTVS II CHILDEBERTI eiuſdē nominis II. filius inter Merouuingos Francorum Reges decimus ſeptimus, Auſtraſiæ Rex, Brunichildis Auiæ aſtu, aſtuq; excitatis fraudulenter, furioſèq; & euentilatis inter ipſum, ac Theodericum fratrem odijs, poſt varia diuerſæ fortunæ ludibria Coloniam aufugit, vbi a familiaribus Sycophantis eius caput reciſum, vt olim Magni Pompei ad Caium Iulium Cæſarem, ad Theodericum fratrem regem, auctorem ſceleris allatum eſt. Tres illi filij fuere SIGIBERTVS, GVNTHRANNVS, & LOTHARIVS, quorum duobus vltimis Brunichildis iuſſu iugulatis, SIGEBERTVS ad Gothfridum, & Genebaldum Franconiæ Duces, quibuſcum cognationis vinculo iungebatur, aufugit, ibiq; vſque ad obitum Theodorici delituit. SIGEBERTVS exul THEODEBERTI II. Auſtraſiæ ſiue Francorum Auſtraſiorum Regis filius, poſt decem, & octo annorum exilium, ac latebras mortuo Theodorico a Franconiæ ducibus Dux Alemaniæ reſtituitur, ea conditione, vt illo titulo contentus, manus a ſceptro gallico abſtineret.

Comites Hauſpurgenſes ex quibus Auſtriaci Cæſares.

Primus hic ſtirps Hauſpurgenſium Comitum fuit, ex qua Auſtriadum Cæſarum Monar-

Monarcharum, Regum, Archiducum, & celebratissimorum, virtutum omnium titulis, Heroum, pergerminauit, chara superis, mortalibus veneranda, Christiani nominis hostibus formidanda, Imperatrix, Regnatrixq; progenies. SIGOPERTVS siquidem continens SIGEBERTI filius ab Auendo castro, arce vetustissima intra Vosagi montana, haud procul a Mosellæ fluminis ripa, ac plimmerianis thermis, in Leucorum, & Sequanorum confinio sita, primus Hauenspurgensis Comitis nomen, & contracta voce Hauspurgensis, sortitus est, addito deinde ex magnis virtutibus Dynastiæ veluti auctario, continentis cognomento. Successere deinde magnorum nominum Hæredes Nepotes, Comites Hauspurgenses, qui maiora etiam posteris reliquerunt, & sæcula, quibus vixerunt, & fastos hauspergicos illustrantes. OTTOPERTVM grauem SIGOPERTI, & Luitbergæ Sueuiæ Ducis filiæ feliciſſimam prolem insignes per Hercyniam syluam victoriæ, & propagati ad Rheni ripas paternæ ditionis fines celebrarunt. BABONEM gratum Ottoperti filium præter iustitiæ, ac temperantiæ titulos, quibus ad miraculum floruit, aureum dictum commendat verè princeps, & purpura, sceptroq; dignum, *turpe esse in principe desiderari a populis, quæ ipse in alijs Principibus admiratur*. ROTHERIO æquo iustissimas laudes propter hoc ipsum iustitiæ cognomentum omne æuum debet. HETOPRECHTVS Cautus paterni principatus hæres, genus nobilitauit Hæduorum insigni victoria. RAMPRECHTVS gratiosus a Clotario Gallorum Rege Austrasiæ Comitis Palatini, & Landgrauij titulo insignitus, tanta apud magnum Regem, aliosq; Principes gratia valuit, vt cum reliquis etiam gratiosi titulum nomini addiderit. LVITHARDVS religiosus vrbibus instauratis, templisq; pluribus exædificatis, vtroq; titulo, præter religiosi cognomentum cæli, terræq; suffragijs Patris patriæ nomen meruit. GVNTHRANNVS fortis laude bellica inclytus, Landfredum Ducem Sueuiæ, armis domitum, Carolo Martello subegit. LVITFRIDVS laudatissimus patruo Burgundionum domino charissimus, plures prouincias Burgundis Regibus tributarias, tantarum rexit opinione virtutum, vt summas laudes, & ipsum laudatisſimi cognomentum sibi conciliarit, vnde nec eum ego, etiamsi peruelim, amplius laudare possum. HVNFRIDVS honoratus vitæ integritate, & fortitudine animi ab Imperatoribus, comitis prouincialis nomine decoratus, quod vsque ad Arnulphum Cæsarem in hauspurgica gente mansit, de suo etiam honorem honori addidit. GVNTHRANNVS modestus, dum Ludouici Regis Galliæ filij, de paterni regni asse certarent, vna cum Rudolpho consanguineo Burgundicum regnum Hauspurgensi familiæ restituit; eam tamen iunxit fortitudini modestiam, vt ab hac potius quam ab illa, modesti titulum, illius sæculi fama indiderit. BETZO fortis Carolum Galliarum Regem Germaniam amplisſimis copijs aggredientem repulit, & Pannones e tartessiacis regionibus, post occupatam magnam Europæ partem, atque inde Bulgariam, Stiriam, Alsatiamq; vastantes debellauit, relato vbique cum maxima victoria fortis cognomento, inter palmas, laureasq; nato. ROPATTO constans Betzonis filius aduersus Ludouicum Germaniam inuadentem, ab Ottone in auxilium accitus, hostem potentissimum ad fugam ingloriam, imo & probrosam adigens, pannonicasq; acies sæpius fundens, pro eodem Ottone semper inuictus, & victor iure appellatus est a tota Germania constans. BERNHERVS liberalis post confecta feliciter auita, & paterna bella, populorũ commodis, & pacis ornamentis consuluit, laureis oleas inferens, erga templa impensè munificus, & erga milites largus. OTTO prudens amicitijs Principum sibi conciliatorum præsertim Henrici IV. Imperatoris vsus a prudentia gloriosissimum nomen domi, forisq; habuit. ALBERTVS diues Bernheri filius religiosisſimus, ac Sapientisſimus diuitias suas in publicum ædium sacrarum cultum, in priuata pauperum commoda, & in ipsas artes liberales, liberaliter effusas, mirificè sua virtute nobilitauit. Sæculum aureum suis moribus cudisset, nisi aliorum ferrei obstitissent. ALBERTVS Taciturnus nō nisi a silētio laudes promeritus; nulla eloquentia satis laudari potest. ALBERTVS sapiens, vel vt alij vocant, *exulator*, quia extra patriam fatis cessit, & fortitudinis, & prudentiæ titulis, sapientis nomenclaturam cum tota sua magnitudine impleuit. In peregrinatione hierosolymitana a nobilisſimis Diui Ioannis militibus Dux declaratus ingentes mahumetanorum copias parua manu fudit. Hinc post variam belli fortunam in Sanctisſimo Solo, seruatore Christi, cælestis Regis sanguine purpurato, quod viuens veneratus fuerat, vt æternum veneraretur, tumulari meruit,

meruit, Auarone sepultus magna christiano exercitu pompa, parentante. Hæc prima ex ALBERTI victorijs Austriaco generi inauguratio ad regnum Hierosolymitanum fuit.

Ex ALEERTO Sapiente ortus est ad orbis terrarum felicitatem RVDOLPHVS I. Magnus Austriaci Imperij conditor tantarum virtutum, quas in Hauspurgicis comitibus suspeximus magnis nominibus coronatus, & ante Imperium Augustus. Fauete Superi

Virg ecl. 4.

Nascenti puero, quo ferrea primum
Desinet, ac toto surget gens aurea mundo.

Insigne gentilitiũ Hauspurg. Comitũ.

Ita AVSTRASII REGES ex Francorum Regibus per COMITES HAVSPVRGENSES AVSTRIACI PRINCIPES euaserunt, Austrasia fere dixerim in Austriam migrante, & prouidentia numinis consona nomina non sine felicissimis auspicijs in regnatrice, & Imperatrice gente, iungente. Quanta messis felicitatis germinarit sole occidentalis Imperij, in Hauspurgico coronato Leone, radiante, nemo non videt, qui solem videat. Iam enim Hauspurgica familia Cæsarum, Regumque fæcunda parens sparsa per orbem terrarum in vnam AVSTRIAM domum congregauit Imperia, quam vterq; solis nascentis, ac morientis thalamus illustrat, borealis australisque axis cardine, gemino cælo, firmatam.

Plinius de Italia.

IMPE-

...ed. Agnellus sculpsit

IMPERATOR CÆSAR
RVDOLPHVS I.
MAGNVS
PIVS FELIX AVGVSTVS
REX GERMANIÆ
HAVSPVRGI ET KIBVRGI
COMES
LANDGRAVIVS ALSATIÆ
AVSTRIACI IMPERII CONDITOR.

Gnoſce MARIA ANNA Reginarum maxima, *Maiorum ſoboles Regum, pariturаque Reges*, ex magno Imperij Auſtriaci Auctore magnitudinem tuam, & Imperatricis tuæ gentis, ac Regnatorum terrarum orbis poſterorum Herôum. Creſcet tamen etiam ex te hic Cæſarum Gigas, o maxima Heroina, quæ, ſi de ſuo magnus non eſſet, magnitudinis auctoritatem ipſi tuo conciliare poſſes auctori, cum maximi Minores reciprocantibus radijs Sereniſſimæ quoque nobilitatis, præpoſtero grati ſplendoris incremento, magnos etiam Maiores copioſius illuſtrent. *Claud. de Maria Aug.*

RVDOLPHVS MAGNVS hic eſt Comes Hauſpurgi Arcis, vel hoc ipſo nomine, quòd prima patria fuerit tanti naſcentis Imperij, & Auguſtale Imperatoriæ familiæ, nunquam non prædicandæ, non Imperator tantum, & Heros, ſed Imperatorum Princeps, & Heroum parens, Auſtriaci Imperij Conditor, & inclyta Stirps Diuûm, ex qua AVSTRIÆ familię nobiliſſima arbor ad beatitatem humani generis, ad Hauſpurgici ſanguinis, & nominis immenſum decus, altis radicibus, quas plurium ſæculorum firmat æternitas geminum orbem complexa, cum vtriuſque Solis radijs explicat nobiles ramos, & ſceptris, ac diadematis pulcherri-

mis suauissimisque felicitatis floribus, ac fructibus fæta, sublime cælo caput effert, tot Imperatorum, Monarcharum, ac Regum, & aliorum magnorum Heroum, atq; Heroidum gloriosissimis nominibus coronata. Ecquis inde miretur RVDOLPHO Hauspurgico in tanti Imperij molitione, non patriæ, sed orbis terrarum Patri, cum magnis illis Augustis, Constantinis, Carolis, Ottonibus, Imperiorum Romani, Græci, Gallici, Germanici, Fundatoribus, eodem orbe terrarum suffragatore, MAGNI cognomentum fuisse impositum, nisi velit Maximum dici? Certè ipsum magni cognomen nomini debitum, amplissimi eiusdem nominis gloriâ ita excessit, vt maximi etiam mereretur infra meritum, magnus ex maximis.

Rudolphi genus. Nihil in RVDOLPHO non magnum, & Augustum fuit etiam ante Imperium. Illum Regium Genus coniunctis paterni, & materni splendoris in vnam lineam, centrumque veluti radijs ex Austrasiæ Regibus a primo vsq; Christianissimo Francorum Rege CLODOVEO, qui subactis Gallijs Christum triumphatorem inuexit, imò & Pharamundo Francorum Regum stirpe per SIGIBERTVM, & ex Austriæ Ducibus, communi cum Bambergensium Principum, & Sueuiæ Ducum familiæ honore, coronataq; semper nobilitate, Imperio pridem destinarat. Non impar Regio Generi eluxit Parentum, & Auorum magnitudo. Pater ALBERTVS Sapiens, Auus ALBERTVS Taciturnus, Proauus ALBERTVS Diues, *Aui, & parentes.* factis consoni gloriosis apellationibus, & alia ex omnium virtutum titulis magna maiorum Comitum Hauspurgensium nomina, quid non pollicebantur RVDOLPHO maiestatis, ac felicitatis, tantorum nominum hæredi, & omnium virtutum Soboli? Mater HEDVVIGGE religiosissima Heroina ALBERTI Comitis Alsatiæ filia, hæresque vnica opulentissimi Landgrauiatus, qui antea etiam Hauspurgicæ familiæ paruerat, iam tunc auspicatissima connubia ex magnis auctoribus transcriptâ in nepotes hæreditaria felicitate explicabat, quam deinde dotalia Regna ita amplificarunt, vt magnas vtriusque Mundi partes, Europam, Asiam, Africam, Americam, imo ipsum vtrunque mundum triumphatore Florido Hymenæo, non Ferreo Marte suis coniugijs vna rerum Domina Domus coniunxerit ad Imperium orbis terrarum. *Austriacorũ coniugiorum felicitas in primis auctoribus.* O AVSTRIAM Gentem Numini dilectam, destinatam Imperijs cum terris natam, cuius coniugijs felicissimis non Reges tantum Regnis, sed Regna Regibus pariuntur, ex ipso partu parêre coacta, Infantibus AVSTRIACIS! Tam claris ortus natalibus Hauspurgicus Austriadum Princeps non degenerem sortitus est a genere animi corporisque splendorem, indolem prorsus Herôicam, ad *1218. Kal. Maij* magna natam auspicem summæ felicitatis, magnanimitatem fundando AVSTRIACO Imperio, Prudentiam regendo, constantiam amplificando prorsus parem, præmonstrante cœlo in aurorâ pellucidâ Serenissimo- *Rud. Indoles.* rum titulorum meridiana incrementa, & in oriente primæ ætatis, in RVDOLPHO proludente, Imperio Occidentis, quod ipse suæ genti ge- *Virtutes.* niturus erat. Accessit, ad splendidiorem commendationem omnium virtutum, oris habitus a primis vsque annis cum flore quodam Maiestatis *Forma.* amabili, dignus Imperio, vt pari cum Augusto Magno formâ donaretur RVDOLPHVS qui in Principem Cæsarum Augustum crescebat, & Magnum.

Pri-

Prima militis simul, & Imperatoris rudimenta posuit sub Friderico II. tum in Aulâ Cæsareâ tum in bellicis expeditionibus, ad omnem pacatæ sapientiæ, armatæque fortitudinis granditatem. Visus est sub humanissimo prius Imperatore, tum vbi ab orthodoxâ Romanâ Ecclesiâ desciuit, cum quâ Romani Imperij communis solet esse felicitas, tyrannicæ felicitatis coronato monstro erudiri ad triumphos sub Chirone Centauro victor Austriacus Achilles, & formari in Heroem. Friderico fatis concedente Primisilai. III. Ottocari Bohemiæ Regis, qui & Regnum Herciniâ syluâ fere conclusum, a Balthico mari in Adriæ sinum explicauerat, & magno suo nomine totum Septentrionem impleuerat Regiæ Præfectus, ita se gessit, vt deinde meruerit ipsi Ottocaro Regi præfici: Fortuna leui manu versante rotam rerum dominam, & solemne suum ὕστερον πρότερον exhibente. Etiam in amphitheatro cælesti scenici fortunæ ludi exhibentur, & vnius diei catastrophe idem sidus, & solem phosphorus præit, & sequitur Hesperus. Non multò post aduersùm Belam Ottocaro infestum Bohemici regni æmulum, equitum ductor ingentis victoriæ momentum Regi extitit, cæpitque magnus haberi RVDOLPHVS, cum nutantis belli grandem fortunam suis visus est humeris sustinere. Inde bellicâ laude florens ad Hauspurgensem arcem regressus breui futuram publicam mundi Acropolim, vicinos Dynastas sibi infensos partim nominis famâ, innocenti, partim armorum vi, cruentâ victoriâ, subegit.

In Italia 1236.

Adolescētia sub Friderico II. Cæs. & in Ottocari Bohemiæ Regis aula.

Assurgenti per hosce victoriarum gradus adhuc citra fortunam Regiam Toparchæ Hauspurgensi ad sublime fastigium rerum humanarum, ne quid in eo esset non magnum, ingentia ad Imperium affulsere auspicia de cælo, ex adoratione AVGVSTISSIMI SACRAMENTI initiato ad adoratam a populis Augusti dignitatem: nimirum Austriacos

terræ dominos, pelagique futuros
Immensò decuit rerum de Principe nasci.

In cæli fastis insignis historia sæculorum memoriam beabit. Occurrit forte studio venationis equitanti RVDOLPHO, cænoso solo, & pluuio cælo, Sacerdos pedes, morienti iter ad immortalitatem paranti in sacrâ Synaxi diuini viatici cælestes Lautitias ferens. Illicò ratus id quod erat, indignum esse Deum in Deifero homine tam miserè peregrinari, & candidum pretiosumque margaritum, cuius pretio regnum felicitatis, imò ipsa nobis venalis felix diuinitas est, in luto iacere, desiliens, equo sacro homini dono dato, quando imperatoriâ non potest augustiori, equestri saltem pompâ excipit ferculum triumphale, nunquam luculentior eques, quam cum hic ex equite, pedes lutulentus. O factum verè regium purpura dignum, & sceptro, & dum cælum stabit, atque Austriaca domus fundamento huic innixa cælesti, non auro tantum, sed astris, atque omnium sæculorum ambitu coronandum! Bene est, beatèque, imò & basilicè. Eucharisticis sacris RVDOLPHVS consecratur Rex, & in Principe genealogiæ regalis, tota regnatrix magnorum Austriadum posteritas. Accedit auspicijs oraculum plusquam sibyllinum sacræ Virginis, Dei sponsi nomine, dicentis, habitis in cælo comitijs, Comiti Hauspurgensi, pro humillimo comitatu ad imperatorium rerum apicem electo, donari,

Prima ad Imperiū auspicia ex cultu Augustiss. Sacram.

Cl. de Theod. Aug. gēte

 quia

quia Euchariſtiam ſummâ pietate coluit, Euchariſticum omnium gratiarum.

Detumeſce magne Romulidum Auguſte, cui dextri fulminis fortuitus iactus, fortuna veluti principalis, iecit imperij fundamenta: magnus Auſtriadum Auguſtus toto Deo fulminali, & igneo inauguratur, tunc maximo cum videtur minimus, nec ſupra cæleſtes orbes magnum per inane ſpatiatur, ſed Euchariſtico epicyclo clauditur. Quis iam neget regium eſſe Deum venerari, cum Proceres ex Dei veneratione aſſurgant in Cæſares, alternantibus quaſi radijs, & reflexo venerationis honore in auctorem? Auſpice Euchariſtiâ Auſtriacorum Imperiorum, & Regnorum, quis non expectet Imperia, & Regna gratiarum quæ in ipſo tuo nomine MARIA ANNA elucent, Principeſque hominibus, & ſuperis gratioſiſſimos? Quid non obligatæ Religionis ſperetur a magnis Auſtriacis, inauguratis maximi religione SACRAMENTI? Ita prima infantia Auſtriaci Imperij, tot deinde maximorum Regum Romanorum, Hiſpanorum, Hungarorum, Bohemorum mater, ac nutrix lactari prius debuit mamillâ Regum, nimirum Diuinitate ipsâ totâ lacteâ in libo cæleſti. Macte RVDOLPHE Heros religioſiſſime, inſtillabis e ſtirpe in Euchariſtico ſucco Auſtriæ familiæ arbori auguſtiſſimæ nobile alimentum, quo ſemper viuat, & floreat, ac triumphale antidotum aduerſus hæreſim huic Diuino nectari, ſi fieri poſſet, inficiendo ſacrilega venena ructantem. Ibit miraculum iſtud in totam tuam gentem. Ibit hæc virtus agitata in ſuccedaneos Herôas. Ardebit o MAGNE exemplo tuo coronata poſteritas. Adiget ſe FERDINANDVS II. Pius maximus per aſpera ſiluarum, & in ruſticano mapali humi abiectâ totius Imperij maieſtate, cælitum hunc panem adorabit, a quo in te Principe Imperatricis gentis initiata eſt ad Imperium Hauſpurgica familia. Hoc veræ Palladis, diuinæ nimirum, genitæ ſapientiæ palladio, ſeruabit MAXIMILIANVS I. hanc, cuius tu fundamenta iacis Auſtrij Imperij magnitudinem terrarum orbi fere parem. Præibit FERDINANDVS I. ante Euchariſticum manna dum arca vera feretur legislatrix, fronte auguſtâ floribus coronatâ, pium carmen emodulans, & de hæreticopoliticorum (non libet hic nomina iſta diuidere, quæ rarò ſeiunguntur) ſuperbo ſupercilio triumphabit. Aperto capite, cuius nutibus, nutans orbis terrarum regebatur PHILIPPVS II. ſolem de cælo æſtiuis flammis illud euerberantem, dum comitabitur circumductum in feſto agmine diuinum epulum, negabit eſſe inhumanum. vbi tam humanus eſt Deus, reijcietque vmbellam, quam ſuggerent proceres palatini. Et certe ſine vmbrâ merebatur tam Luculenta Auſtriaci Monarchæ pietas in aperto eſſe, ſub gemino Sole poſteritati omnium ſæculorum. Extinguet lætabunda ELEONORA CAROLI Archiducis filia FERDINANDI II. ſoror, & Primi neptis, quod ſupererat languentium oculorum in bono lumine Euchariſtici Solis, gratulans ſibi poſt tantam diem, ipſam etiam æternam noctem cæcitatis, quaſi dedignante pupillâ poſt immortalem illam lucem omne aliud noſtræ Cimmeriæ mortale ſpectaculum. Hoc MARIA ANNA Auſtriacæ Heroinæ, aliarumque, pietatis Hæres, & ſanguinis, Auſtrij tui Gedeones, *ſubcinericij* panis

exter-

exterminatore exercituum gladio, sæpius fulminarunt: hâc cedri medullâ dapsili nimirum immortalitate pascuntur Austriades Aquilæ tuæ victricibus magnis alis orbem geminum sæpius emensæ. Hâc ambrosiâ augustissimâ conuiuabitur in æuum beatissimum Augusta Diuûm tuorum Cæsarum domus. Ex hâc cortinâ latentis Dei oracula exorant Herôes tui, quibus maria, terræque regantur: hoc signo auspice fortiter a tuis pugnatur: hoc vexillo duce feliciter vincitur: hâc semper virenti cælestis Paradisi laureâ gloriosissimè triumphatur: hæc militi distribuitur annona de cælo: hoc ferculum triumphale circumducitur: hæc belli tessera indicitur. Hoc demum est gentilitium magnæ tuæ gentis emblema, hoc insigne consiliorum, & fastorum Austriadum, hic panis thaumaturgus patrator miraculorum qui orbem tuis seruabit, ac tuos tibi.

Interim auspicijs ingẽtibus promissum, oraculo Diuino firmatum, non sine magnis prodigijs cælitus imperium RVDOLPHO datur. Instar miraculi fuit ipse Cæsar e Comite Hauspurgensi, scilicet maximus orbis terræ principatus priuato Toparchæ demandatus, dum Romani Imperij Monarchia in Tetrarchiam frustillatim discerpta, quatuor Imperatorum nomina vicennali interregno post Friderici II. obitum ægrè sustinebat, Corrado Augusto, Friderici filio, Richardo Ioannis Angliæ Regis fratre, Guillelmo Hollandiæ Comite, & Alphonso Castellæ Rege, regium nomen veluti prædam diripientibus. Expugnatum est herculeo robore consiliorum, & virium monstrosum imperium quadriceps, ipso Alphonso Castellano cuius iura potiora erant RVDOLPHVM summis honoribus decorante, ac demum deferente insignia Germanici regni. Iam tunc cælum mutuis præscijs amoribus (Omnes amores vatidicos scias) inter Austriacum RVDOLPHVM, & Castellanum Alphonsum felicissimi coniugij PHILIPPI primi pulchri, cum IOANNA FERDINANDI, & ISABELLÆ Catholicorum Regum filiâ, ac totius in CAROLO V. Maximo Hispanæ Monarchiæ, familiæ Hauspurgicæ arbori inserendæ semina iaciebat, incipiebatque ille cedere peregrino Imperio Austriæ regnatrici, cuius nepotes cessuri erant patrijs regnis. Itaque in obsidione Basileensi communi Septemuirûm suffragio RVDOLPHVS Rex Romanorum salutatus Francofurti, ante Basileam feliciter captam Romanum Imperium, & orbem terrarum in vrbe felicius expugnauit, quasi de suo regio nomine Basilea Regem crearet, dum vinceretur, nec minus a Basileensi expugnatione RVDOLPHVS Rex, quam a Numantiâ victâ Romanus ille Heros Numantinus dici meruerit. Aliquando enim muta nomina erudiente Deo facundè ferunt auguria de rebus.

Eligitur in Cæsarē absens in obsidione basileensi

1273.

Sed gloriosiora Aquisgranensem inaugurationem in Cæsarem prodigia comitantur. Aurea crux decussatis vtrinque radijs delineata, stellulisque veluti picta, & illuminata supra RVDOLPHI coronatum caput in ipsa inauguratione irradiat. Adoro dominatorem horoscopum nascentis Austriaci imperij, stellantem crucem. Agnosco eandem australis cœli, & Austrij Imperij Cynosuram. Vtinam fluctuans orbis terrarum, ac pene naufragus illam sequeretur, iam portum teneret omni periculo defuncta communis felicitas. Propagandi etiam non solum ad vtrunque solis

30 Sept.

Splendida crux in ipsa inauguratione supra caput irradiat.

lis

lis orientis, & occidentis thalamum, sed ab arctico, ad antarcticum cardinem cruce siderea insignem, ab Austriaca potentia crucis regni luculentum auspicium fuit. Illustri cælitum fauore australi antarctica cruce armantur Austriades aduersus arctoum anguem, & quidquid in solio Aquilonis cum hespero verius dixerim æternæ noctis quàm lucifero, Deo inimicum, & Austrijs, regnat. Verùm crux e cælo irradians alterius crucis parelium fuit, geminæ crucis fulgentissimo Sole felicem illam diem Austrijs Regnatoribus natalem cum imperio lucis ex æquo diuidente. Cum enim paludati, & coronati Cæsaris reginæ manui sceptrum non occurreret, arrepta cruce pijssimus Imperator, en inquit sceptrum: in hoc Comes Hauspurgensis regnabit: Addo ego, & vincet cum magno Constantino RVDOLPHVS MAGNVS atque in ipso coronata posteritas crucis auspicijs initiata ad triumphos. En quo titulo, & sceptro regnatis Austriaci Cæsares, magnique gentis augustæ Monarchæ? Eodem prorsus quo Deus Imperator mundum vicit rebellantem, suosque hostes fregit.

Arripit crucem pro sceptro dum insignibus Cæsareis decoratur.

Auspicatò etiam inauguratio in diem Angelorum Principi Michaeli sacrum incidit, eadem die primos fastos Imperij Austriaci, & cælitis exercitus Principis triumphos cælo celebrante, atque ita Austriades Cæsares in publicos hæreticorum Dei hostium triumphatores, atque orthodoxæ ecclesiæ propugnatores geminatis augustis crucis insignibus instituente. Visa est cælestium plausuum echo fieri in terris, & ibi coli, hic initiari sacrorum bellorum Imperator. Iacienda erat moles Austriacæ potentiæ quæ totum fere terrarum orbem sustineret, nec minoribus debuit fundari prodigijs. Ita in summo omnium plausu Principum, & populorum Friderico II. successit RVDOLPHVS. I. euersori veteris Imperij, noui fundator, pessimo Domitiano Traianus optimus, Alphonso Castellæ Rege, qui iure imperandi cesserat, tranquillum Neruam agente, ac veluti Austriacum adoptante. Prima nascentis Imperij gloria obsequium Summi Pontificis Gregorij Decimi fuit, & iure in eo Cæsare, cui crux pro sceptro imperatricem manum regebat, augusta legatione ad eius adoratos pedes abiecto Imperio, firmatoque ea numinis vicaria auctoritate quà in Concilio Lugdunensi publica orbi terrarum iura dabat. Hæc etiamnum gloria orthodoxæ fidei, & catholici nominis prima versat Austriacorum Regnatorum curas principales. Cæsaream religionem coronauit munificentia, cum rebus Imperij compositis transmisso ad regios nepotes piæ liberalitatis exemplo, Vaticano regno Bononiam vrbem pacis, bellique studijs florentissimam, Exarchatum Rauennatem, celeberrimam orientalis Imperij in occidente sedem, & opulentissimas prouincias Aemiliam, ac Flaminiam redonauit. Hinc a RVDOLPHO iam Cæsare, cuius virtutes etiam ipsæ Principes, & augustiores purpuram induerant ingentibus victoriarum incrementis nobilitantur initia dignitatis. Dux VVirtembergius, Marchio Badensis, Comites Neoburgensis, Friburgensis, & Palatinus, alijque Germaniæ Reguli, Fridericianæ reliquiæ, propagata vltra iuris sui fines dominatione victores mira celeritate opprimuntur, & in ordinem rediguntur, mirante Europa totum fere septentrionem

Inauguratur die S. Michaeli sacro.

Fuit ille ex Illustriss. Vicecomitũ familia Mediolanensis.

Variæ post aditũ Imperiũ victoriæ.

e suis

e suis emotum sedibus, vnius victrice manu, tantâ felicitate componi. Eodem quasi cursu victoriarum Heluetiorum aliquas arces expugnat, præsidijs in potestatem adductis, & Boicam prædando simul, & præliando subigit.

Ab his velitationibus iustum bellum in Austriam transfertur, & Primislâo Ottocaro Bohemiæ Regi, nisi Austria, alijsque Prouincijs iniustè imperio ereptis cedat, per Henricum Norimbergæ Burgrauium bellum denunciatur. Solo belli apparatu superatur tot palmarũ victor, & sui nominis nobilitate prima laus, non solũ Bohemici, sed & Germanici regni, nisi in RVDOLPHVM incidisset: Austriâ spoliatur, Carnioliâ, Stiriâ Carinthiâ, alijsque conterminis principatibus. Sola Bohemia tanquam clienti Imperij conceditur. In hac incruentâ victoriâ Ottocariana superbia habuit vnde mirum in modum detumesceret. Dum enim supplex de genibus iuraret Bohemus Cæsari fidem, solutis artis ingenio, theatralium aulæorum more imperatorij tentorij velarijs vtrique exercitui spectatori, quod minimè volebat Ottocarus scenicum fortunæ ludum exhibuit, & fabulam sui. Sed nimis pia manu fax tot bellorum incendiaria extincta, ventilatis odijs statim reuixit, exprobrante, vt ferunt, ignauiam vxore Reginâ supra sexum suum feroci, & Amazoniâ audaciâ, quando suas Amazones in Libussâ regnatrice Bohemicum regnum habuisset, se virum pollicente, Ottocariano exercitui, cui fœmina fuerat maritus. In Ottocarum fœdifragum RVDOLPHVS iunctis Cæsariano militi auxilijs Hungaricis, Ductore Ladislaô Stephani Regis filio, iterum mouit. Iuliano more venit, vidit, vicit, primus Austriadum Cæsar, paucis cæsareis amissis, paucis regijs seruatis, Rege suâ cede Bohemorum cladem geminante, & cumulante victoriam. Ottocarus in strage suorum cecidit, ostendens quam rarò facti non pœnitendi dux sit fœmina viris, & quam infelicia sint maritis fere semper Amazonia ista iratarum vxorum consilia. Initium victoriæ fuit imò, & coronamentum imploratum elatâ voce ab equite Basileensi MAGNÆ DEIPARÆ, quæ religiosæ gentis mater semper fuit, & nutrix, triumphale nomen. Et sane decebat Austriacam felicitatem omnibus religionis præsidijs stabiliri, initiatamque Eucharisticis auspicijs ad Imperium, cælestibus inauguratam prodigijs, Marianis etiam victorijs firmari, Austriáque, ac toto Regio Austriadum patrimonio dicari.

Bellum ad versus Ottocarum.

Ottocariana victoria implorato Deipara nomine.

1278. Kal. Oct.

Austria siquidem victoriæ præmium, ac triumphus fuit, quam sibi suisque æternum hoc prælio RVDOLPHVS asseruit, triumphalis illa terrarum domitrix sub Pannoniæ veteris nomine, magnorum Cæsarum Aureliani, Probi, Maximiani, Decij, Iouiani, Valentiniani, Valentis, Gratiani, & multò magis nostrorum Austriadum natalibus supra omnem prouinciarum faustitatem prædicanda. Præluxit Rex Bohemiæ victus regno vincendo. Debellauit RVDOLPHVS I. in Austria Bohemum Regem. Maiora patrabit FERDINANDVS II. Austriacus in Bohemia rebellante.

Austria in victoria præmium cedit.

Regis potentissimi victor, & veri, facili negotio imaginarium Regis spectrum disiecit pseudoFridericum scenicum Imperatorem, qui bellè personam Friderici II. dudum in Apuliâ defuncti induens, multis Germaniæ

Pseudo Fridirci impostura, & mors.

maniæ populis, ex genuino suo candore omnia inspicientibus, imposuerat. Nouesij captum comburi publicè iussit, non aliâ luce dignum, quam hac carnifice, Regem tantum, & illustrem per sceleris imposturam, felicem tamen in orbis theatro fabulæ suæ actorem, & vitæ, cum nobilem mortem sub laruâ Imperatoris oppetijt. Ottocariano bello confecto, & summâ clementiæ laude Vincislâo Ottocari filio solio paterno, ac Reipublicæ Bohemorum restituto, Italia vicarijs imperijs per Rudolphum Hoenneccium componitur: Burgundia cum Ottone eius Regulo, & Reginaldo montis Belgradi Comite, victis captisque Belgrado, & Vesuntione, in potestatem Cæsaris venit: Thuringiæ, ac Lusatiæ populi secundis prælijs edomantur: centum fere arces nobilium prædonum, vt securitas imperij prouincijs reddatur, a centimano pene dixerim victore expugnantur, Christiano Hercule deplumante infames Harpyas, nidosque, quorum fiduciâ peccauerant, destruente. Etiam illo sæculo inter equestris dignitatis decora latrocinandi licentia ab aliquibus numerabatur, spuria proles, impiæ nobilitatis.

Diuersis ex hostibus relata victoria.

1290.

Tandem Germaniâ totâ pacatâ Principi triumphatori se submittente, totâque Europâ Austriam venerante, tanquam occidentalis Imperij caput, RVDOLPHVS, qui victurus non annis, sed victorijs orbi terrarum cælitus datus fuerat, cum nullus esset hostis, quem vinceret, viuere desijt. Aliquibus ante obitum annis transmisso in totam Austriadum posteritatem hæreditario MAGNI titulo, vt reliquum Austriacum patrimoniũ magnificè diuideret, veluti Romanum, imperium sui & Reipublicæ nomine, in Augustanis comitijs triumuiris filijs ex æquo diuisit. Austriam ALBERTO natu maximo Imperij deinde hæredi iure dotali Isabellæ vxoris alioquin debitam, cum Stiriâ, Carnioliâ, & dominio Vindorum Marchæ adiudicauit. Prima hæc Isabella Carinthiam prouinciam Alberto, feret alia Lusitana Carolo dotalem orbem, & post Austriam Hispaniæ feliciter semper iunctam, suis nuptijs Hesperio occidenti, Indicum coniugabit orientem. Aliarum prouinciarum amplissimum patrimonium alijs duobus liberis ex semisse diuisit: attributis MEINARDO natu alteri Carinthiæ Ducatu, Comitatu Tyrolensi, & Marchiâ Taruisiana: RVDOLPHO natu tertio Ducatu Sueniæ, Landgrauiatu Alsatiæ, & Ergouiæ Comitatu. Fundati mirum in modum, amplificatique Austriaci Imperij auctarium fuit numerus prolis augustæ. Summa felicitas nisi sobolescat, & perennet, sterilis, tota breui occidet, fæcunda viuet superstes in sobole, & aliam ex aliâ pariens, æuum trahet. Plures ex RVDOLPHI liberis regio diademate in fastis Austriacis radiarunt, ALBERTVS Romano RVDOLPHVS vt aliquibus placet Bohemico, & IVTHA, CATHARINA Hungaricò, CLEMENTIA Hungarico simul & Neapolitano, coronatâ pluribus regnis prole, in fæcundam posteritatem Regum, in immensum sobolescente. Inserta iam tunc primo stipiti Hungariæ Bohemiæ, ac Neapolis Regna in Austriacam arborem feliciter coaluerunt.

Obitus 1291 Ka. Aug. ætat. 73. Imp. 18.

Aduerte huc oculos terrarum orbis, & nega si potes Austriaci conditorem Imperij RVDOLPHVM magnum fuisse. Illum cum Iulio Cæ-

sarum

ſarum primo conferrem, niſi quem æquauit felicitate, pietate longe ſuperaſſet. Iulius vt orbi Romano imperaret Romam euertit, & orbem in vrbe rerum dominâ, Imperij parricida, non parens, ex ruinis reipublicæ fundator Imperij. Rudolphus vbique magnus, dum Auſtrium condidit, Romanum ſeruauit Imperium, dictus illius ætatis ſapientum ſuffragio, pupilli Imperij Romani tutor; vnius nimirum inſtitutor, & reſtitutor alterius. Imò infra meritum Auguſtus Auſtriadum apellabitur; nam omnem Imperatoriam gloriam egreſſus ad Heroum famam peruenit, votis ipſis maior, & ſummæ clementiæ laude, numini etiam imitatione ſimillimus. Eius apophtegma fertur inter cætera aureo ſtilo, cedro, ſiue potius aureis ſtellis, cælo ſcribendum: ſe nunquam ex nimiâ clementiâ doluiſſe. Ex illorum Heroum numero fuit, quos ſtatis temporibus orbis terrarum bono, diuinitus datos, veluti noua in cælo ſidera in terris ſtellantia, ſtupore defixi cernimus. In eo virtus & felicitas innocenti fere dixerim duello, vt magnum crearent, certarunt; virtus æterna baſis, cui Auſtriaci inſideret aureus coloſſus Imperij; felicitas primigenea, & hæreditaria generi ſupra omnem imperatoriam huc vſque familiam, Iuliam Flauiam, Floram, Carolingham, Paleologam, imperijs nato, atque in æuum naſcituro. Magnum quidem eſt in te RVDOLPHE, quod tot numeres triumphos, quot annos regnatricis vitæ, multò plures Germaniæ Regulos debellaueris, paulò pauciores pepereris Hauſpurgicæ tuæ familiæ Principatus, vnius gladij beneficio, cælo tuis ſtipendijs militante, ac tot prouinciarum titulos in vnum caput congerente; Illud tamen tibi maximum eſt o magne Heros, quod vnus ſuffeceris Auſtriacæ domui, magnum illius inſtar in te ſpectandum exhibeas, & quidquid ſupra quatuor ſæcula Auſtriaco nomine cenſetur Te Patrem apellet, Tibi vitam & immortalitatem acceptam referat. Tibi debemus de omni hominum genere meritiſſimo pijſſimorum Principum populum, Cæſarum fortiſſimorum collegium, ſapientiſſimorum Regum curiam, Heroum inuictiſſimorum exercitum, Heroidum Auguſtiſſimarum gynecæum, ac demum beneficio fundati Auſtrij Imperij publicam orbis terrarum felicitatem, & auream ætatem Auſtriadum ſæculorum. Ita a magno Heroe auſpicibus ſacramentis, auguribus oraculis, prodigijs in cruce ſtellanti cælitus demiſsâ enitentibus, MARIANA tutelâ defenſum, regijs coniugijs coronatum, innumerabilibus victorijs in ſolio firmatum, triumphiſque laureatum, natum eſt tibi ac tuis MARIA ANNA Hiſpaniarum Regina potentiſſima Auſtriacum Imperium. Veſtram fidem o mortales! veſtram etiam o ſuperi, qui noſtra e cælo in ſublimi ſpeculâ veritatis ſpectatis!

Quis venerabilior ſanguis, quæ maior origo? *Claud. de Honorio Aug.*

Tantæ molis erat Auſtriacum Imperium condere, & gentem rerum dominam propagare!

Igneus eſt ollis vigor, & cæleſtis origo. *Virg.*

RVDOLPHVS I. MAGNVS

Titulus

Adesto orbis Auditor.
Amplissimo humanæ Reipublicæ Senatusconsulto
RUDOLPHI nomini additur magni cognomentum.
Ubi nomen orbem terrarum impleuit,
Orbi, & sibi par cognomentum adoptauit.
Primus in fastis Austriadum Cæsarum:
Nulli factis Romanorum secundus,
Pater patriæ, rerum Dominus
Cur non Augustus dicatur, & magnus?
Imò idem Patriæ pater, & fulminator hostium,
Augustum, bis magnus, Alexandro iunxit,
Cæsarum Alexander,
Augustus Regum.
Magni Constantini, virtute non minor,
Caroli magni felicitate,
Magni Ottonis potentia;
Dici etiam ter magnus posset.
In hoc quoque omnes magnos vicit RUDOLPHUS
Quod cum magnus in se esse desijt, cæpit maior in suis esse:
Occidentis Solis purpura, & orientis illustris:
Solio gemini orbis sublimis:
Æui sceptro potens:
Europa, Asia, Aphrica, America, toto Zodiaco coronatus.
Si Magni titulum non haberet,
Imperatrix posteritas, & Regnatrix conferre posset.
Sicuti fere semper magna, non nisi e maximis pariuntur,
Sic non nisi e magnis oriuntur maxima.
Ita in dissyllabo titulo,
Omnium titulorum syllabus numeratur,

Et

Et immensa panegyris,
In solo tituli grandescit puncto.
Age ergo fama Heroum tubicina,
Quia Abilam, & Calpem in duabus tituli syllabis attigisti,
Suspende ad hoc non plus vltra *stupentem tubam,*
Et si potes linguax, & mulier, sile.

SYNOPSIS GENEALOGICA A RVDOLPHO I. MAGNO, AD ALBERTVM I. Triumphatorem.

X RVDOLPHO I. Magno Genearcha Austriadum Cæsarum & ANNA Sueua filia Alberti Comitis Hoenburgensis nati sunt

RVDOLPHVS
HERMANNVS
FRIDERICVS
ALBERTVS
MEINHARDVS
RVDOLPHVS ALTER
EVPHEMIA
GVTHA SIVE IVTHA
MITHILDIS
AGNES
CATHARINA
HEDVVIGGIS
CLEMENTIA

Rudolphum aliqui chronographi ad solium Bohemicum euehunt; sed cum diligentiores rerum Bohemicarum scriptores RVDOLPHVM Mitem ALBERTI Cæsaris filium primum Regem Bohemiæ Austriacum, inter suos numerent, illorum standum est sententiæ, quos similitudo nominis non abduxit a vero. Hic cum HERMANNO, & FRIDERICO obijt ante Patrem. EVPHEMIA sanctimonialis in Monasterio Tulnensi primam augusti generis gloriam cælesti hymenæo consecrauit. GVTHA, siue IVTHA VVincislai cognomento pij Ottocari filij vxor, solij, thalamique regij socia, mariti pietatem sua geminauit. MITHILDIS Ludouico seniori Duci Bauariæ in matrimonium elocata, ei Ludouicum. V. Imperatorem peperit, eodem tempore duorum Cæsarum FRIDERICI Austriaci, & Ludouici Bauari dulcissimis titulis augusta mater, & amita, quod nulli fortasse post natum Romanum Imperium contigit. AGNETEM vxorem accepit Albertus Saxo Septemuir, CATHARINAM Otto Bauariæ Dux, electus Rex Hungariæ, HEDVVIGGEM Otto Marchio Brandeburgensis, CLEMENTIAM Carolus Martellus Neapolis & Hungariæ Rex.

Alijs duodecim ALBERTVS Præfectus est veluti Sol in Zodiaco Austriaco, inter duodecim signa cælestia terris imperans, sanguinis, nominis & Imperij paterni hæres, Austriadum Cæsarum Secundus. ANNA Augusta tantæ prolis mater, & prima stirps cum RVDOLPHO Magno Austriadum Heroum, atque Heroidum, tibi nomine MARIA ANNA prælusit: vtinam regiæ sobolis felicitate vincatur.

IMPE-

NEC METAS RE
RVM NECTEMPO
HIS EGO
RA PONO
IMPERATOR CÆSAR ALBERTVS I. TRIVMPHATOR PIVS FELIX AVGV.
CARV. MAX.
FRID. IIII PACIFI
ALB. II. HONORIF.
FERD. I
RVD. II
FERD. III
PL VS VL TRA
Fed. Agnellus sculpsit

IMPERATOR CÆSAR
ALBERTVS I.
TRIVMPHATOR.
PIVS, FELIX, AVGVSTVS
REX GERMANIÆ,
ARCHIDVX AVSTRIÆ,
DVX STIRIÆ,
LANDGRAVIVS ALSATIÆ
DOMINVS CARNIOLIÆ,
VINDORVM MARCHÆ, PORTVS NAONIS,
COMES HAVSPVRGI &c.

IN partem triumphorum etiam tu venis MARIA ANNA magni Cæſaris Filia maximi Regum ſponſa, cum hi in Auſtriacam dotem tibi cedant, & ſereniſſimum auſpicium regiæ poſteritatis, in cuius votis orbis terrarum ardet. Auitæ laureæ nepotibus vernant, etiam in ære vetuſto,

ſemperq; renata
Nobilitate virent, & prolem fata ſequuntur,
Continuum ſimili ſeruantia lege tenorem. Claud. de P. & O. C.

Excipe igitur tu quoque triumphalis Heroina inter victrices tuas Aquilas, literata Tuorum venerandis nominibus labara, & lemniſcata trophea auſtriadum victoriarum, paludatum palmatâ, laureâque radiantem triumphatorem Augu-

ſtum

ſtum Auſtriacum. Si eum tibi ſuis coloribus non exhibuero male laudatum, memineris triumphatoribus conuiciatorem datum, non laudatorem.

ALBERTVS is eſt RVDOLPHI Magni Filius, primus connubiali iure ſanctiſſimo, Principum imperij auctoritate, Prouinciæ precibus, procerum Prouincialium ſuffragijs, populorum votis, Archidux Auſtriæ, & ex Auſtraſio Principe, prouidentiâ numinis conſona nomina iungente, Auſtriacus Princeps, inter bella victorijs, inter victorias triumphis natus. Sicuti Magni Cæſaris paternum ſolium non niſi magnus implere, ita victorioſiſſimi non niſi triumphator poterat adire. Prima ſpes ad imperium fuit ipſa naſcendi maieſtas: RVDOLPHVM habuiſſe parentem, & Auguſtum, & Heroem. Etenim facile, ſi ſemel eductus fuerit, felici terræ communis parentis puerperio, totus magnæ ſtirpis honor continuatur in thyrſo, & gemmaſcens diuite ſucco nobilis vena, in non degeneres flores, fructuſque læta progerminat. Princeps omnium felicitas eſt, naſci felicem, lactari in purpurâ, perreptare per ſolia, inter faſcium, ſceptrorumque magna crepundia luſitare, aſpicientem ſuſpici, coli loquentem, ridentem adorari, & non queſitam obuiam habere naſcendi ſorte, cum maieſtate fortunam. Auxere magnificam ſpem generis in ALBERTO Pater, non modo Imperator, ſed triumphalis, compoſita ab eodem vicarijs imperijs Italia, pacata felicibus armis Germania, noua fundati Auſtrij imperij ad tantam amplitudinem gloria, ſummi Pontificis, & purpurati ſenatus gratia, Procerum clientelæ, Regum cognationes, nomen paternum RVDOLPHI Cæſaris vbique terrarum militibus gratioſum, principibus charum, omnibus glorioſiſſimum. Acceſſit tandem magnum inclytæ ſpei firmamentum a bellicâ virtute, cuius ſibi ingentem famam in paternis victorijs regius Adoleſcens conciliauerat, ſortitus ſupra Themiſtoclis fortunam domi trophæa Auſtriaca, ipſi Miltiadi inuidenda, quibus Magiſtris in triumphatorem erudiretur.

Spes ad imperium

In Bohemicâ aduerſus Ottocarum Regem victoriâ, cuius beneficio Hauſpurgica Familia in Auſtriâ regnat, leua crucem, è quâ patibulati Chriſti imago pendebat, dexterâ gladium bellatorem ſtringens, vtrâque victor in denſiſſimos Hoſtium globos irruens, ea edidit piæ fortitudinis portenta, vt & Parentem Auguſtum, quem ingentis facinoris ſpectatorem, laudatorem que habebat, & omnem Cæſarianum militem in admirationem ſui traxerit, viſaque fuerit diuina quedam vis cælitus ineſſe pugnanti. Ita Auſtriacum imperium è cœlo in cruce radiante delapſum, crucis ſceptro a RVDOLPHO conditore inſtitutum, auſpicatiſſimâ eiuſdem crucis victoriâ in primo eiuſdem conſeruatore ALBERTO ſtabilitur, vt ſcias magnam molem, & admirabilem, æternamque ſtructuram Auſtriaci imperij, vnico fere crucis, & catholici nominis glorioſiſſimi fundamento è cęlo in terris firmari. In quo veneratus eſt orbis terrarum ſummæ prouidentiæ conſilium, quæ auſpice cruce opponens regno impietatis pijſſimos Imperatores, Imperium occidentis fulgentiſſimo ſoli Auſtriacæ familiæ regendum dedit, dum Othomanicę familię infenſiſſima crucis glorię Luna

1278. In prælio aduerſus Ottocarũ exemplũ Sũmæ pietatis Alb. præbet.

Imperante in occidente Alberto ſedẽ imperij figit in oriẽte Othomana familia.

primo

primò imperiũ Orientis occupauit, & occidẽtes fidei auroræ populos sub iugum barbaricum misit. Extructo augustissimæ cruci imperij Austriaci fundatrici ex victoriæ Ottocarianæ manubijs magnificentissimo templo, noua Germanici Regni arce, & adito Austriæ Principatu, in Hungariam mouens, Gungensium Comitum infestis armis Austriæ fines inuadentiũ iniurias ita generosis vindicijs vltus est, vt arces expugnans, euertensque ne quidem ipsa reliquerit iniuriarum munimenta. Et certe ista illustrissimorum prædonum potius latrocinia, quam bella, diu peregrinari non possunt, & solem apertum pati, breui semper interitura, si Patriâ careant, & asyli vmbrâ. Hostibus proceribus in Hungariâ sublatis, Regis amicitiâ sibi conciliaturus Agnetem Filiam Hungaro Regi in Matrimonium elocat, ijsdemque nuptijs Austriam Hungariæ maritat, communi deinde spe conceptâ ex illo coniugio Hungaris Regem, securitatem Austriæ nascituram. Principi præstat finitimos alios Principes nisi ferro victi fuerint, aliquo fœdere vincire. Ita dum inter illos feriuntur fœdera, sæpius sanatur fides, & solidatur. Confines Principes, si etiam afines sint, sacro hoc nexu regna stabiliunt.

Interim RVDOLPHO è viuis decedente Imperatorijs dotibus, scientia rei militaris, virtute, felicitate, auctoritate, quas eloquentissimus ille mortalium in suo magno laudauit, nos e magno RVDOLPHO Hæreditarias in ALBERTO Filio suspicimus, quasi quadrijugo curru ipse ALBERTVS victoris exercitus ductor, ferebatur ad imperiũ, capitolium felicitatis, cum sufflaminante rotam, non imaginariâ fortunâ, sed verâ rerum Dominâ Numinis prouidentiâ, hæc nobilis quadriga stetit infracta quidem, sed immota. Cum enim Francofordiam numerosissimo milite instructus properaret, prænsaturus vota septemuirum Augustaliũ, astu Gherardi Moguntini, qui e septemuiro Dictator, sibi dolo malo omnem eligendi Prouinciam ab alijs emendicarat, Adolphus Comes Nassauius imperij, cuius meritoria videbatur esse felicitas, Procus, iniquo iure præfertur. Non est nouum phrenetica esse sapientũm consilia, vbi male sanum sibi caput imponunt. Ludunt fere semper honores, quia illustres vmbræ, prensatores suos, & omnis ambitio plusquam Tantaleâ fame, ac siti, non nisi fugitiua, & volucria bona persequitur. Non semper festiua sunt, quæ festina. Adire debebat imperium Austriacus, non aggredi, illique gloriosius futurum erat datum, vt innocens triumphus pacatæ victoriæ, quam vt cruenta victoria bellatricis potentiæ. Expectandum erat tempus, quo constaret ALBERTVM beneficium attulisse Germaniæ, non accepisse, quòd regnaret. Gaudia cum alata veniunt, statim auolunt, & celeres partus veluti sibi præreptos fata citius reuocant. E contrario ingentes Fortunæ, & Naturæ partus Elephantum more diutino puerperio cõmendantur, quasi Magnum aliquid ipsis annis concipientibus. Vniones non nisi enitentibus inter tonitrua insolitis fulminibus singuli ægre, & rarò e cælo sudantur. Omnis felicitas, pretiumque nostratium bonorum de Chrystalli ingenio fragilia non ephemerâ, sed seculari glacie gemmascunt. Eruditur etiam constantia, vt diligentius custodiat, quod difficilius obtinuit. Aliud ex alio malum succrescit; mala si

quidem.

1291. kal. Oct.

Tull. in Pomp.

In imperij petitione astu Moguntini septemviri Adolphus Nassauius præfertur.

quidem, ſicuti vitia fere numquam ſolitaria veniunt. Se ſe magnetico illicio trahunt arcanis nodis, atque vndarum inſtar inuicem truduntur, ac trudunt, procellaſque ſollicitant.

Vienna ex propinato veneno oculū amittit.

In auſtriam rediens Viennæ veneno petitus ab aulicis ſycophantis, eò deterioribus, quò occultiores illuſtres tenebriones, ſub adulationis laruâ mendaci, magnificè perſonatas circumferebant inſidias, chariorem, & nobiliorem vitæ partem, alterum oculum amiſit. Tota mors, æterna cæcitas ori ingeſta dimidia tantum intrans, oculo hæſit, illumque extinxit. Hæc eſt luctuoſioris Rhenanæ cataſtrophes, quam deinde dabimus, protaſis Viennenſis. Iiſdem armis inuida mors triumphatorem noſtrum, & orbis triumphatorem Alexandrum inuaſit, quem non ferreus Martis gladius, ſed aureus Bacchi ſcyphus proſtrauit. Viſus eſt illi poculo Pincerna Carnifex Baſiliſci animam inſpirare; ita ſtatim regulus hauſtus ad oculos graſſatus eſt, & Auſtriacum Regulum fere exoculauit. Commune aulæ veneficium eſt excæcatio, ſed quia venenum placet, in auro præſertim faſcino occulorum, non ad hilaritatem tantum, ſed ad inſaniam coronatis cyathis largè potatur. Nihil ibi in ſuis coloribus ſpectatur: fere omnes Aulici, aut perſonati ſunt, aut Chamæleontes, & falluntur, & fallunt. Os innocentiæ raró bibit integrum veneni ſcelus. Quid ſperandum erat Principi de populo, qui peſſimos expertus fuerat Optimates? Cautior itaque vnoculus ALBERTVS, reis nefandæ coniurationis ſublatis, cæpit Argus eſſe, dum Cyclops, atq; omnia longè, latèque e ſpeculâ Principum, prudentium nimirum conſilio, circumſpicere. Vno etiam oculo amiſſo Germanus Annibal in hoſtes ferocius ruit, & quam Pænus eminus terruit Romam, in Romano imperio inuadit, & expugnat.

Exauctorato Adolpho imperium Alberto defertur.

Nec Adolphi mores amplius tolerari in Germaniâ poterant, nec ALBERTI gloria Auſtriâ capi. Exauctorato igitur Adolpho, refixis ſeptemuiralibus ſententijs, iiſdem malis artibus, quæ acquiſierant, imperium perdentibus, magna Germanici Regni alea, mirabiles hoſce ludos ludente Fortunâ, iterum in ALBERTVM recidit, ducentem maiorem felicitatem imperio dignum eſſe, quam videri. Ille tamen reus, ſingulari fortaſſe in Hiſtorijs exemplo propriæ Cæſareæ maieſtatis, quam auro conductus, ſtipendiariam Anglo Regi aduerſus Gallum abiecerat, & in ſenatu ſeptemuirum damnatus, atque in ordinem redactus, iure belli imperium retinebat, vnde e galeato capite deiiciendum diadema fuit, & paludamentum detrahendum pectori loricato. Bonam cauſam fere ſemper victoria coronat. Concurritur ergo totius Germaniȩ viribus ad Actiacam veluti pugnam, ſed Adolpho miſeram Antonij ſortem ſubeunte, ALBERTVS euaſit Auguſtus, cæſo propria manu pſeudocæſare, deletiſq: ad internecionem Adolphianis. Ex illa victoriâ ſuffragantibus totius Europȩ vocibus, procerum ſenatusconſulto, plebiſcito populorum, militum plauſu, triumphi loco, ALBERTO TRIVMPHATORIS laureatum nomen decernitur ſupra Numidicos, & Macedonicos, Aſiaticos, & Africanos glorioſiſſimo. Acceſſit, quȩ lauream triumphatori imponeret, abdicato prius imperio, ne videretur extortum armata manu violentè ſceptrum, Francofordienſis renunciatio in Romano-

1299. circa idus Iulij.

rum

rum Regem, & Aquiſgranenſis inauguratio in Cæſarem, vniuerſa Germania inſolitos plauſus dante, tantâ procerum, & Populorum frequentiâ, vt turba, ſemper Principibus noxia, Saxonem ſeptemuirum, ſuffocarit. Hinc ALBERTVS, quod de nullo alio Imperatore fortaſſe dici poteſt, bis Cæſar, imperauit. 1299. kal. Aug.

In ipſis primordijs magnâ vi opus fuit, ac manu toties victrice, vt imperium Adolphi tyrannide deuolutum in præceps, priſtinum ſtatum felicitatis aquireret. Comitia Norimbergenſia indicuntur: In ijs Othonē Bauarum in gratiam recipit, & RVDOLPHO Filio in Archiducem Auſtriæ procerum imperij conſenſu auctorato, Blancam Philippi Gallorum Regis Filiam Auguſtâ legatione in matrimonium adſciſcit. Hoc cōnubium ita Auſtriacum, & Gallum iunxit, vt notato deinde anathemate Philippo, & iure Regni ſpoliato à BONIFACIO VIII. Summo Pontifice, atque ab eodem delato ALBERTO Gallicano ſceptro, reuerentia ſanguinis a ſpe illecebroſæ prædæ manum abſterruerit. Inde ad armorum ſtudia conuerſus poſt Diotherum Naſſauium Adolphi Fratrem Treuirenſem ſeptemuirum, Theobaldum Pyretarum Comitem, alioſque Dynaſtas coniuratis animis noua molientes, ad Cæſaris obſequium adactos, regijs maioribus victorijs manum admouit. Geminum itaque extra imperium potentiſſimum Regem inuadit, Vuincislaum Bohemiæ, ac Poloniæ, & Andream Hungariæ, ita ſecundo vtrobique ſucceſſu, vt viſus fuerit poſt triumphatoris impoſitum nomen ſecurus felicitatis, in triumphi morem, prælia aggredi, victoriâ non ſolum canente receptui, ſed & claſſicum perſonante. Sublato e viuis ſine hærede Vuincislao, RVDOLPHVS Cæſaris Filius ad ſolium Bohemicum euehitur, & inauguratur. Sed illum oſtendere ſuperi Regno, non dedere, paulò poſt per ſummum nefas veneno extinctum, coæuâ cum eo expirante Bohemicæ Reipublicæ fauſtitate. E vocatur illicò a Bohemis proceribus HENRICVS Carinthius ad Reipublicæ regimen, aduersùm quem, vt FRIDERICVM Filium RVDOLPHO ſufficeret, ALBERTVS Cæſar, dum quinquaginta tres peditum chiliadas, a c tres equitum mouet, in ſinu victoriæ glorioſiſſimæ decimo imperij anno, decumanâ, non Oceani, ſed fortunæ ſemper fluctuantis vndâ, duodecies bellator, victor, ac Triumphator, ſui ſæculi Mars Germanicus, obrutus perijt in ripa Rheni fluminis, inter Ruſam, & Atulam amnes. Ita infelici exitu feliciſſima decem annorum ilias terminata eſt. Vita noſtra tenui filo citharæ ſuſpenſa, dum argutiùs ſonat, frangitur; tunc enim ſæpe lethum nos occupat, cum læta meditamur. In expeditione Bohemica occiditur. 1308. kal. Maij.

Auxit calamitatem, quòd coniurationis Princeps Ioannes fratris filius, cum quo lis erat de aſſe paternæ hæreditatis, Vlrico, Vualtero, & Rudolpho poceribus facinoroſiſſimi ſceleris ſocijs ſtipatus, auſus eſt primus ferrum ſtingere, & iugulum petere Magni Auſtriaci imperij ſeruatoris, exhorreſcente nefas Orbe terrarum, præficâ Europâ luctum largiter impendente, nec toto Rheno tantæ impietatis portentum emaculante, vlloue ſæculo memoriam obliterante. O naufraga Cæſarum fortuna etiam in litore, vbi illa primi Cæſaris tuta in alto videbatur! O laurigeras Cæſarum frontes, quibus ignea Cælitum, non ferrea Hominum fulmina parcunt! O

magna non casui tantum obnoxia, sed grauiori! Candidi Austriadum fasti hoc vno scelere cruentantur, bis lugendo Austriacis, & cum patratum fuit, & cum punitum. Austria pietas hunc vnicum abortum tulit, cum nemo velit pijssimos Principes non esse immortales. Hic vnicus cometes incestauit illustre innocentibus astris Hauspurgicum cælum. Aliquando Aquilæ generosiores plus æquo ferociunt. Siccine auri amores, ferreos mores inducunt? Nec mirum aurum enitente ferro natum ex parricidio communis parentis telluris, ferro etiam manus ad parricidia armare. Suas quoque in nobis ferrum vindicat plagas, & vulneribus eruditur ad vulnera. Non merebatur ALBERTVS, qui vixerat vt Augustus, conuiuari vt Claudius veneno petitus, mori vt Tiberius occisus a fratris filio, cuius tam dulce nomen, & Filij tenerrimo nomini proximum. Habent Germanæ Heliades suum ad Rhenum, non Eridanum, quem lugeant electricarum lacrymarum pretioso fletu naufragum Phaetontem. Citò euanuit post primum Austriadum Cæsarem Iulium sidus. Occubuit tamen, non procubuit ALBERTVS, prius transfosso iugulo, tum secto laxiori vulnere capite, vt magnę animę pateret via. Stans, vt Impetatorem decebat, mortem excepit, ac terruit, spiritum efflans mundo, atq; interfectoribus ipsis formidabilē. Abesse deinde noluit a Paterno sepulcro ALBERTVS, qui solio successerat. Eius corpus Vethingā vbi primum tumulatum fuerat Henrici VII. Imperatoris iussu in Paterno Mausoleo Spirensi reconditur, vno tantum palmo ab Adolpho imperij ęmulo distans, coniunctis in vnum loculum augustis cineribus illorum Cęsarum, quos non capiebat totum occidentis imperium, & quibus angustus erat orbis terrarum. Nemo in tumulo tumidus: etiam ille Magnus Macedo, a quo plures mundi ad gloriosam insaniam ambitiosis votis suspirabantur, nec breuem vrnam impleuit.

Fuisse in Alberto annales Austrij omnes bellicę fortitudinis, & ciuilis prudentiæ numeros, omniū paternarū virtutū decempedā magno, ferunt. Et certè ex magno Parente nihil minimū expectandum erat. Abominabatur quàm maximè Adulatores Palatinos Sinones bilingues, vere Proteos aulicos in omnia versiformes venalibus linguis. Execrabatur etiā acrius Quadrúplatores incendiarios crudelitatis in Principe, miseriarum in populis, vtrisque noxios. Et quia gemelli fratres sunt odium in vitia, & amor in virtutes, ex aduerso tria Hominum genera impensius cęteris colebat, Religiosum Clerum, pudicas Fæminas, fortes Milites. Amores, animos in similes ferunt, odia in dissimiles. Hoc ipso tergemino amore ter maximus, veluti nobilissimo trilogio satis laudatur. Nemo Austriadum Cęsarum magis superstes fuit post fata, felicitate posthumâ liberorū copiosiori. Vnus, & viginti in Austriacis fastis numerantur. Totidem ferunt Astronomi cęlum Septemtrionale stellis accendi, atque illustrari, quot Imperatrix Septentrionis Familia Austriacos ex ALBERTO censebat serenissimorum titulorum hęredes.

Alb. amores & odia.

Ita adolescebat triumphis Austriacum imperium inter victorias natū, seruatumque a triumphatore ALBERTO Tibi, ac Tuis MARIA ANNA, quę in Te, ac magnā, quam auspicijs omnibus auspicamur po-

steritate

ſteritate, ingens es AVSTRIÆ DOMVS INCREMENTVM. De Auguſtâ vero hac tuâ domo dici poteſt, quod de Alcidame domo cecinit Lyricorum Vatum Princeps Pindarus propter victoriarum, ac triumphorum numerum fuiſſe cuſtodem coronarum non in ſinu tantum Græciæ, vt ipſe prædicabat, ſed Orbis vniuerſi.

Auſtriaca ſupra Theodoſianam

Plena laurearum
Imperio fœta domus
Vix numerat triumphos. *Cl. in nupt H. & M.*

Ipſi tui ſoli FERDINANDI, ac PHILIPPI, nomina ſunt, vt de Marci Marcelli nomine celebrauit Valerius Maximus *inſtar æternorum triumphorum* glorioſiſſima.

ALBERTVS I. TRIVMPHATOR

Epinicion

Austriaco Herculi Triumphatori ALBERTO
Io dicite Pæan.
Ob seruatum victorijs in Austriaca domo
A RVDOLPHO magno Parente fundatum imperium.
Io dicite Victor: Io triumphe.
Cedenti Atlanti imperium Austriacum,
cum cælo, quod illi innititur,
Iure Hercules succedit Triumphator,
RVDOLPHO, ALBERTVS,
Heros Giganti.
Non nemæum induit Leonem, sed Hauspurgicum
potiori iure cælo donandum;
vbi innocens omnibus Coronatus Leo,
Cæli tantum hostibus nocet.
Nodosa claua victorijs attrita, qua monstra fregerat,
in sceptrum migrauit leue, quo homines regeret.
Ut orbem terrarum Hercules
ita monstris ALBERTVS purgauit imperium;
Nulla tamen monstra inuenit præter Homines,
Eiurata humanitate Principes feras.
In poculis despumantes Iunonios Angues
si non elisit, saltem elusit.
Multicipitem Hydram
In venenata multorum capitum coniuratione
Herculeo more
Igne messuit, & ferro victore.
In Aula, quæ Humanitatis Regia videtur
omne monstrorum genus edomuit.
Eadem infidelitatis Circe impia metamorphosi

Homi-

Hominibus in bruta conuersis,
AEripedes Ceruas obiecit,
infames stymphalides,
igniuomos Tauros,
trifauces Cerberos.
Principes numquam non Hercules sunto,
Quia semper Aula Africa est monstrorum ferax.
Martis Filius Adolphus,
Boreæ Filij Boreales Pannoniæ, & Bohemiæ Reges,
Non nisi Herculea poterant manu superari.
Ubi ad imperium peruenit
Herculeum statuit NON PLUS ULTRA Humanæ felicitatis.
Exantlatis etiam duodecim bellis, ac patratis victorijs
duodenarij Herculei laboris Zodiacum percurrit.
Tandem qui Euristheum mitiorem in Patre,
Iunonem sæuiorem expertus est in fratris filio.
Magnum vtrinque scelus, & consanguineum,
siue nouercali philtro pereas,
siue manu parricidali.
Nessi nimirum purpuram cum Hercule induerat,
Ubi purpureum, inauguratus Cæsar, paludamentum.
Ipsa indutus non in Oeta, sed ad Rhenum,
Quod mireris, fere in aquis conflagrauit,
Ingens ALBERTUS Triumphator, Heros infelix,
Cum Oetæo Hercule tragediæ argumentum.

SYNOPSIS GENEALOGICA

AB ALBERTO I. TRIVMPHATORE AD FRIDERICVM III. PVLCHRVM.

X ELISABETHA Meinhardi Ducis Carinthiæ, & Comitis Tyrolis, ac Goritiæ Filia ALBERTVS triumphator familiam Hausburgicam felici multorum Liberorum auctario propagauit. Horum nomina sunt ex Austriacis annalibus additis cognomentis, quibus cohonestauit Magnos Principes illa ætas, numquam non celebranda.

RVDOLPHVS MITIS
FRIDERICVS PVLCHER
LEOPOLDVS GLORIOSVS
OTTO IOCOSVS
HENRICVS PLACIDVS
ALBERTVS SAPIENS
AGNES
CATHARINA
ISABELLA
MARGARITA
ANNA
GVTHA, SIVE IVTHA

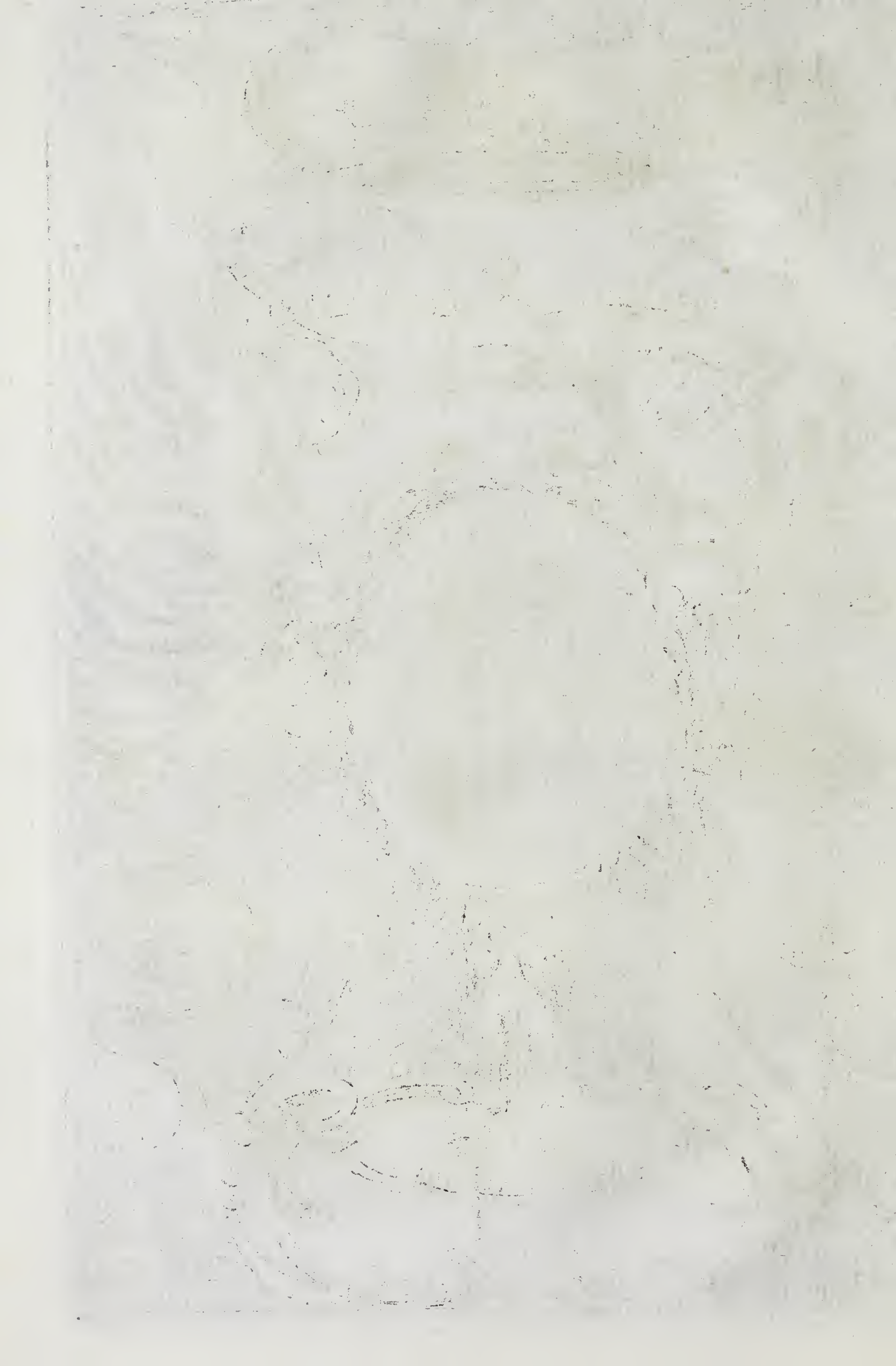
Alij vel antecesserunt, vel ita breui sequuti sunt Parentem Obeuntem, vt nec nomen suum fastis inscripserint. RVDOLPHVS mitis primus ex Austriaca familia ad Bohemiæ solium euectus est, non hominum, sed virtutum suffragijs, quibus calculum addidit maximè fauorabilem ANNA vxor Vuincislai pij Filia, hæreditario iure Bohemicum Regnum sibi, ac Marito asserens. Sicuti gratiosissimum semper cælo, ac terris ANNÆ nomen est; ita numquam non auspicatissimum Austriacæ genti, & inter Charites suas ferens comitem summam felicitatem. ò nomen cum sceptris, coronisque in triumphali domo Austriaca natum, regnisque dotalibus diues, non lapillis signandum, sed astris, nec auro, sed thesauris populorum! Succesit RVDOLPHVS Bohemiæ Rex Austriacus Vuincislao V. iuniori in belli Polonici apparatu, Olomucij sycophantæ Palatini manu per summam impietatem occiso, nec primæ illi nuptiæ cum Blanca Philippi II. Francorum Regis Filia, nec secundæ cum ANNA Bohema felicitatem prolis attulere. FRIDERICVS pulcher inter Cæsares III. imperij hæres, summæ constantiæ laude fortunæ victor, & sui, triumphatoris Parentis imago pulcherrima extitit. LEOPOLDVS gloriosus, siue gloria equitum, & militum auratorum, OTTO iocosus, siue, vt alij appellant, venustus, HENRICVS placidus, ALBERTVS sapiens enitentibus virtutibus, factis gloriosissimis, domi, forisque nominis amplitudini magna cognomina pepererunt. Soli ALBERTO sapienti, natu inter Fratres minimo, cui non sine felicissimis auspicijs commune fuit nomen, cognomentumque cum magni RVDOLPHI imperij Austriaci conditoris parente, ac totius augustæ gentilitatis auctore, propagationem stemmatis cælum indulsit, vt scias illam non hæreditatem paternam esse, sed cæleste donum. AGNES ANDREÆ III. Vngariæ Regis vxor; ISABELLA Friderici III. Lotharinghiæ Ducis, MARGARITA Theodorici IX. Cliuiæ Comitis, GVTHA, siue IVTHA siue, vt alij appellant, BONA, Ludouici Comitis Æthingensis, regijs affinitatibus Austriacam potentiam amplificarunt. ANNA primis nuptijs Hermano Marchioni Brandeburgico elocata est in matrimonium, secundis Henrico VI. Duci Vratislauiensi. CATHARINA Henrico VII. Cæsari, post ALBERTVM Austriacum res imperij moderanti desponsata, eo sublato, non sine veneni suspicione, in Italia, Carolo Duci Calabriæ Roberti Regis Siciliæ Filio nupsit.

ELISABETHA ALBERTI Cæsaris coniux, ea, quæ Reginarum Austriadum dos est, pietate, tum maxime inclaruit, cum extructo palatinis redditibus illustri cænobio, quod campū Regium vocarunt, augusti mariti manibus parentans veram Christianam apotheosim magnificè, ac religiosè procurauit. Ita de æuo omnium domitore ALBERTVS Triumphator in nobili prole triumphauit. Hunc tibi, inter alios laureatos, trriumphum MARIA ANNA, & MONARCHÆ CONIVGI Potentissimo votis omnibus, & omnium, destino.

IM PE-

Fed. Agnellus sculpsit

IMPERATOR CÆSAR FRIDERICVS III. PVLCHER, PIVS, FELIX, AVGVSTVS, REX GERMANIÆ ARCHIDVX AVSTRIÆ, DVX STIRIÆ, CARINTHIÆ, CARNIOLIÆ, SVEVIÆ, LAND. ALS. COM. HAVSP. ET TYR. &c.

OC florido vultus honore, gentilitiá Austriadum Reginarum dote, inter serenissimos augustæ purpuræ splendores cum maiestate vernabat FRIDERICVS tuus potentissima Hispaniarum REGINA, & omnium non fæminarum tantum, sed Heroidum flos. Hinc eius victoriosissimo nomini inter paternos triumphos nato, veluti laureæ superimpositum floreum coronamentum à formæ dignitate, per summum decus, pulchri cognomentum, accessit. Hac heroicá supra homines augustiori formá spectabilem fuisse ferunt magnum Macedonem, hac primum Romani Imperij Augustum, hac mitratum Persarum Monarcham Cyrum, hac ipsum magnum RVDOLPHVM Genearcham tuum, auctorem regij nominis in Hauspurgicá tuá prosapiâ, omnesq; ferè hæreditario iure Austrios Principes, vt iam videatur istud admirabilis formæ patrimonium in censu Austriacæ gentis numerari, ex hoc splendore vultus, populis vmbram quandam diuinitatis inibi non vulgariter, sed basilicè habitantis, venerantibus. Ita falsum est inimica esse nomina, nec in vno solio regnare maiestatem, & amorem. Non hæc tamen forma imperio digna diadema imposuit, quod alioquin, & augusta nomina ALBERTI triumphatoris parentis, ac RVDOLPHI magni Aui exigebant, & ipsius FRIDERICI virtutum omnium pretiosis calculis debebatur.

Primus ad imperium gradus fuit obsequium Imperatoris, quod in suo Cæsarum optimo magnificè consularis panegyrista laudauit. Post paca- *Pl. in Tr.*

tam

tam Auſtriam, quam aliquorum Procerum tumultuantia ſtudia turbarant, Henrico Septimo è Comite Lucemburgico Romanorum Regi, & Cæſari, in Italiam venienti, vt Rex Italiæ, & Auguſtus rite ſalutaretur, Ductor equitum, quos e ſuo milite legerat, adhæſit. In Italia partibus gibellinis, quas gratia Cæſaris fouebat, impensè fauit, Matthæo Magno Vicecomite, ſtirpe Principe Inſubricorum Ducum cum ingenti ciuium Mediolanenſium, ac ferè totius Italiæ lętitiâ, poſt impletā vtriuſq; fortunæ paginam, ab exilio Auſtriaci operâ reuocato. Auſtrię redditus ad paternas vindicias conuerſus, mulctatis vicarijs ſceleris, Ioannem patruelem anteſignanum, qui pugnantia nomina iungens hoſtis, & fratris filij, gemino parricidio Cęſarem cędens, & Patris fratrem, & Patrię Patrem, conſanguineas manus cruentarat, ad ſalutarem pœnam adegit. Vitam indulgens, ne reus eſſet Auſtriaci Sanguinis, quem vlciſcebatur, iuſſit ſub cucullo Monachum luere, quidquid ſub galeâ peccarat miles. Ita Ioanne parricidâ ſacrę militię nomen dante, vnicum Auſtriaci generis conuicium conſecratum eſt, & inuiſum cœlo ſcelus expiatum in cellâ. Spoliatus etiam bonis, quorum amore peccarat Ioannes documento fuit omnem impietatem Perilli ignitum taurum eſſe, & auctorem tandem torquere, ſępiuſq; ipſum ſceleris irritamentum migrare in carnificem pœnam. Henrico Cęſare è viuis exempto in Boiariam mouens cum Sa-
1313. liſburgico Principe, belli ſocio, Riethum arcem munitiſſimam ad deditionem compulit; Ludouico interim Bauaro cum noſtro Auſtriaco de imperio apertâ ęmulatione certante. Vtriq; laureato, ac triumphali paribus quaſi Procerum votis, ac populorum ſtudijs videbatur Germania imperium occidentis deferre.

Itum eſt à Septemuiris Principibus in ſuffragia, poſt annuum interregnum, ſed illis in diuerſa abeuntibus, in duos Imperatores FRIDERICVM, & Ludouicum diſſectum non ſine lęthali vulnere imperium, ferè
1314. 18. Oct. concidit. Monarchię diuinitati proximę, eiuſq; vicarię in terris, etiam illi ſimillimę ſunt, eo nomine, quòd nullam patiantur diuiſionem. Qui diuidit, videtur geminare, ſed deſtruit. Monſtrum ſemper iure dicas, omne vnius corporis imperium, biceps. Reſpublica quoddam fortunarum publicarum nauigium eſt, integra natat, & velificatur: diuiſa naufragium facit, omni rimulâ aperiente naufragio capacem locum. Ipſa terra ſupra magnum nihil, & inane librata, æternam ſuam firmitatem, qua nihil in rerum naturâ conſtantius, vni principi centro debet. Diuiſo veluti cœli imperio gemini ſolis parelia turbines ſeditioſos, & ventorum tumultuantium ciuilia bella portendunt. Ita prorſus accidit: hæc factio Auſtriaca & Bauarica totum ferè Septemtrionem diſtraxit, dubio quaſi imperio æqua lance, ſe ſe in vtrumq; librante. Vterq; magnis contentionibus graſſatus ad Cæſaris nomen, ſuos inauguratores, & adoratores inuenit, Auſtriacus Colonienſem, Rudolphum Boioariæ Ducem obligatæ fidei ſanctitatem fraternæ beneuolentiæ ſummâ conſtantiæ laude præferentem, Henricum Carinthium, & alterum Rudolphum e Saxonum Ducum gente; Bauarus vero Petrum Moguntinum, Balduinum Treuirenſem, Ioannem Saxonem, VValdemarum Brandeburgicum, & Ioanem Bohemiæ Regem.

Diuiſis ſuffragijs Cæſar cũ Ludouico Bauaro renuntiatur.

Cri-

Criminabantur tamen austriacarum partium homines Ludouicum ex eo, quòd Brandeburgensis Electoris procurator violasset sui Principis mandata, & adultera manu Ludouicum pro FRIDERICO suppofuisset. Vnde Bauari causa valentior, sed melior videbatur Austriaci; cum præsertim Summi Pontificis Ioannis XXII., quem missis HENRICO fratre Ductore in Italiã copijs, aduersus Gibellinorum impetus propugnarat, oraculo potius dixerim è Vaticanâ cortinâ, quam suffragio niteretur. Germania, Imperij fato eam, bellorum ferè semper vel matrem, vel altricem inuadente, primùm in studia partium, mox in apertum bellum, multis prælijs odia efferantibus, erupit, & quod mirum fuit non ad Orientem, & Occidentem, vt olim apud plerosq; Cæsares diuiso imperio, sed ad Boream, & Austrum boreales vrbes, & prouinciæ Rhenanæ inferiores Bauaro, Australes, & Superiores Austriaco parebant.

Vbiq; bellicum canitur, classicum concrepat, ad arma concurritur, veluti ad nouam pharsaliam. At Cæsar contra Cæsarem stat, vtrinque ijsdem Aquilis fulmina ministrantibus, nec in Æmathijs campis, sed germanis romani orbis alea versatur. Primo prælio ad Eslingam, Sueuiæ oppidum, ancipiti Marte pugnatum est; Steteruntq; inde exercitus acsi Cyclades futuræ immobiles postpugnam, concursassent; ita neuter alteri fractus procubuit, aut locum cessit. Iterum prope Argentoratum Austriaci, & Bauari castrametantur, educitque Austriacus Imperator militem cum tanto Boici terrore, vt prima tentamenta, & leuioris armaturæ equitum robur sentiens, antequam creperus præco belli clangor personaret, receptui cani iusserit, & desperatâ spe victoriæ Haganôam se receperit. Nulla est maior victoria, quàm quæ confessum vinci, vincit, animo ipso victo parte exercitus nobiliore. Auctus deniq; AVSTRIACVS Magnis Caroli Hũgariæ Regis auxilijs in hostico solo sedẽ belli figens, ferro iudice de magna imperij lite, & causâ romani orbis decreturus, Boium inuadit, subsidijs Bohemicis, armis, & milite instructissimum, inter Muldorffium, & Donspergam occurrentem. Castra castris conseruntur: hastatâ segete horrescunt campi, curuantur in cornua lunatæ equitum turmæ, densantur in vnum pleno gradu lenta prælia ferentes quadratæ peditum phalanges, cuneatis cohortibus veluti bracchijs magni corporis hinc inde Manipulatim productis: discurrunt leues ante signa velites: cataphracti, primipili, triarij à latere, à fronte, à tergo primos impetus excepturi instar armati, mobilisque valli, agmen circumsepiunt: classicum strepit, vexilla explicantur, tonant fulminales machinæ maiores, minoresq;, nec sterile tonitru est, nec ignauum fulmen, ipso fumo diem cælo eripiente. Miles militi primum centuriatim, inde viritim conseritur, gladiatoriâ potius constantiâ, quam militari: ardentissime publica causa agitur, feritur cæsim, punctimque, eminus, cominus, strage duodecim horarum spatio longè, lateq; editâ, & Marte vnius diei tragædiam exhibente soli principi planetæ, ex vtroque regali, ac purpurato Orientis, atq; Occidentis podio spectatori. Adhuc diadema germanici regni paterno sanguine stillabat, nec iratam fortunam pacauerat ALBERTI Cæsaris Lacrymabilis Cædes, & quod summum malorum videri poterat truncatum consanguineâ

Prælia inter Cæsares Austriacum, & Bauarum.

1322. Duodecim horarum pugna de imperio decernitur.

I manu,

manu, coronatum orbis caput. Initia pugnæ læta fuere arridente fortunâ, quæ fidei alioquin constantissimæ FRIDERICI infidelis, victis victoribus spem fefellit, reciprocans, alternansque vices in æstu armorum tanquam in Euripo suo, cruore non aquis ebulliente. Armatus veluti nouus hostis coniuratione ventorum à fronte aciei in oculorum aciem puluis insurgens, & ominosis tenebris morti præludens, primam occupauit victoriæ laudem, & documento fuit, non solum armatum plumbo, & ferro incendiarium sulphureum puluerem, tormentisque excruciatum, & igni damnatum, sed ipsum etiam pacatum camporum puluisculum, si Cœlo collubitum sit, exercitus prosternere. Ipsi quoque vndarum exercitus victores, totusque Oceanus triumphator litoralis pulueris obiectu subsidunt, ac debellantur. Inclinarunt ad Bauarum, omnia tandem momenta victoriæ, Equites Bohemi sinuato flexu, à tergo Austriacum militem circumuenientes, habitique pro auxiliarijs, qui à LEOPOLDO Austrio fratre expectabantur.

Puluisculus in oculos Austriacorũ incurrens magnum Bauaris victoria momẽtũ.

FRIDERICVS post omnia boni militis, & Imperatoris officia cum HENRICO fratre, alijsque proceribus in potestatem Ludouici venit, adhuc aspersus castrensi puluere, & sanguine præliari, plenus nobilium irarum, quasi non in hostium manus dederetur, sed illos ad pugnam prouocaret. Luit animosæ confidentiæ pœnas, quòd non expectatis ingentibus auxilijs è Sueuiâ, & Rhætiâ, quæ non longe aberant Ductore LEOPOLDO, impar viribus, nimis audacter belli totius aleam iecisset. Magna victoria, quæ inter manubias præfert etiam manus catenati Regis, & indignam illius pompam magnificè trahit. Ingens fatum, res Austriacas versauit, sed Austriaca constantia, quæ Magna egerat fortiter patiens mirum in modum enituit; nam in triennali custodia detentus Princeps Reginæ libertatis, & augustæ, adhuc victore animo liber, sublimisq; veluti in Olympo supra fulminatricis fortunæ tonantes minas, vertice astris, nimirum cælestium rerum ardentibus votis coronato, calcatis sub pedibus nimbis in sudo regnabat. Nihil iuris erat in hoste in hanc partem FRIDERICI meliorem.

Frid. in potestatẽ Bauari venit.

Sen.

Qui metuit nihil
Rex est, quique cupit nihil:
Hoc regnum sibi quisque dat.

Illud enim imperium demum maximum est, Regem esse sui. Eo vultu intrauit carcerem, quo triumphatores Capitolium. Quidquid virtus intrat, condecorat: cum per latebras trahitur, veluti Anguis exit nitidior; si tamen vlla latebra illam condit, quæ de more cœli nemini celatur, ac nubis instar cum eliditur, fulgurat. Ipsa sceptra, Coronæ, ac throni pretiosæ quædam seruitutes sunt, manibus, capiti, toti regio corpori iniectæ: torques, ac diademata, catenæ, ac vincula, sed illæ aureæ, & ista serica, pretio, quia etiam ipsum tenet, & ligat, non liberante, sed geminante regium mancipium. Didicit FRIDERICVS a pila aureâ, quam gestant coronariam in capite non ludere sæpius Cæsares, quam ludi, & seriò archetypæ illius prouidentiæ manu, quæ ludit in orbe terrarum. Ita obnubilata est in Austriaco Imperatore non sublata publica imperij

sere-

serenitas, neq; vllus neuus fortunæ pulchri nostri, quia etiam fortis, faciẽ maculauit. Cõprobauit hoc, supremi Romani Antistitis aduersus Ludouicum inde propterea anathemate perculsum pontificium patrocinium, Austriacis Principibus vbique debitum, apud quos semper sacrosanctum fuit Religionis Orthodoxæ nomen, & erga Dei solium in terris incredibilis reuerentia. Sed ius, & vis nullo literarum discrimine notantur, & quod deterius est, sæpe vnum pro altero regnat.

Non tulit tamen diu fraternæ iniuriæ dedecus LEOPOLDVS à bellicâ laude cognomento bellicosus, & militum auratorum, siue equitum gloria eâdem gloriâ succenturiante militem, ordinesque mouente, vlturus ignominiosæ illius seruitutis publicum probrum. Nihil ferocius gloriâ vindice iniuriarum. Quid cum probosæ sunt, quid cum iniustæ, quid cum illatæ Principi, & fratri? Ingenti belli apparatu exterritus Bauarus honestis conditionibus Austriacum liberauit, vt nimirum pari potestate, & æquo iure diuiso imperio FRIDERICVS, & Ludouicus singulari exemplo, ex riualibus coronæ æmuli, & hostes, & ex hostibus Collegæ, amicique regnarent. Huius facti testes, quidquid oganniant aliqui chronographi, adhuc extant Monachienses, & Vlmenses tabulæ, cum imperiali diplomate, fidei datæ obsides, & immortalis toti æuo magistræ veritatis. Additum est fœderis sacramento cognationis vinculum, ne abrumperetur, OTTONI Austrio, cognomento Iocoso, nupta Elisabethâ Stephani Baioariæ Ducis filiâ, & Ludouici Cæsaris Fratris Filia, qui alioquin etiam ex Austriacâ Matre nimirum MITHILDE RVDOLPHI magni filiâ, natus erat.

Leopoldus bellicosus captiuum fratrem Cæsarem liberat. 1325.

Reliquos vitæ annos FRIDERICVS vtriusque fortitudinis laude periculorum, & infortuniorum victor publico bono pacatè impendit, labentis Religionis acerimus vindex, dignus non germanâ tantum lauro, sed cœlesti, donec ab arce Guthenstheim, vbi tunc morabatur, translatus est ad suæ fortitudinis Capitolium, & illud regnum adijt, in quo omnes sine populo incolæ Reges sunt, & sine æmulo imperant. Omitti hic nõ potest sine piaculo editum à LEOPOLDO fraternæ beneuolentiæ, ac veræ Philadelphîæ specimen, quod illa ætas cum admiratione suspexit, & consequenti æternitati fideliter commendauit. Toto triennio, quo captiuum FRIDERICVM Cæsarem Bauarus carcer detinuit, nullam vnquam ferunt LEOPOLDVM ne leuissimam quidem hilaritatis indicem notam edidisse, atrato, ac pullato cum luctuosâ quadam maiestate vultu; quasi boicæ seruitutis iugum lugubrius liberum, quàm captiuum AVSTRIACVM Heroem premeret. Amor Proteus omnes induit formas, & omnium partium histrio semper fabulam aliquam nobilem agit. O frigida iam exempla decantata toties in græcis theatris Pylades, & Orestes, Damon, & Pythias! Tam Religiosum par fratrum nec Argi spectauerunt, nec Athenæ. Austriaci Cœli sidera, si coniunxeris, siue illustri connubio, siue fraternis splendoribus, efficacissimâ, & beneficentissimâ luce felicissimè irradiant, ac terrarum fata moderantur.

Friderici obitus. 1330.

Insigne in Leopoldo fraternæ beneuolentiæ specimen.

FRIDERICVS III. PVLCHER
Statua.

Nihil gratius exhibere possum orbi spectatori,
Quam hanc Augustam pulchri Cæsaris Statuam:
Informem lapidem vbi phidiaca manus animauit:
Infantem Ars memnonia, vt sic loqueretur, erudiit.
Hanc regiam, quam vides, corporis formam:
Pro Regia sibi animus heros elegit.
Olympi cor niueam istam marmoris venam nutrit:
Oriundum è cœlo, Austriacæ innocentiæ candorem.
Indidit tantum constantiæ saxeo pectori,
Ut plumbea in illud fuerint omnia fortunæ tela,
In hoc solum ferrea,
Quòd ab iis ictum siliceum pectus luculentius fulgurauit.
FRIDERICUM quem non amare non potes, quia pulchrum:
Admirare etiam, quia fortem.
Imò quia pulchrius est fortem esse, quam pulchrum:
Stupores omnes fortis, & amores trahet.
Aliis virtutibus electrica vis est ad amoris illicium:
Fortitudini etiam magnetica:
Illæ leues animas trahunt:
Hæc ferreas quoque.
Cruciaria est Imperatorum corona:
Nemo illam sine crucis amore optare potest.
Aurea, omnium ponderum maximum addit
Seruituti, qua frontem ligat.
Orbi coniuncta, caput premet,
Nisi Atlantæum inueniat.
Cuspidata multifido vulnere lacerabit;
Nisi inueniat Achillæum.
Plures illam lachrymæ occidentes onerant,

Quàm ornare possint vniones lachrymæ Orientis,
Magis gemendam, cum gemmatam magis,
Et multò etiam magis, si gemmæ geminentur.
Ipse, qui lunam coronat, versicolor Halo
Augur est procellarum.
Austriaci tamen cœli solem FRIDERICVM pulchrum
Nostrates vapores non inficiunt.
Inter suas etiam maculas innocens irradiat
Quia circumerrant, non inquinant.
Asbestinus niueæ innocentiæ candor
Purior est cum vritur.
Vniones quoque soboles innocentiæ
Enitentibus fulminibus, ac tonitruis pariuntur.
Apodes sunt, cœlorum semper inquilini,
Qui terrenis vinculis non tenentur.
Ægyptium cœlum in fronte rotant
Innube semper, & serenum.
Reges animi basilicæ, nimirum regiæ herbæ instar,
Cùm atteruntur, grandiunt sublimiores.
Rex lapidum purpuratum Coralium
Illud tantum pretium contrahit, quod à cælo patitur.
Regem gemmarum adamantem elegerunt mortales,
Non quia illustriorem, sed quia infractiorem.
Cum ad scopulos allidit spumantes vndarum arietes,
Ludit, non lædit Oceanus.
Nulla arcana ex arcu cœlesti serenitas illustrius prodit,
Quàm quæ cælo prius tenebricosiore celatur.
Ignis fatuus est forma sine fortitudine,
Quæ amantes, mendacio lucis deceptos, reddit amentes.
Constans in stellam accenditur,
Aequè immortalem ignem, & innocentem.
Ita facundo silentio loquitur doctus lapis.
Si spectator huius memnoniæ statuæ hæc non audis:
Tu ipse statua es. SY-

SYNOPSIS GENEALOGICA
A FRIDERICO III. PVLCHRO
AD ALBERTVM II. HONORIFICVM.

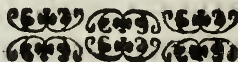

RIDERICVS III. Princeps magnanimus eius prolis felicitate caruit, quæ posset hæres esse augusti nominis,& solium tenere, vnde centum annos ab Austria exulauit vsque ad ALBERTVM II. Honorificum ALBERTI fratris Pronepotem. ALBERTI Cæsaris Maiores hoc ordine fastis austriacis inscripti sæculum integrum illustrarunt.

ALBERTVS II. Sapiens ALBERTI I. triumphatoris filius, FRIDERICI III. pulchri frater.
ALBERTVS III. Patriæ Pater
ALBERTVS IV. patiens, & *Mirabilia Mundi* dictus
ALBERTVS V. inter Principes Austriacos, inter Cæsares II. Imperator.

FRIDERICVS, & LEOPOLDVS, quos Fridericus Cæsar suscepit, vel ex Cunigunde filia Ludouici Cæsaris, vel vt alij verisimilius putant, ex Isabella filia Reinoldi Gheldriæ comitis in ipso oriente vitæ ad occasum statim properarunt, breuioris circuli Austriaca Sidera. Ex ISABELLA autem, siue ELISABETHA Iacobi Regis Aragonum filia habuit cognominem filiam ELISABETHAM desponsam Ioanni Regi Bohemiæ nuptijs regijs præmortuam, & ANNAM Poloniæ Regi, eoq; ante matrimonium decedente nuptam Ioanni Carinthiæ Comiti, ac demum tertijs supra secundas felicioribus nuptijs Cœlesti Regi, monasticen in Sanctæ Claræ à se extructo Cœnobio religiosissimè professam.

ALBERTVS II. ALBERTI I. filiorum, & FRIDERICI III. Cæsaris fratrum natu minimus, magnis nominibus vsque ad ALBERTVM II. Cæsarem Austriam gentem nobilitauit, ex Canonico Viennensi, & Passauiensi Sacris, quibus initiatus erat, exsolutus, & Augustæ stirpis propagator. Eius liberi sex numerantur, ex IOANNA Vdalrici vltimi Ferretarum comitis filia, & Herede augẽte Austriacum patrimonium ferretanis ditionibus, & Santgoniensi principatu fatali quadam ex Austriadum coniugijs felicitate, RVDOLPHVS IV. magnanimus, ALBERTVS III. Pater patriæ dictus Caroli IV. Cæsaris Socer, primus Tyrolensis, & Athesinæ ditionis comes, LEOPOLDVS III. probus appellatus,& militiæ decus, vt maximum militiæ decus sciremus esse probitatem, FRIDERICVS IV. Splendidus cognomento, sed magis sanguine, MARGARITA nupta primum Meinhardo Bauaro, tùm Ioanni Morauiæ Principi Caroli IV. Cæsaris fratri, & CATHARINA in S. Claræ Cœnobio sanctimonialis omnium virtutum radijs clarissima.

ALBERTVS III. cum ex ELISABETHA filia Caroli IV. Cæsaris nullam prolem suscepisset, ex Beatrice Burgrauij Norimbergensis filia vnicum sustulit sibi cognominem Albertum IV. Hic Archidux Austriæ, successorq; in alijs principatibus vxorem duxit IOANNAM Alberti Bauariæ Ducis; & Hannoniæ, Hollandiæ, ac Zelandiæ Principis filiam, ex qua nati sunt. ALBERTVS V. inter Austriacos Principes, sed II. in Romani Imperij fastis, Romanorum Rex,& Cæsar, & MARGARITA vxor deinde Henrici diuitis Bauariæ Ducis. Ita per magna nomina adolescebat Austriaca Potentia ad Maximos FERDINANDOS, & PHILIPPOS.

IMPE-

IMPERATOR CÆSAR
ALBERTVS II.
HONORIFICVS
PIVS, FELIX, AVGVSTVS,
REX GERMANIÆ,
HVNGARIÆ, ET BOHEMIÆ,
ARCHIDVX AVSTRIÆ,
DVX SILESIÆ, ET LVCEMBVRGI,
MARCHIO MORAVIÆ, ET LVSATIÆ,
COMES HAVSPVRGI &c.

AVstriadum Cæsaream fortunam hæreditariam tibi, ac dotalem, quam sospitatricem optimã, ac te vehentem in Hispaniam vehis MARIA ANNA tot felicissimorum Cæsarum Augusta proles, ALBERTO II. debes, qui primus integrum sæculum exulantem ab austriá domo, in eam honorificè reduxit; vnde sicuti RVDOLFVS magnus primigenea tuæ Gentis fortuna, ita ALBERTVS II. fortuna reuertens a plerisque dici meruit. Inter FRIDERICI III., & ALBERTI II. imperium sæculum fluxit vere ferreum ex bellorum frequentiâ, quod sibi Bauari, & Carinthij Cæsares, Ludouicus V., Carolus IV. Vvenceslaus, Robertus, Sigismundus diuiserunt. Successit aurea ætas Austriorum Cæsarum in ALBERTO, primo supra imperij dignitatem Austriadum Rege, atque cum eâ redux è Cælo Astræa stipata charitum choris, & si qua alia exulabat è nobili virtutum familiâ. Integro sæculo concipi debuit æuum æterni imperij, quod ALBERTVS suæ Genti peperit non interruptâ Austriorum Cæsarum familiæ serie.

Eius

Alb. parentes, & Aui.
Natus est an. 1399.

Eius pater ALBERTVS binomini titulo *patiens, & mirabilia mundi* dictus, Auus ALBERTVS patriæ pater, Proauus ALBERTVS sapiens, Abauus ALBERTVS Triumphator dedere, vt magnis hisce nominibus Albertorum, quæ non albis signanda tantum sint sapillis, sed pretiosiore gemmarum splendoribus temporum omnium memoriâ, ingressus cum maiestate in orbem terrarũ, omniũ in se epitomen colligens, HONORIFICI cognomentũ referret; quasi vel totus ex honoribus factus prodiret, vel ipsis honorẽ honoribus faceret. Et certè fuit hic post natam familiam hauspurgicam supra omnes suos gentiles Heroas potentissimus, Rex Bohemiæ, & Hungariæ, Archidux Austriæ, Dux Silesiæ, & Lucemburgi, Marchio Morauiæ, & Lusatiæ, additis vicinarum dynastiarum appendicibus, ac tandem Rex Romanorum, & Imperator. A prouincialibus ordinibus cum nondum excessisset ex ephebis Austriæ administrandæ admotus est, institutis tutoribus ex Austriacâ Gente industrijs, & fortibus GVILLELMO I. ET LEOPOLDO V. patruelibus. Aggressus principatum prouinciam tumultibus intestinis concussam, non sine canæ prudentiæ laude compescuit. Adolescens Marti deuotus, fortem manum Sigismundo Imperatori, & sceptro totius Germaniæ sustinendo aptam ita probauit pluribus in bellis, præsertim in Bohemico, quatuor millibus equitum Præfectus aduersus Ziscam Hussitanum Ducem, vt Cæsar triumphi loco, ei in generum lecto, augustas trium germanicorum regnorum spes dederit in ELISABETHA filia, & Hærede, quam Austriaco, in Thalami sociam iunxit.

Alb. supra omnes ante ipsum Cæsares Austriacos felicissimus.

1410.

Bellum Bohemicũ

1432.

Nuptiæ cũ Elisabetha Sigismun. Cæs. fil.

Inde vno eodemq; anno faustissimo Austriaco Generi, ab orbe reparato trigesimo octauo supra millesimum quadringentesimum, coniuratis in vnum caput omnibus fere Germaniæ titulis, & festinatos, cumulatosq; honores congerentibus, versantes Bohemica, & Hungarica consilia, ac septemuiralem vrnam non fortunâ, sed cælo, Rex Bohemiæ Kalendis Ianuarij, Rex Hungariæ nonis Maij, ac tandem Romanorum Rex, & Cæsar quartâ idus Iulij Albæ Regalis, Pragæ, & Aquisgrani inter totius Europæ gratulationes, HONORIFICI titulo imposito, salutatur. Rarum fuit felicitatis exemplum, & fortasse omnibus elapsis sæculis inauditum in ijs Regibus, quibus non gemella regna in ipso ortu nascuntur, sed librata sententiarum calculis, ex Senatusconsulto Procerum arbitrantium deferuntur. Quid mihi tuum Timotheum obtrudis Græcia, tuorum gloriosa laudatrix, in cuius rete fortuna vrbes conuehebat? In sinũ ALBERTI vno iactu tria regna à vera rerum humanarum arbitrâ, fatorumque potenti, numinis prouidentiâ conijciuntur; vt iam austriaca felicitas sit votis exaggeratis maior, & superet feliciora ipsa commenta mortalium, omnemque fingendi licentiam. Initia huius faustissimi anni celebrate tributarij Imperatrici, ac Regnatrici Austriæ populi. Hæ primæ kalendæ austriacũ genus in ALBERTO ad regna euocarunt, & Austrij stematis candidam gentilem zonam cum lacteâ cæli, minusculis baccatâ stellulis zonâ, imo cum quinque cælestibus zonis, in perpetuo mundi supra nos peregrinantis motu, orbem terrarum circumeuntibus, ad omnes cæli cardines explicuerunt. Hæ statorem felicitatis austriacæ ALBERTVM coronant:

Eodem anno Hungarica Bohemica, & imperij corona defertur.

nant: Hæ imperatoriæ fortunæ rotam aureo clauo figunt in Hanſpurgicâ Domo, atq; alis reciſis, vt de Romanâ Republicâ dictum eſt, volucri poteſtatem fugæ ademerunt, Imperij Auſtrij maieſtatem poſtliminio reuocantes, nunquam amplius abituram. O annum omnium annorum præeuntium, & conſequentium diademate, imò ipſo æternitatis redeunte in ſe ipſum circulo coronandum! O annum tot coronis auſtriacis annorum regem! O annum aureæ ætatis parentem, initiatum kalendis triumphalibus, quæ ſolem ferunt in medio ſignorum auſtralium dominatorem, nullo alio horoſcopo aſcendente, præter ipſam felicitatem, de more aſtrorum in auſtriacâ domo æternâ, & inoccidua luce, radiantē! O annum, omnis poſteræ memoriæ decus immortalitati conſecrandum, ex quo bis ſæcularibus feſtis celebratis, Auſtriaci Cæſares regnant in æuum beatiſſimum hominum votis, ſuperum auſpicijs, orbis terrarum bono, cælo ſoſpite nunquam interrupta FERDINANDORVM ſucceſſione, aliorumq; magnorum nominum perennaturi. Nec auſpicijs caruit ijs Ianuarijs kalendis ad regna inaugurari Auſtriacos Heroës, diuini violati Nominis acerrimos vindices, quæ in cæli, & chriſtiani orbis faſtis, Auguſtiſſimo IESV nomine conſignantur. Interim ex dote ELISABETHÆ omnium Auſtriadum Reginarum felicitatem dotalem, ac tuam MARIA ANNA auſpicare. Ex hoc primùm coniugio nata eſt Auſtriaco generi Gemella magna Regnorum ſoboles Bohemiæ, & Hungariæ. Ipſa etiam Imperij in Auſtriacam Domum redux felicitas, auctarium dotis cęſareę fuit, Sigiſmundi ſoceri Auguſti auctoritate addito pondere ſeptemuiralibus calculis, qui in ALBERTVM propendebant.

Plutar.

Ab ann. 1438. ad an. 1549.

Non eſt diu feriata tanta felicitas. Primam lauream Bohemia germinauit. Eam tumultuoſam ſæpe ſuis regibus ingrediens cum exercitu ter maximus Rex ALBERTVS Henricum Ptaſconem, & Georgium Podiebradium, qui Caſimirum Poloniæ regem ad Bohemicum ſolium euocarant principes coniurationis, ſpe deiectos in ordinem redegit, ſimulque Vladislaum Principem Caſimiri filium nouarum rerum molitoribus Bohemis ſuppetias ferentem cum inglorio receſſu, imò & probroſâ fugâ repulit, famâ potius bellatrice conterritum, quàm contritum ferro victore. Eâdem flammâ in Amurathem magnum Othomanici imperij Sulthanum hoc belli fulmen, Auſtriacus Scipio, cum exercitu rapitur. Europam, Aſiam, Africam quà mahumeticæ ſuperſtitionis labe coinquinatæ othomanicæ lunæ incrementis, ac decrementis inſaniunt, lectis maximis, & fortiſſimis ex vniuerſo Turcici Imperij orbe copijs, Thracius Tyrannus in Hungariam mouerat, & diluuio barbarorum, vrbes depopulante, domos exhauriente, deuaſtante agros, iugulo regni ferox licentiâ nocendi imminebat. Inter Tibiſcum, & Danubium caſtrametatur ALBERTVS Cæſar, flumina victorijs auſtriacis toties in hiſtorijs celebrata. Othomanicus eius aduentu cognito retroceſſit, ſolâ cum tanto exercitu proſtratus opinione virtutis, ac tota illa barbarica inundatio illicò detumuit. Supra Iulianum Trilogium, feliciſſimus Auſtriadum Cæſar antequam veniret, ac videret hoſtem, vicit. Male ſani capitis eſt timere ſibi a ferrugineâ Lunę, quaſi hoſtiliter minantis

Victoria Bohemica

Othomanicũ exercitum ad fugam adigit.

facie:

facie: cum rubeſcit ſanguinolenta, tunc patitur, & eſt ex vulnere, non ex irâ inſtabilis planetæ rubor. Certè viſa eſt Thracia luna, ſtante aduerſo Auſtriaco ſole, obiectu ampliſſimi exercitus veluti magni terræ corporis eclipſim pati, inſolenti, & rarâ defectione illi nationi, quæ ſuorum Principum duris imperijs mancipata ad omne etiam certum exitium ruit, eâ vitâ quam negligit, ſuo quoque præiudicio prorſus indigna. Verum ò nubilum ſemper diuinorum conſiliorum cælum, & ſua hominibus ſcrutatoribus obtento veluti ſipario cælans! O ſumma rerum humanarum ruinę proxima humiliori, & grauiori, quò ſublimiora, & maiora, ipſa ſublimitate, & magnitudine citante caſum, alaſque addente! Illuſtriori, & ſudo ſupra modum cælo diutina vita non eſt: arridere videtur, ſed adulatur ſplendido quodam mendacio placens, illuſtris tempeſtatum parens, ſerenitas. Ex primâ fronte meretriciâ fortunæ blandientis, & lenocinantibus cachinnis, non eſt captandum omen vitalis, ac longeuæ felicitatis, quæ ſi magna eſt, roſæ inſtar cum latius explicatur, contabeſcit. Noua, & inuſitata ſidera, quæ aliquando cælum accendit, ſpectatores mortales in admirationem trahentia, vitam immortalem aliorum aſtrorum non viuunt, ſed cometarum breuem, licet minime infelicem.

In reditu a victoria turcica moritur.

Ergo in reditu à Turcicâ victoriâ glorioſiſſimo inuida mors nullâ reuerentiâ triumphalis Imperatoris abſterrita, nullo terrore perculſa victricium copiarum, Auſtriadum feliciſſimimum aggreditur, cæli terræq; maleficijs armata, latrante inter ſidera de cælo rabidâ caniculâ, ac mordente, febri ex intemperato malopeponum eſu arrodente, ac depaſcente viſcera, triumphum funere anteuertens, epinicion epicedio, plauſum planctu, feſtam pompam funeſtis inferijs, non capitolio infert, ſed mauſoleo Auguſtum victorem. Ita dignus ſæculari felicitate ante biennium ſublatus eſt è viuis ALBERTVS ſemper magnus, ſed ſolis inſtar maior viſus, cùm caderet. Eius mortem Cometes præceſſit, ſolis eclipſis ſubſecuta eſt; quaſi præfica rerum natura, optimo principi tot populorum parenti, prodigijs parentaret, & cælum publicum luctum indicens, ſe totum celebrando tanto funeri impēderet, atratam pullato ſyrmate diem extinguēs, & buſtuariam nocturnam facem accendens. Obijt ALBERTVS hæreditariâ ab ALBERTO I. Cæſare Abauo fortunâ triumphorum, ac mortis in ſinu victoriarum, in flore ætatis, in omnium deſiderio, cùm maximè viuere mereretur, eodem tempore morte cupreſsum falce carnifice, & victoriâ enſe triumphatore eidem capiti laurum metente. Nulla arbor facilius lauro inſeritur quàm cupreſſus, imò & ſæpius eidem, tanquam nobili ſtirpi ſpurius ſtolo ſponte adnaſcitur. Mors & mars cognata nomina æquo iure in bellis regnant. Etiamſi laureata capita cælum non fulminet, nulla tamen illa a martis, & mortis fulminibus ſoſpitat laurus. Verum ſat diù viuunt qui Deo viuunt: Olympias in ſęculum explicatur, cùm olympo viuitur, moribus cęlo dignis. Mortem honeſtat non annoſa vita, ſed virtus veterana, & emerita. In illud quiſque niti debet, vt glorioſo aliquo extremo actu pulcherrimę vitę ſuę fabulę plauſum excitet; ideò enim naſcimur vt honeſtè cadamus. Poſt illud immortale factū nihil debuit ab ALBERTO mortale fieri, expellente ſimul cū vi mor-

Prodigia in eius obitu.

1439. 5. Kal. Octob.

bi, summâ letitiâ inter plausus animum victorem ad Cęlum. Vt olim Asia Macedonem magnum luxit, ita Europa ALBERTVM HONORIFICVM, vtrunque triumphis ereptum, illum naufragum in aureo poculo, hunc suauissimo fructu iugulatum. Germania verò licet durata suâ glaciali hyeme, in lacrymas omnium oculis tenerescens fere extabuit, magni vnius Imperatoris cineribus multarum prouinciarum vndantes luctus exhaurientibus. Sed apagite lacrymę tanti funeris pręficę: Adhuc superstes in suis ALBERTVS Augustus, plausibus excipiatur. Fęnix dum moritur, oritur, dum perit, parit, trahitq; fœnus è funere. Ita Austriacæ felicitatis Fænix ALBERTVS è suis cineribus, parturiente rogo, toti fere orbi regendo, Imperatricem, ac Regnatricem posteritatē in æuum, sui nominis gloriâ, ac potentiâ peperit. Inter eius laudes hæc princeps sit, quòd sæcula omnia mansuram magnam structuram Austriæ Domus, biennio coronauit. Iam duo anni ALBERTI Cæsaris, duo sæcula regnantes trahunt, & consequente æternitate premuntur. Hæc princeps victoria quòd triumphali manu fugitiuam felicitatem ad suos retraxit, & felicissimo consilio peregrinanti imperio stabilem in Austriacâ Domo sedem, decreuit. Sic post solis occasum nascitur siderum, stellantis veluti posteritatis, firmamentum.

Alb. virtutes.

Ita tamen inclaruit suorum gloriâ ALBERTVS, vt suâ non caruerit, bellicâ præsertim laude incomparabilis, & quod monstrum fuit, sed virtutis, & innocens, cum summâ mansuetudine coniunctâ. Si temperetur fortitudo clementiâ, ex Imperatore Heroem facit, & nescio quid diuinum ex homine. Bellatores isti genij, & mites in principibus veluti astra sub ferarum nominibus, non innoxiè tantum, sed & beneficè splendent. Visus est Camillum cum Fabio miscere, fortisque cunctator, ac prudens triumphator rem Austriacam restituere. Habuisse ferunt inter artes in odijs saltatoriam, venatoriam verò in amoribus. Bellatorem Principem se mallebat cum Augusto, quam histrionicum saltatorem cum Nerone. Illas tantum choreas amâbat, quas exercent rectis erroribus peregrinantes stellæ, vigilans cum illis orbi terrarum etiam dormienti, non quas implicant otiosorum hominum phrenetici motus. Nec vero minus delirium est, quia publicum, & quia cum plausu insanitur ad numerum. Inter siluas deinde victoriarum gymnasium instituerat, belluis bellis, subactisque capreis, & ceruis, atque alijs humanioribus fer is, hominum monstris subigendis proludens. Sed illa opima Augusti venatoris præda, cùm victrices Romani Imperij Aquilas, quæ iam sæculum integrum ab Austriâ auolarant, diuino quodam consilio aucupatus est, ac bonas istas aues, Austriadum æuiternæ felicitati auspicatissimas dedit. Vno verbo talem poscebat Heroem Austriaci Imperij iuuenta, qualem habuit ALBERTVM II. HONORIFICVM.

Ladislai posthumi felicitas, sed breuis

Occumbens in eo felicitas austriaca non solum in FRIDERICO IV. Cæsare patruele, sed in ipso filio LADISLAO posthumo statim reuixit, qui adhuc quadrimestris explicatis in diadema fasciolis ad regiarum cunarum solium tributarias excepit Hungariam, & Bohemiam, voce suorum Procerum coronatum Infantem, Regem consalutantes, lacteolâ

manu ſupra fabularem Herculem felicius ſceptra prementem, quàm angues. Sed hìc etiam felicitas in ſua inconſtantiâ tantùm conſtans, vultũ mutauit & fidem, quemque in ſinu lactarat, tandem proiecit. Nam dum in aulâ FRIDERICI Cæſaris, cuius auſpicijs regium ephebum cum coronâ Sancti Stephani Hungariæ Regis prudentiſſima parens ELISABETHA Auguſta crediderat, educatus, Magdalenam Valeſiam Caroli VII. Regis Chriſtianiſſimi filiam, ſibi deſponſam nobiliſſimâ legatione, & pretioſiſſimis donarijs aduocat è Galliâ cum ſpe magnificâ regiæ poſteritatis, luctuoſo fraudulentæ mortis maleficio tumulus pro thalamo ſupponitur, & LADISLAVS inter hilaria nuptiarum è viuis ſubducitur. Ita falcatum mortis ferrum cum popularibus herbis, etiam *inſcriptos nomina regum* flores metit. Simul in LADISLAO auſtriacæ genti occubuere Hungariæ, & Bohemiæ regna, illud Ioanne Coruino, hoc Georgio Podiebradio occupantibus, iterum tamen reuictura in æuum glorioſiſſimum, explicatâ extra Hungariæ, Bohemiæ, & totius Septentrionis fines, in Ortum Occaſum, & Auſtrum, vltra terrarum, Oceaniq; vias, ac ſolis vtriuſque pueri, & ſenis cubile in Hiſpanis Monarchis, dominatione. Hæc Te manet maxima Hiſpaniarum Regina MARIA ANNA potentiæ immenſitas, hæc gemini ſolis purpura, hoc terrarum pondere graue ſceptrum, hic par orbis terrarum circulo annulus, Aſiâ, Europâ, Africâ, Americâ regalem tuum thalamum adornantibus. Interim dotalem tuam felicitatem ex ELISABETHA Sigiſmundi Cæſaris filiâ, ex cuius nuptijs cum ALBERTO Auſtriaco nobiliſſima imperij, & regnorum proles nunquam moritura nata eſt in Auſtriâ tuâ Domo, & feliciſſimi coniugij tui, magna auſpicia concipe.

Iterum in Auſtriaca domo coniugia feliciſſima.

ALBER-

ALBERTVS II. HONORIFICVS

Auſpicia

Apage cum obliquo lituo etruſce Haruſpex:
Adſum ego germanæ veritatis rectus interpres.
Ex bonis Auis non auibus augur,
Auſpicor ALBERTO, dum naſcitur, ſummos honores.
Si placet innocentem cabalam addere augurio:
Ex multiplici etiam nomine auſpicabor hominem.
ALBERTI IV. patientis filius,
ALBERTI III. patriæ patris nepos
ALBERTI II. ſapientis pronepos
Quid ni Heros ſit tantorum nominum hæres?
Quis ſummè diuitem eum neget,
Qui in ſuis hæreditariys nominibus omnes virtutes numerat?
Sapientia Probitatem, Probitas Fortitudinem parit.
O nobilis felicitas, quæ naſcitur
Matre Fortitudine, Auia Probitate, Proauia Sapientia!
Auctore generis Dei cultu in ſacra fruge latentis,
Non degener poſteritas frugiferarum virtutum ſequitur.
Imperatrix poſt diuinas humanarum virtutum Religio
Illarum in Imperatrice Familia agmen ducit.
Poſt adductum a magno RUDOLPHO in Auſtriacã Domũ
Eucharisticum Cæli Panem,
In ea omnes Cæli Charites hoſpitantur,
Et iam de Familia Hauſpurgica ſunt.
Sapientia, Probitas, Fortitudo
ALBERTUM de ſuo virtutes domeſticæ, Cæſarẽ creant,
Argenteam coronam ſapientia, auream Probitas
Fortitudo ferream imponit.
Regem, tantarum virtutum hæredem
Ambire virtutes ipſæ ambiunt.

Iure

Iure mundus illius insidet capiti
Qui possit virtutibus suis familiaribus illum sustentare.
Iure regnum nanciscitur
Triplici maximo Maiorum titulo in regem natus,
Sapientia, Probitate, Fortitudine.
Sapientia regem elegit, Probitas inaugurauit,
Fortitudo firmauit.
Tales Maiores Cælum dedit ALBERTO,
Ut posset esse magnus, etiam antequam nasceretur.
Dubitatum est dederit ne in auspicium tantùm,
An etiam in præmium.
Adolescentia Austriaci Imperij,
Incrementis robustarum virtutum debuit grandescere.
Auspicor tibi etiã ALBERTE HONORIFICI nomen
Ac totum in breui titulo romanum imperium.
Ut fatum Nominis impleas:
Aut facient se tibi honores,
Aut illos tibi facies.
Iure deinde tuo Honorificus honores faciens,
Transmittes hæreditarios ad Tuos.
A familia virtutum non nisi impius regna,
Non nisi inuidus felicitatem proscribat.
Ita ludens in orbe terrarum Archetypa Prouidentia
In nominibus prolusit ALBERTO.
Ubi Numen sine verbis
Solis nominibus loquitur,
Stupor venerabundus verba suspendit.

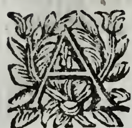

SY-

Fed. Agnellus sculpsit

SYNOPSIS GENEALOGICA
AB ALBERTO II. HONORIFICO
AD FRIDERICVM IV. PACIFICVM.

Ccessit ab HONORIFICO ALBERTO ingens honor Hungariæ, Bohemiæ, & Imperij coronis, sed breuis: cùm maximè vernabat tantus flos felicitatis elanguit, vix secundũ annum principatus agente Cæsare Austriaco. Non ita scitè Apelles Alexandrum fulmine armatum repræsentauit, sicuti seipsum expressit ALBERTVS HONORIFICVS, vbi pro tessera suorum consiliorum fulmen assumpsit, hoc lemmate loquens, TOLLE MORAS, auspicans sibi hoc symbolo fortunam fulminis instar victoriosissimam sed ocyssimam, seque & Hussiticæ superstitionis & Othomanicæ barbariæ fulmen futurum, moribundi splendoris, & post victoriam statim expirans. Etiam Hyades pulcherrima sidera, cùm lætiori vultu splendent tunc maximè pluuias nunciant, ac ferè incipiunt è Cælo lachrymari. Nati sunt illi ex ELISABETHA Augusta GEORGIVS patri præreptus & LADISLAVS posthumus absolutissima imago paternarum virtutum. Habuit hic ab vtroque parente hæreditaria, odium in hæresim, & amorem Orthodoxi nominis propagandi, elegantissimæ formæ princeps, & cælestium morum. Eius vox extrema omnibus principibus pro oraculo esse posset. *ego*, dixit, *ita vixi, vt cælum mihi negandum non putem*. Sic cæli securus, e terris abijt. Par etiam nobilissimum regiarum fœminarum ELISABETHA ALBERTO procreauit, ANNAM Vuilhemo Saxoniæ Duci, & ELISABETHAM Casimiro poloniæ Regi, matrimonio copulatam. ELISABETHA inter fortunatissimas Austrij stemmatis Heroides, locum fere Principem meruit vtpote non solum Casimiri Regis Poloniæ vxor ALBERTI Cæs. Filia, & LADISLAI Regis soror, sed quatuor Regum mater Io. Alexandri, Alberti, Vladislai, Sigismundi, & Ludouici Hungariæ, & Bohemiæ Regis Auia. Interim dum regna vrgente matre, & fere dixerim pariente LADISLAO nascebantur, imperium FRIDERICO IV. Pacifico Austriaco, qui ex communi Proauo ALBERTO Sapiente genus trahebat augustum per ERNESTVM Ferreum, & LEOPOLDVM PROBVM, hoc vt habemus ex fastis Austriacis, ordine, delatum est.

ALBERTVS II. Sapiens.

ALBERTVS III. PATRIÆ PATER	LEOPOLDVS III. Probus
ALBERTVS IV. Patiens	ERNESTVS I. Ferreus
ALBERTVS V. inter Austriacos Principes, & inter Cæsares II.	FRIDERICVS inter Aust. Pr. VI. inter Imper. IV.

LEOPOLDVS ex Virida Barnabæ Vicecomitis Mediolanensis principis filia, iam tum Insubria Austriacis Principibus desponsa, Austriacam domum septem liberis illustrauit veluti fulgentissimis planetis gentilitium cælum. His nominibus in austrijs annalibus censentur VVILHEMVS I. cognomento Aulicus, FRIDERICVS V. ERNESTVS augusti sanguinis propagator, LEOPOLDVS IV. Crassus, ELISABETHA IV. Comiti Goritiensi desponsa, AGNES Boleslao Duci Suidniensi in Silesia nupta, & CATHARINA VI. Burgauio Magdeburgensi.

ERNESTVS Ferreus decem liberorum corona regnatricem familiam Austriadum nobilitauit, præter plures alios in infantia è viuis sublatos ex MARGARITA filia Bugislai Pomeraniæ Ducis. Altera etiam illi vxor fuit CIMBVRGA Massouia; sed liberis caruit. Eo quo nati sunt ordine, sic numerantur

ERNESTVS II.
RVDOLPHVS V.
LEOPOLDVS V.

ALE-

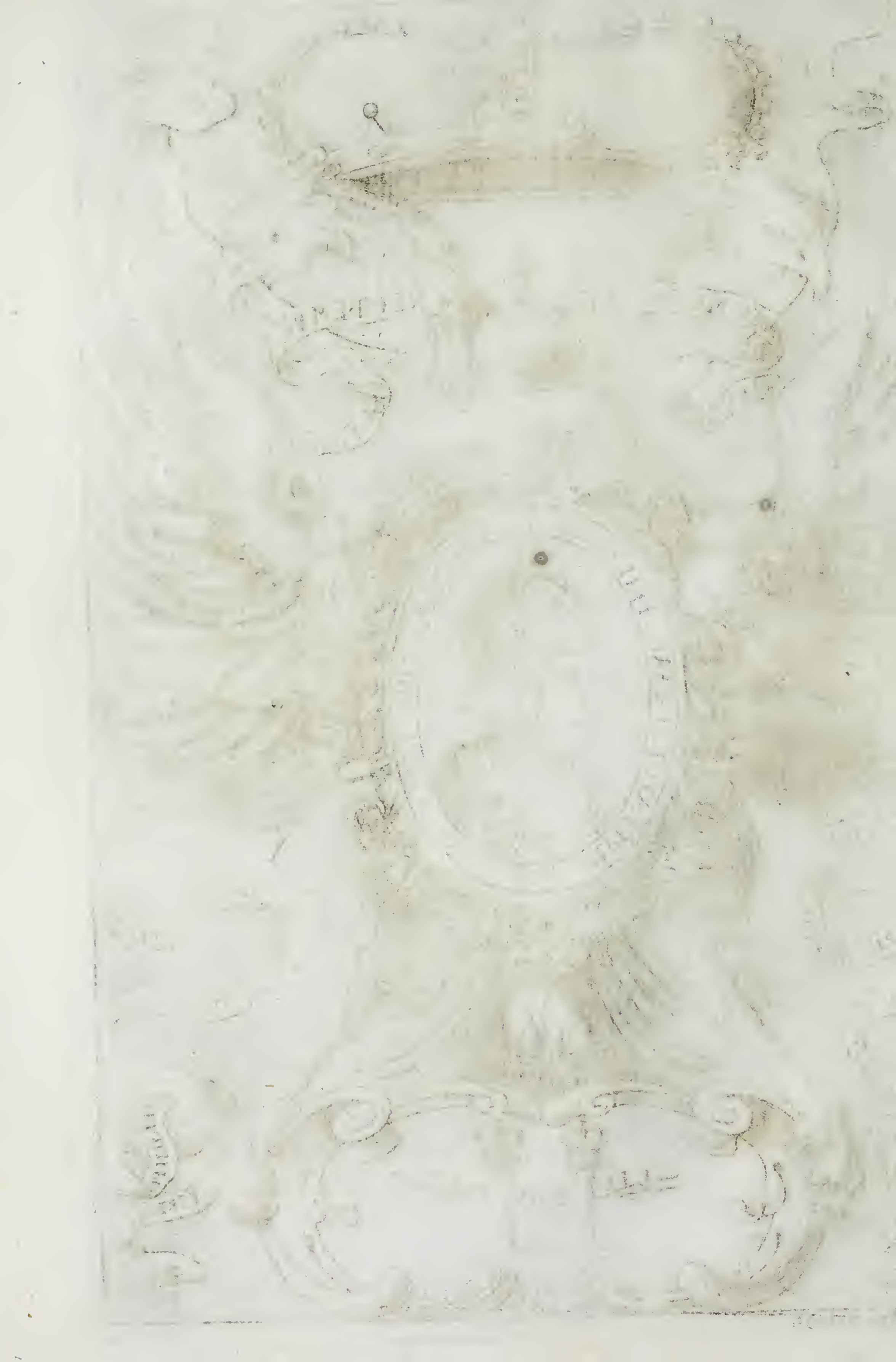
ALEXANDRA.
ANNA VI.
FRIDERICVS Cæsar.
ALBERTVS VI.
MARGARITA II.
CATHARINA VII.
ELISABETHA V.

FRIDERICVS omnium consequentium Cæsarum Austriorum, & Hispanorum Monarcharum pater, pacis felicitate, diuturnitate imperij, magnanimitatis laude, omniumq; virtutum titulis Octauianum Augustum inter Imperatores geminasset, nisi dedisset se ipsum, magno etiam Augusto maiorem.

IMPE-

NEC METAS RE RVM NEC TEMPO
HIS EGO
RA PONO
IMPERATOR CÆSAR FRIDERICVS IV. PACIFICVS PIVS FELIX AVGV.
CAR.V.MAX
FERD.I
FRID. IIII. PACIFI
ALB. II. HONORII
RVD.II
FRIDE
FERD.III
PL VS VL TRA
d. Agnellus sculpsit

IMPERATOR CÆSAR FRIDERICVS IV. PACIFICVS PIVS, FELIX, AVGVSTVS, REX GERMANIÆ DALMATIÆ, CROATIÆ, ARCHIDVX AVSTRIÆ, DVX STIRIÆ, CARINT., CARNIOL., SVEVIÆ, LANDGRAVIVS ALSATIÆ, COMES HAVSPVRGI, TYROLIS &c.

Des ò Pax Optima rerum, Indigetū Cæli Heroinarum Pulcherrima, Prudentiæ filia, mater Probitatis, Iustitiæ vindex, altrix felicitatis, Comes virtutum, Regnorum seruatrix: ingredere Hauspurgicam Domum, numquam retractura alma vestigia, quæ impresseris, nisi cum innocens AVSTRIADVM violata Maiestas, aut contra suas, aut contra diuinas, quas cum suis coniungit, iniurias, armabitur, Cycnorum more, qui tantum lacessiti in pugnam veniunt. Tu verò, MARIA ANNA, quæ in ipso pleno Imperij, & Gratiarum nomine, mutuata a pectore, atq; ore regnantes Charites, Imperia Gratiarum præfers, Spes Publica Pacis, arride tui PACIFICI FRIDERICI nomini, vt in comperto sit, quo magnanimo sensu feraris in pacem, vnicum modò, & commune Mortalium Votum, ac felicitatem, quæ à tuis manibus orbis terrarum expectat. Tu nata inter ferruginea bellorum nubila Iris tempestatum pacatrix, præsagam ante Regij Infantis serenitatem, nascentis serenitatem Pacis hoc bellicosissimo seculo auspicatò præmittes. Illustrabit Serenissimus IMFANS MO-

NARCHA orbem terrarum copiosius, si cælum innube inuenerit, & sęculum innocens. Vbi iusseris REGINA potentissima beneficis tuis imperijs abire ferrea sæcula, aurea fluent.

Omen interim capto ex FRIDERICO tuo Pacifico ERNESTI Ferrei filio. At quibus coloribus dabimus Pacificum filium ex ferreo Patre, confundentem pugnantia nomina? Nobile monstrum dicerem ex bello, & pace conflatum, nisi scirem Pacem posthumam bellorum filiam esse & bellis fere semper bella debellari. Sua ætas ita Patrem, filiumq; composuit, vt Ferreum Patrem, Pacificum filium appellaret. Quamquam temperato vtriusq; nomine nec FRIDERICO sagatę, nec togatæ artes deessent ERNESTO. Eius Auus LEOPOLDVS Probus, Proauus ALBERTVS Sapiens, Natorum ALBERTI Triumphatoris Minimus, cùm magnis tantùm hisce titulis in Austriacis fastis leguntur. Non nisi sapienti manu, probisq; consilijs vibratum ferrum pacem edit illustrem, & nobilem. Vtrâq; enim quodammodo Consule virtute, sapientiâ, & probitate, ferri debent leges pacis, ne aut parum vtilis Reipublicæ sit, aut parum decora Principi.

1411. ka. Octob. Friderici gentilis origo.

Pacem sui nominis non fefellit FRIDERICVS. Primum Auspicium implet, cùm adolescentiæ primâ aurorâ in oriente pijssimè adorandis Corporatæ Diuinitatis vestigijs consecratâ rediens, adhuc Penulatus Pace inter septemuiros Principes partâ, concordibus sententijs ad Paludamentum vocatur, imposito diademate Mundi mole, & Cæsaris nomine grauissimo, & potentissimo. Brutus religiosior, Terræ Sanctæ, non communis, & profanæ osculis initiatur ad regnum. Vitæ melioris natales è sepulchro dominico inijt, Phœnix in eo pietatis renascens. Et certè quis non proficiat ad pietatem, vbi non solum Cœlum, sed terra sanctissima est, & ipsum lutum cæcorum oculos aperit? Non mirum etiã ex peregrinatione Hierosolymitanâ, ab vrbe Pacis, PACIFICI titulum retulisse. Amantissimi pacis Cæsaris plurimum operâ Amedeus pacificus Allobrogum Dux supremâ, se dignitate orbis orthodoxi Dominâ Reginâq;, ac Tergeminâ Tiarâ singulari pacis, quam nomine præferebat auspicio, modestiæq; coronatæ, & principis exemplo abdicauit, exuens ipsum FELICIS nomen. Ita biceps Pontificatus, monstrosa Religionis labes, sublatus est, & integrum imperium veri Pontificis humeris sedit. Quid non felicitatis Terris pariant, si coniuratis in vnum centrum radijs beneficæ stellæ iungantur? Vnius soni gemellæ Citharæ ijsdem legibus musicis attemperatæ, eumdem concentum reddunt, Citharistriâ echo, non oratrice tantùm, sonum reciprocante. Sed maior est cordium concordia, quàm chordarum, si vnum sonum, & concentum ferant. Quod poterat esse sententiarum Duellum, inter Pacificos Principes, quos Pacis nomen, & amor, agebat nonnisi in Pacem, orbis terrarum publicum bonum? Ex vnâ pace, sicuti ex bellis bella, mirâ fæcunditate semper alia pax progerminat. Primùm pacatur Austria intestinis tumultibus concussa, ac de LADISLAI tutelâ, veluti, de Græciæ Helenâ, aperto Marte decertans, tũ tota Germania, & grauidus semper bellis Septentrio, quẽ è sui Cœli, Tellurisq; ingenio, truculentæ Vrsæ, ac virulenti angues, &

Rex Romanorum inauguratur post reditum a peregrinatione Hierosolym.

1439. ka Aprilis.

Austriaci Cæsaris opera Amedeus pacificus abdicat se pseudo põtificatu.

duratæ

duratę ęterno gelu horrentes hyemes ciuilibus defectionibus aduersus pacem armarant. Aquiloniæ istę procellę ferè nunquam sine fulmine inermes fulgurant, ac tonant.

A Septentrione, ad eius pacificum nomen composito, Romam FRIDERICVS petijt Romani Orientem Imperij, vt pacis amator Cæsar solemni etiam pompâ salutaretur Augustus, ac Iani templum suâ manu clauderet, argenteamq; germanicam coronam aureâ romanâ coronaret, faceretq; pretiosiorem. Abstinuit tamen a ferreo Italici Regni diademate, honestissimâ legatione ab Insubrico Regulo ad id prouocatus, quasi a ferro illo etiam coronario timeret, ne quid detrimenti caperet PACIFICI titulus. Neq; hæc Cæsarea expeditio fuit, sed continuati per totam Italiam Triumphi species inusitato Principum, ac Populorum concursu, primi ex Austriaca Gente Potentissimi Imperatoris in Italiam aduentum, omni plausuum genere celebrantium. Auctarium felicitatis accessit ELEONORA sponsa Eduardi Lusitaniæ regis filia, honorariâ classe Vlisippône, per claustra oceani, emensis multorum nominum maribus, in Italiam aduecta, & Senis excepta, omnium Italorum Dynastarum gratulatorijs officijs, ac densissimâ mortalium omnis generis frequentiâ, impenso toto in apparatum nuptiarum Germanico, & Italico Regno, quâ Cæsarem rerum Dominum veneratur. Eadem Lusitania feliciori connubio Pronepoti CAROLO in ISABELLA, dotale etiam regnum desponsabit, Atlantici Oceani opibus, Indicorum marium vnionibus, innumerabilium Auroræ Populorum, ac Prouinciarum auro, gemmisq;, Brasilianis Americani Orbis vectigalis tributis, & pretio totius Orientis, qui eodem, quo ISABELLA CAROLO, coniugio occidenti iungetur, coronatum. Cæpit tunc Austriadum nuptijs, vt etiam tuis AVGVSTISSIMA SPONSA Oriens, Occidensq; simul plaudere; & Cælum molitioni Hispanæ Monarchiæ in ELEONORA proludere.

Romam petit vt Augusti insignia accipiat.

Kalendæ Apriles Cęsareorum Coniugum inauguratione solemni Romę celebratæ fuere Nicolao V. Summo Pontifice Reginas Dextras iungente, atq; Augustos rite creante, diademate imposito, alijsq; Imperij insignibus, acclamante interim Populo Romano in has voces. 1452.

Augustis insignibus decoratur a Summo Pontifice Nicolao V cum coniuge Eleonora Aug.

FRIDERICO PACIFICO à Deo coronato, VITA, ET VICTORIA. Auspicatissimas hasce voces, quas non in Austriacis tantum fastis, sed in cælestium orbium voluminibus stellarum characteribus, æternæ sapphiro adscriptas peruelim, Omnibus austrijs Principibus adprecor, reddente echo faustissimam Orbe Terrarum. OMNIBVS AVSTRIIS PRINCIPIBVS à Deo coronatis VITA, ET VICTORIA. Hic aprilis continuatâ successione in Austriacâ Gente, florentissimum Potentiæ, ac Felicitatis ver aperuit. Quamquam in hoc flore fecundissimarum rerum omnis mensis, Aprilis esset, & ipsi etiam gelidi Decembres vernarent. Ex hoc Aprili pullulabunt in æuum semper inscripti nomina Austriorum Regum serenissimi flores, concolori cum Cælo Sapphirinâ serenitate, nimirum innocenti prorsus, celestiq; Maiestate, præsertim aspirantibus Austris, a quibus lętissimâ fæcunditate omnis florea natio propagatur. Inuitatus post romanam inaugurationem Cæsar ab Alfonso

 Rege,

Rege, Auunculo ELEONORÆ Augustę Neapolim diuertit, vbi florentissimam Parthenopem, & opulentissimam Campaniam, Rex in obsequiũ prodigens, eum exquitissimis delicijs excepit, nec tamen illis fractus est Austriacus Annibal, sed fortior extitit, & quantum patiebatur amor Pacis, Victoriosior. Inde Ferrariam digressus Borsium Estensem, Mutinæ & Regij Ducem, ac Rouisij Comitem creauit. Eâ verò a Serenissimâ Venetorum Republicâ in reditu in Germaniam exceptus est regiâ magnificentiâ, quæ Adriatici Maris Reginam, Othomannarum Classium toties Debellatricem, Imperij Turcici æmulam, totius Orientis opibus diuitem decebat.

Reditus in Germaniam.

In Germaniam reuersus Pacificus Augustus, visus est secum Comitem Pacem trahere vbiq; Imperatricem; ita Statim Bohemos, & Hungaros bellatores populos, de LADISLAI Austriaci solio certãtes cõpescuit. Nescio quo fato vtriq; Populi ad se LADILSLAVM armis trahebant, amore animorũ conciliatore abortum faciente, cùm bellum eniteretur, procul dubio e Patre amore monstrum. Quamquam semper monstrum est bellum à quocunque tamdem prodeat genitore. Palmas alteris cruentas eripuit, vt vtrisq; donaret oleas innocentes, feliciori sine prælio, & maiori victoriâ. Felicius siquidem est victorias pugnis præripi, quàm illas consequi, & pugnas ipsas expugnari, quàm hostes. Addidit Hungariæ, & Bohemiæ Pacis sacramento fœderatis, mediam inter vtramq; Austriam, in quâ nouarum rerum molitores, & ferro subegit, & auro mulctauit, iustissimâ pœnâ, vt expiet aurum ferri scelera, siue potius quidquid auri amor omnium scelerum Architectus, administro ferro peccauit. Pacatæ Austriæ, quia pax semper felicitatem suis auctoribus fœneratur, adiecit in suam potestatem redactum Cilien sem Comitatum, iussitq; Stiriæ partem esse, & nobilem appendicem auitarum Ditionum. Henricum etiam Goritiæ Comitem tumultus excitantem Austriæ circumsonantes, non sine Reipublicæ detrimento, ac nouarum rerum periculo, in ordinem redegit, ipsâ victorię moderatione ostendens, se pacis amatorem, etiam cùm pugnaret armatus, & solo pacis amore ad bellum rapi. Belli Turcici consilium sępe inijt, expeditionemq; totius Europæ in Orientem procurauit, præsertim in Constantiensi Concilio Pio II. Sacrorum Christianorũ Rege, Supremoque Romano Antistite Sacrum Bellum suadente, septemuirali senatu suffragante, nec refragantibus alijs Germaniæ Regulis, & Europæorum Principum Legatis, cùm Mahumetes. II. Captâ Imperij Oriẽtalis Sede Constantinopoli, Occidentis Imperio, imò toti Occidenti formidandus, Asiæ fere vniuersæ, atque Orientis viribus insultaret. Sed nunquam sacro, & magno operi manum admouit, fortasse consequentibus ferè statim intestinis malis prohibitus, ne ad externa reprimenda accurreret, reseruantibus superis Gloriam Turcicarum Victoriarum Posteris Imperatoribus Austriacis.

Infelicitatem summam duxit Pacificus Princeps, quòd cùm omnium externorum amores in se excitasset, suorum incurrit in odia, externis bellis truculentiora. Nulla bella hostilius sæuiunt, sanguinemq; sitiunt, aut bibunt, quàm consanguinea. Nullæ curæ acrius torquent Principem, quam

quàm quæ indigenæ naſcuntur in curiâ, & de familiâ palatinâ ſunt. ALBERTVS frater ſanguinem abiurans, & Ciues Viennenſes fidem a FRIDERICO deficiunt. Ille Fratrem in vrbe obſidet: Iſti Patrem Patriæ in arce, deteſtandâ vtrinque, ac parricidali impietate. Vicit, ſed vt Pacificus ſolam pietatis famam captans, quæ non ſolum amorum, ſed populorũ conciliatrix cum amoribus populos rapit. Glorioſiſſimũ duxit de ſuo ſanguine ſine ſanguine triumphare, & inſaniam refractariæ plebis nō vindice manu punire, ſed ſanare beneficâ. Summũ arbitratus eſt triũphi genus ſe ipſum victorem, & ſuas victorias vincere, ferri triumphalis inſtantis impetum, ingenitâ ſuâ pace cohibere, ac veluti dulciſſimo ſomno ſub palmâ quieſcere. Placet populo in regiâ fronte, ac titulo illa ſerenitas, quæ aliquando quidem fulgurat, ac tonat, ſed citra fulmina. Apum Reges ſine aculeo ſunt, ideò Reges, quia innocentes, ſi nocere incipiant Regnum in iniuriâ amiſſuri. Odiſſe debet Princeps ea bella, in quibus vincere miſerum, vinci etiam indecorum eſt, cùm æquè victores vincuntur, & victi. Dummodo triumphet, felicius auro vincit, quàm ferro, oleâ coronatur quàm Lauro. Præſtat tamen ſiue in clementiâ victoria ſit, ſiue in ſeueritate, moras omnes abrumpere, ne hæc longæua minus timeatur, illa etiam deſpiciatur. Pace potentiam cohibente FRIDERICO, illamque potiorem habente, Matthias Hunniades Coruinus victorioſiſſimus Hungariæ Rex, Viennam perduellionis ſedem capit, continuatâq; populatione multorum annorum, Pannonijs militibus infelix ſpoliarium Vrbem Auſtriæ Principem facit, tot Auſtriadum Imperatorum magnis nominibus coronatam, & Germanicorum veluti Cæſarum Romam. Ita ſæpe fit, vt internorum tumultuum ſtrepitus externum populatorem vocet. Aſſequta eſt ſceleſtos pœna, non claudo pede, ſed alis talaribus. Magna ſcelera ex orco euocantibus, ſtatim cum ſecuri & faſcibus Deus occurrit; neque enim diu fert vterum grauida fulminibus nubes. Iuſtiſſimis vindicijs e cælo mulctati ſunt Viennenſes, vt duro iugo Domini bellatoris premerentur, qui paterna Pacifici Cæſaris imperia excuſſerant. Non ita ſibi deinde a pace gloriam peperit FRIDERICVS, vt in bellis inglorius fuerit. Arma bello franguntur, pace ſeruantur poſt otium actuoſiora. Armeniacorum exercitum, ſiue potius armatam miſerorum moriontum colluuiem, immiſſam ad interturbandam Synodum Baſileenſem, indignam Imperatoriâ victoria, & Auguſti manu per legatos occidione deleuit. Sed nihil inde Pacifici Titulo detractum. Victoria enim potius fuit quam pugna, & cum prædonibus non cum hoſtibus. Pari fortunâ, ſed gloriâ maiori Carolum cognomento Audacem Burgundionum Regulum, Principemque Belgicarum Prouinciarum rebus in bello geſtis, ipſoq; nominis elogio clariſſimum, octoginta milliũ militũ copijs inſtructũ, ac tota inferiore Germania, aduerſus ſuperiorem armatum, a Noueſij expugnatione recedere coegit, ex pacis amore, bello bellum fugante.

Bellum cum Alberto fratre & Ciuib⁹ Viennenſibus.

Bellum aduerſus Armeniacos.

Geminauit Victoriam imò ſtabilem triumphum decreuit, coniugium inter MAXIMILIANVM Auſtriacum, & MARIAM Burgundam, vnicos FRIDERICI, & CAROLI, ac paternorum Regnorum Heredes. Solemne iam eſt in Auſtriacis Hymenæis, cum flammeo Purpuram, cũ

Maximiliani Principis coniugium cũ Maria Burgũda fortunatiſſimum. 1482.

tædis

tędis Sceptrum, cum florum corollis, Principatuum Coronas, in vnum consociari coniugium, & Austriæ Regna maritari. In ANNA RVDOLPHI magni coniuge, tot Heroidum Austriarum stirpe venerati sumus primam dotalem Augustæ Gentis felicitatem. Hanc nunc cumulatissimam in MARIA, quam decem & octo Prouincijs coronatus, Burgundiâ, Belgioq; florens, ac diues Hymenęus infert in Austriacam Domũ, gratulamur. Quid auspicari PHILIPPO maximo non liceat, ex MARIA ANNA coniunctis magnis nominibus ad beatissimam Faustitatem? Ita Regijs Pignoribus, charis, pretiosisq; inter FRIDERICVM & CAROLVM, alta pax sancita est, eo adamantino nexu, quo sidera inserta Cælo in sinu æternæ pacis irradiant. Inde Brugenses, Principem Flandriæ populum, MAXIMILIANVM filium Dominum belgicarum rerum, detestabili exemplo, iam tunc belgico Leone frænum Austriacum detrectante, & manum Dominam lacerante, in liberâ custodiâ, intra Vrbem detinentes, ita superauit pacis amator, vt in Brugensibus amænissimis hortis ex monito Tarquiniano sola papauera, idest capita coniurationis decusserit, alijs minoribus floribus, ac veluti plebeijs indulgens, vbiq; Pacifici sui Genij cultor.

Brugenses domiti, et mulctati.

Reliquum vitæ Pacificus Cæsar pacatissimè traducit.

Reliqui anni FRIDERICI tamquam piaculares paci consecrati sunt, cui ex magni Scipionis Africani consilio potior victoria erat, vnum ciuem seruare, quam mille hostes delere.

Virg. 2. geor.

Aureus hanc vitam in terris Saturnus agebat.

Ostendit mollibus consilijs Pacificator Orbis terrarum, qualis esset aureę ætatis facies, cum Pax Domina rerum inter Astræam, Charitesque regnabat, & inter virtutes nundũ proscriptas, quæ si aliquando etiã nunc ab exilio cælesti in terras reuolant, cùm classicum insonat, aut exterritæ in Cælum fugiunt, aut saltem ægre inter bella stationem tuentur. Pacem quam terris peperit in se prorsus cælestem seruauit.

Luca.

Minimas rerum Discordia turbat
Pacem summa tenent.

Cælum dixisses, quod halitus, vaporesq; ab ipso excitati, ne quidem tangunt. Eius dictum fertur, quo nec magis aureum Oraculum ab ore pacis prodire posset. *Principes quasi scopum eiaculatis conuicijs expositos esse, sed extra iactum, si eos magnanimitas in Cælo locet.* Vndè eàdem pacis serenitate cælesti, vt olim de Artaxerse Monarchâ celebratum est probra excipiebat, & laudes. Hauspurgicos coronatos Leones, canum latratus non terrent. Quæ orbes cælestes circumferunt, ac rotant motrices Intelligentiæ, semper mouentur, sed sine vllâ vmquam vertigine. Tandem post publicatum terris cęleste bonum, adultamq; partam Imperio Pacem, pacata mors Pacificum Imperatorem Cælo transmisit.

1492. Kal. Sept. Primus Aus. Cæs. inaugurato in Regẽ Romanorum filio obit.

Ante Obitum MAXIMILIANVM filium, quem propagandæ in immensum familiæ Gloriæ, ac Potentiæ ter maximum Cælum destinarat, rite procurato Cæsaris nomine Regem Romanorum inauguratum vidit, eiq; plures annos tamquam Imperij Collegę moderatrices rerum habenas concredidit, Imperatorem partitus. Primus inter Austriades Cæsares, successorem non sperauit tantùm, sed spectauit, eo nomine charus omni-

bus,

bus, & felix, quòd prospexit, ne decedentem Imperatorem desiderarent, quem non amittebant; sed mutabant, Posteritatem Augustam, Nepotes, Minoresq; consecrans in Filio, eodemq; beneficio Rempublicam beans,& suos. Euicit Pacificus Cæsar quod armatis negatum fuerat; sæpius enim.

Peragit tranquilla potestas
Quod violenta nequit, moderataq; fortius vrget
Imperiosa quies. Claud.

Liquit fortunatissimus terras FRIDERICVS non secus, ac Phosphorus Cælum, non nisi Sole in imperio lucis relicto, decedens. Ea egit demum Pacificus Cæsar, quæ Roma in Augusto partim suspexit, partim etiã optare potuisset, ad illius regnatores annos prope accedens, Iani Templum Germaniæ bellatrici claudens, rerum Dominus, Patriæ Pater, eidẽ nec amore populorum, nec literarum præstantiâ, nec dignitate formæ, nec studio pacis absimilis; vndè a plerisq; dictus est Austriadum Augustus, iure FRIDERICVS. In hoc superauit Augustum, quòd non coronata illa propudia Imperio dedit, Tiberios, Caios, Claudios Nerones, primos illos Iuliæ Gentis nequissimos Cæsarum, Parcis breui deinde cædentibus Orbi terrarum exitialem progeniem, sed pijssimam, & potentissimam Cæsarum, & Monarcharum seriem, in æuum propagauit, & prima tantæ felicitatis Auspicia, in MAXIMILIANO iam Romanorum Rege delibauit. Pugnauit tantùm vt pacem pareret circumstrepentibus vndique armis, vti pariunt Cælo genitore conchæ inter tonantia fulmina vniones. Hunc Pacis amorem, hæreditarium suis transcripsit, dignùm Augustis. Imperante FRIDERICO Christophorus Columbus de quo verius illud præcini poterat. *Friderico imperante nouus Orbis inuentus a Columbo, & Vespuccio.*

Alter erit tum Typhis, & altera, quæ vehat argo.
Delectos Heroas, erunt etiam altera bella. *Virg. Ecl. 4.*

Post Anglicanæ, & Lusitanæ Aulæ repulsas consilio planè gigantæo ausus est non montes montibus tantùm, & Pelion Ossæ, sed Americam Europæ, & Orbem Orbi iungere, Americo deinde Vespuccio Columbi, siue volatum siue augurium felicissimum sequente. Hos Argonautas Hispano si non Colchico aureo vellere dignos, quod Maximilianus magnorum, *pretium non vile laborum*, ac purpuratæ industriæ, Hæres Burgundici Regni in Austriacam Domum tunc transtulerat, supra gloriosam Græciam Italia in suis theatris decantet. Acroceraunia maiora, & Cyclades, latentes in Oceano mundos non montes, periculosiores stantes scopulos, quàm concursantes, superantes, amico sidere, non Castoris, & Pollucis, sed Ferdinandi & Isabellæ Catholicorum Regum, quorum solio, & virtutũ miraculis MARIA ANNA Potentissima Hispaniarum Regina succedis, heroicam metam attigerunt. Ita nouus mundus tibi REGINARVM MAXIMA, atque Hispanis victoribus Monarchis subigebatur, dum Pax Austriaca, ad Septentrionem Imperatrix florebat. Cedite Bacchi, & Hercules intra Abilam, & Calpem Mundi triumphatores: Vos vero quibus nascitur nouus Orbis, nasciturі Orbi Terrarum magni MONARCHÆ Austriaci, CAROLI, & PHILIPPI. *Claud. de cons. Hon.*

Herculeos fines, Bacchi transcurrite metas
Vestri iuris erit, quidquid complectitur axis.

FRI-

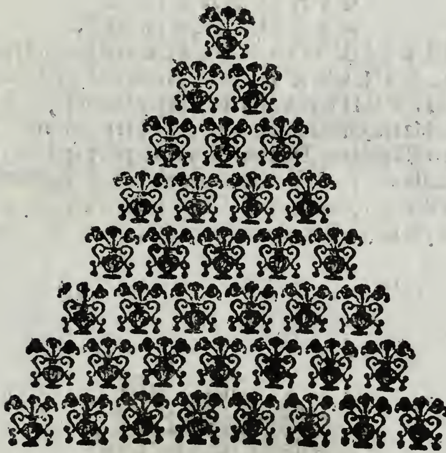
FRIDERICVS IV. PACIFICVS

Salutatio.

Salue FRIDERICE pacifice Imperator Auguste
Orbis salutator, tibi salntem præcatur,
Quem pace Imperatrice verus Augustus
Saluere iussisti, cum pacasti.
Hic pacis titulus
Pro maximo tibi elogio sit.
Quem Imperatorem mortalem non extollat
Ipsè Dei Titulus, cùm imperaret in terris.
Qui ex Deo exercituum inermis Infans
Adorari voluit etiam inter cælestem exercitũ, Princeps Pacis.
Tu primus inter Cæsares Austriacos Bellatores, Augustus
Dum Iani bifrontis Templum tibi clausisti,
Fortunæ Delubrum tuis reserasti, & Capitolium triumphorũ.
Illud mirum quod nobile monstrum prodis
Ex ERNESTO ferreo Patre, Pacifica Proles,
Sine fabula, ex Ioue fulminatore
Caduceator Mercurius.
Simili puerperio Pax cælo, ac terris nascitur.
Iris inter ferruginea pugnantia nubila
E pugna serenitatem, Cæli pacem, parit.
Acclamante Senatu, populoq; Romano
FRIDERICO PACIFICO A DEO CORONATO
VICTORIA, ET VITA
Conciliata est deinde pacifici titulo, æterna auctoritas.
Alijs Bellatoribus
Huic vni Cæsari Pacifico Roma triumphum detulit.
Romanus Orbis reueritus Friderici Maiestatem,
Se statim composuit.
Austriaca Aquila pedibus fulminatrix

Rostro

Rostro Oleas magnanimo prætendit.
Leo Hauspurgicus est in vtrumq; paratus:
Prosternit rebellem, amplectitur supplicem Prædam.
Amabilem hunc FRIDERICE titulum pacis,
Pacifici Cycni ad Cælum euehent
Penna, & cantu.
Interim hîc iterum Orbis terrarum
Quam tu dedisti, eandem tibi salutem reddit.

SYNOPSIS GENEALOGICA A FRIDERICO IV. PACIFICO AD MAXIMILIANVM I.

RIDERICI pacifici qui ERNESTO Patri ſucceſſit veluti Bellatori Romulo placidus Numa, docuitq; vtramq; Palladem Laureatam regnare armatam, atq; inermem, & ciuiles curas habere Heroes ſuos, incruentis victorijs magnos, ac triumphis innocentibus, quinq; liberi recenſentur, ex ELEONORA Luſitana Regij Thalami Socia.

CHRISTOPHORVS I.
IOANNES II.
HELENA I.
CVNIGVNDIS I.
MAXIMILIANVS I.

CHRISTOPHORVS, & IOANNES, è cunis ad Superos translati in infantia extincti ſunt. HELENA magnæ formæ ſed pudicitiæ maioris, nuptijs prærepta eſt. CVNIGVNDIS Alberto Sapienti Baioariæ Duci nupta, Inuictiſſimi, & victorioſiſſimi Maximiliani nunc regnantis, ſeptemuiri Abauia, Religioſiſſimum Boicorum Sereniſſimorum Ducum ſtemma propagauit. MAXIMILIANVS potentiſſimus, & feliciſſimus Auſtriadum, ante ea tempora Heroum inter Haus purgicæ familiæ Cæſares ſextus, paternum ſolium adijt. Eo imperante Auſtria extra Germaniæ limites, cæpit Orbi Terrarum Imperare.

NEC METAS RERVM NEC TEMPORA PONO
HIS EGO

IMPERATOR CÆSAR MAXIMILIANVS I. PIVS FELIX AVGV.

CAR.V. MAX.
MAXIMI.
FRID. IIII PACIFI.
ALB. II. HONORIF.
FRIDE. III
ALB. I. TRI.
RVD. I.

FERD. I
MAXIMI. II
RVD. II
MATTIAS I.
FERD. II PI.
FERD. III

PLVS VLTRA

ed. Agnellus sculpsit

IMPERATOR CÆSAR MAXIMILIANVS I·

PIVS, FELIX, AVGVSTVS, REX GERMANIÆ, DALMATIÆ, CROATIÆ, ARCHIDVX AVSTRIÆ,

PRINCEPS BELGARVM, ET BVRGVNDIONVM DVX STIR., CAR., CARNIOL., SVEVIÆ., LANDG. ALS. COMES HAVSPVRGI TYROLIS &c.

Egia flumina quò longius diſcurrunt, eò & excurrunt latius amplificatâ aquarum veluti maieſtate ex popularibus minorum fluuiorum tributis: ita grandeſcit tibi accedens Auſtriæ tuæ Imperatricis Gentis felicitas, quam MARIA ANNA è maximorum Cæſarum ſanguine ſata Dotalem tecum auehis, maiorem etiam allatura, cùm fueris Regum Mater. Quis enim fulgente aureâ ſtellarum familiâ, purpuraſcente inter ſua radiorum roſaria Aurorâ, ex magnis maiora non expectet lucis incrementa, nimirum ex illuſtri Auroræ puerperio ſereniſſimum Infantem Solem? MAXIMILIANVS hic tuus è nominis ſui menſurâ maximus, eâdem magnitudine rerum geſtarum ſe ſe explicans, par orbi terrarum nomen impleuit, futurus etiam ſine MAXIMILIANI nomine à rebus geſtis maximus. Adeò præſcia Numinis prouidentia nomina aliqua fingit, atque erudit, vt diuinitatis arcana, ex ſolâ nominum diuinatione pandantur. Priſci Cæſaris Maximiani nomen viſus eſt ſibi vſurpare, vt eodem cum ipſo cognomento, tot hoſtium victor, ſubactorque regnorum noſter Auſtriacus potiori iure diceretur Herculeus, cum præſertim catenulis aureis ex ore fluentibus, vt de ſuo Hercule fabulati ſunt Galli, incredibili dicendi ſuauitate, ſummos amores ſibi conciliaret omnium populorum, quos catenatos veluti trahebat in triumphum poſt currum eloquentiæ victricis.

1459. Kal. Ap. Ex Patre FRIDERICO Pacifico ortus, & Auo ERNESTO Ferreo vtrunque miſcens, indolem hauſit totam ad belli decora factam, & pacis ornamenta. Et ſanè dixiſſes tres regias charites omnium numerorum bellicam fortudinem, omnium artium ciuilem ſapientiam, omnium virtutum auguſtam pietatem, ad Auſtriaci MAXIMILIANI granditatem ita coniuraſſe, vt non ſolum Cæſarem crearent, ſed & inter Cæſares Maximum. Hanc ſortitus eſt genituram feliciſſimam è gentili ſuo Cælo, in quo nullum non fortunatiſſimum ſidus elucet.

Inſigni miraculo ex cultu Auguſtiſſima Euchariſtia ſeruatur.

Prima ætas gemino prodigio è Cœlo conſecratur, ſummâ, & MAXIMILIANI pietate, & Numinis prouidentiâ, vnde ſtetit in vnico Stirpis Auguſtæ traduce, in quo tota ſpes poſteritatis germinabat, Auſtriaca Propago, ſeruatumque eſt primigeneâ Euchariſtici Epuli religione, quâ fundatum Auſtriacum Imperium, eâdem vi ſeruante ferè ſemper ſicuti alia omnia, ita etiam regia germina, quæ feliciter produxit. Cum enim è confragoſæ rupis ſupercilio, quò MAXIMILIANVM adhuc ephebum procul à palatinis Proceribus, qui lateri adhærebant, alijſque aſſeclis ho-
1472. norarijs, & circumpedes comitantibus, æſtrum venationis per accliuia, & decliuia ænipontanorum montium rapuerat, penderet, inacceſſo prorſus, & imperuio, nec pedem inde retrahere poſſet, vlliuſue ope iuuari, hiante infra ſexcentorum pedum crepidine, ad diuinum prorſus conſilium confugit. Acciri iubet (audiri enim vox loquentis poterat) ſacrum
13. Ap. Myſtam, qui ſublime Euchariſticum nectar, delibandum ſaltem oculis, exhiberet, ſperans ſalutari illo viatico etiam tantùm adorato, tutum ſibi fore, aut aſcenſum ad cœlum, aut deſcenſum in terras, eò paratus ire, quò rerum Dominus, & Cœli, terræque Imperator Dei nutus inclinaret. Ita tota Auſtriacæ Domus immenſa moles miſerando ſpectaculo, inter Cælum, terramque librata, è cubitali montis vertice ruitura nutabat; ſi tamen nutare poterat Domus, quæ licet totius fere terrarum orbis circumferentiâ coronata, centrum habet in Cælo, atque ipſo firmamento firmatur. Impoſitus montibus innocens Gigas, paſſis manibus piè Cælum expugnat. Euocanti itaque è Cœlo auxilium Regio Impuberi Deus liberaliſſimè annuit, & addito prodigio cumulatiſſimum indulſit. Accurrere è cæleſti Aulâ iubetur Angelus ſoſpitator (illum fuiſſe piè aliqui autumant, quem eius cuſtodiæ a primo vitę limine in hac peregrinatione terrenâ Deus deſtinarat, omnium horarum comitem) ſub montani paſtoris perſonâ abſcondens nobilem Cœli formam, qui liberato Auguſto Principe ſtatim ſe ſe omnium oculis eripuit, ac ſibi ſe reddidit, qualis ſpectatur à ſolis ſuperis, ruſticanum hominem exuens, coloreſque noſtrates. Ephebi regij pietas adeò feliciter cauſam ſuam Cælo, è quo, cum proximus illi eſſet, puriorem ſpiritum hauriebat, probauit, vt ſupra vnum Fabium maximum maior, vnicus tot Heroum Hæres, tot Cæſarum, & Regum germen, & ſtirps ad columen Auſtriacæ Domus, Germanici Imperij, Hiſpanæ Monarchiæ, ac fere dixerim Orbis terrarum ſeruari mereretur. Nullas ſentit decumanas vndas: ex omni naufragio fides enatat. Nec difficile fidei fuit, operoſumque turbinatum montis ſupercilium exęquare, cui vis indita è Cœlo eſt pluſquam gigantea, ad montes transferęndos. Ita vno

ferculo

ferculo tota Austriaca Familia moribunda seruatur ad vitam, & mortis antidoto ad immortalitatem initiata, eo, quo condita, propagatur, firmaturque tutelari Deo in Eucharistico Solio æternarum gratiarum. Hem quanto miraculo testatum videmus Eucharistiam Augustissimam Palladium esse Austriacæ Domus, quæ in extremis rerum articulis ad thaumaturgum Cœli Panem accurrens, toties prodigia patrauit ingentia! Scit iam cui astro gratias debeat siue nascatur, siue seruetur Austriaca Familia. Nec mirum inde posteros Herôas CAROLVM, PHILIPPOS, & FERDINANDOS, & Heroinas, MARIAM, ELEONORAM, omnesque fere Austriades, raptos fuisse non actos tantùm ad Eucharistici Epuli venerationem inusitato ardore, eo nomine Cœlo, terrisque spectabiles, & maximos. O grandem, robustamque in Regio Impubere fidem! O palmaria tyrocinia triumphalis Austriacæ Pietatis? Posteri creditis? est ne factum in tota antiquitate religiosius? sed credite res ita gesta est. Adhuc prodigij locus in celsissimo prope Ænipontum monte, liberatâ periculis viâ, signo Cruciarij Christi è cruce pendentis insignis obsidem Austriacæ Pietatis, ac testem prodigij memoriam consecrat, & illhac prætereuntiũ admirationem trahit, prouocatque venerationem. Non alius erigendus erat, qui seruaret tanti Miraculi Eucharistici granditatem, transmitteretque in æuum nobilem famam Obeliscus, & Colossus, quàm crux Christo Patibulato signata. Stabit ruinosum ænipontanum hoc tanti triumphi capitolium, æternis cum illo monte radicibus abyssum premens, Cœloque sublime, & solium Austriacæ Potentiæ, è quo adhuc imperante MAXIMILIANO in CAROLO nepote per omnes mundi partes Europã, Asiam, Africam, Americam regnauit, sustentabit. Initiatus magno prodigio MAXIMILIANVS impubes ad omnem felicitatem cœpit adolescere, & ad omnem virtutum apicem conuolare, religiosiori ad Regnum inauguratione ex adoratione Eucharistici Solis, quam olim Persarum Monarchæ solis nostratis aspectu.

Primæ post laureatam pietatem laureæ, quasi de paterno Pacifici Friderici stipite, surculi nobiles, a pacatis artibus fuere, Eloquentiâ, & Historiâ, quibus suam etiam intexuere de laureto apollinari parnassiam Musæ. Ingenitam dicendi suadam, quâ plurimum valebat vt cum maiestate publicaret, & Imperatricem daret omnium populorum, quibus imperitabat linguâ erudijt, vnde mirum in modum eidem conciliati sunt, æstimantes ex indigena sermone & amantes aliquid suum in Principe. Hæc auita laurus germinauit deinde in magnis nepote CAROLO V. & pronepote MAXIMILIANO II. propagine nunquam sterili, in non degeneres ramos. Lusitant in Austriadum fere omnium labris syrenulæ, sed Augustæ, & archipyraticam exercent innocentem populorum. Vtranque Palladem exhibuit sagatam, ac trabeatam, Præsidem scientiarum, Arbitramque bellorum, vnde non mirum, quòd deinde cum Iulio Cæsare veterem militiã, & cũ Augusto priscas scientias ad pristinũ splendorẽ reuocarit, & eâdem dextera triumphali, quâ arces euertebat, bellicas, ciuilesque artes erigeret. Sed vtrunque Cæsarem melius expressit, cùm suarum rerum gestarum commentaria, vtraque & solutâ & illigatâ numeris oratione,

Humanioribus literis insigniter excultus adolescens floruit.

tione, historicè poeticèque edidit, simul scribenda faciens, & scribens facienda, sæculumq; aureum, & austrium literarum recudens. Hinc Apollo dictus est in Aulâ: Mars in campo, oris splendore coruscus, & ardore; sed Mars innocens inter Musas illarum patronus, & Apollo gemino arcu fila mouens, ac tela. Scriptili papyro potiori iure, quam Ægiptij Reges coronandus erat, cui & pugnanti triumphale IO, & scribenti, ac dicenti gloriosum σοφῶς acclamari posset. Nunquam dignius, quam in MAXIMILIANO Austriaco.

Cl. de M. cons. *Maiestas meminit se se Romana loquutam.*

Sed bellicarum laurearum densior etiam silua est, ijsque fere obruitur historiographus hic exilis calamus.

Eâ ætate bella gessit exercituum ductor, & suo marte, atque auspicijs
1477. et. 17. administrauit, quâ alij nec rude donantur militis, Imperator, quod olim de magno Pompeio grandi etiam preconio predicatum est, ante militem. Illam siquidem à Patre Pacifico pacem tantū didicerat, quam triumphi
1478. pariunt. Adolescens adhuc ex ipsis cum MARIA Burgunda nuptijs Carolo Audace Socero ad Nanceum cæso, Gandaui in Vrbe Flandriæ facile Principe, quæ supra græcanicas Thebas Herculis exortu, & incunabulis nobiles, CAROLI V. Austriaci Cæsaris & summi Herôis natalibus gloriari potest, ad componendum, firmandumq; Belgicæ Reipublicæ statum non parum Ludouici XI. Galliarum Regis potentiâ conuulsum, cepit animum adijcere, supra illius ætatis studia molliora, grandium consiliorum, & principalium curarum patientem. Belgicus Leo à MAXIMILIANO primo domitus, secundo MAXIMILIANO imperante, euentilatis, excussisq; apertâ perduellione iubis, iugum Austriacum franget. Hinc à Patre Augusto in sortem imperij adoptatus in grauissimo Orbis terræ concilio a Germanis Proceribus de Imperio arbitrantibus, meruit Francofurti adoratum a tot populis Regis Romanorum & Aquisgrani Cæsaris nomen. Illud autem accidit in ipsâ inauguratione auspicatissimum, quòd MAXIMILIANO ea imposita fuit corona, quæ olim Occidentalis Imperij fundatori Carolo, & potentiâ, & sanctitate Magno, auspicijs tum ad ipsum MAXIMILIANVM, tum ad CAROLVM nepotem, tum ad magnam Germanorum, & Hispanorum Austriadum posteritatem propagatis, Austriâ Gente iam, & Herôum numero, & potentiæ magnitudine, & æuo felicitatis COROLINGHAM longe superante. Nullum aliud præter MAXIMILIANI Austriaci caput Caroli magni coronam implere potuisset.

Belgicæ reipublicæ administrationi admouetur.

Initiatur ad imperium, & inauguratur imposita Caroli magni corona.

Imperator, initiato victoriâ Turcicâ in Hūgariâ Principatu, veluti è seminario triumphorum tot bellis deinde feliciter confectis, maximum suum nomen laureatum extulit, vt nullus ante ipsum Imperatricis Familiæ tot fuerit laureis coronatus, geminatâ felicitante Regna germinantibus. Visus est feriato dudum Pacifici Patris gladio vbique fulminare, nunquam ferè non victor vbi pugnare licuit, victis populis, victorias singulis annis, quasi annuum tributum pensitantibus. Populorum de quibus MAXIMILIANVS triumphauit ferè populum inuenio, Gallos, Eburones, Belgas, Sicambros, Batauos, Morinos, Hungaros, Bohemos, Venetos, Heluetios,

tios,

tios, Turcas. Ea verò in eius triumphalibus fastis leguntur, quæ famam in pluribus fatigassent, circumlatis supra Austriades Aquilas victrices perpetuo volatu per Orbem Orthodoxum victorijs ingentibus. In Belgio Atrebatum Artesiæ caput expugnatur stratagemate celeberrimo custodijs deceptis: Cameracum Vrbs Imperialis in potestatem redigitur, & simul recipitur magnâ exparte Hannonia, Gallobelgica Prouincia nobilissima. In Galliâ ad Guinectham Picardiæ Oppidum ingens Galloрũ exercitus fere internecione deletur, victoribus Gallis in prædam migrantibus, & in victoriâ propriâ victis, dum eâ præcoci intempestiuè abutuntur. In Germaniâ Philippus Palatinus Septemuir Rhenanæ Prouinciæ Regulus, & Vangionum Princeps supplex ad Imperia Cæsaris compellitur: Bohemi non procul a Ratisbonensi Vrbe, se, suaq; perpetuâ castrorum munitione tuentes, franguntur. Hungaria magna ex parte victoriosissimis prælijs recuperatur, & ingens Turcarum colluuies scythicis etiam copijs, & formidandis Romano Imperio Samothracum, Samogitiorum, Getarum, Gelonorumque populorum nominibus aucta, Carnioliam, Stiriam, Carinthiam inundans, easque igni ac ferro depopulans reprimitur, ac fugatur. In Belgio iterum Carolus Egmundanus Gheldriæ Dux nouis rebus studens, in ordinem redactus, abstinere iubetur ditione Gheldriensi, ac titulo. In Germaniâ rursus grassantes fœdè per eam Prædones non vno loco, nec vno prælio funduntur, cæduntur, & ipsis suis sceleribus spoliantur, flagitiorum pretio in triumphales Cæsaris manubias migrante. In Italiâ demũ Veneti tribus bellis atteruntur: Mediolanũ è Gallorum manibus eripitur, ac Sfortiadę Duci restituitur. Ita maximis victorijs, triumphali veluti earum curru inuectus fere totam MAXIMILIANVS peragrauit Europam, Orbemque terrarum nobili famâ sui nominis impleuit.

Celebriores Maximiliani Cæs. Victoria.

1490.

Omnes in eo, Herôem cum Imperatore miscente, herôicos numeros, Cęsareosq; duo proximè superiora sæcula suspexerunt; beatissimo quodã omnium bonarum artium, virtutumque temperamento; vt dubium reliquerit sapientior ne esset, an fortior, an melior, primas ne daret bonis artibus, quas in delicijs habebat, an virtutibus armatis, pacatisque, castrensibus, & vrbanis, quæ ipsi in amoribus erant. Vulgatissimum est illud de Sylla Elogium, licet Cæsarianum, ac minime vulgare, ipsius dicentis nobilitate, supra argumenti laudem, alio fere dignum elogio, Syllam plures in se Marios, cum suis septenis triumphis collegisse. Ausim ego hoc prædicare in MAXIMILIANO non de Marijs, sed de Cæsaribus ipsis. In Romanis annalibus magnificè celebratur in Caio Iulio Cęsare felicitas, liberalitas in Augusto, in Traiano fortitudo, in Antonino pietas, in Tito mansuetudo, in Marco Aurelio sapientia, in Constantinis, Carolis, & Ottonibus magnitudo inusitata virtutis. Ex omnium istorum Cæsarum laureis visus est Maximilianus frondes legere, quas suæ insereret, & Martis Pullus cum Caio Iulio Cæsare, & Pater Patriæ cum Augusto, & Amor generis humani cum Tito, & Optimus cum Traiano, & Pius cum Antonino, & Sapiens, omniumque litterarum Princeps cum Aurelio, & cum Cõstantinis, Carolis, atque Ottonibus vbique Magnus, nisi velis etiam

Ab omniũ fere laudum titulis cõmendatur.

ma-

Felicitas. maximum ad sui mensuram nominis. Eâ bellicæ felicitatis excellentiâ floruit, vt nunquam arma ferè posuerit, nisi victor, post domitos hostes de bellis etiam ipsis debellatis triumphator, tantumque terrorem hostibus incusserit, ipsâ armorum denuntiatione, vt cum iussu MAXIMILIANI Cæsaris in Belgio bellica tympana ad legendum nouum militem personarent, ferant dixisse Ludouicum XI., bellicosissimum alioquin Regem ad illos bellorum præcones, & fecialem sonum, totam Galliam contremiscere. *Magnanimitas.* Eâ magnanimitatis laude commendatur, vt vbique prouocator fortunę fuerit, contemptor, ac victor, illi etiam tanquam imaginariæ Deę per deridiculum augusto supercilio, quo imperium Austriacum sustentabat auditus sæpius insultare; nimirum nihil timebat sibi a fortunâ infideli, quam sperabat vinci posse etiam rebellantem. Et certe fortuna, si eam cōtemnas, vectigalis seruiet; si adores dominabitur tyranna. Aut tenetur, aut tenet, nisi despicias, suspicies, transuersumque te áget ventosa, ac leuis, nisi generoso spiritu diffles, ipso contemptu victore superandam. *Liberalitas.* Eâ liberalitatis famâ celebratur, vt sæpe eadem manus quæ triumphatrix ærariū impleuerat, munifica exhauriret, & magnæ victorię aliquando abortirent ex defectu militarium stipendiorum, conceptique triumphi eliderentur in partu. Nefas ducebat Imperatorem populis dominari, & auro seruire, cum hoc sit etiam plebeium in Regibus. Sciebat non minorem famam captari a manu auro, quam ferro armatâ, cum hæc hostes, illa amicos, & omnes superet. In Viennensi Principum Orthodoxorum celebri congressu tres Reges, Vladislâum Hungarię, Ludouicum Bohemię, & Sigismundum Polonię augustis impensis magnificentissimè exceptos diu apud se habuit, dignus Cęsar se ipso Cęsare opulentiore. Merebatur spolijs Asię, Indico auro, & Darianis thesauris ditari rediuiua, & gemella prorsus in maximo nostro Austriaco, tum ex armatis, tum ex pacatis titulis magni Alexandri, beneficijs non minus victoribus, quàm prelijs, triumphatrix Orbis terrarum manus. Plura tamen excepit domi regna, populosque, quàm Reges in Hispanâ Monarchiâ ex nuptijs PHILIPPI filij cū IOANNA FERDINANDI, & ISABELLÆ Catholicorum Regum filiâ in Austriacam Domum inuectâ, tot regnis, populisq; coronatâ. *Pietas.* Ad eum demum apicem pietatis peruenit, vt hac omnia veluti naturę, ac fortunę ornamenta consecrarit, Cęloque dicarit. Auspicatus, cum moribundos fere oculos rebus humanis clausisset, ab alio sole, nimirum Eucharistico, Auroram primorum annorum, eum cursum vitę tenuit, qui tantam lucem ferret, & non degenerem diem ab aurorâ illustri ex tantę prodigio pietatis. Eidem primigeneę pietati custodiendæ addidit comitem virgineum pudorem, quo duce Imperator (quod mirū videri iure possit) ferè semper armorum studio exercitus, nullam vnquam passus est spectari a quoquam nudam corporis partem, pulchro rubore decorè perfusus, si quid simile accidisset inuito. Hęc purpura venarabilior in Imperatoribus, quę non sanie muricis fędatur, sed tingitur colore virtutis. Eadem pietas artes omnes, ac scientias magistras erudiendę illius magnanimę indoli, admouit. Harū scita, & placita, & alia omnia fidissimâ memoriâ & nunquā fallente dicturum, seruabat, vnde nemo illi semel notus, aliàs deinde no-

uus

tuus fuit. Prefecit tandem illi regendę moderatricem Religionem, quâ solâ Imperatrice Imperia stant, & felicitatem, famam, gloriam, victorias alites Cœli Diuas, nimirum prouidentiâ numinis e Cœlo labentia terrarũ fugitiua, & volucria bona apud se sistunt. Acerrimus hereseos hostis in Augustanis Comitijs paucis ante obitũ diebus per Legatum Pontificium Thomam Caietanum ingenio, & purpurâ Principem sui seculi Eminentissimum, Summum Pontificem exorauit vt Germanię laboranti ex luthèrana hæresi serpente tunc malo virulento contactu, ac fere moribundæ opẽ ferret, se omnia imperata etiam cum imperij ipsius impẽdio, vti par erat, facturum. *Religio.*

Hac nobili clausulâ MAXIMILIANVS I. Cęsar Austriacus, dum laureatis litteris à Carolo V. nepote iam Hispaniarum Monarchâ vocabatur lętitię communione in partem Maurici Triumphi, in sinu Austriadum Victoriarum, in primo flore felicitatis, ac potentię vitam finiuit sexagenarius, magnâ ętatis parte imperio, maiori victorijs, ac triumphis, totâ Cœlo attributâ, ac nominis immortalitati. *Maximil. obitus.* Imperante MAXIMILIANO Romano Orbi, Austria felicissimis coniugijs, fatalem fere dixerim faustitatem in Austriacam Familiam ferentibus, ad omnem Cœli, terręq; cardinem explicata est. *1519. 12. Ian. 33.* Accesserunt primùm Austriæ, auitisque Regnis, & Imperio Germanico ad Septentrionem Belgicę Prouincię dotales in nuptijs MARIÆ Burgundæ cum ipso Cęsare, & eodem iure connubiali Burgundia ad Occidentem; tum partim ad Orientem, partim ad Septentrionem ius successionis ad Regna Bohemiæ, & Hungarię cum Vladislao Rege stabilitum, deinde Hispana Monarchia & America ad Occidentem & Austrum ex fortunatissimo PHILIPPI Pulchri coniugio cum IOANNA maximorum Regnorum Herede, cuius ipse MAXIMILIANVS fortunę faber fuerat, additis Hierosolymorum, vtriusque Sicilię & Sardinię Regnis atque Insubriâ ad Orientem, & Austrum. Tandem CAROLO nepoti nubente Isabellâ Lusitanâ, prima Lusitanici regni, Indicorum Marium, atque orę maritimę, & Insularum Orientis magna affulsere de Cœlo auspicia. Vnde MAXIMILIANVS, pari ferè cum RVDOLPHO I. magno gloriâ, si minus Conditor Austriaci Imperij, saltem Conseruator, Stator, & Amplificator dici meruit, vbiq; maximus. Nomen illi semper pro encomio erit, gerenda simul predixit, gesta enarrauit, magnificè in omni apice sonans, docensq; nihil in MAXIMILIANO non maximum esse. Hic totus tuus est MARIA ANNA potentissima Regnatrix, & ideò etiam maximus quia Tuus, siue Paternos, siue Maternos splendores respicias, siue Maritales Monarchę Coniugis sapientiâ, potentiâ, pietate ter maximi, CAROLO quoque V. & FERDINANDO I. ex ęquo in imperio succedentibus, dignus, qui nobilissimum inter Tuos locum obtineat. Imò hoc etiam nomine nunquam non dicetur maximus, quod auspicatissimum tuum coniugium beauit, ac Tibi, Tuorumquè vitâ simul, & immortalitate donandorum Regiorum non interruptâ vnquam serie Infantium.

Laudes longe transgressus auitas
Subdidit Oceanum sceptris, & margine Cœli
Clausit opes. *Cl. de 4. Hon cons.*

N MA-

MAXIMILIANVS I.

Epitaphium.

Hanc molem manibus Austriadum Heroum felicissimi
In mausoleum Cœlo extulit
Magistra manu
Noui Phidiæ artifex cœlum.
Exanimes hæ statuæ
Prætoriani veluti fidi milites saxei
Imperatoris lateri semper adhærent.
Ipsa triumphalia trophæa lapidea sunt:
Et iure, quia æternarum victoriarum simulacra.
Stant gemino titulo victura,
Vincent æuum, quod merentur, & viuent.
Ab his omnibus Mutus Cæsar, silentio laudatur:
Omnes laudes in vnum titulum sepulchri migrarunt.
Turbinatus in morem pyramidis acuminatur tumulus
Et suas, si a sole gloriæ, illustretur,
Consumit vmbras.
Ne tamen putes sepulchralem hanc molem
Mortis carcerem esse:
Meta est felicitatis.
MAXIMILIANVS FRIDERICI Pacifici Augusti filius
Primus Austriadum viuente Patre Imperator,
PHILIPPI I. Pulchri Hispaniarum Monarchæ Pater,
CAROLI V. & FERDINANDI I.
Magnorum Cæsarum Auus,
Impleta sui nominis magnitudine maximus
Gallicis, Belgicis, Venetis, Insubricis
Bohemicis, Heluetijs, Pannonicis, Turcicis victorijs,
AEque victor Heros, & inuictus,
Burgundia Prouincia, & Regno Belgico

Austriæ

Austriæ Imperatrici additis,
Explicata ad omnes Orbis partes
In Hispana Monarchia Austria regnatrice,
Cùm non haberet plus vltra felicitatis in terris, quò tenderet
Hic stetit,
Vnde Cœlum intraret,
A Cœlo vnico tantum hoc lapide distans.

SYNOPSIS GENEALOGICA A MAXIMILIANO I. AD CAROLVM V. MAXIMVM.

Rimæ MAXIMILIANI Cæsaris nuptiæ cum MARIA Burgunda fuere Caroli Audacis filia non degeneris animi, tibi cognomine MARIA ANNA & felicissimi tui coniugij Auspice. Obijt fortissima Amazon digna Carolo Patre, MAXIMILIANO coniuge, PHILIPPO filio, CAROLO, & FERDINANDO nepotibus, totaque quam ipsa dedit Austriadum Heroica posteritate ex amore pudicitiæ, cùm nunquam adduci potuisset, vt vulnus, quod ex equi casu inter venandum contraxerat, medicis oculis videri, nedum tractari manibus pateretur. Nullius fortitudinis laurea in Austriaca Domo, altas radices non habet, si tamen tellus lauros nutrit, quibus hæc cælestia facta, serto citra Ariadnæam fabulam stellanti digna, coronet. Secundas inijt cum BLANCA MARIA Galeatij Mariæ Sfortiæ Ducis Mediolanensis filia, quæ quadringenta aureorum nummum millia dotis nomine tulit, maiori tamen formæ incredibilis pretio, & virtutum omnium muliebri mundo dotata. Anna deinde Ioannis vltimi Britanniæ citerioris Regis filia vnica, desponsa tantum fuit MAXIMILIANO, sed a Carolo VIII. Galliarum Rege Cæsareis nuptijs prærepta, repudiata prius MARGARITA ipsius Cæsaris filia. A MARIA pudicissima, & fortissima Heroina Austriacis fastis hæc tria magna nomina data sunt.

PHILIPPVS I. PVLCHER.
FRANCISCVS PRIMVS.
MARGARITA IV.

Franciscum I. Parentum simul amorem, & dolorem, a vitæ limine, quod vix salutarat, quadrimestrem proximus tumlutus excepit, neque enim sæpe multùm vitæ primus lapis ab vltimo distat. MARGARITA primum Carolo Delphino, Ludouici XI. Galliarum Regis filio despònsa, tum Ioanni FERDINANDI Catholici Regis filio nupta, eodem nuptiali anno coniugij, & vitæ vinculis soluto, demum Philiberto II. Sabaudiæ Duci, quem inter suos fortissimos Heroes numerat serenissima Domus Fhilippi II. filium. Regnantis nunc Principis Abpatruum a Beroldo Saxone vigesimum sextum. Tandem vidua, Belgarum vsque ad mortem Gubernatrix summa probitatis, & prudentiæ laude floruit. PHILIPPVS I. communi cum FRIDERICO III. Austriaco Cæsare cognomento a formæ dignitate Pulcher, pari cum Tito imperatore titulo a pulchriori mansuetudinis, aliarumque

virtutum forma Amor generis humani,& Delicium Orbis Terrarum,primus magno Philippeo nomini,quod in ipso nascebatur, Augustæ genti & Austriæ Imperatrici in Hispana Monarchia subdidit Orbem terrarum. Austriadum pulcherrimum pulchra Cœlum sex liberorum prole beauit ex IOANNA FERDINANDI & ISABELLÆ Catholicorum Regum filia (vtroque Orbe magnum titulum deferente) & vnica Hispanæ Monarchiæ hærede. Eorum nomina hoc ordine adscripta Genealogicis Austriacæ familiæ fastis leguntur.

CAROLVS V. Maximus Cæsar, & Hispaniarum Monarcha.
FERDINANDVS I. Cæsar.
ELEONORA.
ISABELLA VIII. siue ELISABETHA.
MARIA.
CATHARINA posthuma.

Sed quia nihil est ex omniparte beatum, & hæc est pæna mortalibus imposita, vt omnis pulcritudo breui contabescat, in flore ipso regnatricis vitæ, PHILIPPVS Pulcher defloruit in Cœlum transcriptus, vbi ipsum felicitatis Regnum sub florido Paradisi nomine vernat. CAROLVS, ac FERDINANDVS Magni nominis Cæsares, salutaresque non Germaniæ tantum, & Hispaniæ sed Orbi Orthodoxo Dioscori, quorum secundus primo in Imperio successit, adhuc superstites in maximis FERDINANDIS, & PHILIPPIS regnant.

Vnanimi Fratres quorum mare, terraq; fatis
Debentur.

Addita est Castori, & Polluci Austriaci Cœli non vna, sed quadruplex Helena, è Pulchro, & Pio Parente, pudicissimæ formæ. ELEONORA Portugalliæ, & Franciæ Regina, primum Emmanueli Lusitano, tum Francisco Gallo Regi nupsit. ISABELLA Regina Daniæ Christierni II. Dani Regis vxor, fidissima comes exilij maritalis, illustre fidei coniugalis exemplum publicauit. MARIA Ludouico Hungariæ, & Bohemiæ Regi ex inclyta Iagellonica stirpe matrimonio iuncta, eo mortuo Belgicam Rempublicam cum summa laude administrauit. CATHARINA posthuma prius desponsa Friderico III. Saxoni Septemuiro, tum zelo Religionis Orthodoxæ, quæ principalis amor, & cura Austriadum Heroinarum est, abrupta omni coniugij spe Ioanni III. Lusitaniæ Regi in matrimonium est elocata. Sed iam excipe MARIA ANNA CAROLVM tuum gloriosissimum de quo ex ipsis PHILIPPI Pulchri, & IOANNÆ Hispanæ nuptijs occini potest paucis mutatis in melius, & verius oraculum. *Virg. II. Anei.*

Carolus è pulchra nascetur origine Cæsar,
Imperium Oceano, famam qui terminet astris.

IMPE-

NEC METAS RE RVM NECTEMPO
HIS EGO
RA PONO
IMPERATOR CÆSAR CAROLVS V. MAXIMVS PIVS FELIX AVG.
CAR.V.MAX
FRID.III PACIFI
ALB.II.HONORIF
FERD.I
RVD.II
FERD.III
PL VS VL TRA
Agnellus sculpsit

IMPERATOR CÆSAR
CAROLVS V.
MAXIMVS
PIVS, FELIX, AVGVSTVS,
REX GERMANIÆ,
HISPANIARVM, NEAPOLIS,
SICILIÆ, SARDINIÆ, HIEROSOLYMÆ,
ARCHIDVX AVSTRIÆ,
DVX BVRGVNDIÆ, INSVBRIÆ,
PRINCEPS BELGARVM
MAGNVS MEXICANI, ET PERVANI ORBIS
MONARCHA.

X PHILIPPO Hiſpanorum, non Macedonum Rege nouus ſub CAROLI nomine prodit Alexander. Sed quia alios mundos, quos ſuſpirauit Macedo, ſuperauit AVSTRIACVS, noui orbis extra veterem victor, Abilam, & Calpem, quas ille, Herculeum reueritus *non plus vltra* ſuſpexit vt mundi metam, hic ipſis fabulis maior, vltra Gades HERCVLES triunphator, adſcripto nouo titulo *plus vltra* deſpexit vt carceres, nec Aſiam tantum Europæ per anguſtum Helleſpontum, ſed nouum orbem veteri per immenſum iunxit Oceanum, non magnus dicetur, ſed maximus. Eo etiam titulo ſupra magnum Maximus dicatur, quia non ſterilis fundator ruituræ ſecum Monarchiæ fuit, ſed fæcundus æternæ,

MO-

MONARCHARVM HEROVM parens, & Regnatricis ipsa sæculorum coronâ Posteritatis.

Vnde maximi titulus in Carolo.

Nullus Imperatorum iustius titulum possedit, nullus magnificentius, nullus diuinius, quàm Maximi titulum CAROLVS, quem non blandientis historici calamus adulator, sed summa in terris post diuinam humana vox propè dixerim è cœlo inscripsit. Ipse Summus Pontifex PAVLVS III. ex Senatusconsulto Eminentissimorum Patrum post victoriam Saxonicam,è vaticanâ vicariâ Numinis cortinâ magno nomini CAROLI, Herois, in quo nihil non maximum fuerat, Maximi addidit cognomentum. Ingens vnius tituli Maximi suffragium, Pontifex Maximus. Suasit verò supremo Romano Antistiti, sapientissimæque Purpuratorum Principum Curiæ, ipsa Saxonia, non nisi triginta annis a Carolo Magno Imperij Occidentis Conditore subacta,eum CAROLVM qui contractis fere prodigio felicitatis in dies annis, eamdẽ ferocem, atq; ipsius Cæsaris fortunæ insultantem, capto Regulo, omnibusque, quæ timeri poterant profligatis,debellauit, non magnum tantùm appellari debere, sed maximum. Patieris tamen MARIA ANNA, à qua Austriam,quam CAROLVS vexit, in Hispaniam reuehente, nouos ex PHILIPPO Monarcha CAROLOS sibi orbis terrarum auspicatur, me maximum hunc tuum CAROLVM oculis serenissimis exhibentem, quibus titulo minimè mentiente ad omnium populorum felicitatem irradias, subitario consilio, de Historico in Cosmographum migrare,& punctulis, lineolisque, ac solis subactorum regnorum, atq; debellatarum prouinciarum nominibus rerum Dominum, veteris orbis Triunphatorem, nouique Domitorem, palmari sphęra concludere. Eiusdem artis esse debet mundum explicare, & Heroem mundo parem. Non desijt esse miraculum Rhodius Colossus articulatim dissipatus in partes, ipsis reliquijs colossæis, aliorum hominum corpora superantibus, mensuramque communem nostræ mortalitatis. Maior visus est Hercules, cum illius digitum non sine spectantium risu, metiebatur thyrso satyriscus, nec æquabat. Exprimi non potest CAROLVS, nisi cum Orbe terrarum euoluatur, quem suis imperijs rexit, nomine impleuit, felicitate beauit, gloriâ illustrauit, famâ suspendit,victorijs peragrauit, triumphis pacauit, Pyrrhus in Peloponneso, in Africa Annibal,Scipio in Hispania, in Pannoniâ Traianus,Marcellus in Siciliâ,in Germaniâ Constantinus, in Italiâ Cæsar, vbique CAROLVS.

Caroli Ortus 1500. 24. Feb.

E PHILIPPO, quem Delicium humani generis, & Amorem suum, orbis terrarum amasius appellauit, videretur CAROLVS bellator prodiens monstrum esse,nisi sciremus amore omnium triumphatore, nihil victoriosius inueniri. Monstrum erit CAROLVS, sed Africæ tantum nocens, Europæ non modo innocens, sed beneficum: monstrum ex omnibus virtutibus in vnũ conspirantibus,& ex homine Heroem conflantibus,compactum. Ortu suo superiori sęculo,cum quo gemellus natus fuerat, auspicia dedit,& iure Austriadum felicissimus, Ascendensq; ad vitam, veluti e Cœlo clarissimus terrarum Dominator, & sui ipsius non tantùm, verum etiam sui sæculi fortunatissimus horoscopus. Quid aliud expectari poterat è Patre, qui Amor erat Orbis terrarum,quàm summæ fælici-

tatis

tatis soboles? Debuit etiam anno sanctissimo Iubileo nasci, qui non sine magnâ cęli indulgentiâ terris dabatur Religiosissimus Orthodoxę fidei in orbe veteri Propugnator, in nouo Propagator. Aurora primę ętatis ijs splẽdoribus non caruit, quæ Austriadum Solem totum, & virum, & senem radiorum penicillo pingerent coloribus suis illustrem. Hanc non teneritudo morum ab alijs ætatibus, sed innocentia distinxit. Quis enim teneros dies, ne dum annos in Heroe inuenire possit? Imò nihil vnquam paruum, pręter ætatem, sine iniuriâ appellari in Maximo potest.

Pueritia.

Post prima pietatis tyrocinia sub auspicijs MARIÆ, MAXIMILIANI Cæsaris filiæ, Pulcherię Austriacę, & cum omni Augustarum Heroinarum magno nomine, prudentię, & probitatis laudę conferendę, Adrianus Florentius moribus, ac litteris ab Auo Imperatore MAXIMILIANO pręficitur, Arbiter heroicæ indolis, veluti olim a magno Theodosio Arsenius gemino Orientis, & Occidentis deinde Imperatori Arcadio, & Honorio. Felix institutor, qui poterat adhuc spirantibus exemplis auitis maximi MAXIMILIANI, & Catholici FERDINANDI Regium Puerum non informare tantùm, sed animare ad omnem maximam pietatem. Ità verò probauit omnibus suam docendi rationem Adrianus, vt post CAROLI institutionem, nullo magisterij gradu inter mortales dignitates inuento, cuius apicem non excederet, collocari debuerit in Vaticanâ Cathedrâ ter geminâ Tiarâ laureatus Orbis Terrarum Magister, non nisi oraculis è cœli cortinâ Dei nomine dicturus, quæ docturus.

Educatur sub Adriani Florentij summi deinde Pontificis magisterio.

Et certè vnde nam tanta scientia, profectusq; religionis in CAROLO cum in Vormatiensi conuentu coram Principibus Septemuiris, alijsque Germaniæ Dynastis professus est passurum se potius Germanici Imperij, & Hispanæ Monarchiæ, orbisq; Austriaci, & Sui, suis Regnis maioris, impendium, quam vllum Orthodoxæ Fidei detrimentum, statimque dissentientibus multis Proceribus iecit primum fulmen in hæresim, proscripto sacrilego tenebrione Luthero, qui nouus e Saxonia *Paracletus* fanaticam de suo ebrioso spiritu fabricarat Ecclesiam, & de sentinâ Tartari, Orbi inficiendo virulenta ructabar oracula? Vnde nam sensus ille pietatis, quo in Africâ, insolenti suæ liberalitatis victoriâ, viginti millibus captiuorum hominum barbarico iugo liberatis, triumphum egit omnium nobilissimũ de exercitu manumisso, tot ciuicis cælestibus laureatus, quot cœli ciues, christiana capita, seruarat. Dignus hinc fuit qui sæculum, ꝙ sibi condiderat recuderet aureũ, cui tanquam liberalissimo Monarchę Tagus cum Hispanâ Monarchiâ vndanti auro, cui argentei Amnes cum Americano Orbe, pleno multorum stadiorum alueo fluerent, imò aurei etiam, & argentei montes in Peruuiâ & Mexico, cum Motezumæ, & Acatabalipæ Peruani, ac Mexicani Imperatoris Thesauris, pendêrentur vectigales. Vnde nam ille tandem cumulus sanctitatis, quo singulis diebus pluribus diuinæ Hostiæ sacrificijs intererat, sub personâ Imperatoris, sed Sacerdotis affectu? Quid cum ante Saxonicam victoriam spectans Christum patibulatum ad auctarium iudaici deicidij hæretico flagitio in imagine vulneratum, concepto sacramento, euaginato gladio, Cæsarem patientiæ diuinæ deuouit vltorem, eo ferro, & igne, quo ardebat, se pro

Caroli pietas multis exemplis comprobata.

Deo

Deo aduersus Cæli hostes, fulminaturum pollicitus? Nec mirum quod tandem victoriâ, primo congressu, relatâ, classico statim in plausum migrante, Apophtegma Iulianum à Procere Palatino magnificè prolatum, *CAESAR venit, vidit, vicit*, ad sensum inauditę pietatis pijssimo trilogio traduxit, & Deo victori Caroli Cęsaris fulmine triunphum decernens, dixit, *CAROLVS venit, vidit: Deus vicit*. O dignam meliori supra Iulianam etiam fortunam auream vocem! O supra etiam auream (quo nihil maius dici potest) Austriam vocem! An non isthec summę pietatis prodigia, è summi, ac sanctissimi Antistitis scholâ eruditionem sapiebant maximi Pontificis prope diuinam?

In augu-ratur Hi-spana Monar-chia et de inde im-perio ger-manico.

Imbutam regijs disciplinis pueritiam FERDINANDO Auo ad meliorem, & dignam Catholici titulo vitam translato, Hispanę Monarchię à centum adoratum populis aureum, & gemmeum suarum Indiarum tributis diadema, coronauit, summę potentię, & Catholici nominis apex, superintextâ ex cęsis quadraginta Maurorum millibus iure victorię laureâ triumphali. Magnos sibi, vt solium ex omni parte firmaret, Europę Reges cognationis sacramento coniunxit, Lusitanum, Pannonem, Danum collocatis in matrimonium ELEONORA, ISABELLA, MARIA sororibus; cum iam Anglus CATHARINAM materteram coniugem haberet, & Gallus amicitię vinculo plurimũ teneretur. Hinc quia CAROLVM Cœlum finxerat omni fortunę parem, post orbem natum, conditasque veteres Monarchias, amplitudine, & numero Regnorum Monarcham maximum, Imperij etiam Romani dignitatem adiecit, atq; ita septemuiralia suffragia miscuit, vt Auo Cęsari, maximo suo MAXIMILIANO maior, inter Orbis totius plausus succederet. Ab adito Imperio Occidentis tota CAROLI vita laureata, ac palmaris fuit. Nunquam manus conseruit, quin palmas legeret, bellatrice dexterâ, & lauros meteret ense victore. Annos ipsos victoriarum numero superans, suis triumphis plurium Cęsarum fastos, & sęculorum annales excessit, auctâ interim in immensum ad vtramque solis pueri, ac decrepiti regiam, Austriacâ Dominatione.

Expedi-tiones & victoria.

Sed quia compendium maximi CAROLI datur, & sola Cosmographica Herois mundo maioris descriptio legi debet, paucis totum Heroem maximum sic explico. Nouem initis in Germaniam expeditionibus, sex in Hispaniam, septem in Italiam, quattuor in Gallias, decem in Belgium, duabus in Angliam, ac totidem in Libyam & Mauritaniam, Asiâ, Africâ, Europâ, Americâ, magnis quadrifidi terrarum orbis partibus, quà imperio, quà gloriâ coniunctis, victorijs Mauricis, Gheldricis, Othomannicis, Hungaricis, Peloponnesiacis, Hetruscis, Libycis, Numidicis, Rhenanis, Saxonicis, Gandauensibus, Gallicis, Germanicis, Italicis inclytus, mari etiam sexdecies remenso, breuem, si tàm longæ conferatur rerum gestarum historię, quadraginta annorum regnatricem vitam terminauit, non aliâ quàm circumductâ sęculorum omnium in orbem periodo, ac panegyri, prędicandam. Visus est per Australem, Borealemq; prodigiosarũ victoriarũ nobilẽ eclipticã innocentibus monstris splendidè belluatam, terras, Oceanumque percurrere, atq; ipso cum Sole contendere; nisi quòd illum loco, hunc gloriâ sublimem triumphalis semper currus agebat.

Non

Non tot ſtellis auſtrale cælum accenditur, quot peregrinos ſplendores noſter AVSTRIACVS in morem illuſtrium ſiderum circumtulit. Si victoriarum loca quæris; orbis erit, cum *victoriâ* naui ſub ipſius auſpicijs terrarum, mariumq; ambitum ab occaſu in ortum emenſâ, cui Argo ſtelliſera cælum cedere potuiſſet, peragrandus. Quid plura? aſtris quidem famam terminauit, ſed vltra Oceanum Imperium explicuit, ſupra ipſa gigantea poetarum fabularia vota, ventorum limitibus, & cæli zonis, illud definiens. Heſperides inſulas aureis pomis, & pretioſo Autumno diuites, intra pomęria Auſtriacæ Domus clauſit: vltimam terris Thulem, & extrema Gadium clauſtra inter primos ſuos portus aperuit, vt ad Magellanicum fretum, & alij cœlo ſubiecta litora, alio ſole calentia, alijs aſtris illuminata, debellato Oceano, ferociſſimo omnium hoſte, marium, terrarumque triumphator, appelleret. Vnde non Montes tantum, ſed mundum fere dixerim aureum Americanum, quem ab eius nomine *Carolinum* vocarunt, per Ferdinandum Corteſium, & Franciſcum Pizzarrum Hiſpani Monarchæ Argonautas, maiora fabulis, & Typhis clauo, & Herculis clauâ molientes, victum in Poteſtatem Auſtriacam, ac tributarium redegit. Superbiat Pompeius Sagunto, Carthagine Scipio, Syracuſis Marcellus, Hieroſolymâ Titus: vrbes ſunt: Carolus Orbes expugnauit. Audijt à pleriſque, nec immeritò CAROLVS poſt omnium Cæſarum Principem C. Iulium, Imperatorum omnium, Romanorum, Græcorum, Germanorum victorioſiſſimus, tanta felicitate de omni hoſtium genere relatis victorijs, vt grauiſſimi Chronographi dixerint nemini bellum à CAROLO illatum, quem deinde non modo victum, ſed vinctum non habuerit. Audeo dicere, & Iulium ipſum Cæſarem à Carolo victum; nam quod condidit ille Imperium, hic ad Americanum Orbem explicauit, imò inter Imperatores Heros omnes expreſſit, inter Heroes Imperator, omnes exceſſit. Cæſare felicior Orientem fugauit, Alexandro maior de Occidente triumphauit, Auguſto potentior veteri nouum orbem ſubegit, Cæſar Orientis, Alexander Occidentis, noui Orbis Auguſtus, confuſiſque nominibus, ac titulis, Hiſpanus Auguſtus, Germanus Cæſar, Italus Alexander, communi cum alijs, de regnis, & ſingulari felicitate de ipſis etiam regnorum Victoribus, triumphans.

Fam. Strada.

Si CAROLO victori more Romano inſtituendus eſſet triumphus, infrà æternos, faſtigium illud mortalium honorum, an non totus ferè terrarum orbis in vnius Auſtriaci triumphi pompâ conueheretur? Præiret millenis tubis fama Maximi Herois vbique tibicina, quâ celeberrimâ etiã apud hoſtes, Solymano ipſo magno Turcarum Imperatore magnificè ſuffragante, ita valuit, vt non ſolum orbem terrarum in admirationem ſui rapuerit, ſed multis bellis ſuâ famâ triunphali feliciter confectis, aliqua ex parte terruerit, atque domuerit. Occurrerent inter fercula laureata, ſiue Apellæâ, ſiue Phidiacâ arte conditæ mobiles vrbes, in reuerentiam triumphatoris turrita capita ſubmittentes, CAROLI manu partim expugnatæ, partim extructæ. Et quidem CAROLI Cæſaris domitricem potentiam reueritæ ſunt Dura, Gandauium, Mediolanum, Florentia, Guleta, Tunetum, Hipponouus, & Regius, Metone, Corone, Aphrodiſium; Benefi-

Triumphus Caroli in quo omnia ad illius bellicam laudem ſpectantia enarrantur.

neficentiam verò molitricem Carolomontium, Phillippopolis, Hesdisfertum, & aliæ innumerabiles vrbes, atque arces, præter Mexicum cognominis Regni vrbem principem, quam incendio absumptam, ac deinde reparatam, amplificatamque quadraginta millibus priuatarum ædium extructis, CAROLI V. *palatium* vocarunt, eius magnificentiæ æternum Augustale. Succederent, maiori mole circumlatæ inter victoriarum lemniscos, curules suis fluminibus, montibus, vrbibus, coronatæ imagines prouinciarum, quas vel ferrum CAROLO deuicit, vel fœdera deuinxerunt: Mauritania superata: Libyæ ora capto Aphrodisio, alijsque dynastijs expugnata: Insubria sex exercitibus hostium propulsis, tribusque magnis pugnis prospero euentu pugnatis, semel Cæsari, bis Sfortiæ Duci reddita: Hetruria Florentinâ Republicâ factionum vulneribus discissâ, imposito Alexandro Medicæo veluti medico Principe sanata: Genuensis Respublica, Regina Ligustici maris, in suam coronatam libertatem asserta: pacata ad celeritatis portentum Gheldria: composita Flandria in vrbe Principe Gandauensi tumultuans: Saxonia profligata: Peloponnesus supremo regiæ classis Architalasso Andrea Auriâ, Neptuniâ illâ Prole, debellata, Metone, & Corone maritimis vrbibus in potestatē Cæsaris redactis: Africa sæpius victa: Asia in Solymano, illo Europæ terrore bis fugata: Germania pluribus prælijs subacta: defensa Italia: Hispania seruata: Gallia sæpius repressa: Europa propugnata: America pluribus stipata regnis subiugata: Occidens Oriente priscæ religionis illustratus: Oriens, Othomannicâ Lunâ sæpius eclipsim patiente, obscuratus. Iungerent se se triumphatorum marium, Atlantici, Indici, Libyci, Mauritani Ionij, Siculi, vndantes in auro, despumantes in argento, gemmantes in litoribus captiuæ effigies, sequentibus per interualla classium Turcicarum rostris, quas altero ad Mauritanæ, altero ad Siciliæ litus prælio fregit, domitis Oceani rebellantis procellis, alijsque maioribus tonantium, ac fulminantium tormentorum turbine aduersus hostes excitatis, vbique victorias referens amplas in fretis, continentes in fluctibus, stabiles in Euripis. Ipsa etiam efferentur magnorum fluminum resupinatis vrnis, fractisque cornibus simulacra, solido licet ex ære, artis tamen prodigio fluctuantia, Eridani, Istri, Rheni, Albis, aliorumque regiorum fluuiorum adhuc alieno sanguine vulnerata. Adderentur in imagine tantum viuentes Fridericus Saxo captus, Philippus Langrauius in ordinem redactus, Monstrum illud hominum Lutherus *Apostata* nequissimus ab Imperij finibus proscriptus, Barbarussa, barbaricus Maumethicæ sectæ tyrannus, cum ducentis peditum, sexdecim equitum millibus attritus, Solymanus cum Xerxæo exercitu quingenta, vt aliqui scripsere, hominum millia, per multa milliaria numerante, fugatus, Archipyrata Draghutus cū exercitatissimâ bellis classe deuictus, Americani Reges, coronata deinde mācipia, Mexicanus Imperator, Motezuma, Peruanus Acatabalipa debellati. Congestis in vnum cumulum Europæis opibus, Africanis gemmis, Asiaticis spolijs, Americanis thesauris, qui immani sestertiorum, ac talentorum pondere, magnarum nauium dorsa premunt, in annuis Indicarum classium expeditionibus, pretiosæ pompæ spectaculum exhiberetur. Traherentur post Triumphatoris laureati

reati currum seruili iugo subactæ Hæresis, ac Perduellio, victæ, vinctæque, eâdemque vinculorũ ferreorum mole omnis istarum furiarum inferna soboles catenata. Clauderent tandem festum agmen, inter signa tropheis coronata, vexilla laureis, palmisque lemniscata, literata CAROLI MAXIMI AVSTRIACI Augusto Nomine labara, bicipites Aquilas vnguibus fulmina ministrantes, atque oculis victorias spirantes, milites ex omni hominum genere laureati. Salutaretur magnis titulis CAROLVS, Africanus, Americanus, Germanicus, Insubricus, alijsque innumeris. Acclamaretur illi omnium vocibus IO VICTOR, IO CAROLE, IO CÆSAR, IO TRIVMPHE! Hem quãtus foret CAROLI triumphus! Si tamen CAROLVS triumphator exhiberi potest, qui de ingenijs etiam omnium scriptorum triumphauit, & conuiciatorem admittere potest triumpho, non laudatorem. Ergo omisso triumpho viuat famâ suâ etiam immortali maior,

Inque animis hominum pompâ meliore triumphet. *Cl. lib. 3. de laud. Stil.*

Ad cumulos victoriarum accesserunt ingentia ornamenta, ac veluti trophæa naturæ triumphalis, oris honor serenissimâ quadam maiestate, sine tituli mendacio florescens, habitus corporis prorsus militaris, plurimumque Hispanę patientiæ ad perferenda, Belgici vigoris ad aggrediendá, Germani roboris habens ad vincenda belli incomoda, quasi nationes, quibus imperabat, omnia sua decora CAROLO Cæsari in tributum pensitarent. Sed supra fidem fuerunt animi virtutes tantæ fortunæ non impares, & eæ, quæ prodigia censerentur, nisi in CAROLO essent, cui continuata prodigia vitæ stamina texuerunt. Videbatur CAROLI solio insidere constantia, purpurâ flagrare bonitas, coronâ radiare sapientia, sceptro regnare iustitia, corde clementia viuere, ense armari fortitudo, manu liberalitas explicari, oculis humanitas florere, victorijs triumphare religio, omnis virtus imperatrix esse, parente Imperatore, non solum naturæ, fortunæque bonis, sed omnium virtutum magnis nominibus Maximo. *Bona corporis animique.*

Admiranda fuere omnia, sed alijs alia pręferentibus miraculum visa est aliquibus summa felicitas collactanea, & quod rarò accidit, cum ipso Maximo CAROLO senescens. Eâdẽ die, quâ natus est anno sæculari, recurrentibus annis, quasi illos cum sęculo sibi initiasset, omnemque felicitatem dedicasset sui sęculi gemellus, & inaugurator, tum Bononiæ a CLEMENTE VII. Pontifice Maximo in omnium Principum Italiæ theatro, populorumque frequentiâ, Imperatorijs Insignibus ritè decoratus est, atque inter omnium plausus ad inuidiam fere Romanorum triumphorum salutatus Augustus, tum sequenti anno Franciscum Vallesium Galliarum Regem Imperij riualem, gloriæque æmulum Lanoio Duce ad Ticinum, Regum Longobardorum Regiam, deleto fere regio exercitu, captiuum habuit. *1500. 24. Feb.* *Felicitas.*

Alijs prodigij loco fuit, stuporemque incussit potentia. Primus hic extra Septemtrionem Austriam non tantum ad occasum, & ortum, sed etiam ad Austrum, per immensa terrarum, mariumque spatia, imò & intermundia explicuit, vt iam & ex Austriâ procreatrice Austriadum Principum, & simul ex Austro domito Hauspurgicæ gentis Heroes Austrij dici *Potentia.*

 possint.

possint. Adoptauit sibi in tesseram suorum consiliorum CAROLVS Cæsar Herculeas Columnas, sed eraso veteri Herculis lemmate de *suo plus vltra* inscripsit, generosique symboli granditatem factis impleuit. Adiecit Austriacis ferè intra Germaniam regnantibus, deductis in Hispaniam Imperatorijs Heroum Colonijs, amplissimam Monarchiam, tot Regnis vndique coronatam. Et quia eius fortuna veteri orbe capi non poterat, plus vltra Herculis, Liberi Patris, Alexandri, Cæsaris, Heroum, Monarcharum, Imperatorum nobilem metam, Orientem, Occidenti, Septentrioni Austrum, Austriacâ Dominatione coniunxit in vnum fidei, quam Hispano Monarchæ deberent, sacramentum. Accenditur vtriusque solis innocentibus flammis CAROLI purpura: par orbi terrarum circulus caput coronat: in glacialibus litoribus Oceani, ac terrarum orbis claustris, Ferdinando Magellanico Hispano Argonauta, ad illam Colchidem vectore Typhi, & Hercule victore, firmatur CAROLI sceptrum: in sinu demum noui ad Occidentem Orientis CAROLO Mundi, partim à Ferdinando Cortesio, partim à Francisco Pizzarro, subactis decem, & octo Regibus, ac duobus Imperatoribus Mexicano nimirum, ac Peruano, CAROLI solium stabilitur. Certe dempto Germanico Imperio, alijsque principatibus Austriacis, ea, quæ dotalis PHILIPPI primi CAROLO transmissa est hæreditas, Cosmographicâ decempedâ in solâ Americâ ad septem leucarum belgicarum millia explicatur, in tota deinde sua latitudine Lusitanam etiam dotem CAROLI complectens, Turcico Imperio decies, Romano vicies maior, in amplissimas prouincias vltra orbem veterem, vtramque Indiam, & interminata Regna Mexicum, Peruuiam, Floridam, nouam Hispaniam, Castellam auriferam, Brasiliam, Paraquariam, Chilum, Cuscum, & alia innumera, collectis ferè dixerim omnibus terræ partibus ad sua imperia in immensum feliciter protenditur. Et sanè decebat Austriã Septentrionis Dominam, cui Crux in Rudolpho primo magno pro primigeneo sceptro fuerat, eique in alijs omnibus amor principalis, & Austriaca gloria, sub toto Australi veluti suo patrio cælo, & Cruce in Antarctico polo stellante regnare, vt sub angue aquilonari, & australi Cruce, Regina rerum potentia vtramque spectaret, & quam euertit, & quam colit Cynosuram.

Carolus abdicans magnum nostrorum sæculorũ prodigiũ.

His omissis illud cum primis admiror, quòd abiectâ, pressâque magnanimo pede, tantâ magnitudine mundo pari, & illâ, & Se ipso maior CAROLVS Cæsar stetit, procul dubio iam tum inserens coronatum astris caput, cùm supra mundi sui, calcatam molem assurrexit. Post maximam ab orbe condito potentiam quid aliud deerat, nisi vt Cælitum vitam Austriacus Monarcha traduceret in terris? Quis enim iure possit sibi in animum inducere (quicquid hariolentur malè ominosi semper Politici, de CAROLO abdicante) maximum Cæsarum, ac Regum, sine cælestis amoris imperio, qui solus in CAROLO regnabat, omnibus imperante, mundi Triumphatorem, rerum Dominum, amplissimæ post nata Regna, dominationis, secundissimis omnibus, solo Austro flante, quasi decumanæ instarent vndæ, omnia potentissimæ fortunæ pretiosa velut impedimenta proiecisse, & sceptris, coronis, purpuris, regnis tamquam adora-

tis

tis bullis insultasse, sui iuris factum, atque à Monarchiâ omnium maximâ veluti ab intolerabili seruitute manumissum? Deerat hoc tantum Imperatorum Fænici, vt inter cineres sacros religiosæ pœnitentiæ in Cænobitico illo Diui Iusti Mausoleo immortalem se crearet, postquam omnium victor,& Sui, Palmam ascenderat. Sciebat se terris commodatum ad illarum felicitatem, sed ad sui beatitatem Cœlo natum, æternùmque datum esse, ad quod non nisi per calcata terrena ascenditur. Factus est ergo ex Cæsare nihil; maior tamen iudice terrarum, orbe cùm nihil, quàm cùm Cæsar, cùm se ipsum, quàm cum omnes alios Cæsares superauit, tunc amphitheatro vtriusque orbis dignus, cùm solus, & omnibus titulis, cùm illis eiuratis, ferè extitit sine nomine nullus. Visus est post emensum Austriacis Aquilis victorias ferentibus bicipiti rostro, terrarum orbem, post fixa sub vtroque axe trophæa, & calcatas domino pede alternorum marium arenas ipse orbis terrarũ angustus Augusto,& quia de cęlo spectabat,lacrymabile punctum, quod magni etiam triumphatores sibi conantur,igni,ferroque diuidere Anatomici infelicium atomorum.

Hic nobilissimus fuit CAROLI triumphus, in quo de se ipso Maximo, quo nihil erat maius in orbe terrarum, triumphauit. Dixisses vitale quoddam mortis tyrocinium, quo se ad immortalitatẽ inaugurauit. Postquàm mori didicit, ne dedisceret hanc scientiarum maximam, demonstrationemque mortalibus potissimam,ferè statim mortuus est. Nullus Cæsarum magis pro dignitate occubuit quam hic suæ dignitatis abdicator.

Aliquid etiam in CAROLO vltra CAROLVM libet cum veneratione admirari potentissimam, & inuictissimam Monarcharum Posteritatem,Regnatricemq; Heroum Sobolem, ac tot titulis, lauris,palmis,Regnisque coronata nomina PHILIPPÆA. Sed ad illos rerum apices humilis calami debilis penna non volat. Atlantes Monarchæ ferè totius orbis pondus ferentes,pygmęi laudatoris operam perderent,non solũ infrà molẽ stantis, sed vix sublimes maximorũ Regum Colossos ex imo spectantis. Homericum plectrum poscunt Austriaci Achilles: postulant magni illi Alexandri Phidiacam manum. Interim parce Clementissimâ rerum Domina MARIA ANNA à quâ CAROLI gloriæ, & sanguinis Regnatores hæredes votis omnibus,& auspicijs expectamus, si tuum CAROLVM cuius splendoribus explicandis infeliciter sudabunt omnium sæculorum annales, humili calamo Gigantẽ dimensus, infrà eius pedes venerabundus iaceo. Etiam sol sine magnitudinis suæ, radiorumq; iacturâ, in abaco pulueris,radiolo describitur,& ipsos conatus, manumq; palmari disco luminũ Monarcham infeliciter, ac tenuiter circumscribentis, illustrat. Qui CAROLVM laudandũ sumpserit,quod ipse sibi inscripsit in magnanimo symbolo PLVS VLTRA scribat; quia plura semper tacebit, quàm eloquatur. Etiam tot plumis, & linguis prædita fama, toti CAROLO elinguis est, & implumis. Hoc vnum orbis terrarum sciat, Carolum ex PHILIPPO Patre Hispano Monarcha, Alexandrum Austriacum fuisse, & magnum,sed ex PHILIPPIS Filio, & Nepotibus, ac ijs, quos continuata seculorum & Posterorum serie,ita, vt nullus vnquam sit PHILIPPORVM Austriadum numerus, MARIA ANNA spes tot Regnorum Augustissima, dederis, fuisse Maximum, & si quod est maximo maius.

CA-

CAROLVS V. MAXIMVS.

Inſcriptio.

CAROLO V. ter maximo Heroi,
Marium, terrarumque, Triumphatori,
Publicæ libertatis in orbe veteri Propugnatori,
Orthodoxæ fidei in nouo Propagatori,
Rerum Domino, vtriuſque orbis Monarchæ
Cæſarum Regi, Regum Cæſari
Imperatorũ Romanorum, Græcorũ Germanorum, Potentiſsimo
Auſtriadum Feliciſsimo,
A ſubacta pluribus in Regnis Africa
Africano,
At defenſa pluribus in prouincijs Europa,
Europæo,
A fugata in Solymano Aſia
Aſiatico,
A prælijs Italicis, triumphis Belgicis, bellis Germanicis,
Italiæ Liberatori, Belgij Recuperatori, Germaniæ Domitori,
A glorioſiſsimis victorijs,
Hiſpano, Inſubrico, Saxonico, Hetruſco, Gheldrico, Hungarico,
Peloponneſiaco, Tunetano, Tremiſſeno;
Quòd Auſtriacam Felicitatem Imperatricẽ Romani Imperij,
Regnatricem Hiſpanorum Regnorum
Orbe nouo domito, in immenſum amplificauerit:
Quòd pyraticam crudelitatem, Turcicam barbariem,
Indicam ſuperſtitionem,
Hæreticam perfidiam,
Vbique repreſſerit,
Ad ſæculorum prodigium
Inuictiſsimus, Pijſsimus, Fortunatiſsimus,
Supra omnem regiorum titulorum beatitatem,

A pro-

A propugnatis regnis, expugnatis Urbibus,
impugnatis exercitibus
Σοτὴρ, Πολιορκήτης, Ἐπιφανής,
Inter Abilam, & Calpem,
Quibus deleto Herculeo non plus vltra
Ipse CAROLUS plus vltra *inscripsit,*
Supra Alexandri Macedonis, & Iulij Cæsaris fortunam,
Plebs, Equites, Patricij,
Senatus, Populusque humanæ Reipublicæ
Ad immortale omnium mortalium monimentum,
Arçum hunc triumphalem suspendunt,
stupore suspensi.

Seruator expugnator vrbiū illustris.

SYNOPSIS GENEALOGICA.

A CAROLO V· MAXIMO AD FERDINANDVM I·

AROLVS V. Maximus post orbem triumphatum infinitæ suæ potentiæ victor, maior cum sui Rex, quam cum Mundi, in gloriosissima Regnorum omnium abdicatione Ferdinando I. fratri per Orangium Principem Erinnym illam Belgicorum tumultuum, sceptrum Imperij, totiusq; in Germania Austriaci patrimonij, Cæsar transmisit: PHILIPPI vero II. filij Inuictissimi, Potentissimi, ac Maximi Herculeis humeris, Hispanæ Monarchiæ tot regnis, imò & gemino Mundo grauis Iberus Atlas molem imposuit. Hinc bifida Austriaca Domus magno Orbis terrarum bono Imperatrix, & Regnatrix ad Septentrionem, & Occidentem, Augustum, Regiumque Solium statuit. Præter PHILIPPVM Hispanum Monarcham, alia magna nomina ex Isabella Lusitana Austriaco-Hispanos fastos hoc ordine nobilitarunt.

CAROLVS V. MAXIMVS.
PHILIPPVS II. FERDINANDVS III. MARIA II. IOANNA II.
PHILIPPVS III. *IOANNES. MARGARITA.*
PHILIPPVS IIII. Inuictissimi, Pijssimi, Potentissimi Hispaniarum Monarchæ.

FERDINANDVS III. Hispaniarum Infans obijt in Hispania adhuc impubes, dum CAROLVS Cæsar Rempublicam Belgicam cōponeret. Hunc Regem Belgio destinarat, vnde ad nuncium mortis illacrymantem dixisse ferunt aliquibus Proceribus Belgis. *Ego quidem lugeo filium; at vos amissum lugete Dominum, & Regem vestrum.* Statuerat siquidem CAROLVS in vnum Regni titulum Belgicas prouincias contrahere, & Regem Belgij Ferdinandum filium natu secundum creare. MARIA II. Imperatrix nupsit MAXIMILIANO II. Cæsari multis alijs titulis Imperatorijs supra, omnes Orbis terrarum fœminas, post natum Romanum Imperiū clarissima. IOANNA

NA II. Lusitaniæ Regina Ioannis Regis vxor fuit, & Magni, sed infelicis Sebastiani mater, cuius sanguine maximi Aui Africanæ palmæ, laureæq; cruentatæ sunt. Eius immaturo obitu nullum Africa nostris sæculis monstrum maius peperit. IOANNES Austriacus inferiore thoro natus, verum impensè a CAROLO amatus, victoria nauali ad Echinadas, ac bello Belgico celeberrimus, & gloriosissimus extitit. MARGARITA eiusdem cum Ioanne sanguinis primum Alexandro Magno Hetruriæ Duci, tum Octauio Parmensi coniugata, demum administrationi Reipublicæ Belgicæ admota, cum summa prudentiæ, & pietatis laude, in annalibus superioris sæculi semper viuet, felicitate prolis in Alexandro Farnesio Belgico illo Marte ferè cum Olympia magni Macedonis matre conferenda: in reliqua heroica posteritate supra illam etiam prædicanda.

PHILIPPVM II. omnes terrarum Orbis partes eloquentur, quæ toti Orbi regendo parem admiratæ sunt, & omnibus suis regnis maiorem. Vt maximum Monarcham supra veteres, nouosque terrarum, mariumque Regnatores crearet, Oriens Occidensque in vnum conspirarunt, omnibus ventis thesauros ferentibus. Dictus est sui sæculi Christianus Cyrus prudentia, magnanimitate Hispanus Augustus, ostéditque quantum virtutum ferat Catholici nomen. Si quid defuit PHILIPPO II. mortalitati ipsi nostræ deesse puta, cùm absolutissima fuerit Maximi, & pijssimi Monarchæ imago.

In paterno Imperio, nomine, & solio Hispanico, successit PHILIPPVS III. Orientis, & Occidentis Monarcha, a Maurica barbarie, ab Hispanijs proscripta, alijsque titulis religiosissimus, & fortissimus.

Huic ex MARGARITA VII. Austriaca FERDINANDI II. Cæsaris sorore prudentissima, ac sanctissima Heroina Cœlum destinauit hęredem Monarcham potentia sapientia, pietate ter maximum PHILIPPVM IIII. DOMINICVM VICTOREM, implentem magna nomina, & Maiorum maximos titulos, pondusque gemini Orbis sustinentem heroicis virtutibus, cui post Nestoreos annos, serenissimorum liberorum, per sæculorum omnium ambitum, coronam, quæ sola Orbis vtriusque Monarchæ ad omnem felicitatem deest, omnibus Cæli, terræque auspicijs auspicor. PHILIPPO MARIA ANNA vnicus illius amor nuptijs, & numero, & faustitate secundis, desponsata, Austriam, non nisi cum Cæsarea fortuna in Hispaniam velificantem reuehis, & PHILIPPIS FERDINANDOS Austriadas iungens, religionem potentiæ, Germanas lauros Hispanis palmis maritas, omnemque coniugem simul felicitatem, aurea fide, & adamantinis nodis æterni connubij. In auspicatissimis tuis nuptijs, coniugatis simul inter Australia signa dominatoribus, marium, terrarumque principibus Planetis, minimè mendaci coniectura, augurari licet horoscopum summæ felicitatis. Ex te AVGVSTISSIMA SPONSA, & MAXIMO CONIVGE Tuo PHILIPPO Oriens, Occidens, Europa, & Africa CAROLOS maximos, Austria magnos RVDOLPHOS, Germania pios FERDINANDOS, Belgium, & Burgundia felices MAXIMILIANOS, Hispania potentissimos PHILIPPOS, Italia pacificos FRIDERICOS, Orbis terrarum triumphatores, & honorificos ALBERTOS Heroas optimos, & maximos, & si fieri potest parentibus meliores, & maiores, certantibus cum ingentibus auspicijs, magnis votis, expectat.

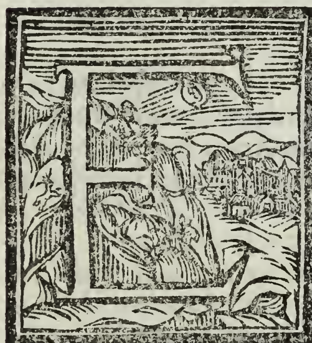

NEC METAS RE
RVM NECTEMPO
HIS EGO
RA PONO
IMPERATOR CÆSAR FERDINANDVS I. PIVS FELIX AVGVSTVS
CARV. MAX
FERD. I
FRID. IIII PACIF
RVD. II
FERD. III
PL VS VL TRA
d. Agnellus sculpsit

IMPERATOR CÆSAR FERDINANDVS I. PIVS, FELIX, AVGVSTVS, REX GERMANIÆ, HVNGARIÆ, BOHEMIÆ,

Dux Burg. Stir. Car. Carniol. Silef. VVirtembergiæ Princeps Sueuiæ, Marchio Morau. Luf., & Burgou.

Landg. Alf. Comes Haufp. Tyrolis &c.

Xcipe totâ maiori etiam titulorum ſplendoribus Auguſtæ Frontis ſerenitate, pluſquam tergemino nexu Tuum, Paternum, Auitum, Fraternum, FERDINANDÆVM nomen Heroina in Germanis FERDINANDIS, atque Hiſpanis, quos tuo coniugio feliciter iungis, gloriæ tanti nominis hæres. Illud tibi in hoc paterno PROAVO glorioſiſſimum, in materno TRITAVO accedente præſertim Catholici titulo religioſiſſimum, in AVO pio, Sanctiſſimum, in PATRE triumphali victorioſiſſimum, in FRATRE ſuauiſſimo auſpicatiſſimum magnificè ſonat, & ſi cælum non præripuiſſet magnis alijs victorijs, illum Belgij liberatorem, hæreſeos triumphatorem, domitorem perduellionis FERDINANDVM Auſtriacum PHILIPPI IV. Maximi tui Coniugis Monarchæ Fratrem, alijs etiam titulis feliciſſimum. Acclamate laureati, bellatores Germaniæ populi, triumphali nomini inter lauros, palmaſque naſcenti, & ad nouos triumphos FERDINANDÆÆ Imperatricis poſteritatis, iterum lauris, palmiſque creſcentibus incidite. Arridete hilari vultu pallidi Triones, voſq; maleficis radijs armatæ glaciales Vrſæ, & hyperborei Angues ad Auguſti Nominis obſequiū miteſcite. Subſidite tēpeſtatum prodromi Aquilones, liberato ſeditioſis turbinibus Germanico cœlo, dum Auſtri innocentes lenibus auris veris parentes, inter floreos nimbos ſuauiſſimum FERDINANDI nomen expirant. Fuge Othomanna barbaries, & licet de Parthorum genere in fugâ non tela, ſed arcus proijce. Cede perduellio, ac turritum tot arcibus caput, totque prouin-

cijs coronatum, Imperatori nomini venerabunda submitte. Dehisce hæresis, furialem tædam extingue, inclina anguineo capillitio cristatum caput, serpentemque turbam excute, atq; euome tandem, quam vbique exhalas, infernam mephitim. Ad Herculeum FERDINANDORVM Austriadum Nomen, expue dentes cerbereos liuor, frange taurina cornua arrogantia, demitte leoninos armos superbia, & euentilatas semper auris infelicibus iubas. Siste fortuna hoc nomine, veluti aureo clauo ferream tuam præcipitem rotam. Apagite naufragi in lacrymis luctus: abite homicidæ irarum furores, & omnia noxia mortalibus malorum nomina, vbi primùm sonat, ac veluti de cælo nascitur FERDINANDÆVM in Austriâ Nomen. Nullis notetur calculis ditissimum hoc Nomen, quàm gemmeis, quibus victus Oriens inter pretiosas suorum marium tempestates grandinet Imperatoribus Occidentis: Nullo literato metallo sculpatur, quâm auro ex hostium manubijs captiuo, cui victor nomen pretiũ addat: nullæ tabulæ illud ferant, quam adamantinæ æternitatis in Austriacis fastis. Non communi tubâ, sed argenteâ, fama heroicum Nomen euulget; imò nec fama, sed Clio Heroum buccinatrix: soli plausus Oratores FERDINANDÆVM nomen eloquantur: solæ acclamationes Poetriæ canant: sola labara laureata exponant: sola trophæa triumphalia explicent: soli obelisci, columnæ, arcus æterni testes magnarum victoriarum publicent. Solæ tandem victrices Aquilæ cum iugalibus Cycnis pijssimum, & fortissimum Nomen sublime ad cælum extollant.

1503. x. Mart. Primus inter AVSTRIADAS FERDINANDVS sub Hispanico celo natus, nouum sidus in Occidente exoriens, Hispanias illustrauit, Nomine, & sanctitatis titulis, & fortitudinis inter Hispanos Reges clarissimo; nam *In Hispania oritur.* gloriosissimũ hoc Nomen sæpius summâ cum laude purpuram induit, sceptrumq; tractauit, in Sanctis, Magnis, & Catholicis FERDINANDIS coronatum. Austriaco in Hispania nascenti omnis gemella faustitas simul oritur; neq; enim alius præter patriã, & sanguinem quærendus est horoscopus felicitatis. Cælestes domos vnusquisq; de suo sibi architectatur, ac fabricat, omnemq; mortalẽ, & immortalem fortunam: cælum suis moribus quisq; componit, & amoribus rotat, sapientiâ vbiq; Astrorum, Reipublicæ imperante. Si placeret tamen ab anno, & mense natali totius vitæ cursum auspicari, cùm & ille inauguratus paulò ante à CAROLO cum toto sæculo, & hic Martius fuerit, iam poterant auguralibus tubis grandes in ipso ortu, grandæuæq; cani victoriæ. Quid vero ab Austriacis Aquilis fulminatricibus victoriarum, ac triumphorum expectari non debuit, vbi Castellanis Leonibus additæ, in aeris, siluarumq; victoriosissimis Dominatoribus, omnia regnandi, vincendique auspicia iungebant. FERDINANDVM Magnum Catholicum, in cuius aulâ ab ineunte ætate Aluaro Osorio, & Petro Nonio Gusmano nobilissimis morum, & literarum Doctoribus vsus, prima boni Imperatoris tyrocinia parendo posuit, & nominis *Leo Castellani Regni insigne.* Regij Aui, & vtriusque tituli, si minus Regnorum, hæres institutus, ita totum imitatione induit, vt FERDINANDVM semper deinde ipse exhibuerit & Magnum, & Catholicum etiam extra Hispaniam. Si non inuenisset in AVO, potuisset ipse de suo, FERDINANDÆO Nomini, tan-

tam magnitudinis, & Religionis famam creare, vt adſcribendum illi conderet Magni, & Catholici cognomentum. Eos demum ſparſit radios in ipsâ vitæ Aurorâ hic Phoſphorus etiam in Occidente, vt ſperari poſſet aliquando Heſperus futurus barbaro Orienti. Auo Catholico FERDINANDO ex hac vitâ migrante, & CAROLO fratre ad Hiſpanam Monarchiam inaugurato, ad Belgicæ Reipublicæ regimen traducitur, vbi famâ bene adminiſtratæ prouinciæ ſuccenturiante ſeptemuiralis Senatus magna ſuffragia, nobili hoc titulo potius, quàm viciniâ locorum ad Germanicum Imperium propius acceſſit. Hinc Auſtriæ redditus, illâ, ac finitimis totius Germaniæ ſuperioris, quà Hauſpurgicæ genti paret, Principatibus, à CAROLO Cæſare munificentiſſimè donatur, raro etiam inter fratres exemplo extra Auſtriacam domum, in qua ſidera cæleſtium domorum inquilina imitantur Heroes immortales Auſtriaci, dum familiari veluti commercio, ac fraternis ſplendoribus ad orbis terrarum bonum ſemper conſpirant.

Inde ANNAM Iagellonicam magni ſanguinis, & dotis Heroinam Vladislai Hungariæ, & Bohemiæ Regijs filiam, ac Ludouici ſororem, vxorẽ ducit feliciſſimis de more in Auſtriacâ Domo nuptialibus auſpicijs, eodẽ regio hymenæo ANNAM FERDINANDO, & Hungariam, Bohemiamque iterum coniugantem, à morte LADISLAI Auſtriaci filij ALBERTI II. Honorifici Cæſaris, ſexaginta annorum diuortio ab eâdem Auſtriâ diuultas. ANNÆ dulciſſimum, & nobiliſſimum nomen, ſicuti ſemper gratiam ſonat, fertq; ſecum omnem charitum chorum, ita nunquam ſine purpurâ ac paludamento, ſine ſceptris coroniſque, aut naſcitur, aut peregrinum ingreditur in Auſtriacam Domum. Regia dignitas gemino ex Regno cumulatiſſima Imperatrici in Germaniâ Auſtrię genti addita, ANNÆ nomini dotalis debetur. Vnde occiſo in bello Turcico ad Mohetium Ludouico ad vtriuſq; regni ſolium FERDINANDVS pluribus titulis vocatus fuit, & eodem anno Albæ Regalis, & Pragæ cum ingenti totius orbis orthodoxi plauſu inauguratus, Regijſq; decoratus Inſignibus. Olympiade vix elapsâ adiecit veluti impatiens fortuna tertiam FERDINANDO Romanorum Regi coronam Coloniæ Agrippinæ, vbi Sanctorum Magorum Regum corpora ſummâ veneratione coluntur, pridie illius diei, quam ſacram regiæ diuinis Solis adorationi ſub illuſtriſſimæ Stellæ ducatu ab ipſis ſplendoribus EPIPHANIAM vocant, vt & ipſe in adoratione trium Regum triplici iam regno coronatus, eodem ſidere, ſereniſſimo illius diei ſole, irradiaret illuſtris, poſſetq; religioſiori titulo EPIPHANIS cognomentum ab ipsâ ad imperium inauguratione ſortiri. Aucta regnis, & vicariâ imperij adminiſtratione otiari non debuit tanta felicitas.

Nuptiæ cũ Annâ Iagellonica auſpicatiſſima. — *1526.* — *1531.*

Primam expeditionem in Hungariam ſuſcepit aduerſus Ioannem Zapolium Tranſiluaniæ Vaiuodam, qui per eoſdem dies, quibus Ferdinandus Rex Salutatus fuerat, Regis nomen inuaſerat, ac tunc othomannico patrocinio fretus, & auxilijs Barbarorum inſtructus, Hungariam ferro & igni vaſtabat. Buda vrbs Hungariæ Princeps facili, & innocenti victoriâ recipitur: Vaiuoda Regno Hungarico, & Dacico Principatu ſpoliatur

Dacica, & Turcica victoria.

 iuſtiſ-

iustissimis è cælo vindicijs, vt qui peregrinum Regnum per summum nefas occuparat, principatu patrio exueretur, & regij nominis amitteret, qui Turcicâ clientelâ Christiani nominis dignitatem abiecerat. Fulminatum est potius, quam pugnatum, Deo ferè dixerim manum suam commodante, Dei causa pugnantibus. Dacica victoria Traiani triumpho digna in FERDINANDO optimis etiam Imperatoribus meliori, gradus fuit ad Turcicam, bonæ stirpis laureâ aliam germinante. Solymanus Asiæ Dominus, Africæ domitor, Europæ vastator, Othomannorum Principum bellicosissimus, totum Orientem in Occidentem mouet, & vt vno prælio euertat, Viennam aggreditur, Regni Germanici caput, Austriadum Cesarum sedem, & Occidentalis Romani Imperij veluti alteram Romam. Iam Babylonij Euphratis Incolæ, Ægyptij Nili: Scythici Tanais, Armeni Tigris Danubium bibunt, Othomannico ferro omnem Germanię sanguinem sitiente. Iam deuoratâ spe ingentis victoriæ barbarus Tyrannus, minas eructat. Sed Xerses Othomannus Miltiadem Austriacum inuenit in FERDINANDO, & Greciam in Austriâ. Stetit Vienna inuictissimæ, & victoriosissimæ constantiæ, atq; Othomannicæ potentiæ repulsæ æternum trophæum, stabitque semper ipso suorum magnorum Cæsarum solio, quod sustinet, in æuum firmata. Audiere Viennenses Turcica tormenta, non sensere, & ex fulminalibus machinis in cassum tonanti ære crepantibus nihil preter fatuos ignes, & sterilis bombi insanas minas erupit; quasi contra ventos, non contra viros pugnaretur. Cum viribus arcus eneruantur, feritas cum ferro hebetatur, incendiarij ignes cum furore extinguuntur, soluitur cum testudinibus exercitus, astus cum cuniculis aperiuntur, ac totus frangitur in fragores stolidos, ignauosq; Othomannicæ Lunæ sonorus turbo, vnde rarescente numero, ac frigescente audaciâ Barbarorum, post viginti irritos assultus totam illam Turcici imperij, auxiliarisque Scythiæ barbariem, solum aduentantis FERDINANDI Nomen, & fama, tubâ suâ classicum personans, & simul canens victoriam, in fugam ignominiosam, ac præcipitem egit, vsq; ad sui Hellesponti fauces, desideratis à Solymano in eâ Viennensi obsidione sexaginta militum millibus. Cedite Germanici, Drusi triumphales, & si qua alia cum Constantinis, ac Traianis Imperatoriæ Gentis Augusta Capita, in Germanâ lauro vernastis. Minus valuere ad reprimendos Barbaros victores vestri exercitus, quàm sola FERDINANDI Cæsaris fama, & magni nominis terror. En Thracius ille Mars Solymanus dum strages minitatur qualem triumphũ dedit solâ FERDINANDI maiestate fugatus! Ita si quidem obiecere Austri Othomannicę Lunę nubẽ fulminibus fætam, procellisq; tonantem, vt statim ex oculis euanesceret.

Mirante adhuc Austrio Danubio FERDINANDÆAS victorias, alias Bohemus Albis obstupuit, ex bello Saxonico, quod cum Cæsare Fratre Ferdinandus feliciter gessit; vtrâq; fluminis ripâ illhinc CAROLI, hinc FERDINANDI triumphali Nomini plaudente. Et certè Saxonica hæc victoria ad Locheranam siluam cũ hoste potentissimo, quem stipendiaria totius septentrionis hæresis sequebatur, nõ minus FERDINANDI gladio, quàm CAROLI sceptro adscripta est, cũ hic Hispano auro, ille Germano

Victoria bohemica.

ferro

ferro pugnarit. Agnitum eſt ex illo bello quæ monſtra pariebat Africa Lutherana, & quò collinearent cum nupero illo muſteo Euangelio, quod multis Germanis populis ebrietatem lethalem induxerat, concionales Rabulæ, ac ſanguinarij hæretici calami, tantam calamitatem terris inferrentes. Compoſitâ poſt Saxoniam debellatam Bohemiâ, & VVirtembergiâ Vdalrico Duci reſtitutâ, iure ſucceſſionis & clientelæ reſeruato, alta pax FERDINANDVM excepit, in cuius ſinu cum ſumma religionis, & prudentiæ laude floruit ab ipſo Solymano gloriæ AVSTRIADVM æmulo, & orthodoxi eorumdem nominis hoſte ſæpius laudatus, ac regijs xenijs, è Bizantinis theſauris, tributiſq; Orientis pretioſiſſimis excultus.

Carolo Cæſari in Imperio ſuccedit.

Interim CAROLVS Cæſar abdicato terrarum, mariumq; arbitrio, in cernendâ magnâ hæreditate ſummâ cum pietate erga totum Auſtriacum Genus FILIO FRATREM æquat, illumque Hiſpanæ Monarchiæ Atlantem inſtituens, hunc Germanici Imperij Herculē, ingentem vtriuſq; mundi molem ex humeris depoſuit. Scilicet immenſam in CAROLO vim opum, claſſium robur, exercituum numerum, nominis gloriam, cumulos triumphorum, regnorum pondus, non poterat vnus hæres ſuſtinere. Ita tamen diuiſit Auſtriaci orbis hæreditatem, vt omnia præter ſeipsū partiri potuerit, & MAXIMI titulum, nam in vtroq; totus CAROLVS vixit, & neuter non Maximus fuit. Imperatorem non mutauit Germania, ſed nomen: iunctis nominibus diſtingui CAROLVS, & FERDINANDVS vix poterant. Nunc primum in Auſtriaco cælo gemini Cæſares lucida fraterna ſidera ſtellant, & pro Caſtore Pollux beneficis terrarum orbi radijs regnat.

Adito imperio Ferdinandus oſtendit ab eo nomine ſeiungi non poſſe fortitudinis, & magnitudinis titulos veluti primigeneos, ab Hiſpanis Regibus ad Auſtriacos Heroas traductos, & nullum in Auſtriacis faſtis FERDINANDVM non Catholicum eſſe, & Magnum. Aliqui adhuc FERDINANDI I. Cæſaris nomini adiecere Impauidi cognomentum, quia viſus eſt pro Numinis gloriâ, & patriæ ſalute caput ſuum deuouiſſe. Ego adderem & Pij, quia, vt in hanc epitomen contraham immenſam laudum molem, Romanam fidem Germano candore ſemper coluit. Summo odio ferebatur in hæreſim, amore in Religionem, vnde idem hæreticis infeſtus Cometes, & religioſis viris fauſtiſſimum ſidus effulſit. Illitam Biblijs à Luthero verſis Hæreſeos peſtem, ne vlterius ſerperet, igni damnauit. Maluiſſet tortor ignis authographum punire, ipſum temulentum entheati *Apoſtatæ* caput, è quo auctore pſeudobiblia illa prodierant, & eas notas inurere, quas ſtigmaticus trifurcifer merebatur. Illâ ſiquidem tantùm luce cum ſuis libris dignus erat piceus trium literarum venereus, non venerabilis Doctor Lutherus, quam carnifex ignis ederet. Ex aduerſo ſacras religioſorum hominum colonias vndique adduxit, & inter alias recens natam Societatem IESV in Germaniam aduocauit, auguſtiſq; amoribus, ac beneficijs impenſè fouit. Hoſtium ſuorum hoſtes non amare non poterat, qui, quos bellis euerteret ipſe, libellis proſcinderent, tenuiori quidem ſtylo, ſed fidâ manu, & vbi-

Ferdinādi ſingularis pietas.

que

que etiam in pace fine vllis inducijs pugnante. Illi homines femper placuere, qui eundem, quem ipfe, fequerentur Ducem. Quemnam autem Imperatorem fequeretur FERDINANDVS Imperator, fatis aperuit in confiliorum fuorum tefferâ fymbolicâ (vulgò *Impresia*) in qua Aquila mundo infidens, Crucemque in pectore geftans pro FERDINANDO fic loquebatur. CHRISTO DVCE. Hanc incredibilem beneuolentiam erga Ignatij familiam, totamque noftram gentem hæreditariam transmifit Auguftæ Pofteritati, fucceſſoribus præfertim FERDINANDIS cum tanto propagatam auctario, vt explicari nequeat quantum IESV focij debeant FERDINANDÆO Nomini. Debent æternum quidquid ipfa focietas eft in Germania, & vbique locorū. Imò tota quidquid loquetur & aget, fi minus per Panegyrico, faltem pro Euchariftico erit omnium gratiarum maximis FERDINANDIS. Scio beneficiorum in noftræ nationis homines FERDINANDORVM Cæfarum Imperatoria congiaria, fonorâ tubâ digna effe, non hoc ftridenti calamo, fed malo vitio verti gratam orationem, quam ingratum filentium. Proximi in terris Deo Cæfares, id quod fauentiffimæ ipforum gratiæ, ac beneficentiæ rependitur, More Diuino ex amoris mole non rei, æftimabunt. Eò deinde peruenit inufitati ardoris in Religionis causâ FERDINANDVS Cæfar, vt audiens magna detrimenta, quæ ex lutheranâ hærefi patiebatur chriftiana Refpublica, in febrim inciderit, hoc prodigiofo morbo demonftrans, fe pio quodam vitali calore viuere, qui folitò acrius circa cor ardens, febrim hanc pietatis attulerat. Vifus eft ex Sancti Stephani Apoftoli Regis coronâ, quę illi in ipfa inauguratione, ad Hungaricum regnum impofita eft, omnium virtutum radios haurire, & omne, præfertim Religionis, faftigium occupare. Obitum fuum prefagiens edixit ne quis eum Regis, Cæfarifque titulis appellaret, fed folo FERDINANDI Nomine. Verum elufa eft chriftianæ demiffionis pia fimplicitas, tum maximè attollendæ, ex Euangelij oraculo, cùm humilius fubfidit. Iam enim FERDINANDI nomen fupra Cæfareum erat, ac regium titulum. Hac fortitudinis, & pietatis laude imperans FERDINANDVS I. dignus

Obitus. FERDINANDO II. nepote Auus, ac III. Proauus, annorum tandem, ac palmarum pondere grauis poft fexenne imperium terras reliquit eo ipfo triumphali die, quo S. Iacobus Sofpitator Hifpaniæ contra Afros

1564. Sarracenos, & Mauros gloriofiffimus, per orbem orthodoxum folemni honoris inftitutione colitur, vt FERDINANDVS Auftriacus Othomannorum Turcarum, & Sarracenorum Afiaticorum, atque Europæorum terror, FERDINANDI Aui Regis Catholici de Mauritanâ barbarie toties victoris, nominis & gloriæ hæres, quafi in partem triumphi vocatus, cæleste capitolium triumphator adiret, Aufpicatiffimus vel hoc ipfo Nomine magnis deinde fucceſſoribus EERDINANDIS. Ite FERDINANDI Cæfares, & aurea date fignata pretio huius Nominis FERDINANDÆA fæcula. Ite aurea FERDINANDÆA fæcula, fine vllo veftri & FERDINANDORVM Auftriadum, fine pretiofiffima. Interim dum hæc fęcula fluent (fluent autem in æuum) FERDINANDE, qui primus huius nominis Auguftos apices in Auftriacos faftos iutulifti.

Vir. ec. 5. ***Semper honos, nomenq; tuum, laudefq; manebunt.*** FER-

FERDINANDVS I.

Plausus.

Acclamator Orbis terrarum plaude
FERDINANDÆO nomini
nunc primum inter lauros, palmasque nascenti,
Et merenti triumphum,
Saltem plausum impende.
Nullum maius elogium plausu,
Qui encomium est triumphale:
Nemo expauescat ferro armatū FERDINANDI nomen:
Intus est aureum;
Sed armari debuit ferro bellatore,
Nomen multarum victoriarum parens.
Imò ferro nominis alchimia virtutis Austriacæ
In aurum mutato,
Ex ferreo FERDINANDÆO nomine
Prodeunt Imperatores aurei.
Adeò aureum est hoc, quod videtur ferreum, nomen
Ut sit tota Austriacorum nominum hæreditas
Cum Magni, & Catholici Auitis Titulis,
Ab Hispano Rege ad Austriacos Heroes Nepotes transcriptá.
Fert etiam hoc nomen Austriacis
In ipso primæ literæ auspicatissimo etymo
Famam inclytam, Fortunam Augustam,
Felicitatem Cæsaream,
Fortitudinem Triumphalem,
Formam Heroicam, Fidem religiosissimam.
Ut semper orbis plaudat triumphali nomini
Implete Io omnes Cæsarum fastos
Et pretioso nomine
Aurea Io cudite sæcula FERDINANDI.

SY-

SYNOPSIS GENEALOGICA
A FERDINANDO I.
AD MAXIMILIANVM II.

ERDINANDI I. numerosa, & felicissima proles magnis nominibus Austrios annales illustrauit. Tot fuere Liberi Augustorum Parentum, quot ab astrologis in australi cælo astra censentur. Ista stellarum corona FERDINANDVS, supra Cæsaream radiauit, & regiam. Ex ANNA Iagellonica hoc ordine nati sunt.

MAXIMILIANVS II. Cæsar.
FERDINANDVS II. MAGNVS.
ELISABETHA IX.
CATHARINA IX.
ANNA V.
MARIA III.
MAGDALENA I.
ELEONORA II.
MARGARITA V.
IOANNES III.
BARBARA I.
VRSVLA I.
HELENA II.
IOANNA III.
CAROLVS II.

MAXIMILIANVS II. paternæ rei hæres Par fortunæ suæ Cæsaris, & MAXIMILIANI nomen pro dignitate sustinuit. FERDINANDVS II. Magnus Tyrolentiũ Princeps, Alsatiæ, Burgouiæ, aliorumq; principatuum Austriorum ad siluam nigram, CAROLO Cæsari in bello germanico strenuam nauauit operam, sicut & PATRI, cùm Prorex Bohemiæ illam administraret. ELISABETHA Sigismundo II. Poloniæ Regi nupsit. In hac Heroina dicunt formam cũ virtutibus de pulchritudine contendisse. Magnus vtrinque accessit alternantibus radijs splendor ex forma virtutibus, ex virtutibus formæ. CATHARINAM primæ nuptiæ Francisco Gonzagæ Mantuæ Duci, secundæ Poloniæ Regi iunxerunt. ANNAM in comitijs Ratisbonensibus Albertus cognomento Magnanimus Bauariæ Dux vxorem duxit, MARIAM Vuilhelmus Religiosus Bauarus, ELEONORAM Gullielmus Gonzaga Friderici ex Margarita Paleologa Marchionissa montisferrati filius, BARBARAM Alphonsus II. Ferrariæ Dux, IOANNAM Franciscus magnus Hetruriæ Dux. MAGDALENA in cænobio nouo Hale ad OEnum à se extructo, vota sponso Numini virginitate, sanctissimè vixit, literis omnibus, quibus fundata, Halensi academia vitam ac domicilium dedit prædicanda. VRSVLA vix salutata à limine vita ad cælum abijt Infans. Idem sortitus est fatum IOANNES in prima infantia decedens. MARGARITA, & HELENA dignam Heroinis Austriacis vitam traduxere.

CAROLVS Dux Stiriæ, Carinthiæ, Carnioliæ, & Goritiæ Comes, Austriaci stemmatis propagator; Princeps virtutum omnium numeris absolutissimus extitit, acerimus hæreseos hostis, futurus etiam exterminator, si in alia tempora incidisset, & quod magnum est instar omnium elogiorum, ex Maria Bauara Alberti Magnanimi Bauariæ Ducis filia, FERDINANDI II. Pater, FERDINANDI III. nunc felicissimè in Solio Germanico Regnantis Auus, FERDINANDI IV. Hungariæ, & Bohemiæ auspicatissimi Regis, & MARIÆ ANNÆ Reginæ Hispaniarum potentissimę Proauus, Imperatricisque nunc totius familiæ, cui æuum gloriosissimum deuoueo, felicissimus Auctor. Hoc nomine non solum Septentrio, sed Oriens, Occidens, & Auster, totusq; orbis terrarum CAROLO multum debet, à quo habuit tantum felicitatis.

IMPE-

NEC METAS RE RVM NECTEMPO
HIS EGO
RA PONO
IMPERATOR CÆSAR MAXIMILIANVS II. PIVS FELIX AVGVSTVS
CARV. MAX
FERD. I
FRID. IIII PACIFI
ALB. II. HONOR
RVD. II
MATIAS. I
FERD. III
PL VS VL TRA
d. Agnellus sculpsit

IMPERATOR CÆSAR MAXIMILIANVS II.

PIVS, FELIX, AVGVSTVS, REX GERMANIÆ, HVNGARIÆ, BOHEMIÆ, ARCHIDVX AVSTRIÆ, DVX BVRGVNDIÆ, STIRIÆ, CARINTHIÆ, CARNIOLIÆ, SILESIÆ, Marchio Morauię, Burgouię, & Lusatię, LAND. ALS., COMES HAVSP. TYR. &c.

Ascere fortunatissime MAXIMILIANE Heroum Sanguis auspicatò ad sceptra, & coronas: prodi in lucem de tuo fato, & famâ securus. Kalendæ Augustæ ad vitam simul, & Imperium vocant, illustraturum supra omnes Maiores Tuos, post natum in Hauspurgicâ Domo Germanicum Imperium, pluribus proximis imperatorijs titulis Austriacos fastos, Filium FERDINANDI I. CAROLI V. maximi Fratris Filium, RODVLPHI II. & MATTHIÆ I. Patrem, FERDINANDI II. Patruum, magnorum nominum inter Austriades Cæsares. Antiquatâ veteri ludorum superstitione, & augustâ nomenclaturâ, quæ ex Senatusconsulto, ac Plebiscito ad perennem Octauiani Cæsaris auspiciorum, ac triumphorum gloriam sexto mensi adscripta est, nouâ institutione, & cognomenti imperatorij impositione idem sextus mensis inauguretur Augustus, MAXIMILIANI Austriaci Cæsaris natalibus initiatus. Et sanè ibunt posthac, redibuntq; kalendæ Augustæ non minus MAXIMILIANI Augusti, quàm Ianuariæ Titi, Decembres Neruæ, Nouembres

Oritur kal. Aug. 1528.

Adriani, Apriles Antonini, Februarię Conſtantini natalitijs ſplendoribus, geminato veluti ſereniſſimo Sole, illuſtres; vno deinde MAXIMILIANO, cum eius humeris Germanicum ſedit Imperium, & moderationem Titi, & Neruæ clementiam, & Adriani æquitatem, & Antonini ſapientiā, & Conſtantini fortitudinem, omnemque ſparſum in alijs imperatoriarum virtutum numerum, in ſe colligente. Ipſe quoque annus bonus Auſpex MAXIMILIANO fauſtitatem præſagijt. Idem fertilis Herôum annus MAXIMILIANVM II. Cæſarem, ac PHILIPPVM II. Hiſpaniarum Monarcham maximum edit, alterum Septentrioni, alterum Occidenti orientem, tam æquis ſplendoribus, vt gemini Solis parelia dixiſſes in Auſtriaco cœlo. Alium deinde MAXIMILIANO Auguſto natalem horoſcopum ne quære: ipſe MAXIMILIANVS, & PHILIPPVS fortunatiſſimi terrarum Dominatores de ſuo omnem, & ſibi, & illi in Auſtriacâ Domo ſtruxerunt genituram felicitatis.

Prima militaria tyrocinia ſub Carolo V. Cæſ.

Prima ad omnem bellicam, tum militarem, tum imperatoriam virtutem rudimenta habuit ſub Maximo Patruo CAROLO V. veluti ſub Paulo Æmilio nouus Africanus, duobus equitum millibus Præfectus in bello Smalcaldico, vbi nobilis Tyro heroicæ fortitudinis documenta edidit, quibus poſſent adulti etiam, ac veterani Cæſares gloriari. A naturâ ita factus erat ad bellica decora, vt non videretur militari diſciplinâ egere, ita tamen omni tractandorum armorum ſcientiæ animum adiecit, ac ſi nihil habuiſſet a naturâ, tantâ obedientiæ caſtrenſis Religione, vt poſſet ſuis exemplis Imperatorem creare, imò ante dignitatem de ſuo pro dignitate imperare. Ad quem vero non aſcendat imperatoriæ gloriæ apicem MAXIMILIANVS tot Heroum hæres, tot titulis ad Imperium natus, tot naturæ ſuffragijs electus, tantarum initiatus inauguratione virtutum, ſub illius & Patrui, & laudatoris auſpicijs, cuius exercitus videbatur mouere fortitudo, caſtris præfici prudentia, ſtipendia merere fortuna, felicitas bella conficere, manibus omne Cœlum non calidum tantùm Africanū, ſed frigidum Europæum palmas germinare, capiti omnis tellus in laureta ſylueſcere, victorijs omnis Arx in Capitolium aſſurgere, claſſibus ipſa Æolia tota ſeruire, cui demum idem viſum eſt viuere, & vincere, niſi quod cum in ſe viuere deſijt, vincere cæpit CAROLVS in FERDINANDIS, & PHILIPPIS. Ingens erat vis non ſolum manibus CAROLI bellatoris, ſed oculis ſpectatoris: fiebat aſpectabilis miles ipſo ſpectante, neque vnquam magis, quam tunc in ſole pugnabatur. Sub Imperatore ſemper victore, nihil diſcere potuit MAXIMILIANVS, præter victorias. A bellicâ fortitudine ad ciuilem prudentiam traductus euocato a CAROLO Patre ad compeſcendos primos belgicos motus, prodromos illos ventos tot deinde procellarum PHILIPPO Rege, ne Heſpero aliquo Auſtriaco careret Heſperia, qui Soli Auſtriadum ſplendidè ſuccederet, Hiſpaniarum Regnis adminiſtrandis MAXIMILIANVS admonetur.

Nuptiæ cum Maria Auſtriaca.

Non amiſit Hiſpania PHILIPPVM, ſed mutauit, eâdem iuſtitiæ ſanctitate MAXIMILIANO ampliſſima Regna moderante, & Promonarcham maximum agente grandibus ſummæ prudentiæ exemplis. Ibi bonis

nis Auibus, vbi Aquilæ iunguntur Austriacæ, Iouis, nimirum potentissimæ Reginæ rerum felicitatis Ministræ fulminatrices, MARIAM II. Austriacam CAROLI Cæsaris Filiam, & PHILIPPI Regis Sororem vxorem duxit. Hac Heroinâ tibi MARIA ANNA ex parte cognomine, & in MARIÆ nomine, in Austriacis fastis felicissimo, Imperia præsignante, nulla fortasse omnium ætatum fœminarum pluribus, præter regios, imperatorijs titulis orbem terrarum nobilitauit, vt pote FRIDERICI IV. pacifici Abnepte, MAXIMILIANI I. Pronepte CAROLI V. maximi Filiâ, Nuru FERDINANDI I. Vxore MAXIMILIANI II. RVDOLPHI II. & MATTHIÆ I. Imperatorum Matre. His dotari debuit titulis MARIA, vt Par Pari MAXIMILIANO nuberet, impleretque hanc quoque coniugij felicitatem. Et sanè plures fortasse Austriaca hæc Imperatrix Cæsares in se coniunxit magnæ cognationis nexibus, quàm vlla post Romani Imperij natales Cæsares familia, si Austricam excipias, in suis fastis numerare possit. Quid à te MARIA ANNA expectandum erit, quæ Imperijs, quibus in MARIÆ nomine proludis, in ANNÆ nomine gratiam addis? An non expectanda aurea ætas, quâ Imperatrices Charites ex omnium virtutũ pacatis consilijs administrâ felicitate Orbem terrarum moderabantur?

Postquam æternitati sui nominis, & gloriæ Austriaci sanguinis abundè in Hispania MAXIMILIANVS consuluit, in Germaniam rediens, vbique noui sideris instar admirationem excitabat populis spectatoribus, lucemque inferebat. Inuictissimam, & pulcherrimam vincendi artem, quam à CAROLO Cæsare didicerat, Austriacis iam familiarem, statim sub paternis FERDINANDÆIS auspicijs exercuit. Ioannem Sigismundum Transiluaniæ Principem, Solymani clientem magnis barbaricis auxilijs Pannoniam inuadentem victum, fusumque retudit, non minori famâ, plausuque per orbem orthodoxum, quàm gloriâ. Visa est recurrere ad MAXIMILIANVM Pronepotem MAXIMILIANI I. felicitas. Illa enim sæpe, sicuti Sol cælestes, splendidas in terris domos, ijsdem recurrentibus virtutum aspectibus, non stellarum, pererrat. In huius vitæ Euripo bona, & mala fluunt, vt refluant, recurrunt vt abeant. Impleuit Maximus, MAXIMILIANI nomen, fecissetque illud suis gestis, nisi parentes vaticinati id quod futurum erat, preuertissent. *Dacica victoria.*

Victorem cum laureis, simul insertæ aureæ etiam coronæ excepere, prouinciarum pretio triumphalem honorem si non superante, saltem æquante. Vno vix exacto anno hæ imponuntur, Bohemiæ, & Hungariæ Regnis, ac totius Septentrionis Imperio graues. Hoc felicitatis prodigiũ nulli præter ALBERTVM II. honorificum Austriacum, & MAXIMILIANVM II. contigisse in historijs legitur. Sed omnia inusitata prodigia felicitatis iam solemnia dicas in Austriacâ familiâ. Eâdem laude felicitatis post adoptatum Cæsaris nomen auctis Imperij viribus, dum Patruelis Monarcha maximus PHILIPPVS contra Batauos in Belgio, MAXIMILIANVS contra Turcas in Hungariâ acie decernit, gloriosissimis quidem bellis, sed nec ibi perduellione penitus subactâ, neque hic barbariâ penitus fugatâ, vt haberent Austriaci Heroes suam vtrobiq; semper *Inauguratur Rex Hungariæ Bohemiæ, & Romanorum. 1562. 1565.* *Bellum Turcicũ.*

Spartam, quàm ornarent. Solymano igitur contractis ex vtrâque Asiâ, atq; alijs Regnis, ingentibus copijs a Tauricâ Chersoneso per Seruiæ, & Bulgariæ Regnum in Hungariam irruenti MAXIMILIANVS paterni & sanguinis hæres, & nominis, cum centum lectissimorum militum millibus occurrit, præmissis cum gemino exercitu ad tutandos regni fines CAROLO, & FERDINANDO Archiducibus fratribus, in omnes hostiles conatus cautè vigilans. Othomanni Sulthani mors in oppugnatione Sigeti, Serinij Comitis constantiâ diu defensi, momentum belli fuit, imò & victoriæ, post Imperatoris lethum, nihil lætum sperante exercitu. Iræ enim simul cum capite cristæque ceciderunt, celeremque fugam leuis metus consuluit. Inter bella, quæ per Legatos gessit ea fortunatissima fuere, quæ Duce clarissimo Lazaro Schuuendio optimis literis, ac moribus è sapienti, bonoque Imperatoris genio, instructissimo, grassanti per Germaniam hæresi hoste infensissimo, reique militaris scientissimo, peracta sunt, iaciente tamen omnem aleam felicitatis, Cæsaris fortunâ, & omnem ludum harum victoriarum, non sine manifestis è cælo auspicijs, ludente. Habet enim stipendiaria manus, vt vincat, pugnæ leges à capite imperante, non à ferro pugnante, cum & exanime ferrum iaceat sine manu, & cæca manus sine capite feratur in preceps. Ita sine acie mentis, quæ omnia regat, & militum acies cæcutiunt, & ipsa ferri acies hebescit. Occurrere principi magnorum consiliorum pares administros, felicitati adscribatur, eligi prudentiæ. Quo pacto prosperè Luna ducatum præbeat aureo stellarum exercitui, nisi à Principe Planetâ Sole radios, & in ijs veluti lucis imperium accipiat? Quasi vero deinde magnum MAXIMILIANI caput tergemina Hungariæ, Bohemiæ, atque Imperij occidentalis corona non impleret, & angusta esset Augusto Heroi Germania, Galliâ Henricum Valesium è Polonico Solio ad suum trahente, diuisis suffragijs MAXIMILIANVS Cæsar cum Stephano Battoreo Transiluaniæ Principe ad illud vocatur. Nouum hoc fuit Austriaci generis decus, & magnum. Sed cum nihil esset quod optaret extra suam fortunam MAXIMILIANVS, & nouæ factiones Polonicæ aduersarentur nimiæ Austriacæ potentiæ, vellentque, vti solemne est apud illam nationem, Principem indigenis viribus, & armis valentem, non peregrinis, Principatum reiecit.

Vocatur ad Poloniæ soliũ. 1575.

Alia inuitabatur ad Regna è Cœlo, ad quę paulò post migrauit in comitijs Ratisbonēsibus, præmissâ RVDOLPHI Filij bonę mētis, & magnę potentiæ paternæ heredis, ad Imperium inauguratione. In MAXIMILIANO II. superius sęculum eas suspexit regias Charites, quas olim in primo; quasi in secundo primus reuixisset, sapientiam, felicitatem, virtutem. Istæ ab Austriadum CÆSARVM Augustali nunquam exularunt, & vel in ipso tuo nomine MARIA ANNA gloriosissimi sanguinis hęrede, regnant. In Martialibus, æque, ac Mercurialibus artibus floruit, & has in alijs etiam impensè fouit. Omnes literæ MAXIMILIANOS Austriacos laudabunt, amantissimos omnium literarum, præsertim communis scientiarum oratrix eloquentia pro suis ipsis coronatis eloquentibus Patronis perorabit. Fama erat eâ ętate, plures in MAXIMILIANI Cęsaris Aulâ regnare literatos, quàm in aliorũ omnium Principum orthodoxorum Re-

1576.

In eius Aula omnium literarũ artiumq; viri regnarunt.

giis seruire, Imperatorio Augustali Atheneum oratoribus, Lyceum Philosophis, Poetis Parnassum, Areopagum iurisperitis magnificè aperiente, & laureatâ illâ Austriadum Herôum Domo omnis generis laureas progerminante. Ita reuocatum est aureum literarum seculum, quod olim à primis Iuliæ familiæ Cæsaribus per Flauiam, & Æliam, præter Oratores, ac Poetas, Philosophos quoque Imperatores habuit in Antonino, nisi velis etiam superatum ab hoc Austriaco sæculo, quo imperantibus MAXIMILIANIS, FERDINANDIS, RODVLPHO ac MATTHIA, auspicatissimis reipublicæ literariæ nominibus inueniri etiam potuerũt Mecenates in Augustis. Alchimiâ hac innocenti liberalitatis vti Principes pro arbitrio possunt, & ferrea liquare sæcula, & aurea cudere. Illud etiam à MAXIMILIANO I. hæreditarium decus habuit II, vt & multarum linguarũ peritiâ OMNI-LINGVIS diceretur, & Austriacus Mithridates. Commendauit hoc decus, addiditq; pretium prudenti, quod etiam de CAROLO V. Patruo celebratur, eloquentiæ ipsius regiæ dispensatione, ita vt instar polyphonæ cytharæ discordi concordiâ attemperatæ officiorum blanda molliter Gallus dictitaret, colloquiorum seria grauiter Italus pronunciaret, imperiorum grandia magnificè iactaret Hispanus, minarum aspera furiosè Germanus ebulliret. Ita tamen eloquens erat MAXIMILIANVS, vt ad suasionem bonorum morum, nulla indigeret eloquentiâ, illos enim à Personâ suâ suadebat etiam cùm taceret: ita OMNI-LINGVIS, vt nec bilinguis esset, synceritatis Augustæ sole nullam maculam admittente, ne quidem leuissimam. Hosce Hermathenas sapientiæ, & fortitudinis monstra, conflatos ex Pallade, & Mercurio Principes armorum, & litterarum gloriâ immortales, ac propè Diuinos, non Africa, sed Austria parit.

Omni linguis dictus a linguarũ peritia.

MA-

MAXIMILIANVS II.

Genethliacon.

MAXIMILIANVS II. Kalendis Augusti nascitur
Eodem, quo PHILIPPVS II. Monarcha Hisp., anno.
Hanc breuem historicam Epygraphem genethliacon puta
Augusto nascenti.
Et dies natalis, & mensis, & annus muti Oratores
Panegyricum sibi diuident.
Augur adulti Solis Aurora,
Eloquitur roseo ore totius diei vitam.
Eædem Kalendæ ad imperium simul vocant, & vitam.
Etiamsi nulla de cælo astra arrideant,
Ipse natalitius dies nunc primùm horoscopus fortunatissimus
Esse Heroi nascenti potest.
Qui MAXIMILIANUM ederet è sui nominis etymo
Quod habet in fastis, & quod dabit factis maximum,
Imperatorijs quinque consanguineis titulis,
Supra omnium antè Cæsarum fortunam, coronatum,
Esse debuit mensis Imperator.
Etiam citra Octauiani triumphos
A solo ortu MAXIMILIANI
Sextus Mensis indigitetur Augustus,
Nec ludi Circenses, vt Cæsari,
Sed Olympij vt Heroi instituantur.
Non impar Augusto mensi
Annus genitor auspicium tulit.
Fertilis Heroum
Gemini Solis parelia dedit,
MAXIMILIANI, & PHILIPPI.
Uterque tamen magnis splendoribus
Semel ortus, nunquam occidet,

Imò

Imò alter alteri fulgebit
Ortu simul, & immortalitate, coæuus,
Et geminum simul hemisphærium
Uterque illustrabit.
Hisce auspicijs MAXIMILIANUS II. nascitur.
O felices Heroas Austriacos!
Qui fastis illos inscribit, dies, mensis, annus, natalis,
Genethliacon est,
Et ingens summæ felicitatis elogium.

SYNOPSIS GENEALOGICA
A MAXIMILIANO II.
AD RODVLPHVM II.

HÆreditaria à FERDINANDO Patre ad MAXIMILIANVM Filium transcripta est prolis fæcunditas, vnde etiam ipse quindecim liberorum corona supra imperatoriam, ac regias donatus est, quos reliquit Hæredes Sanguinis, Vindices nominis, potentiæ Assertores. Hoc ordine recensiti inueniuntur.

RVDOLPHVS inter Principes Austriacos VI. inter Imperatores II.
ANNA VI.
FERDINANDVS IV.
ERNESTVS II.
ELISABETHA X.
MARIA IV.
MATTHIAS I. Cæsar.
MAXIMILIANVS III.
ALBERTVS VII.
VVENCESLAVS I.
FRIDERICVS VII.
MARIA V.
CAROLVS IV.
MARGARITA VII.
ELEONORA IV.

RVDOLPHO, adhùc viuente Patre MIXIMILIANO, communicatum fuit Imperium, iam tum æquissimas vires ad tantum pondus dignitatis afferenti, quod postea summa cum gloria domi, forisque sustinuit. ANNAM Philippo II. sororis MARIÆ Filiam, eo vinculo cognationis eidem illigatam, quo tu MARIA ANNA potentissima Hispaniarum Regina PHILIPPO IV. maximo coniugaris, MAXIMILIANVS parens matrimonio iunxit. FERDINANDVM IV. vix natum cum magni nominis auspicijs, celum ad se rapuit. ERNESTVS in Aula Hispanica

Hispanica educatus fuit, tum gymnasio regnatricis prudentiæ, & omnium Reginæ huic, ancillantium virtutum, apud PHILIPPVM II. de quo cùm regnaret illud cani poterat citra adulationis poeticæ notam.

Similem quæ pertulit ætas
Consilio vel Marte virum? nunc Brutus amaret
Viuere sub Regno, tali succumberet Aulæ,
Fabricius, cuperent ipsi seruire Catones.

A Sixto V. Insignibus deinde Ecclesiæ Propugnatoris Viennę decoratus, dum nitebatur Belgicas prouincias Hispano Monarchæ reconciliare, morte inuidente tanti facinoris gloriam, in ipso conatu sustulit, à quo maximè etiam laudari meruit. ELISABETHA Carolo IX. Galliarum Regi nupsit, & eo mortuo in Viennensi Clarissarum Cænobio vitam regia è cælo spectantibus traduxit clariorem. MARIA translata est ab iucunabulis ad feretrum.

MATTHIAS Cæsar Rudolpho fratri Hæres in Imperio è Cœlo destinatus optimis moribus, qui firmamenta regnorum sunt, solium firmauit.

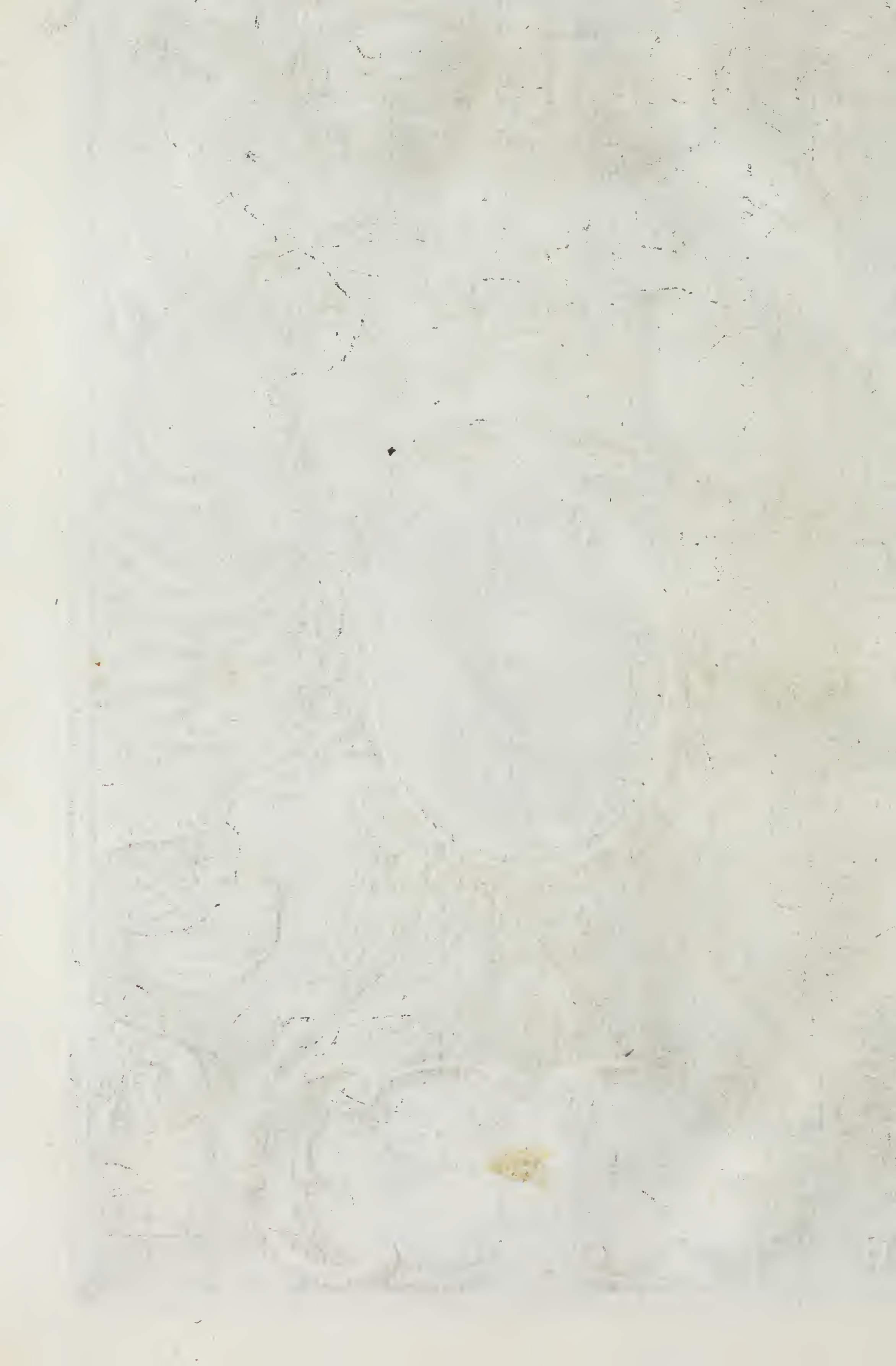
MAXIMILIANVS magnus magister sacræ militiæ Theutonicorum Equitum, Rex Poloniæ electus, potentiori factione pro SIGISMVNDO Sueco religiosissimo alioquin & fortissimo Rege stante, adnitente præsertim magno Regni cancellario Zamoscio cedere coactus est. Fuit acerrimus orthodoxæ Religionis vindex, & hæreseos hostis. Multis prælijs claruit, præsertim Turcicis in Hungaria, gloriamque Austriaci Sanguinis propagauit.

ALBERTVS Burgundionum, ac Belgarum Princeps, prudentiæ, ac fortitudinis laude, magni Principis sibi famam conciliauit, sed præcipuè ob reiectum summa moderatione fraternum Imperium in FERDINANDVM II. Pium, Maximum deinde translatum. Ille adoptatus est princeps, quem propter suas virtutes omnes populi optare poterant. Huic, & MAXIMILIANO debet imperium FERDINANDVM II. & in eo suam felicitatem. VVENCESLAVS I. Eques Militensis in flore ætatis contabescens, mortem oppetijt. FRIDERICVM VII. adhuc lactentem vis morbi immaturum ab vberibus nutricis abstraxit. Idem fatum sortiti sunt CAROLVS MARIA, & ELEONORA. MARGARITA auersata mortales sponsos lilia virginitatis hymenæi rosis præferens, Dei Filio nupsit in Parthenone regio, Discalceatarum Mantuæ Carpentanorum, mundoque valere iusso, & calcato, cælestia propius spectare cæpit, & facere, omnium virtutum in tam seuera vitæ institutione, exemplar.

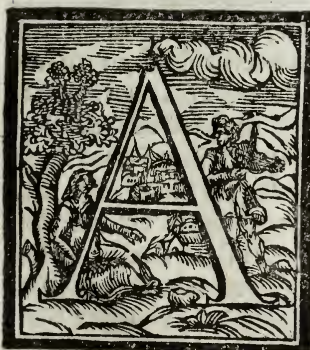
IMPE-

NEC METAS RE RVM NECTEMPO
HIS EGO
RA PONO
IMPERATOR CÆSAR RVDOLPHVS II. PIVS FELIX AVGVSTVS.
CARV. MAX
FRID. IIII PACIFI
ALB. II. HONORI
FRIDE.III
ALB. I. TRI
FERD. I
RVD. II
FERD. III
PL VS VL TRA
d. Agnellus sculpsit

IMPERATOR CÆSAR RVDOLPHVS II.

PIVS, FELIX, AVGVSTVS, REX GERMANIÆ HVNGARIÆ, BOHEMIÆ, ARCHIDVX AVSTRIÆ DVX BVRGVNDIÆ, STIRIÆ, CARINTHIÆ, CARNIOLIÆ, SILESIÆ, PRINCEPS SVEVIÆ Marchio Morauię, Lusatię, Burgouię, LANDGRAVIVS ALSATIÆ, COMES HAVSPVRGI, TYROLIS &c.

Arrideat Austria amico vocabulo, & Nomini Principi, in primo Austriaci Imperij Conditore, aeremque, dum profertur RVDOLPHVS motum, in plausum erudiat. RVDOLPHVM II., quem tibi Regina tuis, ac Tuorum titulis Clarissima in Dotale Auspicium Augustissimorum Regiorum Infantium exhibeo, siue æstimes magnum in RVDOLPHÆO Nomine, à quo in maximam Gentilitatem tuam, velut à fonte cælesti deriuatur illa immensitas glorię, quâ nunc cum vtroque Sole rerum Domina irradiat, siue numeres secundum, magnis, secundisque Auspicijs, attigisse fastigium dignitatis, tibique, atque illi, quam tu dederis, Coronatæ Posteritati prolusisse iudicabis. In Aula Hispanicâ

Eius ortus an. 1552. 18. Iul.

R quatuor

In Aula Phil. II. educatur

quatuor iam Austriadum Principum ad prudentiam scholâ CAROLI V. PHILIPPI I. FERDINANDI I. MAXIMILIANI II. legibus, æquè, ac moribus PHILIPPI II. Maximi Hispani Monarchæ ad omnem Heroicæ virtutis formam institutus est,

Cl. de b. c. Hon.

Vt nouus Imperio iam tunc aßuesceret hæres.

Habuit PHILIPPÆA exempla, & monita, quibus Alexander euaderet, & magnus, cùm nec alioquin deessent, qui humaniorum, ac seueriorum Musarum arcana, atque ipsa Aristotelica placita insinuarent Principi, ad omnem literarum felicitatem nato. Certè PHILIPPO, cuius Gigantæa etiam paruulus Ephebus RVDOLPHVS obseruabat, inibatque vestigia, nec leges prudentiæ tulit Lycurgus sapientius, nec dedit iura sanctitatis religiosius Numa, nec omnes solidæ politiæ in administrandâ Republicâ numeros magnificentius Cyrus impleuit. Maiora legebat RVDOLPHVS in PHILIPPO, quàm quæ Romana historia superbè vulgare, aut græca poesis cantare potuit gloriosè. Omnis prudentiæ Idea esse verbis videbatur, cum loqueretur, & Legislator exemplis etiam cùm taceret. Hinc Hispana Aula Pentathlos supra Spartanorum gymnasiorum exempla robustiores, & Iudices supra Atheniensiū Areopagorū leges æquiores, proferebat. Interim RVDOLPHVS non ad imperata difficilis, vt alijs benè imperaret, cùm sciret ipsam imperandi artem parendo disci, potuit esse alijs schola, vbi Hispani Proceres etiam Institutores plura discerent, quàm docerent.

In Germaniam reuersus populis omnibus sui desiderium peperit; quasi beata futura esset illa Respublica, cui ex alto Imperij vertice RVDOLPHVS ad PHILIPPI II. Colossæum exemplar nobili magisterio formatus, belli, pacisque Arbiter nutu suo prospiceret. Arbitrabantur enim id, quod erat, Germanum RVDOLPHI candorem Hispaniensis disciplinæ sub PHILIPPI Auspicijs splendore illustratum, veluti sidus Soli, Cælestis loci viciniâ coniunctum, vim intendisse beneficam, quam de sublimi Solio, tamquam de Cælo, mortalibus inspiraret. Eadem itaque prudentia mutata Hispanâ cathedrâ in Germanicum Solium, è Magistrâ Regum, Regnatrix populorum, maturatâ consiliorum grandium

1572. 29. Sept. canitie RVDOLPHVM adhuc adolescentem sceptris, coronisque maturum exhibuit. Hinc à Pannonijs Possonij magnificentissimâ pompâ, ac penè triumphali excepto Hungarici Regni fasces deferuntur, cum ingenti spe non solum frangēdi, conterendiq; Othomannici iugi, sed barbari Prędonis à Regno prorsus auertendi. Eodem cursu felicitatis paulò post

1573. 21. Sept. *Hung. scep tro Bohē. et Cæs inaugura- tur.* Casurgi Bohemi Proceres oblato cum Insignibus Regijs Principatu, in sublimi rerum apice administrandæ Reipublicæ imponunt. Inde ad numeros imperatorios perueniens, quos calculi Septemuirales exigunt, Augustæ Vindelicorum, vtriusque ordinis Principum sententijs, Rex Romanorum pronunciatur, & in ijs Comitijs Ratisbonensibus, in quibus MA-

1575. XIMILIANVS II. Parens fatis cesserat, in Cæsaris Nomine, & Imperio

1578. succedit. Imperator statim ita fortunatorum honorum molem suâ virtute sustinuit, impleuitque Maiestatem, vt qui nihil fecerat, vt imperaret, omnia tamen exhiberet, ex quibus dudum imperare debuerat.

Admirationi fuit admotum Orbis regendi gub ernaculis inter horribiles turbulentissimorum temporum procellas, dum fremeret Belgium apertâ perduellione, mugiret Germania publicâ hæresi, atque Aquilonares turbines conceptis fulminibus vbique tonarent, & iam vastitatem Imperio parturirent, ita velificatum esse secundissimis auris, vt dici potuerit Austriacum Imperium ab vno RVDOLPHO magnâ fortitudine conditum feliciter fuisse, ab altero magnâ prudentiâ constanter seruatum, pari tamen laude, cùm in instituendo Regno summa virium potentia, in conseruando summa consiliorum requiratur auctoritas, imò & fortasse maiori, quia *Admirabilis eius Prudentia.*

Plus est seruasse repertum
Quam quæsisse nouum. *Cl. l. 3. de l. st.*

Post assertos in libertatem Legatos Sarmatas, vt bifrons prudentia vtrumque vultum ostenderet beneficum, & vindicem, pacatum, & bellatorem, Aquisgranenses tumultus sæpius excitatos, partim vi armorum, partim reuerentiâ Maiestatis componit. Eadem prouidentiâ Imperium ab externis hostibus tutaturus Carolipolim in Illyrico erigit munitissimũ aduersus Turcicas incursiones propugnaculum. Aut cauendum Principi in omnibus est, aut cadendum. Argi sint, non pecudum pastores, sed populorum: illas Polyphemus, non vnoculus tantum, sed cæcus regebat: his vix centum oculis vigil prospicias. Illud autem pietatis etiam lauream meruit cum Ghebardum Truchsesium Septemuirum Coloniensem, Infulatum *Apostatam* Romani Pontificis sententiâ exauctoratum, execrandum Sacerdotem, Sacræ Deo Virginis ignominiosis amoribus irretitum & sacrilegum hymenæum meditantem, fecisse contra christianam Rempublicam, & Romanum Imperium RVDOLPHVS pronunciauit, nec solùm à Septemuirali Collegio, sed & ab Imperij finibus proscripsit; vnde in Bataviam fugam inire coactus est, vbi perduellio, heresis, & impietas inferna monstra, & hac tempestate nostrates Eumenides omnia humani, ac diuini iuris repagula fregerant. Felix Respublica, in quâ ex magnis premijs habet, quod impensè amet virtus, & ex magnis penis, quod non frigidè timeat scelus. Ipse pene modus iustissimus fuit, vt qui ius sacrum, quo se Deo obligauerat, prophanus Mysta violarat, vittâ indignus, saltem vitâ spoliaretur, futurus monstrum hominis galeatus, non mitratus Antistes. *1582.*

Pacatis rebus, & equatis, Germanię ferè semper, veluti Oceani rebellantis fluctibus, Othomannica Luna prius reciprocantis estus aduersus Cęsaream, quam vehebat RVDOLPHVS fortunam agitatrix, tum tempestatum parens, ferrugineo vultu funestissimum belli turbinem excitauit, vndantibus per Croatiam turmis, legionibusque innumeris, tamquã procellis armata. Non solùm enim quidquid barbarię Euxina Litora ambiunt, alluitque Męotis palus, sed quidquid ferinum sub humanis vultibus Getulia, atque Hyrcania, & durator corporum inhospitalis Caucasus, inaccessusque Imaus nutrit, longè, lateq; effunditur. Primo impetu Vitiscum Croatię caput, aliaque ignobilioris nominis loca vi Turcica expugnantur, maiori famâ, quàm gloriâ. Sed procella, fulminatrix tot sagit- *Bellum Turcicũ cum insignibus victorijs.*

tis armata lethalibus, paulò post detonuit, nouæque ferè inustę sunt maculę Othomannicæ Lunę, quæ lumen si non extinguerent, saltem turpem in modum obscurarent. Enimverò dum obsidetur Sisacum totius Oriētis viribus, Croatiæ Prętor cum aliquibus Hungarorum militum reliquijs, ingentem barbarorum exercitum prodigiosâ victoriâ fudit, fugauit, ac ferè deleuit, aquis vicini fluminis mergentibus eos, quibus missiles maiorum bombardarum, minorumque, igneæ mortes pepercerant, ereptos instanti ferro hostes cędens, simulque in ipso victorię loco tumulans. Pauci obiecti sunt, sed viri, renouatis legionis fulminatricis sub Antonio Pio prodigijs. Vbi sunt trecenti Lacones, siue vt melius dicam sub Leonide Duce Spartani Leones, qui non se numerant, sed æstimant! Inuentæ sunt Thermopylæ, quæ victorem contra numerosissimas copias, non pulchrâ cæde commorientem victoriæ, sed superstitem videre. Erubuit primùm ad Turcicum sanguinem flumen, quasi fœdatum impurâ sanie barbarorũ, tum ad cadentium naufragia indignabundum strue infelicium cadauerum secundo cursui aduersante, ita exaggerauit vndarum vortices, vt vno ferè hiatu magnam Turcici exercitus partem absorbuerit. Miraculi loco prędicatum est plura victa fuisse ad internecionem barbarorum millia, quàm extinctos milites Cæsaris, cùm de sexaginta Turcarum chiliadibus, quinquaginta militum iacturâ Cęsar triumpharit. Quid amplius desiderari poterat, si non Romanum Imperium milites, sed tot Coclites Roma misisset? Inter cęsos magna nomina Turcarum numerata sunt, Hazanes violati fœderis auctor & Mahumetes magni ipsius Sulthani sororis filius, cum duodecim alijs purpuratis Prouinciarum Pręfectis. Excita victorię famâ Hungaria MAXIMILIANO Archiduce summo Cęsariani exercitus Ductore Nouigrado, Zabaticâ, Fileco, Deniniâ à Turcicâ triginta annorum seruitute liberatis, luculentis cladibus ita barbarum Prædonē affecit, vt spes esset totius Regni in pristinam libertatem reuocandi. Sed magnificas spes tot victorijs laureatas vnius perfidia elisit. Nam Sinā Amurathis Othomannici Tyranni Prętor cum amplissimis copijs Hungariam ingressus, Iauarinum, quod ferro perdere non potuit, auro proditum occupauit. Ita sępe ignauum Orientis aurũ, ferro bellatori Occidētis illusit, & infidelitas barbarorum, armatâ Christianorum perfidiâ triumphauit. Eodem tamen in potestatem Cæsaris redacto detersit
1595. perfidię maculam fides Comitis Adolphi Schuuatembergij, qui prodigiosâ deinde felicitate paruâ militum manu immensam Turcici exercitus vim, ac molem prostrauit. Inde icto fœdere cum Sigismundo Battoreo Transiluaniæ, ac Vualachię Principe, qui cum vinculum cognationis erat, ex MARIA CHRISTIERNA Archiducis, CAROLI filiâ, & FERDINANDI II. Cęsaris sorore, alijsque Germaniæ Regulis tantâ, & cōtentione, & consensione animorum itum est aduersus immanissimum Orthodoxę Religionis hostē, vt proximis Euxino mari munitionibus expugnatis ipsa Constantinopolis Regia Imperij Orientalis sedes, amissâ sui nominis constantiâ, ferè contremuerit. Eodem tempore à Cęsariano milite Iauarinum, Vęsprinium, Strigonium, Hattuanum, Alba Regalis, alięque magni nominis arces in Hungariâ, Dalmatiâ, & Croatiâ, fortiter

titer

titer recuperantur, & Varadinũ aduersùs centum quadraginta barbarorũ millia constantissimè defenditur, Italiâ etiam prẹter Germaniam feliciter in summis Ducibus Ioanne Medicęo, & Vincentio Gonzaga Austriacis stipendijs militante. 1598.

Hisce victorijs fractis Orientis viribus, & ipsis Othomannicis hostibus timeri desitis, Acomathes Sulthanus ad inducias vicennales descendit. Liberato tumultibus indigenis, & peregrinis incursionibus Germanico Regno, ad pacis artes, principales curas conuertit. Summâ apud omnes Europæ, atque Orthodoxi Orbis Principes prudentiæ famâ valuit, hoc nomine ab ipso Mahemete Hodabende, Persarum Sopho, & Monarcha splendidissimis legationibus, & preciosissimis donarijs excultus. Hinc dictũ est de hoc Romani Imperij Occidentalis Imperatore, quod olim peruulgato, siue adagio, siue elogio, de Romanis prædicabatur *sedendo vincere* ERNESTI, MATTHIÆ, MAXIMILIANI fratrum, & LEOPOLDI patruelis Archiducum Austriadum manibus recisâ lauro triumphali, quæ RVDOLPHI capiti imponebatur, à quo momenta victoriarum prodierant. Vtcumque magnam virtutem Germania in manibus, maiorem tamen sensit in capite. Non minores sunt ictus sceptri, quam gladij, si non geratur tantùm, sed regatur, & veluti amentatum telum eminus etiam aduersus hostes fulminet. Robore victor impotens: prudentiâ moderatus vincit, & quidem gloriosius, cùm non amittunt decus suum laureæ virides, aureæque palmæ, cruoris sanie, ac tabo fœdatæ. Hac arte prudentia naturę victrix *Longimanos* omnes reges facit, quòcumque consilia operosa pertingunt. Hęc etiam est grandis ille spiritus legum, armorumque potens, quo Reipublicę vita diutissimè producitur, cùm Bellona in Palatino Senatu prius trabeam gerit, quam chlamydem in castrensi, placidis etiam si opus est placitis, curiâ castris imperante, ac togâ sago superinductâ. Ille sapit Princeps, qui ex multorum consilijs deliberationem fabricat, sed suam, & eâdem domi, forisque, toti Regno prospicit. Summæ prudentiæ fuit ne quidem in nummis, ne dum in hominibus impunita adulteria pati. Omnem totius Germaniæ pecuniam adulteratam, quando adulteram manum inuenire non potuit, & sceleris auctores, igni damnauit, iussitque nouam cudi castæ, & syncerææ fidei, sciens nimis etiam auro innocenti, ne dum scelerato peccari, & ab hominibus pretiosi metalli idololatris, nescio quid falsi numinis in nummo etiam informi adorari. Eiusdem laudis apicem est assequutus cum Ratisbonensis claues Vrbis in arrham fidei deferentibus ipsis ciuibus reddidit, amorem copiosius colligens clementi consilio, stabiliensque firmius Principem, vbi illum cùm Patre misceret. 1606.

Eius Aula, quod etiam Imperatrici in RVDOLPHO prudentiæ adscribi debet, omnibus scientijs Musæum aperuit, in quo flos Germanicæ nobilitatis omni laurearum literariarum genere vernabat. Hanc hereditatem habuit à MAXIMILIANO Abauo per MAXIMILIANVM Patrem ad se transmissam, vt in vtrâque lauro radiaret, bellicâ atque literariâ, haberetque Prætorianos non minus sapientes, quàm milites. Astronomi præsertim, ac Geometrę, omnesque Matheseos cultores in *Literatorum Patron. Cæs. maximè mathematicorum.*

RVDOL-

RVDOLPHÆA Regiâ suum Cælum, ac terras repererunt; sed illud serenum semper supra regiorum titulorum serenitatem, & has aureas, citra fabulas, Midæ manu excultas, Iouis pluuiâ irrigatas, totoque Hermi alueo inundantis interlitas, Imperatore nimirum luculentâ beneuolentiâ, beneficentiâque omnem Mathematicorum nationem fouente, fauenteque stipendijs non vulgaribus. Sæpius triumphis, & annis grauis non dedignatus est in puluerem Mathematicum veluti Imperatorium descendere, & Reginâ manu virgas geographicas, radicesque astronomicos, sceptra sapientiæ, terræ, Cæloque dominantis circumducere, vtriusque fines metari, & innocentem stellarum exercitum in suos ordines distribuere, Regno mutato, non amisso. Ita factitatum etiam legimus à Patruo Magno CAROLO, præsertim cùm deposito ex humeris terrarum orbe, calcatisque omnibus supra suam ipsam magnitudinem Cælo finitimus stetit. Sed dum Astrologi in RVDOLPHO beneuolo semper, ac benefico sidere maiores, minoresque fortunas, quas in Cælo fingunt, & dum in vnâ Cæsaris Regiâ omnium Cęlestium domorum auspicatissimos horoscopos sortiuntur, veram mortẽ mendacibus coniecturis Cæsari pepererunt, vt posset Magistro historicorum subscribi, *genus Mathematicorũ potentibus infidũ esse* dicenti. Nam venalissimis istis fatorum venditoribus mortem coronato RVDOLPHI capiti à Religioso viro, ex astrorum monitu impendere prædicentibus, metu ipsius mortis oppressus est Imperator, immortalitate dignissimus, cùm auersaretur eius pietas vicini Asceterij, vnde timebatur, euersionem, quam impij homines suadebant. Ita vanissima non tantùm, sed sæuissima Astrologorum natio sæpius innocentissima sidera, vt cometas armat, producto feciali crine, iterum vt collubitum fuerit detonsura Cæsariem ipsorum Cæsarum fulminatricem, cogitque liberam stellarum dominantium Rempublicam suis arbitrijs miserè ancillari. Hęc vitæ clausula vltima demonstrat in RVDOLPHO, adolescente, & viro, robustiorem fuisse prudentiam, quod ipse etiã moriens testatus est, quàm in sene, licet vbique fuerit in illo rerum moderatrix, fortunę temperatrix, casuum omnium patiens, ac totius vitæ Imperatricis magistra.

Tac. li. 1. hist.

Obitus an. 1611. 31. Dec.

RVDOLPHI nomen literis, sæculisque omnibus charissimum, sicuti cum Magni cognomento natum est in Austriaca Domo, ita nec sine illo renatum. Habuit Austriaca Domus, habebitque semper suos Hercules Musagetes orbis triumphatores, & Musarum patronos, custodesque, qui in sui laudem omnia scientiarum, quas alunt augustâ liberalitate, ora relaxabunt. Hęc Austriaca laus tibi in magnam dotem cessit MARIA ANNA ex Paterno Patrimonio, & Maternâ Hęreditate, vt sis Clementissima scientiarum omnium Patrona. Non euehunt cycni canoris plausibus ad Cælum magna Nomina, nisi ipsos benigna aura vehat, ac sustentet, & fauor Principum pro fauonio sit. Hos expectamus ex te, & PHILIPPO ALEXANDROS eâdem triumphali dexterâ Martis fulmen, & Homeri codicem stringentes, literatorumq; ac Militum Reges.

RV-

RVDOLPHVS II.

Encomium.

Nullum RUDOLPHO Cæsari maius encomium esse potest
Ipso RODULPHI nomine.
Huius Nominis gloria semper eadem in Austriadum fastis,
Aut conditorem inscribit Imperij, aut conseruatorem,
Utrumque diuerso titulo Magnum,
Sed iure æquali;
Cum gemellæ sint Regnorum Hæredes, & Parentes,
Fortitudo, & Prudentia.
Ita natus est Imperator RUDOLPHUS II.
Ut potuerit cum primo fortiter parere Imperium.
Ità peperit primus,
Ut potuerit cum secundo adultum prudenter seruare.
Imò vterque primus, & secundus fuit;
Nam primus dum Imperium condidit
Felicitate secundus fuit:
Secundus, dum Principe Prudentia seruauit,
Inter omnes primas tenuit.
Ille dedit, vt nasceretur:
Hic, vt nunquam moreretur Austriaca potentia:
Ille Cæsar conditione naturæ:
Hic Augustus fuit vitæ ratione.
Aeque gloriosum est
Alexandri ense, & Oedipi voce
Regnorum nodos soluere,
Achillis manu vincere, & Nestoris lingua.
Hoc vno RUDOLPHI differunt
Quod primus solus Imperium condidit:
Communi cum pluribus secundus gloria seruauit.
In Austriaco Imperio, sicut in Cælo,

Ubi

Vbi Imperium est lucis
Post Solem Principem, & solum
Æternum sequitur innumerabilium Astrorum firmamentũ.

SYNOPSIS GENEALOGICA.

A RVDOLPHO II.

AD MATTHIAM.

VM Regiæ Sponsæ vndique ambirent Cæsareos hymeneos Cœlo CAROLI Archiducis Piæ Proli Germanici Regni fasces destinante, Cælibem vitam Rudolphus egit, obijtque, cum Matthias Frater iam Rex Hungariæ, & Bohemiæ ad Augustum solium initiatus, ac propemodum inauguratus esset. Sine liberis tamen decedens Patris dulce nomen audiuit à populis, præserrim ijs, quos liberos fecerat ab Othomannico iugo. Summa prudentiæ fama regnauit, nec mirum; nam & ipse sub PHILIPPO II. Monarcha, suæ ætatis Solone, cuius verba pro legibus prudentiæ regnatricis, monita pro oraculis Principum, ac tot Regia documenta erant, quot gesta, Imperij fundamenta posuit, ac sub Hispano cœlo, spiritum hausit populorum Dominatorem. PHILIPPVS Princeps prudentissimus Principem erudijt, magisterio Augustiorum virtutum, docuitque prima elementa artis regnandi legere, optimi formare characterem Imperij, & ephebum RVDOLPHVM in illam, quam deinde omnes suspexerunt, boni Imperatoris effigiem, artifice prudentia manuduxit.

RVDOLPHI II. sicuti aliorũ Magnorum Austriadum beneficio plures deductæ in Germaniam è Græcia, Latioque, humaniorum, ac seueriorum Musarum Coloniæ vbique lauros educant magnarum præmia frontium. Iam non vnam Regiam in celeberrimis Ephebęis sapientia sub Trionibus Austria Imperante fixit. Felicitatẽ suam debet Austriacis non vniuersa tantùm hominum, sed literarum Respublica. Instauratum omnium disciplinarum splendorem in MAXIMILIANO I. ac FERDINANDO I. magnis Imperatoribus prædicat, ALBERTVM III. celebrat nobilissimę Academię Viennensis Institutorem, ALBERTVM VII. Friburgensis, MAXIMILIANVM III. Æmipontanę Cęsaris MAXIMILIANI II. Filium, CAROLVM FERDINANDI I. Cęsaris Filium, FERDINANDVM II. Pium Cęsarem tuum Regina potentissima maximum Auum, & magnos Patruos LEOPOLDVM, & CAROLVM plurium Academiarum conditores. Demum ne ab hac Austriadum Heroum laude Heroides Austrię excludantur, literę omnes, quousque viuent MAGDALENAM Austriacam FERDINANDI I. Cęsaris Filiam summis ad Cœlum laudibus efferent, cui accepta referunt in Halensi Academia vitam, natales, ac perennitatem. Fratris successioni in Imperio visus est RVDOLPHVS proludere, ipso ortu, sub Geminis natus, iterum post CAROLVM, & FERDINANDVM, in Austriaco Cœlo in RVDOLPHO, & MATTHIA radiantibus, salutaribus, ac beneficis Orbi terrarum Fraternis Astris.

IMPE-

NEC METAS RERVM NEC TEMPORA PONO
HIS EGO
IMPERATOR CÆSAR MATTHIAS PIVS FELIX AVGV.
CARV. MAX
FERD. I
MAXIMI.
MAXIMIL
FRID. IIII PACIFI
RVD. II
ALB. II. HONORI
MATTIAS. I
FRIDE. III
FERD. II PIV
FERD. III
ALB. I. TRY
PL VS VL TRA

IMPERATOR CÆSAR MATTHIAS PIVS, FELIX, AVGVSTVS,

REX GERMANIÆ, HVNGARIÆ BOHEMIÆ, ARCHIDVX AVSTRIÆ DVX BVRGVNDIÆ, STIRIÆ, CARINTHIÆ, CARNIOLIÆ, SILESIÆ, PRINCEPS SVEVIÆ, Marchio Morauiæ, Lusatiæ, Burgouiæ, LANDGRAVIVS ALSATIÆ, COMES HAVSPVRG. TYROLIS &c.

INitia huius ferrei sæculi aurea fuere reuocante MATTHIÆ iustitiâ Imperatrice Astręam,& Charites è Cœlo, omniumq; virtutum nobilem fugitiuam familiam, & terræ redonante, quæ lætata est reuerso.

Numine quod primi post sæcula perdidit auri. Cl. de m. cons. Media, tu MARIA ANNA, ac finem beabis, cuius auspicatissimo nomine inauguratæ cum Astræâ Charites, virtutesq; omnes regnabunt. Interim iure omnes laudent Cæsarem iustitiæ amatorem, cui tunc maximè laudes debentur, cùm de propriâ iustitiæ causâ agitur. Et certè cum Orbis terrarum habenis, Sceptroq; Germanico tàm rectas sustinuit recti lances, vt nec potuerit aura populorum, res omnium leuissima constantem dextera-

Iustitia laus Matthia Cæs. potissimũ attributa.

ram extollere, nec deprimere aurum omniũ grauiſſimum, cùm nihil apud ipſum in pretio eſſet, honeſto collatum.

Eâ die natus eſt, quam magnus Patruus CAROLVS multis antè annis
1556. 24. Feb. ſuis natalibus illuſtrarat, vt in CAROLI lucem editus videretur, & diem, ex hæreditariâ Auorum gloriâ, prorſus ſuam. Apagite Aſtrologi infra homines diuini, Ariſtocraticæ ſiderum Reipublicæ falſi, fallaceſq; præcones, periuri fortunæ inſtitores, & in bono cœli lumine ſplendidè mendaces tenebriones. Illuſtris cæleſtium Scientia nihil vobis præter tenebras ingerit, noctes geminans miſerè vigilatas. Nihil è Cælo ediſcitis præter illius errores, nihil contrahitis, præter illius vertiginem. Commentitia ſunt illa ſideralia fata, quæ in cæleſtium orbium voluminibus tàm claris alioquin, & aureis caracteribus ſignatis, totoq; illo ſplendido Diuinæ Prouidentiæ cõmentario legitis. Nullũ MATTHIÆ Horoſcopũ felicitatis ſtatuo præter CAROLVM illius diei, quâ natus eſt, illuſtriſſimum ſidus, ac fortunatiſſimum in Auſtriacâ Domo. Et certè eandem, ac CAROLVS, MATTHIAS ſortitus eſt non felicitèr tantùm naſcendo, ſed fortiter viuendo nobilem vitæ genituram, imò & immortalitatem, cum eodem aſpectu virtutum, curſu gloriæ, ſplendore nominis, motu, ſtationeq; conſiliorum. Sed propior fuit MATTHIÆ ortus CAROLI morti, quàm natalibus, intra annum, cùm iam ſupra mundum, iactumq; fortunæ tonantis, ac fulminatricis frementis ad pedes toto vertice eſſet, & in Olympo viueret, cœlum intrantis.

Horoſcopus Matthiæ naſcenti non tamen ex inanijs Aſtrologorũ, datus.

Iam tunc Numen prouidebat Imperio, ac Nomini Auſtriaco alterum CAROLVM, vt Heroum Auſtriadum propago, ſupra omnes Imperatorias familias ad Orbis terrarum felicitatem ſoboleſceret, & vno auulſo alter germinaret aureus ramus in arbore Auſtriæ Gentis florentiſſimâ. Auſpicatò etiam aliqui inditum MATTHIÆ nomen cenſuerunt, ſiuè à ſorte Auguſti Nominis, & Imperij Occidentis, quæ è Numinis ſinu, in quo omnes mortalium ſortes verſantur, in MATTHIAM lapſura erat, non ſeptem Cœli, ſed Imperij Planetis electoribus ſeptemuiris ad eius ſummã dignitatem conſpiraturis, ſiue à Matthia Hunniade Coruino Othomãnici Imperij, ac totius Orientis terrore, cui ſimillimum in bellicâ laude, Turciciſq; victorijs MATTHIAM Auſtriacum ſuſpiciemus.

In ipſo ætatis flore flos ipſe Principum ad Belgicarum Prouinciarum, in quibus Apriles amæniſſimi vernant, & Flora cum omni floreâ natione regnat, euocatur, exhibitiſq; ſpectaculis magnificentiſſimo apparatu veluti triumphator exceptus Summus Belgij Præfectus inauguratur. Omnia
1577. florere videbantur, cùm immanis ille turbo, qui Belgicæ Reipublicæ fortunam tot annis rotauit in præceps, floridas ſpes euertit.

Belgio præficitur.

Iniurioſam toti Auſtriaco Nomini defectionem ab Hiſpano Rege diu pati MATTHIAS non potuit, qui virtuti, non famæ ſeruiebat, debilemq; ſciebat eſſe excuſationem, quæ accuſatione temporum nititur, & ſæculum criminatur. Iuſtitia meretrix non eſt; licèt nihil præter merita reſpiciat: nec fert mendaces fucos, & veteratoria pigmenta politicæ ſimulationis. Iam facta fidei, quam Monarchæ ſuo debebant, Antuerpiæ publicâ abiuratione, Orangio vbiq; Rempublicam, quam iam ſuis arbitrijs ſubhaſtarat,

rat, callidis negotiationibus licitante, fœderati ordines per Philippum Marnixium, Comitem Aldegundium euocarant Alenconium Ducem Francorum Regis Fratrem; vnde cùm Austriacus solum nomen Imperij sustineret, personatus Princeps in scenico illo Belgicæ perduellionis theatro, periculumq; esset, ne sui fabulam daret, principatu se abdicauit.

A Belgicâ Præturâ in Germaniam reuersus Ernesto Archiduce Fratre è Prouinciâ abeunte Prorex Hungariæ substituitur, cum Austriæ etiam administratione. Signum suũ MATTHIAS constituit semper amorẽ recti, quandoquidẽ ars imperandi etiã iaculandi est, & non nisi per amorẽ recti collineat. Cum suâ venerandâ canitie, ac priscâ probitate, & publicas leges, & priuatos mores reuocauit ad auream Themidis libellam, stellantesq; Astreæ lances, omnia expendens. Mortuis legibus, è suis ipsis moribus leges nouas condere populorum poterat, germano semper candore sine fuco peregrino vsus, qui primas honesto deferret, vtilitati vix secundas. Ad innocentes has ciuiles victorias, pari gloriâ victricia prælia consequuta sunt. Primas palmas collegit in Hungariâ, in qua potissimùm Thracia Luna veluti in suis Euripis reciprocantium bellorum æstus alternabat. In expugnatione Nouogradensi, ac Strigoniensi ita res feliciter cessit, vt nulli dubium fuerit cælestibus auspicijs geri, Deumq; exercituum Austriacis militare stipendijs, nisi velis dicere, & meliùs imperare militibus, Archiduce MATTHIA Dei simul, & Cæsaris Proregem agente. Alterno fœdere Principem Religio seruat, cùm Religionem Princeps, nec vtiliori ratione, quàm hac Deo fœnerari potest. Ipsam Budam Principem Hungariæ Arcem è sublimi cliui, veluti regalis solij vertice subiectæ Regioni dominantem, magna vi adortus, iam fortunæ comis manum iniecerat, occupatâ inferiore Vrbe, & magnâ ex parte victoriâ potitus, nisi pluuium cælum inundans, tellus paludibus stagnans, & alia maleficia naturæ referre pedem coegissent, ijsdem tamen incommodis, barbarum hostem à Varadinensi Arce retrahentibus. Inde Sinanem Bassam, quem Thracius tyrannus centum barbarorum armatorum millibus præfecerat primùm à Commaronij obsidione auertit, demùm ad Albam Regalem cum toto ferè exercitu euertit cumulatissimâ victoriâ, siuè numerentur, siuè æstimentur hostes interfecti, nam inter multa cæsorum millia ipsi purpurati supremi castrorum Præfecti in illâ pugnâ Murates, & Mehemetes desiderati sunt. Alba Regalis Regni caput, & inaugurandorum Pannoniorum Regum inclyta sedes, victoriæ præmium fuit, priùs ab Othomannis capta, annonâque & milite affatim munita, ac deinde trium dierum spatio ab Archiduce MATTHIA recuperata. Inter prodigia Austriacæ felicitatis non infimum locum habebit MATTHIÆ manu contractos in dies annos, & triennalem obsidionem, quæ debebatur munitissimæ Regiæ Vrbi, in triduanam migrasse. Ita in magnis rerum articulis Deus exercituum auxiliarijs prodigijs Austriacis castris accedit. Hac vnicâ victoria inter cædes barbarorũ gigni poterat immortalitas MATTHIÆ Archiducis nomini.

Prorex Hungariæ creatur.

Bellum Turcicum in Hungaria feliciter geritur.

Prodigij loco habitũ est expugnari tridui spatio Albã Regalem.

Othomannicis conatibus repressis, Hungari, Bohemi, ac Daci seditiosis tu-

Victoria multiplex Hungarica Bohemica Dacica. sis tumultibus rebellant. Pluribus laureis, ac triumphis Matthiam Cœlum destinarat, retulitque copiosè, bonis auibus Aquilis Austriacis victricibus ferè totum Septentrionem emensis. Eò felicitatis peruenit, vt Botzaianâ seditione penitus sedatâ, belli auctor læsæ Cæsareæ Maiestatis facinus, morte luerit, incassum donis tentatâ constantiâ Austriaci Archiducis, qui solo iusto honesti, rectique pretio venalis erat, & æquè donis, ac dolis armatâ manu occurrebat, & pectore loricato. Eâdem gloriâ, vt

1607. esset non terrarum tantùm, sed marium victor, iugo Danico mare Balthicum liberauit, restitutâ Germanis negotiatoribus tutâ, liberâque nauigatione.

Hisce victorijs Othomannicis, Hungaricis, Bohemicis, Dacicis initia huius sæculi nobilitauit MATTHIAS dignus, & ex suo sanguine Austriaco, quem trahebat in Imperatoriâ Familiâ, & ex hostili, quem ense victore extraxerat, qui Rex purpurasceret. Itaq; in Regem Hungariæ

1608. Possonij, & Bohemiæ Pragæ, cum summo totius Europæ plausu inauguratus est, designatusque RVDOLPHO in solio Germaniæ successor. Ad

Inauguratur Hun. & Boh. Rex. inaugurationes regias, vt Regij darentur Hæredes consequutæ sunt nuptiæ cum ANNA Austriacâ FERDINANDI Archiducis, & ANNÆ CATHARINÆ Guglielmi Gonzagæ Mantuæ Ducis filiæ nobilissima prole felicitate semper pronubâ, vbi Austriâ Austriæ veluti nubente totus Au-

1610. striacus celebratur hymeneus. Fatis tandem cedente RVDOLPHO, cui aliquis Acris, ego, potius Prudentis cognomentum darem, MAT-

1612. THIAS succedit Sanguine frater, Gemellusq; virtutibus, atq; ita pari nominis splendore, vt Austriaci Imperij Cælum visum sit iterum post CA-

Eligitur Imperator ROLVM, & FERDINANDVM habere suum Castorem, & Pollucem quorum secundus primo occumbente, oriretur, vix mutato Cæsare, nedum amisso. Ad imperium MATTHIAM iura Sanguinis, suffragatio virtutis, fraterni dignatio nominis dudum destinarant, & quidquid poterant, non tantùm Septemuirum, sed omnium mortalium vota exoptare.

Ei in summis amoribus fuit inter cæteras virtutes iustitia, quam, ne im-

Iustitia maximè floruit. bellis esset, aduersùs orthodoxe fidei hostium genus omne, zelo religionis armauit, vnde apud multos ZELATORIS nomen retulit. Etiam in cælo Astræa, cuius stellatis lancibus fit magna illa iustitia dierum, ac noctium, primum australium signorum est, vt hanc virtutem non Cæsaream tantùm, & Augustam, sed Austriacam esse scias, & Austrij Fundatricem, ac Seruatricem Imperij. Hac auspice mulctaturus seditiosam hæresim, noua semper, & impia molientem, Francofurtum, & Aquisgranum cæpit nobilissimas alioquin Cæsareæ electionis, & inaugurationis sedes, adiutus auxiliarijs copijs ALBERTI Archiducis Belgarum Principis, Operâq; illius Vrbium expugnatoris Liguris Polyorcetis Ambrosij Spinulæ nostro æuo celeberrimi, exercitus Regij in Belgico Supremi Ductoris. Securis expedita cum fascibus securitas regni est: cum fugere scelesti nequeunt, scelera fugiuntur. Hac sospitatrice ingentes sæpè cum paruâ manu animos tulit ad magna bella, ac meditata perfecit, inter ferreos telorũ imbres interritus, quasi diuina vis, non solùm MATTHIÆ Scutum adamantinum esset, quo illa retunderet, sed retorqueret etiam in hostes, frustratis sæpè sæpius

sua de-

suâ destinatione iaculis, & igneis globis ante ictum suffocatis in scelere tantùm cōcepto. Eam Sui venerationem ipsi Othomanno Imperatori peperit, totiq; Turcicæ nationi, vt & pax ab illis exorata, ac pacta in vicennium, & legationes pretiosis muneribus cumulatæ missæ, & impetratum vt multa templa in Strigoniensi Diecæsi præsertim Monachorum, & Præsbiterorum Societatis IESV ad Christiani ritus splendorem reuocarentur, quæ impij Mahumeticæ superstitionis Mystæ, supra Massegetarum Popas, Busiridis Aras, Augiæ stabulum, ac Diomedæa præsepia conspurcarant. Quid deinde mirum, si mutuis veluti officijs auxiliaribus, Deus Austriacę Domus potentiam sartam tectam seruat, vbi Austriaci Domus Dei splendorem tam enixè procurant. Eâdem Iustitiâ Duce nulla à donis vis illata Reipublicæ: odium, & gratia geminæ iustitiæ pestes proscriptæ ab Aulâ, in qua nullius auctoritatis erant malæ artes, & soli fortes, boniq; in pretio: prænsantibus malo omine dignitates, paratæ repulsæ: nobilitati quidem locus, sed post virtutem datus; magnus enim ille splendor est, sed vmbra virtutis. Verum Principem regni Germanici felicitatem in Cæsaris probitate constituerat, quem Iustitiâ Imperatrice cælo parere voluit. Imperatore cognito, ac si esset Iustitiæ simulacrum, omne ius populi nouerant. Sola ipsius præsentiâ tantam incussit reuerentiam Maiestatis, vt firmatas iam altis radicibus rixas inter belli Duces, veluti bellorum surculos, statim extirparit. Ita magna Procerum, & populorum censura est Principum virtus, vbi suarum cupiditatum populum sibi parere iussit; tunc enim ius tenere poterit, & apicem iuris pro dignitate, cùm Rex etiam sui cognoscitur.

Iustitiam coluit tandiu MATTHIAS Imperator, quandiu Astræa, quam exulem terris redonarat, ipsum patrio cælo donaret. Ante obitum cùm intestinis tumultibus Germania aduersùs Cæsarem arderet, (neque enim sol vnquam nubes sibi non excitat, etiam cùm serenissimus est, & innocui splendoris,) careretq; liberis, accedente consensu, magnanimisq; ac generosis suffragijs Archiducum Austriadum Fratrum MAXIMILIANI III. & ALBERTI VII. qui proximè ad Imperium iure sanguinis vocabantur, FERDINANDVM II. Pium Patruelem CAROLI II. Archiducis filium, & FERDINANDI Cæsaris Nepotem, Auum tuum Augustissima Heroina omnium virtutum titulis clarissimum, inauguratum Hungarico Regno, ac Bohemico, Imperij successorem designauit, adoptante bono Nerua aliquid etiam melius optimo Traiano ad ęternam seriem maximorum FERDINANDORVM, ac totius Orthodoxi orbis felicitatem. Vos verò MAXIMILIANE, & ALBERTE alterum in Austriaco cęlo gemellorum Astrorum Par, calcatis Imperij fascibus in Herôes assurgentes, regnabitis in fastis Imperatricis Familiæ magnanimæ huius, augustæ, & heroicæ modestiæ gloriâ, æuumq; ipsum immortali facinoris famâ coronabitis, nunquam maiori iure in possessionem Imperij missi, quàm cum illud generosè calcastis. De tot prouincijs triumphastis, quot cessistis, neq; enim minùs triumphalis est magnanimitas, quàm fortitudo, cùm hæc inter cæsorum hostium cadauera currum agat, illa inter grata pectora, & amica capita. Vos certè.

Obitus 1619. 13. Kal. Apr.

Maximiliani, & Alb. Cæs. fratrum heroica virtus.

Non

Virg. 2. Geor.

Non populi fasces, non purpura Regum
flexit

imo veriore cantu

nunc purpura primùm
Inferior virtute fuit, meruitq; repulsam
Obuia Maestas, doluit fortuna minorem
Se confessa viris, magnos delata potestas
Maiores contempta probat.

Claud. in Epi. Pall. & Cel.

Dignus erat præferri ab his Herôibus summæ rei FERDINANDVS Pius Maximus, digniq; erant MAXIMILIANVS, & ALBERTVS ex tanto prodigio virtutis, vt FERDINANDVS Pius maximus eorum locum impleret, quem Cælum fauentissimum ab vrnâ suá ad Christiani nominis, fideiq; Diuinæ aduersùs veteratorios nouatores conseruationem, amplificationem, ac splendorem dudum destinarat.

MAT-

MATTHIAS

Symbolum.

Quem historia non potest, Symbolum describat,
Et quia Heroem Austriacum,
Primum inter signa australia euocetur è Cælo
Symbolicum irradians terris astrum.
In Astræa suis patrÿs stellis coronata
Vibrante dextera fulminatorem ensem
Læua pensilem mundum stellantibus lancibus librante
MATTHIAM Imperatorem habes,
Constantissimæ religionis, consultissimæ sapientiæ,
Potentissimæ felicitatis.
Nobili corpori non degener anima
Addetur in lemma.
Ius, non Vis.
Ita omnia infra se despexit,
Ut nihil supra se præter Cœlum suspiceret.
Olympum dixisses montium Regem
Serenissimo inter astra coronaria capite cælo confinem.
Infra eius stelligerum verticem calcata pedibus,
Fulminatrix turbinum Mater, fortuna detonuit.
Amasius æternitatis
Nullo alio quàm siderum auro immortali redimitur.
Ita deinde læua libratum mundum rexit,
Ut dextera vibrandum ensem gereret,
Unde sciremus Imperatricem in MATTHIA Iustitiam
Et fuisse Patronam virtutum,
Et scelerum vindicem.
Ad virtutem attraxit aureo mundo,
Retraxit à sceleribus ferreo ense.
Nisi supra magnorum præmiorum, & pœnarum polos staret,

Nullum

Nullum stabile foret in sua perpetua vertigine politicum Cælũ.
Fouent pietatem, quæ fauent:
Docent impios, quæ nocent.
Apud iustum Principem æqua lance,
Nec misera Virtus esse debet, nec vitium felix.
Illa æquitate orbis terrarum regendus est,
Qua in Cælo fit iustitia dierum, & noctium.
Hoc Horoscopo nascuntur Austriaci Cæsares:
Hic è Cælo dominator, rerũ Dominis Imperatoribus, imperat.
Non tamen cum MATTHIA Astræa in Cælũ reuolauit
Nostras est, quousq; imperarint terrarum Orbi iustissimi
FERDINANDI.

SYNOPSIS GENEALOGICA
A MATTHIA
AD FERDINANDVM II. PIVM.

AXIMILIANVS Cæsar lõga liberorum nobili linea videbatur æuum, in quod Austrium stemma tendebat sibi polliceri, sed Cælo FERDINANDÆA aurea sæcula ordiente, in MATTHIA Cæsare filio centrum inuenit, vnde nec suæ gentilitati tanta sobole satis fæneratus est. Orbitas tamen MATTHIÆ Orbi terrarum fecunda felicitatis fuit. Ad CAROLI II. Archiducis vltimi filiorum FERDINANDI I. Cæsaris prolem rerũ summa deuoluitur FERDINANDVM II. Pium maximum RODVLPHI II. & MATTHIÆ vltimorum Cæsarum filiorum MAXIMILIANI II. Patruelem, FERDINANDI I. CAROLI V. Maximi Fratris, Nepotem, Abnepotem MAXIMILIANI I. Trinepotem FRIDERICI IV. Pacifici, & quod Principem apud me locum habet, omnibusque eminet FERDINANDI III. inuictissimi Cęsaris Patrē, & MARIÆ ANNÆ, ac FERDINANDI gemellæ Hispaniæ, & Germaniæ Spei, rerum Dominæ, ac toto Ortodoxo Orbi auspicatissimæ, Auum. Augustorum CAROLI Archiducis liberorum syllabus hic est.

FERDINANDVS V.
ANNA VIII.
MARIA CHRISTIERNA VI.
CATHARINA RENATA.
ELISABETHA XII.
FERDINANDVS inter Austrios Princ. VI. inter Cæsares II. Pius maximus
CAROLVS V.
GREGORIA MAXIMILIANA,
ELEONORA V.

MAXI-

MAXIMILIANVS V.
MARGARITA VII.
LEOPOLDVS V.
MARIA MAGDALENA I.
CONSTANTIA I.
CAROLVS VI. POSTHVMVS.

FERDINANDVS CAROLI Archiducis natu primus, primitiæ regiæ, posteritatis, & flos generis à primis annis Deo dicatus, in Cœlum translatus est. MARIA CHRISTIERNA Sigismundo Battoreo Daciæ magni nominis, fortissimæq; prosapię Principi nupsit, vt omnes bellatores Heroas, quos in sua Gente non numerat, Augustis sibi cognationibus iungeret Austriaca Domus. CATTHARINAM RENATAM, ELISABETAM, GREGORIAM, MAXIMILIANAM, & ELEONORAM innocentia primæ ætatis suo iure Cœlo transmisit. MAXIMILIANVS Patruo Magistro Theutonici ordinis successor designatus ab egregiæ spei sinu, omnibus sui desiderium relinquens, sublatus est.

MARGARITA Heroidum Gemma, innocentissima cœli soboles, candore morũ & sanctitate virtutum, vtriusque Austriæ Domus Imperatricis in Germania, ac Regnatricis in Hispania Vnio inæstimabilis, & sui sæculi, orbisque terrarum pretium, maximorum monarcharum PHILIPPI III. vxor, & PHILIPPI IV. nunc regnantis, cui orbis Austriacus, ac præsertim Insubria amantissimæ fidei suis Regibus Prouincia, ijs vocibus quibus Romanum imperium seuero Cæsari, acclamat. *O Dominum Æquum, & Bonum,* & nestoreos annos adprecatur, Mater fuit. Pretiosissima hæc Reginarum Tibi MARIA ANNA, quæ eius solium, ac maiestatem omniũ virtutum imples, multiplici nexu sanguinis iuncta, & Aui soror, & Genitricis mater & Coniugis, felicissimis tuis nuptijs prolusit, Vrbemque hanc Principem Imsubriæ Austriacis Dominis deuotissimã beauit, cui tu modò sponsa ver felicitatis cum omni flore gaudiorum affers, æternum datura Aprilem, cùm Mater. MARIA MAGDALENA Cosmo magno Etruriæ Duci Ferdinandi filio coniugata mundos Medicæos Austriaca cognatione mirum in modum auxit, addiditque Florentiæ florem, quo semper virere possit. LEOPOLDVS Archidux Austriæ, Dux Burgundiæ, Tyrolis Comes, Leopoldi I. sanguinis, & virtutum hæres fuit. Eadem fraterna beneuolentia, qua ille FRIDERICVM III. Pulchrũ Cæsarem, hic prosequutus est FERDINANDVM II. Pium maximũ, summa fortitudine hęresi vbiq; oppugnata, ac propugnata orthodoxa fide, procurataq; religione. Heluetijs victorijs, illorũ accisis rebus, qui Rhętorum montium claustra, & fauces occupauerant, omniumq; virtutum nominibus inclaruit, in serenissima prole FERDINANDO CAROLO, CAROLO EMMANVELE, omniq; aliã Tyrolensi gloria ęuũ gloriosissimũ daturus, & propagaturus Heroũ Posteritatem. CAROLVS Posthumus Archidux Austriæ, & Episcopus Vratislauiensis MAXIMILIANO Patrueli Magno Theutonicorum Equitum Magistro in suprema illius ordinis pręfectura successor, Princeps eximię pietatis in Deum, Cælitesq; omnes, humanarum, diuinarumque disciplinarum scientissimus, multisque alijs titulis clarissimus maximos pro FERDINANDO Cæsare Fratre, totaque Imperatrice Gente labores felicissimè, & victoriosissimè exantlauit.

ANNA inuictissimo æque, ac victoriosissimo Heroi, hæresum domitori, & Orthodoxi nominis quod Sueciæ regno prætulit, propugnatori Sigismundo III. nupsit Sueciæ, ac Poloniæ Regi. Huius in thoro, solioque successit indulgente id Summo Pontifice Paulo V. CONSTANTIA. Vtraque suũ nomen impleuit, illa gratiosissimis Polonico Regno virtutibus, hęc earundem virtutum constantia singulari, nec prima secundam felicitate prolis superauit. Altera Vladislai, altera Casimiri potentissimi Suecię, & Polonię Regis, & magni Lithuanię Ducis Mater fuit, totiusque serenissimę posteritatis propagatrix.

Vladislao pietatis, & fortitudinis titulis inter huius sæculi coronatos auro, lauroque Heroes præclarissimo, sicuti olim MATTHIAS RVDOLPHO in Austriaco imperio, ita nunc CASIMIRVS in Polonico solio successit pari prorsus splendore Castori Pollux, atque hunc annum Poloniæ auspicatissimum sua inauguratione initiauit ad omnem felicitatem, maioremque quam regio Nomini adscripserit, explicuit per vastissima regna serenitatem, quibus barbaricę

incursiones miserum in modum vastitatem minabantur. Non acclamare non possum inter Orbis terrarum plausus magno tuo nomini gloriosissimę Sarmatię, & aliarum maximarum Prouinciarum Rex, CASIMIRE. Certè ipsum CASIMIRI nomen inter Polonicorum Regum nomina æque sanctissimum, ac fortissimum, semper fuit Auspex felicitatis, victoriarum parens, pietatis tessera, fati obses, barbarię fulmen, lauris, palmisque coronatum. Iam Sagittarij Samothraces, iam tota Massagetarũ trecentarũ chiliadũ bellatrix, & errabunda immẽsa colluuies, iam infausta illa, & formidanda Romano Imperio nomina Getę, ac Geloni solo CASIMIRI triumphali nomine, ac fama debellati, pacem exposcunt, accipiunt leges, arma abijciunt. Iam Prędabundum furentium populorum rusticanum agmen, cui euersis Vrbibus, Arcibusque pluribus expugnatis, Dominum ferè regnum procubuerat, imminens Sarmatię iugulo, & capiti insultans, inglorium stetit, magnique Boristhenis ripas & Insulas, Euxina litora, stagnantem ignauis aquis Męotidem, in hospitalem Caucasum & duratum longęuis niuibus Tanaim meditatur. Iam impetus pellitarum nationum, quas toto tuo Coelo, Vrsisque trucibus armat Septentrio, in ipso victoriarum cursu sufflaminatur. Iam tibi plaudentes CASIMIRE potentissime ipsi glaciales Boreę in tuis laudibus ardent: iam tuas victorias Vartha, & Vistula secundo cursu, & omnia Polonica flumina immurmurant: iam tuis triumphis Lithuanica, Samogitia, Mossouia, Volhinica, Podolica, Liuonica, Pruthenica, atq; vniuersa Lechitorum Regna lauros progerminant; dum interim Orbis terrarum tibi Solium, ad quod pręter omnium suffragia virtutum, cum Iagellonicis fascibus, Austriacis victricibus Aquilis inuectus conuolabas, gratulatur. Quid verò aliud expectari poterat Austriaca virtute, Iagellonica generositate, Suecica magnanimitate, Battorea fortitudine in vnum caput, nomenque conspirantibus? Salue igitur CASIMIRE, potentia, pietate, ac felicitate Ter-Maxime:

Cl de Hon.

Accipite fortunam Generis, diadema resume
Quod tribuas Natis.

Tu verò Polonia plaude, quæ sapientissima suffragatrix in Magnis Comitijs CASIMIRVM omnium mortalium votis expetitum, vna tuorum omnium voce in sublimi rerum vertice collocasti, & quando iam habet Nominis, adprecare tuo Regi gloriosissimam Serenissimæ Posteritatis immortalitatem, & hanc quoque impone omnium sæculorum coronam.

IMPE-

ed. Agnellus sculpsit

IMPERATOR CÆSAR FERDINANDVS II. PIVS, FELIX, AVGVSTVS, REX GERM. HVNG. BOHEM. DALMATIÆ, CROATIÆ &c. ARCHIDVX AVSTRIÆ, DVX BVRG. STIR. CAR. CARN. SILES. PRINC. SVEV. MARC. MOR. LVS. BVRGOV. LAND. ALS. COM. HAVSP. TYR. &c.

Vum tuum Tibi ſiſto AVGVSTISSIMA NEPTIS, Pijſſimum FERDINANDVM, cò lubentius, quò toto genio FERDINANDÆO in te regnante, Tu ipſa etiam in eius pietate dicêris. Imò Tu ipſa dices FERDINANDVM tuum; nam hæc magna laudum omnium theſis magnitudine ſuâ famam obruens, dicenti penitus intercedit. Ad explicandum in totâ ſuâ mole tam immenſum Gigantem, breuis eſt cum grandi ſuo penicillo Timanthis manus: ad exprimendum cum totâ ſuâ pulchritudine tam nobilem Alexandrum, rudis eſt cum ſuis prodigioſis lineis ars Apellæa. Tu ſola auitis omnium virtutum lineamentis totum reddes, nec tantùm coloribus, ſed & luminibus ſuis FERDINANDVM. Ego de meo interim calamo obſcuro, minimèque illuſtri, illinam vmbras, totamque FERDINANDÆÆ imaginis picturam exhibebo.

Alij FERDINANDVM dixere Pium, alij Maximum, alij vtrumque reciprocante nobili ſplendore titulorum, Maximum, quia Pium, Pium, quia Maximum. Et certè hi tituli diſiungi non poſſunt. Quis enim ſine pietate maximus vnquam fuit, aut pius ſine magnitudine? Dicamus ergo FERDINANDVM Maximum Pietate, quæ omnium ducens virtutum choragium, ſtipata magnarum Sororum choro prima FERDINANDVM occupauit, contulitque nobilem titulum. A parentibus pijſſimis

1578. 7. id. Iul. Parentes Ferdin. II. & ortus.

CAROLO Archiduce Auſtriaco, & MARIA Bauarâ, iunctis magnis ſtirpibus, quæ Herculeæ in Germaniâ columnæ, bacchanti hæreſi *non plus vltra* obijciunt, metamque omni impietati, primam traxit FERDINANDVS nobilitatem Pietatis, cum omnium gentili ſplendore virtutum. Vtrique Auſtriæ, ac Boicæ Genti, firmis iam plurium ſeculorum radicibus.

Tota licet veteres exornent vndique ceræ
Atria: nobilitas ſola eſt, atque vnica, virtus.

Nunquam non ſalutaria fuere in ſua coniunctione, hæc ſplendidiſſima Septentrionis Aſtra, geminæque bonorum omnium cynoſuræ. Præter hæc domeſtica ſidera, alia ne quære in FERDINANDI fortunatiſſimâ geniturâ. Sanctiſſimos Bauaros Cæſares, & Auſtrios Archiduces, HENRICOS, & LEOPOLDOS horoſcopos eſſe decebat FERDINANDÆÆ Pietati, non inceſtam Venerem, ſanguinarium Martem, adulterum Iouem, trifurciferum Mercurium, alioſque ſuis ſceleribus famoſos Planetas. Dominatorem Pietatis, quæ cælo, terriſque dominatur, inter aſtra numquam inuenies. Ita inde ſortitus eſt FERDINANDVS à naturâ pietatem, à pietate naturam, vt ab ipsâ ſimul factus, & ad eandem natus, imò altera in alteram, natura in pietatem, pietas in naturam migraſſe videretur.

Primiàni pijſſimè traducti.

Admonuit Cælum vbera lactenti, vt pietatem lacteam ſummi candoris, ac ſuauitatis, ipſius Dei genium cum vitâ inſtillaret. Prima ſiquidem ſacrauit FERDINANDVS verba virtuti, Cælo vota, primumque veſtibulum vitæ viſum eſt aditus ad proxima adyta ſanctitatis. Eum, qui ſic fari inceperit, & agere, ſine piaculo infantem, aut tenerum, nemo dicet. Ætates non planetarum errantium peregrinatione, ſed cæleſtis, cæloque ſemper affixæ gloriæ curſu, & ſtatione, non monſtris ſtellarum, ſed virtutum, in illuſtriori, quem Pietas dabat zodiaco, euoluit. Ipſas horas cælo ſuo, ac ſideribus numerauit. Imò nec diſtinxit ætates; nam nullum ferè momentum vitæ FERDINANDVS traduxit, quod omnium laudes non complecteretur ætatum. A primis ſiquidem etiam annis, & candidorum maturitate conſiliorum incanuit, & Heroem egit, ne dum virum, & adulto viguit virtutum robore, & nullam prætulit præter eam, quam taciturna modeſtia dabat, infantiam. Omnis illi flos ętatis ameniſſimus terris fuit, cęlo ſuauiſſimus, in quo cęleſtes apes, virtutes nimirum omnes, erudiendum pretioſiſſimum in nectar ſuccum inuenirent. Adhuc Ephebus in aulâ Bauaricâ Regio tot pijſſimorum Principum Lycęo apud Vuilhelmum, cui *Religioſi* titulum indidit ſuperius, noſtrumque ſęculum, non alia diſcere potuit, quàm baſilicę elementa religionis. Quid enim aliud docere poterat Princeps, & Dux religioſus vel ſolo ſuo Principe exemplo Magiſtro, & Duce, quam religionis maieſtatem?

Ingolſtadienſis Academiæ rector creatur.

Ab hac ad Ingolſtadienſem Academiam traductus ita feliciter ſapuit, vt omnium ſcientiarum Encyclopediam, breui gyro concluſerit. Vnde illius nobiliſſimi Athenęi Rector, virtutum, artiumque bonarum pretio, & ambitu coronatus, prius literariæ Reipub., quàm Romani Imperij meruit ſolium obtinere, vtrumque etiam ante Imperium Antoninum Cæſarem

rem

rem geminato titulo gloriâq; in se iungens, & Philosophum, & Pium. Siste peregrinantia tua vota per fabulares non mundi, sed intermundiorum ideas, eorumdem votorum magnitudine Maxime Plato: beatam tibi Rempublicam dabo, & aliquid vltra tua vota, regnante deinde FERDINANDO non philosopho tantùm, sed Pio. Quis reuocandam ab exilio in vrbes, aulasque veritatem non speret, vbi Princeps instituitur magister veritatis, & Philosophia non sordidata vulgari latebit sub pallio, sed paludata Imperatoriâ splendebit in purpurâ, totamque maiestatem suam explicabit, summa veri, rectique auctoritas.

Interim prima proditur tantæ fælicitatis Aurora, instatque volucribus rotis è cœlo FERDINANDÆVM hoc, quod viuimus sæculum, cum consequentibus annis ad omnem felicitatem initiatum ab auspicatissimis nuptijs ipsius FERDINANDI cum MARIA ANNA Vuilhelmi Religiosi Baioariæ Ducis filiâ, & Maximiliani Septemuiri multarum palmarum triumphalis Herôis, sorore, Heroinâ sanctissimâ, tibique MARIA ANNA Reginarum maxima non vno hoc MARIÆ ANNÆ nomine, sed omnium virtutum nominibus, titulisque cognomine. Ex inuictissimo Septentrionis Regnatore FERDINANDO III. Pio, Felici, Augusto, eiusque Augustissimis Liberis, & Imperatrice, ac Regnatrice sobole agnoscere possumus, quantum vltra diuina piacularia animarum bona, anno illo sæculari, felicitatis Cœlum terris indulserit, veluti cælestium indulgentiarum auctarium. Eodem anno vt sæculum, quod nascebatur ex sua Pietate dedicaret, cuderetque, si non aureum, saltem pium, raro summæ pietatis non exemplo tantùm, sed prodigio, in oculis totius Italiæ Prouinciarũ omnium Reginæ, quæ tanta vestigia memori semper cultu releget, & venerabitur, aureo sceptro in humilem Scipionem viatorium decrescente, penulâ purpuram, omnesq; illius splendores extinguente, Pedes cum Regia Coniuge MARIA ANNA potestatis, pietatisq; consorte ad DEIPARAM LAVRETANAM, peregrinationem inijt, vt quæ erat omnium victrix laureata pietas, triumpharet in laureâ, non nisi ex Mariano illo cœlesti laureto decerptâ. Habuit Italia hisce sæculis, quos veneraretur Heraclios, & Helenas, communi cum Deo amore crucis Amasios. Exponet in posterum Lauretana miraculorum Officina inter pretiosiora votiua anathemata FERDINANDVM, & MARIAM ANNAM, aureos Archiduces, ad Christianæ demissionis miraculum Pios. Docuere quam cynosuram magistram itinerum aspicerent Austrij Heroes. Addita sunt, vt omnes haberet numeros peregrinæ pietatis nobilis expeditio, crebrum pro viatico ieiunium, & qualia futurum deinde Imperatorem decebant, in populos Pauperum, eleemosinarum congiaria. Nec inde mirum tumultuantes postea, quas regebat prouincias innocenti vti debebat esse Pietatis, victoriâ, solâ sanctitatis famâ in sui reuerentiam FERDINANDVM composuisse, veluti admiratione tam pij Principis sideratos, ictosque de cœlo, & minimè reluctantes ad auitę religionis normam reuocasse. Eius Pietatis sanctissima otia interturbante classico, triennale bellum cum Venetis gessit, eâ successus felicitate, vt potentissima Respublica, hisce annis Othomannici furo-

Nuptiæ cũ Maria Anna Bauara.

1600. 9. kal. Ma.

Peregrinatio Lauretana.

furoris domitrix, æmulaque in Imperio, marium Orientis, ad honeſtas pacis conditiones deſcenderit.

Adoptatio ad regna, & Imperiū Auſtriacum.

Non poterat FERDINANDVS pacatis titulis, bellicâque laude iam Auguſtus, principe licet domo contineri. Regiam poſcebat tanta Pietas, & Auguſtale, vbi cum maieſtate toti terrarum Orbi ſpectabilis regnaret, excitaretque publicos amores, & cultus populorum. Nullo illicio potentiori rapiuntur boni populorum amores, quàm moribus optimi Principis, qui in Regibus etiam Reges ſunt, & adorantur, ne dum amantur. Imperitum vulgus oculis caret quibus virtutes aliquando in ſuis coloribus intueatur; vnde hæc ipſa cæleſtia dona, ſe ipſis pretioſiſſima ſępius ex purpurâ eſtimat, colit ex famulitio, veneratur in ſolio, nec niſi cùm ſublimes ſpectantur, ſuſpicit. Itaque continuatâ felicitate tres annos FERDINANDVS tribus pretioſiſſimis calculis, è Cœli vrnâ eductis, quibus ad Bohemię, Hungarię, ac totius Germanię Regnum vocatus eſt, numerauit, eoſque non conſulatibus, ſed Regnis, non faſcibus, ac ſecuribus, ſed ſceptris, coroniſque initiatos, faſtis inſcripſit Auſtriacis. Impoſito deinde poſt nobilem, & coronatam Trieteridē honorum ſuorum celebratam, Imperatoris nomine, ac Diademate, cum immenſo orthodoxi totius Orbis plauſu, cępit Cęſar, & Auguſtus Cęſarem cum Auguſto miſcere, & hoſtium victor, & pater populorum. Belli etiam, paciſque ornamentis cum optimis Traianis, magniſque Conſtantinis, imò cum ſuis maximis ALBERTIS, FRIDERICIS, MAXIMILIANIS, & CAROLIS propagaſſet Imperium in ipſis initijs Principatus, niſi Phlegræa Nouatorum natio montes montibus, Pelion Oſſę, nimirum Principes cum populis conſpirantes addidiſſet, vt è cœlo ſi fieri poſſet ſimul Deum, & FERDINANDVM è ſolio deturbaret.

1617. ka. Iul.
1618. ka. Iun.
1619. ka. Oct.

Bohemicum Bellum.

Bohemi ex vna parte Palatinum Septemuirum Fridericum, Vangionum Principem, abiurato prius FERDINANDO Pijſſimo Cęſare, impia inauguratione Regem, proclamant, trahuntque in ſceleris cognationem, affines Morauos, Luſatos, Sileſios. Tum externis amicorum Batauorum auxilijs, perduellionem armant, aduocantque ad ſtabiliendum Pſeudoregis caducum ſolium plurium Principum auxiliares manus, Vuirtembergici, Anhaltini, Ansbacchij, Haſſi, Durlachij, aliorumque Germaniæ Procerum, quibus tanquam ſuę impietatis Atlantibus Imperiales Vrbes hęreſi laborantes, apertè vbique, arma, militemque ſuggerebant. Ex alterâ parte Hungari Bethlenium Gaborem Daciæ Principem, Othomannicis, ac Scythicis ſubſidijs ſtipatum, abdicato contra ius, faſque Cæſare, ſceptro, ac purpurâ donant, Regiſque nomine. Imperare FERDINANDVS ſimul cum hæreſi non vult: hæreſis cum FERDINANDO, in quo Deus regnabat, non poteſt. Imperatrice Pietate non eſt mirum, quod Hæreſis tyranna, omniſque eius ſtipendia merens populus flagitiorum, rebellaret. Mirum fuit tantum illi audacię, tantum virium fuiſſe in regno Pietatis. Verùm quid impium non expectari debuit FEDINANDI Pietate armis Bohemicis, Marcomannicis, Batauis, Pannonicis, Dacicis, Scythicis, Turcicis, & ferè totius non ſolum Septentrionis, ſed Orientis coniuratione circumſeſsâ. Aperto Erebo

Bellum Hungaricū & Dacicum.

emiſſa-

emiſſariæ furiæ Hæreſeos miniſtræ, omnem ferè Germaniam aduersùs FERDINANDVM accenderant, ſed clauſum cœlum non erat, nec deerant illi fulmina, quibus ſe in Cæſare tutaretur. Stetit FERDINANDÆA Pietas mole ſuâ, & rebellanti vndātium populorum Oceano, conſtantiæ ſuæ rupem obiecit; vnde alliſi reciprocantes aquarum arietes, non læderent ad ruinam, ſed emacularent ad nitorem, quaſi non in hominis, ſed in ſcopuli pectus irruiſſent. Aduerſa auerſos feriunt, non aduerſos, ſua vulnera infligente Fortunâ, non ſtantium pectori, ſed fugientium tergo. Immerſabilis eſt vera Fortitudo, in ipſis naufragijs portum inueniet. Odoriferi ſucci virtutem eſſe ſcias: cum flagrat, fragrat, explicante igne veluti vitali, bene olentem animam. Frangi poterat Imperij columen FERDINANDVS, non flecti. Nihil nocere potuit illius innocentiæ, quem Cœlum non ſoſpitabat tantùm, ſed armabat, Religionis detrimentis, & lucris Imperij felicitatem metientem, cenſumque numerantem. Alijs aſtris cadentibus, nec leuiter quidem Oceano tingitur Auſtralis polus. Nihil illuſtrius fulgurat, nihil tonat magnificentius, nihil victorioſius fulminat Pietate, vbi nubem fregit, & obſtantes inimicos halitus diſiecit. Iam mutuis certabant officijs Deus, & FERDINANDVS: ille Ferdinandi hoſtes perdebat, hic Dei.

Praga itaque flagitij Metropolis, & perduellionis caput petitur, vt vno ictu rebellis numini, & Cæſari proſtrata in Capite Germania caderet. Ita planè accidit, neque viſa pugna eſt iniri cum hoſtibus, ſed cum hoſtijs, quæ in victoriâ litabantur cœlo, ſuæ cauſæ manifeſtis auxilijs patrocinanti; vnde victimarum more, ignauè, vel cæderentur, vel cederent. Ipſis primis congreſſibus exalbeſcente poſt Caroli victorias iterum Albi, ad Auſtriacas acies, ex ſublimi ſuburbano Colle, vt victoria ſpectabilior eſſet, cum Friderico Pſeudorege, ſexaginta millium militum exercitus fuſus, fugatus, atque occidione ferè delectus eſt, Bauaro Cæſarianarum copiarum Ductore, eâdem manu fortunam Cęſaris, & amentata ſuę fortitudinis iacula in hoſtes, ictu nunquam fallente victoriam, iaciente. Cum Cęſaris Pietate multum victorię ſibi vindicarunt PHILIPPVS III. Hiſpanus Monarcha potentiſſimus, & Sigiſmundus III. Sueciæ, & Poloniæ Rex inuictiſſimus auxiliarijs, quas miſerant, copijs etiam ipſi victores. Erudiri debuit plagis Hæretica Ægyptus, quę beneficijs non profecerat. Cicurata eſt Herculis clauâ Lernæa Hydra, ſi minus proſtrata. Illud non infimum locum obtinuit in victoriâ pluribus laureatâ prodigijs, quod eâ die imò & horâ reddita ſit Cæſari, ac Deo Bohemia, quâ in chriſtianis ſacris, quæ pſeudoeuangelici Fridericiani, vbiq; execrandi, violabant, canebatur ab Orthodoxis Sacerdotibus ſolemni ritu *Reddite quæ ſunt Cæſaris Cæſari, & quæ ſunt Dei Deo*; quaſi nunc ſupra vetera miracula, & Iericuntinas victrices tubas Sacerdotali non clangore, ſed cantu, ſine vllis bombardarum tonitruis, ac fulminibus, vt Deo ſimul reddantur, & Cæſari, quæ ſua ſunt non iam vrbes, ſed regna ipſa expugnentur. Ingenti lucro Bohemia Fridericum amittit, pro quô recuperat FERDINANDVM, ſed maiori, cùm etiam Deum. Imperatori ceſſit victoria, triumphus verò Imperatrici Cœli, terręque MAGNÆ DEIPARÆ tanquam

Victoria Bohemica

1620. K 18. Nou.

Ex manubijs victoriæ templũ B. V. extruitur.

veræ

veræ Nicopeæ victoriarũ Architectæ decernitur, imò & Capitoliũ extruitur ex hostium manubijs, in eodem colle pulcherrimarum palmarum feraci. Quid aliud expectari poterat ab AVGVSTO, qui ex Laureto Mariano prodierat Imperator? Scit cui Planetæ dominatori debeat suas victorias Austriaca Domus. Hac etiam nunc, quod in primis Pijssimis FERDINANDO, & PHILIPPO ęqualibus curis diuisum fere Orbem Orthodoxum regentibus, gratulor, Austriacarum rerum Dominâ, Auspice victoriarum, Sospitatrice vrbium, Reginâ populorum, Pręside Regnorũ, belli, pacisque Moderatrice pugnatur, vincitur, triumphatur. Interim Palatinus tum è Solio excussus est, tum ex ipso Septemuirûm Collegio, adoptato Maximiliano Bauaro, in eâdem fuga, Bohemico sceptro, & Septemuirali Calculo simul è manu elabente. Bohemię fato Rhenanus Principatus rapitur, partem superiorem Tyllęo, inferiorem Spinulâ inclytis bello Ducibus, occupantibus. Amplissima bibliotheca Palatinę Aulę spolium princeps, & Philadelphis Regibus dignum, GREGORIO XV. Pontifici Maximo FERDINANDVS Cæsar dono misit, liberatis simul cum hominibus ab Hæretico iugo libris ipsis, ac manumissis, & pijssimè magnificentissimèque apud supremum Orbis terrarum Doctorem, Christianorumque Sacrorum Regem collocatis.

Victoria Hungarica siue Dacica. A Bohemiâ Cęsaris felicitas in Hungariam transfertur, & prouocatâ fęcunditate aliã ex aliâ lauream parit. Gabori Bethlenio Daciæ Principi, victorijs Cæsarianis deiecto, fractoque, inauspicata purpura, regiumque nomen detrahitur, deditis omnibus Cæsari, quę in Hungarico Regno obtinebat, ac si personatus tantùm Princeps in amphitheatro mundano breuem fabulam sui, populis spectatoribus dedisset. Iterum ad Rhenum re-
1621. 1622. ditur, vbique classico victoriam canente, miráque celeritate à Tyllæo triumphatur de Comite Mansfeldio, quem copijs è diuersarum nationum colluuie, in vnum corpus, siue potius monstrum conflatis, fama erat, quatuor potentissimorum Regum, personam sustinere, vt maiori cum maiestate vinceretur, & post Pseudoreges, quatuor veri Reges Cæsareis armis
Subigitur Cæsareis armis Palatinatus. vno prælio magnificè funderentur. Nec vnica tantùm, sed gemina eodem prælio victoria parta est, reddito post captã Heidelbergham, arcem principem, Palatinatu, Deo simul, & Cæsari, reuocatoque ad suam priscam patriam Catholico ritu, dudum proscripto. Arridebat post tot bellorum sanguineos nimbos, è ferrugineis nubibus læto nuncio Iris veluti cælestis, mater pacis, tranquillæque serenitatis, cùm noua illam belli tempestas disiecit, atque iterum Germanicum Cælum fædè inhorruit, ingentes deinde iras depositurum. A Daciæ Rege FERDINANDO Cæsari bellum indicitur, infertur que; sed cæsis eius copijs ad Calembergam, Lubeccam, & alijs in locis, subactâq; omni eâ regione, quæ inter Visurgim, & Albim, vsque ad Balthicum Oceanum interiacet, ipsâ Holsatiâ, & Cimbricâ Chersoneso debellatâ, Danus deleto exercitu fugatus, vulneratusq; ad pe-
1623. tendam pacem adigitur. Admirabilis fuit victoriæ modus, ac procul dubio è cœlo delapsus, quam de Alberstatensi Duce, Dani Regis rem bellicam moderante, retulit inuictissimus Tyllæus, Cæsarianarum copiarum Ductor. Coniurato siquidem aduersus Danos Cœlo, quos fulminalium

ma-

machinarum tonitru, fulgur, ac fulmen, non profligarat, fumi nebula primam mortis imaginem, quam æterna cæcitas mors ipsa sequebatur, obijciens prostrauit, & Austri, pro Austrijs ab Æolia Empyrei immissi pugnauere. Iterum etiam Mansfeldius, luculentam cladem accepit, ea ipsâ laureatâ die, quâ FERDINANDVS in Arbitrantium Septemuirum Senatu, inauguratus fuerat, Imperij insignibus. Eodem siquidem Horoscopo felicitatis, quo FERDINANDO Imperium natum erat, etiam seruabatur, nimirum in Austriacâ Domo pene dixerim cælesti, Dominatore Deo, contra cuius hostes Romanarum Aquilarum victricia signa à FERDINANDO inferebantur. Ausa est Austria ipsa, quam veteres Chronographi Germaniæ cor appellant, nos etiam caput dicere possumus ab Austriacâ Familiâ imperante, post tot Regias victorias bellum plebeium mouere Pijssimo Principi, centuriatis ipsis agrorum cultoribus. Non vacabat tamen periculo rusticana coniuratio, quia quidquid erratur à capite insania est, & lethale vulnus quidquid peccatur in corde. Sed statim FERDINANDVS suis victor occurrit, qui triũphator prædicabatur etiã apud externos. Iussa est Austria tota Austriacos fasces venerari, & bellum hoc paganũ, maiori felicitate, quia summâ celeritate, quàm seruile Romanum sopitum est. Pacata sibi Germania, tota iterum bellatrix cum Cæsareo milite in Italiam migrat, peregrinorum armorum toties campum, & spoliarium, ac Mantuæ nobilissimæ vrbi admota, post longam obsidionem illam subigit, dubiâ adhuc opinione, plusne illa Mantuana expugnatio vtilitatis, an detrimenti attulerit Austriacis rebus. Certè longus luctus Mantuanis Cycnis etiam non moribundis in vastitate, & ferè dixerim busto opulentissimæ vrbis, arcisque totius Europæ munitissimæ, in funere alieno, sed communi, indictus est.

1626. (margin, beside "natu, inauguratus")

1628. *Mantuana expugnatio.*

1630. 19. *Iul.*

Interim Hæresis ex inferno serpente Cadmæos dentes crescentis semina belli spargens, totum iterum aduersùs Pium Cæsarem Septentrionem, armabat. Nisi ferro, & igne non piâ manu, sed Herculeâ, omnia simul hæreticæ hydræ capita plectantur, sobolescit statim eorumdem capitum numerosa familia. Aquilone procellis grauido aduersùs Austriam felicitatem mugiente, ferenteque è glaciali mari madentibus adhuc alis stillantes tempestates Germania ferè è suis sedibus emota est. Scilicet

Bellum Suecicum cũ Gustauo Adolpho Rege.

Armorum sonitum toto Germania Cælo
Audijt, insolitis tremuerunt motibus Alpes.

Virg. 1. Geor.

Primus ipse Gustaui Adolphi Sueciæ Regis ex vltimo Septentrione, Seminario illo barbararum nationum, quæ perniciem sæpius Romanis Imperatoribus, & ferè humano generi attulerunt, accessus, cum innumerabili Gothorum, Vuandalorum, Finnorum, Finmarchiorum, Finlandorum, colluuie formidandus fuit. 1630. Adiuncti sunt Pomeraniæ Dux, & Hassiæ Landgrauius, cum Saxone, & Brandeburgico Septemuiris. Francofurtum, Hanauia, Norimberga, Spira, cum Argentorato, & alijs magni nominis Imperialibus vrbibus, adiectæ sunt Suecici Regis bellicosissimi, ac victoriosissimi potentiæ, partim vi victæ, partim fæderibus vinctæ. Hinc Cæsariano exercitu sub magno Tyllæo summo militum Ductore, toties victore, palmario prorsus viro ad Lipsiam profligato, non solum vsque ad Rhenum,

1631.

ac Danubium, sed vsque ad Rhæticas alpes Suecicus veluti Alexander fulmina, quibus ferebatur intorquens, eodem cursu gloriæ pugnator, victor, ac
1632. triumphator, ducentis fere vrbibus, Austriaco Imperio ereptis, Lindauum, inter alpium claustra oppugnans, ipsi iugulo Italiæ, & Europæ cordi, ferrum, quod tot laureas messuerat, intentauit.

Claud. de l. St. l. 3. *Omne quod Oceanum, fontesq; interiacet Istri*
Vnius incursu tremuit

Miratique ipsi ferè sunt

Sine cæde subactus
Seruitio Boreas, exarmatique Triones
Tempore tam paruo.

Fama interim multorum linguis loquens, omnia de more, in maius augebat. Expectabatur solemne in extremis rerum Austriacarum articulis, è Cælo fauentissimi Numinis prodigium, ac veluti fati auxilium. Ad fuit opportunissimum, nunquam Cælo fallente sui FERDINANDI Pietatem. Cui verò Principi Cælum se magis impenderet, & exhauriret largitione bonorum, cui militaret victoriosius coniuratis etiam miraculis, quem auspicatius inopinatis triumphis supra politicorum coniectorum iudiciaria pseudooracula, destinaret, quàm illum, qui nunquam silente classico cęli hostibus æternum bellum indixerat? Magnis habitis per totam Germaniam delectibus militum, comparatoq; amplissimo exercitu, cui triumphales illi Triumuiri Bauarus, Vualdestheinius, Poppenehinius præerant, profligato prius Hornio, ingenti ad Bambergam strage, & expulso à totâ Bohemiâ Saxone Septemuiro, ijsdem campis, quibus anno superiore certatum fuerat, orbis terrarum, & Imperij fata felicissimo euentu committuntur. Enimuerò cæso Adolpho Rege, qui Regali sanguine solum infecit, adhuc Tyllianæ cladis recenti sanie perfusum, & ferè dixerim non cruore magis, quàm pudore erubescens, vehemens ille Gothicus turbo, Aquilonis alis, biennalibus procellis Germaniam percurrens, tot fulminibus grauis, Austris cum Imperio potius, quàm cum violentiâ aduersantibus, expirauit. Itâ Suecici Aquilones, Austriacis Aquilis cessere,
1632. 26. Nou. & concepta non Germaniæ tantùm, sed totius Europæ tyrannis, supra veteres Gothorum, Vuandalorum, Hunnorum, Longobardorum inundationes Adolpho occiso in semine elisa est, priscaque religio, quæ ruinam sub Trionibus minabatur, stante FERDINANDO suo triumphatore Hercule, domitisque monstris omnibus, stetit. Per eosdem dies etiam Fridericus Palatinus primus Germanæ tranquillitatis, rerumque Austriacarum perturbator, obiens timeri desijt, vnde sua facies Germaniæ reddita fuit.

Quiescebat sub suis palmis laureata, ac triumphalis FERDINANDI Pietas, cum totius Germaniæ virus in vnum Fridlandij furijs ambitionis, nimirum insanis Bohemicæ coronæ votis agitati caput migrauit, dum eius nutibus ferè totius Imperij vires nitebantur. Sanguinaria Vualdestheinij consilia auctorem, antequam omnino in publicum prodirent, suffocarunt, cùm alioquin de eius perfidiâ satis, superque constaret. Medio in orbe terrarum Principes viri viuunt, factique proceri, cùm Proceres etiam è longinquo spectantur. Palatinis sceleribus, quæ purpuram induunt,

Fridlandius Cæsari perduellis noua molitur et detecta cõiuratione de medio tollitur.

duunt,

duunt, & in auro ſplendent, vix poteſt ſecretum dari. Occupatur cum ſcelesto in foribus ſcelus, & ſub Pij Imperatoris auſpicijs Fridlandio cum Illoo, Terſica, & Scinchio bipenni haſtâ transfoſſo, loricatum ampliſſimo exercitu pectus, palmari ferro transfoditur. 1634.

Hinc ſæcula diſcant, *Cl. de*
Indomitum nihil eſſe pio, tutumue nocenti. *Hon. conſ.*

Nullum eſt vallum, nulla foſſa magnis flagitijs, etiamſi montes, & maria obijcias. Acceſſit ad cumulum felicitatis reportata de Suecicis reliquijs, capto Hornio, Vaimarioque fugato ſcientiſſimis rei militaris Ducibus, ſingulari poſt homines natos victoriâ, ab vtroque FERDINANDO Germanico, & Hiſpanico Filio, & Sororis Filio, quibus nominibus nihil dulcius Cæſari eſſe poterat, aut maius.

Hoc bellorum, ac victoriarum curſu FERDINANDVS Pius Imperium Auſtriacum octodecim annis ſuſtinuit, amplificauitque, totidem prorſus à RVDOLPHO I. Magno fundatum, Principe Auguſtæ gentis, quem non vitæ tantum regnatoribus annis, ſed virtutum numeris æquauit, opinione felicitatis non abſimilis, par morum facilitate, pietatis titulis maior. Tandem in eo pietatis ſinu, in quo vixerat deterrimo ſæculo optimus Imperator ſanctiſſimè obijt, & Cæli, pro quo pugnarat, ac triumpharat, Capitolium, ſuccollantibus, currumque triumphalem trahentibus hæreſi, ac perduellione, zelotypæ religionis flagello cæſis, inuectus eſt. In ipſo vitæ, mortiſque confinio admonitus ſupremæ neceſſitatis faſtos ſuos ingenti ſuæ virtutis teſtificatione coronauit dicens: *Ego ex ijs quæ meliora putaui nihil omiſi*, atque inde plenus fide æternorum, ſpe beatitudinis, Numinis amore, inter has tres chriſtianas Charites, Cælum petijt. O morientis innocentiæ cantum olorinum, immortalem tamen, qui cælo, terriſq; in æuum dulciter ſonabit! Sed Auguſta FERDINANDI pietas in eas anguſtias cogi nō poteſt, vt à me deſcribi poſſit, aut debeat, nobiliorem iam actorem calamum ſortita, ac theatrum maius in Auſtriacis Annalibus. Ea dicta ſunt grato calamo, quæ magna veritas extorſiſſet ab ingrato.

1634. 14. Feb.

Obitus Ferd. Piiſſimus.

Infantiam Pietas FERDINANDO fere abſtulit; quæ enim ætatis acerbitas, vbi eadem ſemper fuit maturitas Pietatis? Eadem diuinorum conſiliorum interpres, ac nutuum vicaria, ſeptemuiralia ſuffragia collegit, & Auguſtis inſignibus decorauit; debuit enim quod regnaret FERDINANDVS non tam pio generi, quam generoſitati pietatis. Nulla virtus quæſtuoſior eſt pietate, vltrà inuidiam tamen, & citrà ſordes. Eadem totum FERDINANDI Imperium, omneſque Imperatorios annos, Deo conſecrauit, oſtendens ad certamen virtutum, ad prodigium ſæculorum, quid ſumma fortuna cum ſummâ pietate poſſet. Eadem immenſum in ſuperna omnia amorem, ſub FERDINANDI Cæſaris purpurâ nutriebat, ſanctiſſimis tantum hiſce flammis accenâs, ac fulgurante. Incredibilis erat ardor pietatis, quo erga Deum rapiebatur, in ſanctiſſimæ Euchariſtiæ diuino ferculo Regnantem, veluti in ſolio gratiarum, apertiſſimis prodigijs Fundatorem Auſtriacæ potentiæ in primo RVDOLPHO, Amplificatorem in MAXIMILIANO I. in FERDINANDIS Imperatoribus, ac PHILIPPIS Monarchis Seruatorem. Ita Euchariſtico Deo, poſt

Religio erga Auguſ. Euchar.

omnes victorias festo agmine, plausu, & supplicationibus Christiano ritu decretis, Eucharisticon instituit gratiarum, vt ille solus triumphare in candidâ veste videretur, FERDINANDVS Cæsar, miles laureatus triumphum sequi. Non nisi hac cæli annonâ Antistitâ Pietate affatim distributâ firmabat militem, atque ad victoriam inaugurabat. Ab hac diuinâ hostiâ habuit, vt tot hostes homines vinceret. Nec minus pio ardebat cultu in MAGNAM DEIPARAM: Hanc exercituum suorum Imperatricem vocabat. Illi sæpius in manibus precarij globuli, quibus tamen ipsi eiuratæ fidei hostes, dicebant formidandum magis esse FERDINANDVM, quàm cùm maioribus globis fulminalium tormentorum eius exercitus tonarent. Nec mirum inde si Borealem Anguem è Sueciâ irruentem, & iam cominus aggredientem, non timuit, illa Auspice, quæ virgine plantâ caput magni serpentis, cuius solium in Aquilone sublime est, contriuit. Vnde in Suecico turbine, lacerato publico Imperij nauigio, cùm omnia naufragium minarentur, Cæsar insultare his placidissimis vocibus auditus est procellæ mugienti: *Deus me ex hac etiam aqua eruet*. Et certè videbatur FERDINANDVS Austria illa Crux quam stellantem in suo cælo Antipodes vident, Cynosura antarctici poli, prorsus immersabilis. Assiduus quoque in templis Cælitum cliens, nunc Imperatorias curas aliquo sancto Interprete Numini commendabat, nunc captabat è cælo dictata consilia, nunc bella sacrabat, nunc dicabat victorias, nunc intorta in suos iacula robustâ prece retorquebat in hostes, & lacrymis suis pro thure substitutis, Numen orando placabat. Quoties hic pietatis Gigas passis manibus cælum expugnauit, & demissas è cælo apud altaria victorias inuenit, dum eius milites illas ferro scrutabãtur in campis? Quoties armatâ flagellis piacularibus Reginâ, dexterâ suo sanguine dibapham verè purpuram tingens, exercitus expugnauit? Quoties solo cilicio loricatus propugnauit imperium, vnum opponens armato Septẽtrioni pectus suum? Hinc inclytus ille amor, iam Austriacis hæreditarius, seruandæ, propugnandæque in immensum religionis. Innumera templa extruxit ferè tot, quot hæretici hostes euerterunt, Henrico sanctissimo Germanico Imperatore, mille templorum conditore fortasse non minor. Erectis etiam Academijs, aduocatis auxiliarijs Religiosorum manipulis, vbiq; prouidit, ne deessent propugnandæ religioni, hæresique propulsandæ munitissimæ arces, ac fortissimi toto cælo armati milites, quibus nullos fideliores agnoscebat prætorianos sui corporis custodes.

Deiparæ cultus.

Eius omnigena pietas.

Hinc etiam Imperator ille genius, malis omnibus, quæ nulla rerum domini reuerentiâ tanguntur, dominans, nec mortalibus tantum imperans, sed quasi mortalitati vniuersæ. Certè in Rempublicam sensuum suorum ita ius exercuit, vt nunquam illam senserit ferè, tot rebellantibus populis, Cæsari infidelem. Eâdem vultus serenitate prorsus cælesti audiebat clades exercituum, ac victorias, raptas in prædam, recuperatasque prouincias, proditiones Procerum, & adactos ad iurandam Cæsari fidem Principes, populorum amores, & odia, suorum plausus, & hostium conuicia; quasi orbis terrarum Apex FERDINANDVS suprema illa mundi pars esset, quæ ventis, fulminibus, pluuijs nunquam turbatur, atque inconcussâ

Summa æquanimitas.

fruitur

fruitur pace, ſupra omnia aeris bella ciuilia, congreſſuſque bellatorum ſemper elementorum. Dixiſſes cum aliquibus etiam, nec immeritò FERDINANDVM II. Pium Auſtriacum illam nauim, quæ in cælo auſtrali, illuſtris irradiat, & per Cæli, non maris æquor nauigat, ęternâ malaciâ longè ſupra noſtrates procellas, tranquillis circumlata ſideribus; ita ſemper veluti pacato in æquore, magnarum virtutum remigio velificatus eſt ad portum felicitatis. Nec mirum inde ſępius inundanti herefi, non alium aggerem obieciſſe, quam animum ſuum pacatum omnium victorem, paratum potius, vt ſępius dixit, non ſine ſtupore audientium, *Regno excidere, & extorrem cum Auguſtâ coniuge, ac liberis viuere apud exteros Principes, quam deſcendere è culmine, in quo regnabat, Religionis*, cùm nollet regnare, ancillante Religione, neque recta exiſtimaret conſilia politica, quę in Deum non tenderent, ſine erroribus, per lineam breuiſſimam ſynceræ Pietatis. Neminem, communi cum Deo causâ putabat fidelem Imperatori, qui Dei fidem abieciſſet, ſatius ducens in impiorum odio, quàm amore verſari, à quo abhorrebat, tanquam ab vmbrâ impietatis, cùm præſertim ſciret ſerpentes viperas hoſpitalem vterum lacerare, & mordere manum blandientem. Fuere qui dixerunt FERDINANDVM Cæſarem ſub imperatoriâ coronâ Pontificis mentem, ſub Auguſto paludamento Monachi pectus, ſub regio ſceptro Sacerdotis manum animaſſe, & abſcondiſſe. *Syncera fides.*

Exaggerata in Cælum Pietas in homines etiam copioſa deſcendebat. Solem dixiſſes qui alioquin Magnorum Principum coloſſæum ſimulacrũ eſt; ita FERDINANDVS bono ſemper publico ſplendebat, non ſuo, totus Pietas. Et certè ſolis inſtar vbi ſe non prodit pietas ibi non eſt: noctis neſcia, ſe numero, & magnitudine beneficiorum detegit, radijs veluti ſuis, & mole. Nihil magis diuinum cenſebat, quam ingentia bona communicare, etiam non petentibus, & plurimis; nam & nimis carò emitur, quod rubore, qui petentis ſanguis eſt, vulnerato corde ad os erumpens, & iniuria fit magnis bonis, ſi contrahantur ad paucos. Illud aurum non placebat, quod vel ſplendorem ab altaribus non acciperet, vel miſerorum manibus, oculiſque non conferret. Neminem putaſſes imperante FERDINANDO in Auſtriaco Imperio pupillum; ita omnium Patrem agebat. Nulli non opem ferebat è ſuis opibus, videbatque hoc ipſo accipere beneficium, quod conferret, Alchimia pietatis ſuæ beatitati fęnerans ęx alienis miſerijs, illudq; demũ Auſtriacum cenſens eſſe, omnes homines felices creare. Nunquam adfuit publicis iudicijs, quin pęnas ſcelerum temperaret, iungens Iudici Principem, & Principi ſimul Patrem. Clementiæ Regnatricis manu iuſtitiæ lances librate, minùs ſcelerum pondus ſentiunt, manu ad indulgentiam inclinante. Ipſorum ſuorum hoſtium vix hoſtis eſſe poterat, pijſſimus Cæſar. Cum è militari ſpeculâ tormentorum Magiſter in rebelles aliquot Proceres, ſimul in vnum globum denſatos, ictum fulmineum deſtinaſſet, manum incendiario funi admotam his vocibus, quibus ipſius tonantis æris fulmen extinxiſſet, repræhendit: *Viuant quouſque Deus vindex vlciſcatur.* Et iure in causâ Communi Dei, & FERDINANDI vindictas Deo reſeruari voluit. Quid inde mirum, ſi hoſtes ipſi *Beneficẽtia.* *Clementia.*

ipsi mutato in stuporem odio, admirabantur virtutem, quam oderant, confessi palam FERDINANDI Cęsaris Pietati Cęlum militare. Excitauit Maiestate Sanctitatis suorum reuerentiam, belli victorijs externorum plausus, miraculis virtutum pręstantissimarum omnium admirationem, dubiumque reliquit, plus ne illum subditi dilexerint, an hostes prædicauerint, quibus tamen moribus suis supplicium inferebat, cùm nihil nocentius sit aduersus perduelles, Principis innocentiâ. Suis deinde necessitatem ferè fecerat pietatis, vnde migrante in laudem conuicio dici poterat contra illius cynicum laconismum; *exeat aula, qui vult esse pius*, de Aula FERDINANDI Pij: Accedat ad aulam qui vuult esse pius. Norma virtutum videbatur; præsentiâ enim suâ omnem prauitatem corrigebat. Sed ò me Læuum si velim omnigenam FERDINANDI pij explicare pietatem, quæ sicuti imitationi, ita prædicationi *non plus vltra* erexit!

Ex eius gymnade egregia illa fides, insignis illa mãsuetudo, incredibilis illa bonitas, altissima illa prudentia, perpetua illa æquabilitas, summa illa fortitudo, constantia illa vbique inuicta, illa religio vbique triumphalis, omniumque FERDINANDÆARVM virtutum chorus, concentu quodam amabili prodijt. Maior rebus mortalibus FERDINANDVS Pius, omnia attigit virtutum fastigia, cedentibus omnibus ferè vitæ imperatricis momentis æuo dignis, in cultum Pietatis. Non aliter penè dixerim viueret Pietas, si nãsceretur ex hominibus, & regnaret. Eam, quam Austriaca Domus gestat in pectore ad Cæli inuidiam, lacteam innocentiæ viam, si non gentilitiam inuenisset, potuisset FERDINANDVS II. Pius Austriorum Cæsarum XII. condere. Pietatem exercuit, qualem prophanis illis tẽporibus in Lycurgo Spartani, in Numâ Romani, in Aristide Athenienses exoptare poterant, & Christianis sæculis admirata est Hispania in Ferdinandis, Gallia in Ludouicis, Anglia in Eduardis, Dania in Canutis, Germania in Henricis, & Orientis, Occidentisque Imperium in magnis Constantinis, & Carolis. Certè cum in annalibus lego Bohemiæ Vuincislaos, & Casimiros, Hungarię Stephanos, & Ladislaos, Burgundiæ Sigismundos, Austriæ Leopoldos sanctissimos Principes magna FERDINANDI exemplaria architypa agnosco, ita vt visus fuerit, non Regnorum tantum pijssimorum illorum Regum, sed pietatis, & omnium virtutum hæres. Eius Pietati, quæ Thaumantis fuit, tot miraculorum architecta, adscribatur, Orthodoxæ fidei, magna ex parte Septentrionem stetisse. Vos superi cùm tanti viri plausibus, satis esse tellus non possit, vestros de cælo addite: acclamate & dicite hæreseos fulmen, Ecclesiæ clypeum, Imperij coronam, pietatis Antistitem, sacrarium, ac templũ! Ego, quia tam Augusta pietas prophano stylo potius vulneratur, quàm scribatur, interim cum orbe terrarum, omnibusque sęculis tacitus illum cum stupore venerabor, vbi in huius annuli palâ totum Heroem ita conclusero. FERDINANDVS II. IMPERATOR PIVS. Hæc omnium elogiorum sit immensa epitome, palmaria laus, & miraculo proxima. Quid enim Augustius in orbe terrarum, quid inter homines Diuinius, Imperatore Pio, & Deo simillimo?

Insigne gentilitiũ Austriæ domus.

FER-

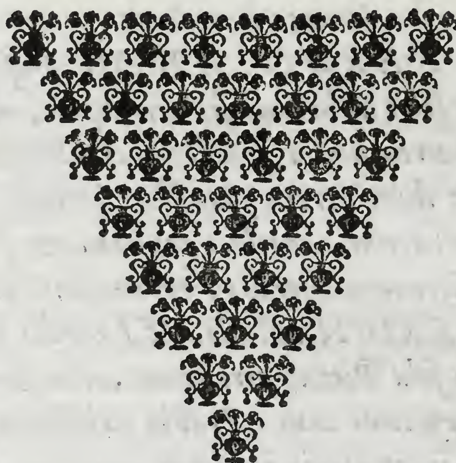
FERDINANDVS II. PIVS.

Apotheosis.

FERDINANDO II. MAXIMO PIO
Apotheosim exhibet maxima illius pietas,
Quæ pium fecit simul, & maximum.
Beabunt mortuum simul cum Pietate illæ virtutes,
Quæ viuentem cælo consecrarunt,
Et immortalitate donabunt.
Omnes has ducit,
Pietas in FERDINANDO Imperatrix.
Aliæ armatæ sunt in hoc cælesti triumpho, aliæ inermes,
Omnes tamen laureatæ de FERDINANDI laudibus certant,
Et dum aerem plausibus feriunt,
Eundem vulneratum, cantibus mulcent, & sono sanant.
Omnium virtutum chordis, & musici Cæli fidibus,
Ingens vnius FERDINANDAEI cordis fides celebratur.
Tum sola Pietas virtutum Antistita,
Ignem empyreum cum Arabia cælestium odorum
Amore incendiario cordium innocenti, ferens
Augustæ pyræ sacram facem his subijcit verbis.
Quia FERDINANDVS non aliam cognouit
Cęsaris fortunam,
Quam Numinis religionem,
Et supra æternam fidei constantiam solium firmauit:
Quia amore cælestium purpuram accendit,
Fortitudinis dexterâ triumphali sceptrum gessit,
Et adamantinam patientiam aureæ prudentiæ
In diademate Augusto inseruit:
Quia ferrum in nomine ferens, aurum in moribus,
Rebelles subdidit potentiâ, Subditos liberalitate erexit,
Et ferro victore ferreum sęculum fundens

Præ-

Pretiosis moribus aureum recudit:
Quia omnes virtutes in se dedicauit Augustas,
Voluitque se Augusto imperare Pietatem,
Pietas cum alijs virtutibus
Cælo locat,
Apud Deum in beatitate semper victurum,
Apud homines numquam moriturum in famâ.

SY-

SYNOPSIS GENEALOGICA.

A FERDINANDO II. PIO AD FERDINANDVM III.

ERDINANDVM Pium, & Magnum, prole etiam Pia, & Magna Cælum beauit. Hac nihil Augustius è cælo spectat Pijssimus Imperator in terris. Præter IO. CAROLVM, quem cælo præmisit obeunti superstes fuit par Heroum atque Heroidum.

FERDINANDVS III. Ernestus Cæsar inuictissimus,
LEOPOLDVS GVILLELMVS VI. Archidux Austriæ, & Belgij Prorex,
MARIA ANNA Bauarica Electrix
CÆCILIA RENATA Regina Poloniæ.

CÆCILIA Vladislao Poloniæ, & Sueciæ Regi gloriosissimo nupsit, reddiditque, quod ex Iagellonicis Heroinis mutuatum acceperat Austria Gens, omnium nimirum virtutum dotem. Romanæ Aquilæ Polonicis Fascibus iunctæ, nihil non auspicatum dedere. Sed non diu splenduit tantæ felicitatis Aurora, omnium populorum, quibus imperitabat votis digna, quæ æuum purpurasceret. Hæc est inflicta mortalibus pæna, vt magna apud nos ferè nunquam diutina sint.

MARIA ANNA etiam ipsa numerorum omnium Heroina, Maximiliano Boiariæ Duci Septemuiro collocata est, magnis Auspicijs Austrium, Bauarumque sanguinem semper iungentibus, post quam præsertim in vnum Imperium sub Leopoldo S. LEOPOLDI AVSTRIACI Filio, Austrij, Bauarique Principes coaluerunt. Vtriusque Domus tot Heroes sunt, quot Hæredes. Iam nulla ferè in Germania claustra essent, inundanti hæresi, nisi Austrij, Boicique, Hercules, Abilam, & Calpem statuissent. Maximilianus Bauarus nobilissimis victorijs, dignam probauit orbi terrarum dexteram, quam iungeret Austriæ Heroinæ. Vnde non immeritò pro nauata triumphali opera à FERDINANDO II. Pio, Septemuirali calculo donatus est. Nihil est quod Bauarica corona exoptet, quando pretiosissimum calculum, toti Orienti inuidendum, quem nescio quo pacto amiserat, recuperauit. A Theodone primo Agelophingho Boiorum Duce sexagesimus, sub Friderici ÆNOBARBI Imperio, a magno Vittelspachio, nobilissimo Heroicorum Principũ ordine, non interrupta serie deducitur, Vuilhelmi Religiosi filius, & parens Ferdinãdi Marię Francisci Ignatij Vuolfangi, cui maximæ spei Principi adprecari lubet inuictissimam & FERDINANDI Cæsaris Auunculi, & Maximiliani Parentis fortitudinem, ac religionem Virgilianis versiculis.

Ecquid in antiquam virtutem, animosque viriles Virg. Æn. 13.
Et pater Aeneas, & Auunculus excitat Hector?

Hæreditarium est Maximiliano, eritque Ferdinando perennaturum etiam in posteris celebratissimum illud a grauissimo orbis terræ Concilio Tridentino elogium Alberto Magnanimo Bauaro dictum. *Veram & Catholicam religionem a clarissimis, & nobilissimis Maioribus suis traditam tanta fide, & constantia conseruauit, vt hisce miseris temporibus in tota Germania firmissimum Apostolicæ Ecclesiæ propugnaculum iure optimo habendus sit.*

Archidux LEOPOLDVS Clauo fluctuantis Belgij, ac fere naufragæ Reipublicæ admotus, eandem quam Pater, Fraterque Cæsares inuictissimi Cynosuram respexit fortissimæ Pietatis, & quos bellorum turbines edomare arduum erat armata manu, eadem inermi composuit. Nunc etiam summa felicitate, ac prudentia rerum instaurator, hostiumq; terror, vt serenitatem pacis pariat disiectis diutini belli nubibus ferro fulminat.

& volentes Virg. 4. Georg.
Per populos dat iura, viamq; affectat Olympo.

Fauete superi, & quando FERDINANDVM Austriacum PHILIPPI IV. Maximi

 Monarchæ

Monarchæ Fratrem Heroem inuictissimum Belgio ferè tantum ostendistis,

Virg 1. Georg.

Nunc saltem euerso Heroem succurrere sæclo
Ne prohibete.

Non timebunt Aquilones Hæreticos Austrij Heroes, qui indicos Typhones suis auspicijs, nedum armis, difflarunt. Austriaca felicitas, cum lauris, palmisq; nata, inter tonitrua, ac fulgura tuta est, inclinata resurgit resumens è pondere vires. Nemo, non fortis nascitur in Austriaca palmaria domo, in qua Indigetes virtutes dixeris, Heroes lares. Vltimus hic tibi LEOPOLDE, Heroicus labor erit, post acies bella debellare, ac triumphali pace, pugnas ipsas expugnare.

Virg. 1. Æn.

Aspera compositis mitescent sæcula bellis,
Cana fides, aliæque virtutes omnes inter otia.
Iura dabunt: diræ ferro, & compagibus arctis
Claudentur belli portæ; furor impius intus
Sæua sedens super arma, & centum vinctus ahenis
Post tergum nodis fremet horridus ore cruento.

Interim LEOPOLDO amplum pro omnibus laudibus elogium sit FERDINANDÆVM Patris, & Fratris nomen.

In FERDINANDO ERNESTO inter Austriades VI. inter Cæsares III. pijssimè nunc, & felicissimè Romano Orbi imperante adhuc superstes pater viuit, & immortalis illa fortissima Pietas FERDINANDÆA omnium virtutum nominibus coronata; vnde nihil amisisse se senserit obeunte FERDINANDO II. orbis terrarum. Hic omnium auitarum imaginum Imperatoriarum colossus giganteæ manus robore, cum mundo rerum habenas rectas, stabilesque sustinet: efferum semper cum suis Vrsis, & Anguibus Septentrionem domat: de cælo in hostes fulminat summa pietate cælestibus auxilijs innixus, & cælum tam augustis debitum virtutibus de terris expugnat. Hic post duodecim Gentiles Cæsares, in Austriaco Zodiaco Sol iam vtrumque orbem illustri nominis fama impleuit, & per vtriusque solis vias, inter monstra stellantium virtutum currum egit gloriosissimæ lucis, quod in sole mireris, nunquam occasuræ. Hic omnium Cæsarum fortunam vnus vehit, inter tot turbines procellosi sæculi tutam, atque impauidam, etiamsi fractus illabatur orbis. Hic simul hæreseos Profligator, religionis Propugnator, Fulminator hostium, Pater populorum, Literatorum, omnisque sapientiæ amantissimus, de terris, cæloque optimè meritus, non solum Magnos Augustos Romano Orbi, magnos Imperio Occidentis Carolos, magnos Ottones Germaniæ reddit, sed omnia implet FERDINANDÆI nominis in Hispania, Germaniaque sanctissimi semper, ac felicissimi prodigia. Iungit nunc etiam ad cumulum felicitatis Austriam Austriæ, gemino auspicatissimo hymeneo. Inter tantæ faustitatis plausus imperātibus FERDINANDIS, ac PHILIPPIS, immensæq; felicitatis fatum vtrinq; iungentibus.

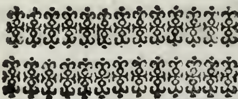
Cl. lib. 2. de l. Stil.

ite optati mortalibus anni:
Ducite virtutes, hominum flor escite rursum
Ingenijs.

Interim Austriaci Orbis Romani, Hispanique Regnatores, FERDINANDE GERMANICE CÆSAR MAXIME, & PHILIPPE MAXIME HISPANE MONARCHA, qui concordi nexu omnium bonorum coniugia sociatis, in æuum fælicissimum æterna posteritate perennate.

Cl. l. 2. de l. Stil.

Nam Domus hæc vtroque petit diademata nexu,
Reginasque parit, Reginarumque Maritos.

IMPE-

NEC METAS RE RVM NEC TEMPO
HIS EGO
RA PONO
IMPERATOR CÆSAR FERDINANDVS III. PIVS FELIX AVGVSTVS.
CAR.V. MAX
FERD. I
FRID. IIII PACIFI
ALB. II. HONORIF
RVD. II
FERD. II PIV
FERD. III
PL VS VL TRA
cd. Agnellus sculpsit

IMPERATOR CÆSAR FERDINANDVS III.

PIVS, FELIX, AVGVSTVS, REX GERM. HVNG. BOHEM. DALMATIÆ, CROATIÆ, ARCHIDVX AVSTRIÆ DVX BVRG. STIR. CAR. CARN. SILES. PRINC. SVEV. MARC. MOR. LVSAT. BVRGOV. LAND. ALS. COM. HAVSP. TYR. &c.

Deo etiam Auguſtale tuum FERDINANDE, non triplici tantùm Regno, Hungarico, Bohemico, Germanico, ſed inuictiſſimâ felicitate, fortitudine, religione, TER-MAXIME, & ante Tui Solij à tot populis adorati faſtigium, ſiſto tuos in te maximos Maiores tuos. Agnoſce quas plura ſæcula ſparſere, in te collectas Coronatas virtutes,& Auguſtas.Hę exanimes, non fumoſæ, ſed sereniſſimæ Auſtriadum Imperatorum ſtatuæ,indigetes lararij tui Heroes in Te ſpirant,ac Tibi ſtatuuntur in baſim, vnde Coloſſus aſſurgis ſupra communem etiam Maiorum tuorum Cæſarum fortunam ſpectabilis. Ea felicitas,quâ RVDOLPHVS Auſtriacum condidit Imperium, ea fortitudo, & conſtantia, quâ ALBERTI, FRIDERICIQVE ſeruarunt, ea magnanimitas quâ MAXIMILIANI auxerunt, ea prudentia & iuſtitia quâ gemina fraterna huius ſæculi ſidera in Auſtriaco Cælo RVDOLPHVS, & MATTHIAS illuſtrarunt, ea potentia, quâ CAROLVS in vtroq; orbe propagauit,ea religio,quâ FERDINANDI Proauus & Pater, qui in te potiſſimum auſpicatiſſimo quoque nomine toti elucent, cælo extulerunt, hæreditarij tui iuris Magna Nomina ſunt, imò tu ipſe horum Nominum Magnus hæres. In te cadit hęc nobilis linea, ibitq; ex te in alios FERDINANDOS indulgentibus ſuperis ad mortaliũ ferè omnium vota progenerandos, mundo, ac ſæculis maior, cælo tantùm contermina, & æuo confinis. Sed ſupra cæteros Gentiles Heroes, quantum inſtar habes Pij,& Maximi Parentis, vnde Te ipſo,& Parente tuo Ma-

 gnus,

gnus, vnus ex duobus, quantus ipſe tu es? Hæc tibi ingenita FERDINANDÆA fortis Pietas Euryſtheus tuus, non ſeueris, ſed placidiſſimis imperijs tot tibi herculeos labores imperauit, quos Diuûm e ſanguine inuictiſſime Heros exantlaſti. Hæc tibi etiam ante imperium Auguſto, perduellionem edomuit, hæreſim fregit, inuidiam proſtrauit, fidei neceſſitatem impoſuit ipſi perfidiæ rebellanti, fecitque vt tumultuantia regna, quæ manui victrici reuerentiam detrectabant, exardeſcente in fulmen triumphale ſceptro, eius potentia icta, abiecta ſiſterentur ad pedes. Potuit lætari maximus Parens tuus, dum tu ſęculi noſtri decus, fortiſſimâ religione Germanice Triumphator tantam de illo faceres fidem, & ille iam Maximus de tuis etiam creſceret factis. Adhuc Rhenus, Danubius, Albis, Mænus, Viſurgis pleno vbere, & amanti ſinu, eas lauros nutriunt, quas triumphali tuo Capiti Inuictiſſime, & Victorioſiſſime FERDINANDE germinarunt. Adhuc laureati hi fluuij, tuarum, quas ſpectarunt, immurmurant prodigia victoriarum perpetuo vndarum ſonantium plauſu, fatenturq; non cadauerum tantûm ſtrue, ſed admiratione, Te victore fuiſſe ſuſpenſos, & in alieno tuorum hoſtium ſanguine vulneratos, pro te pugnaſſe. Adhuc opulentiſſimæ, ac munitiſſimæ vrbes Donauerda, Auguſta, Norlingha, Vormatia, Vberlingha, Friburgum, Norimbergha, aliæque innumeræ, quas tuæ pugiles tot palmarum Imperatoriæ manus expugnarunt, ſubmiſſas tibi turritas frontes inclinant. Inſcribet prima tuæ glorię faſtos Ratisbona contra coniuratas totius Germaniæ vires, cùm exercitu ferè careres, Tui penè dixerim pectoris ſolá conſtantiá loricati vallo, fortiſſimè defenſa. Signabunt gloriosè Auſtriacos annales Moguntia ſummâ felicitate ipsâ quaſi ſolâ tui Maieſtate Nominis capta, ac reſtitutus in Septemuirale Solium Archiepiſcopus Princeps, de victoriâ certantibus beneficentiâ, & fortitudine, omnibus tamen vnâ voce FERDINANDVM beneficum, ac fortem victorem proclamantibus. Adhùc FERDINANDÆVM tuum nomen, cum lauris, palmiſque natum inter Morauas, Bohemicas, Virtembergicas, Sueuicas, Franconicas, Vueſphalas, victorias ſonat. Agnouit iam triumphatores ſui Germania, vbi audit FERDINANDOS. Illius verò nobilem, felicemque victoriæ Norlinghanæ gloriam, quæ nam ætas in famam conuerſa, millenis auribus non excipiet, totidemque linguis, ac tubis non reddet? Quantis illa Deus immortalis! auſpicijs inuecta eſt, iunctis Auſtriacis FERDINANDIS Germanico, & Hiſpanico, magniſq; nominibus toto cælo aduersùs armatam hæreſim pugnantibus? Vt placaret tandem purgatum monſtris terrarum orbem Germanus Hercules, cum Hiſpano Theſeo ſocia arma coniunxit. Quis amplius ipſa interna monſtra timeat cum his Erebi triumphatoribus? Coniurauere vibratis ad vnum centrum fortiſſimæ pietatis radijs, lucidiſſima Auſtralis Cæli ſidera, altero alterius mutuis ſplendoribus in coniunctione vim beneficę lucis augente. Inimica Celo perduellis hæreſis ſenſit tandem duo fulmina belli AVSTRIADAS FERDINANDOS, qui ferro nominis triumphali armati, ferentibus victricibus Aquilis aligeram prorſus miræ celeritatis victoriam, omnium ſæculorum memoriam coronabunt. Inſederat vni colli Norlinghano totius Germaniæ ſalus: in illo

Bella a Ferdinãdo III. Cæſ. feliciter geſta.

Ratisbonẽſis propugnatio.

Septẽuir Moguntinus ſua vrbi, Principi, & ſolio redditur.

Victoria Norlinghana Ferdinandorum Auſtriadum.

illo cardine versabatur, atque ex illo apice pendebat magna Imperij moles. Adhuc in Hornio, & Vaimario Suecicarum reliquiarũ veteranis Ductoribus, spirabat Gustauus, nec dum Aquilonaris turbo aduersùs Austros vltimos conatus expromens plane resederat. Adhuc Austriacum dominum iugum detrectabat perfidia, mordebatque frænum furore brutali. Indignati FERDINANDI sub FERDINANDO Pio tantum licere impietati, coacto in vnum Germanarum turmarum, Hispanicarum legionum, & Itali militis robore, inito prælio cùm magnam victoriam, summa constantiæ, fortitudinis, prudentiæ, laude, omnibusq; alijs numeris certatim cumulassent Hispani, Germani, Itali, capto Hornio, Vaimario fugato, & Suecicisq; copijs partim cedentibus, partim cęsis, breuibusq; reliquijs ex tanto milite numeratis, Germaniam ignominiâ liberarunt, periculo religionem, hoste totum orbem Orthodoxum. Ita naufragum ferè Aquilone irruente Imperium, geminis Imperatoribus lucidis, & salutaribus Austriaci Cæli Sideribus seruatum est, ostensumque quid felicitatis ferat Austria Austriæ iuncta, & geminatum FERDINANDORVM AVSTRIADVM Nomen. Nec dies fefellit sanctitatem, faustitatemque victoriæ, quam pollicebatur S. Victori sacer, sanctissimâ deinde, ac faustissimâ relatâ victoriâ. Adeò feliciter semper pugnant, qui Deum Ducem habent, & cælites commilitones. Aquilonares illi Boreæ filij, non Zethes & Calais, sed Hornius, & Vaimarius Herculeâ tantum manu vinci debebant, & Heroes poscebat hæc victoria non homines. Iam citra fabulam non Iouis, sed Germanici Cæsaris FERDINANDI II. pij, Hispanique Monarchæ PHILIPPI IV. Maximi iussu, geminæ simul iunctæ Aquilæ, post emensum victorijs orbem, non in Parnassio, sed Norlinghano colle consedere fortunatissimis auspicijs, vbique tamen lauro, victoriàrum honore, supra omne bicipitis iugi lauretum virescente. Tantum sub Imperatorijs, & Regijs, Austriacis vestris auspicijs, inuictissimi FERDINANDI potuistis, non huius tantùm prælij spectatores, sed auctores, bellatores, pugnæ Apices, & victoriæ. Huc nobiles curas historici conuertite, ad hanc Pharsaliam, ad hoc Actium alite calamo conuolate. Quanta lux vestris annalibus accedet à FERDINANDÆO Nomine! Quanta à te FERDINANDE Auguste qui communicatis cum altero FERDINANDO belli, victoriæque socio, tuis insistente vestigijs, magnis consilijs, inter confertos hostes inuicto pectore, victrice manu, quà sceptro regnatore, quà bellatore gladio ingentem eluctatus victoriam, supra calcata cadauera, triumphalis gloriæ currum egisti. Dicetis rebellionem ad plures saltem annos exarmatam, hæresim domitam, compositum furorem, repressam audaciam, perfidiam debellatam, inuidiam subactam, & alia mille malorùm nomina vno iugo captiua FERDINANDÆO Nomini reuerentiã exhibuisse. Incredibilis virtus supra fidem non erit, si de FERDINANDIS dicatur Austriacis, de quibus prodigia narrari debent non facta. Assurget Norlinghanus collis Capitolino sublimior: non minor erit hic ex FERDINANDÆA victoriâ, quam ille ex Romanis triumphis. Attollet læto murmure spectator victoriæ Rhenus, supra Tiberis gloriam, laureatum toties victorijs Austriacis caput, & adhuc admirabundus

1639. 8. id. Sept.

bundus prædicabit ſub FERDINANDIS Auſtriacis victoris exercitus Imperatoribus, conſtanter ab Hiſpanis expectatos hoſtium impetus, exceptos,fractoſque, audacter à Germanis occupatos, fuſoſque, prudenter ab Italis,& fortiter repreſſos,fugatoſque, totamq; FERDINANDÆAM euoluet, quam ſtupebunt poſteri,ſęcula omnia celebrabunt, ampliſſimam victoriam, poſtquam Germania imperat Occidenti, & clariſſimum cum ſole FERDINANDÆVM Nomen feret.Cumulatiſſima felicitas aliam peperit, quâ Alberti Fridlandij perfidiâ corruente, Germania, quam ruinoſa defectio ex ſuis ferè ſedibus conuulſerat, poſt fædatum Suecico ſanguine Rhenum manu tua victrice FERDINANDE Auguſte firmatā ſtetit, ſtabitque quouſque.

Fridlandij perſidia detecta,& punita.

Altum manebit Auſtriæ gentis decus
Cum ſole & aſtris, cumque luce Romana.

Mart. in Ep Flauia.

Auſter florum alioquin parens, ac veris arbiter, Imbricitor tamen eſt aliquando, & fulminator. Imperioſior in Vualdeſtheinio imperandi libido in ſummam ignominiam deiecit, & ſolitario ſceleri vindictam attulit theatralem. Frequentes laureæ dementarunt ſuperbum victorem: diadema merebatur, non vt coronaret, ſed vt ligaret malè ſanum caput, tam enormi actum ambitionis vertigine. Ambijt faſces, ſecurim habuit; neque enim ſine ſecuri faſces ſunt, & aliquando versâ acie regnatorem feriunt. Purpura etiam addita eſt,ſed quam ſuo ſanguine accenderet.Apud Principes Gratioſi, veluti funambuli in arcto ſemper verſantur, nec niſi cum extremo exitio cadunt. Facile eſt ad ſublimiora pennis non ſuis volantes, niſi medium virtutis,& gratiæ tuti teneant,ex Dędalis Icaros fieri, ſi præſertim Deorum more, per machinas ſe ſe attollant, non gradiantur vt homines. Iſti rerum potentes in Principum aulis, curſum recurſumq; diutinum etiam ſperare poſſunt: ſolſtitium felicitatis non niſi in paucis punctis inuenient. Magna ſcelera,quæ furias ab Orco cum facibus incendiarijs excitant, ſimul Deum ab alto ad fulmina prouocant. In apparatu flagitij facinus atrox Fridlandij orbis terrarum deteſtatus eſt, vindictam cum plauſu excepit, gratulatuſque eſt Imperio, cauſæ Auſtriacæ cum tot populorum incolumitate coniunctæ, felicitatem, expiatâ vnius victimæ ſanguine, multorum cęde.

Nunquam Aquilas gens vlla impune laceſſit.

Illis de venenatis hoſtibus,in ſublime elatis Serpentibus victoriæ familiares ſunt.

Cl. de l. Sil.

Cedant Druſe tui, cedant Traiane labores.

Iam te Germanicum ſupra omnes Cæſareos Heroes,quibus hoc triumphale Nomen glorioſâ nomenclaturâ inditum eſt, populi vocent,quando illam emenſus victricibus Aquilis FERDINANDE Maxime peragraſti, quando illa tua bella, ac victorias lęta ſuo dorſo ſuſtinuit, atque huc, illhucq; tranſportauit. Iure etiam beneficiorum Germanicę Prouincię tuæ ſunt. Quid mirum deinde, ſi fulminatrix ſit in bellis, ęmula Dei manus in donis? Ad colligendam auram popularem, aurum diſſeminandum eſt. Nemo terrarum omnium Imperio dignior, quàm qui eas victorijs frangit, irrigat liberalitate, magnificentiâ illuſtrat, beneficentiâ colit.

Quid

Quid aliud expectari poterat deinde ex his, quam amorem tuorum in te ardere, admirationem ipsorũ hostiũ trahi, externorũ plausũ ferri, ac rapi? Qualis felicitas Imperij Occidentis, totiusque Orthodoxi orbis, habere Cæsarem, qui, si fingeretur bearet vota, quę superaret, & sine Xenophontis Cyro, verum Cyrum non mitratum sed coronatum, non Persam sed Germanum Monarcham, spectare regnantem, qui sit spirans honestas, prudentia Imperans, iustitia ardens, fortitudo pugnans, religio triumphans, & in quo paterna Pietas Imperatrix geminum solium collocarit, cor & frontem, vnde & Pius sit, & suspiciatur.

Sed hæc tua sunt Maxime Cæsarum. O te etiam non tuâ tantum, sed Tuorum virtute felicem! Quantum decus tibi accessit ab Austriacis coniugibus clarissimis, ac sanctissimis numerorum omnium Heroinis, Magnâque prole MARIA ANNA Serenissimâ Hispanę Monarchiæ Reginâ, & FERDINANDO IV. inuictissimo Hungariæ, ac Bohemiæ Rege, alijsque Augustissimis liberis! Quantis dotibus nobilitatus est thalamus, quantâ mole firmatum solium, quantis auspicijs occupata Imperij, gloriæque æternitas! Hæc magna posteritas Maximo Parenti immensi gaudij seges, & augustorum amorum flos, ac fructus iucundissimus. Hic tuus FERDINANDVS, quem nominis, Imperijque hæredem tibi cælum destinauit, quique Auroræ nostræ Serenissimæ, splendidos natales Infantis Solis, gemino orbi pollicentis, pulcher, lætusque phosphorus additur, Regiæ Nymphæ Augustus Paranymphus, quantus supra hominum conditionem Heros assurgit! Iam te Maxime Parens, si non meritis, saltem auspicijs ferè æquat. Vestram fidem Hungari! vestram Germani! An non in eius religione Stephanos, innocentiâ Emericos, pietate Ladislaos iam nunc admiramini? An non ex eius fortitudine etiam in hac molliori ætate aliquid maius supra Hunniades expectatis? An non in ipso omnia FERDINANDÆI Nominis prodigia legitis? An non auspicatissimis gaudijs excepistis non Regem tantùm populis imperantem, sed vbique suæ ætatis miracula diuidentem? Sint magna licet Patris vestigia: premit Filius in stadio virtutum, minori quidem pede, sed animo pari, qui vnus in vtroque est. Sit ille Cæsarum Gigas, Colossus auitarum imaginum: totum Patrem Filius effingit in paruo. Quam famæ oratrici non suggeret Imperator, encomiorum thesim? Quæ non dabit historiæ Heros, laudum argumenta? Quem honorem gestorum non conciliabit fastis FERDINANDVS? Aquilæ Austriades supra communem hanc nostratis aeris regionem nidulantur, Heroibus fætæ non viris. Non agnoscunt sobolem, vt suam, nisi sustinẽdo fulmini par sit, & iam didicerit solem felicitatis spectare oculo irretorto. Ibis inuictissime Rex, quò te terrarum vota, cæli auspicia vocant, ad Apicem rerum, magnumque arbitrium Romani Imperij per tuorum gradus, non solâ augusta nobilitate Duce, sed virtute Comite. Barbarorum Regum est in vna potentiâ veluti in Pantheo adorare omnium virtutum Numina.

Altera Romanæ longè rectoribus Aulæ — Cl. de 4.
Conditio: virtute decet, non sanguine niti. — Hon. consul.

Ita Magnus ille Cæsar Augustum filium Imperij candidatum regijs mo- — Thedos.

nitis

Hen. nitis formabat, in eum Heroëm, cuius in te auspicatissima initia veneramur. Iam te ex Hispaniâ reuertentem orbis terrarum auspicatur, Hesperum orientis. Proclament te purpuratum suum solem Auropæ populi, simulq; miseræ supra cimmerias tenebras noctis, quàm ab Othomannicâ Luna patiuntur, æternum iugum, excutiant. Agnoscat te suum Martem Thracia, sed innocentem, pacatumque, atque in tuorum triumphorum plausum orphæos suos recinat modos. Venerentur suum Herculem Oethæa iuga, non Nessi incendiaria, & carnifice, sed Dominâ rerum, Augusti purpurâ paludatum. Videant Pelios & Ossa nouum Gigantem, sed Cælo amicum, atque pro illo coniuratis omnibus potentiæ, felicitatisque viribus pugnantem. Admurmurent plaudenti susurro, dum victore pede calcabis Mæoticas arenas, Euxina Maria. Romano Imperatori plaudat veteris Troiæ ignobile bustum, prima Romani nominis Patria. Reddatur Macedoniæ magnus orbis victor: Semiramijs muris, & Persicis Regnis aliquid primis Monarchis, & Cyro maius: Erigat triumphali Heroi ingentem colossum Rhodus: inserantur in hæreditario, Austriacæ domus palestino regno victricibus manibus idumeæ palmæ, nouusque ex veteri, quem inter Gentiles Heroes suos Austria familia numerat, Bullionius victorijs sacris inauguretur. Parthus non fictâ, sed verâ fugâ non iaciat tela, tantùm sed abijciat Austrij Nominis reueritus Maiestatem. Nouis Bactrâ ligentur legibus: deprendantur, premanturque Domino pede, Nili fontes inaccessi. Aureis Tibi vndis Ganges fluat vectigalis, & è toto oriente tributario, gemmeæ grandinis pretiosa tempestas, ad tui solij, veluti terminale litus subsidat.

Aduersus Orientis Othomānum tyrannum votiua de Ferdinando IV. præsagia.

Virg. I. Æn.

Hunc tu olim cælo spolijs orientis onustum
Accipies secura.

O Germaniacum plausu! Amittet accedente Austriaco sole inimica luna nitorem. Austrij hi Cæsares hanc tibi magnam auspicantur molem felicitatis: In hanc spem educauit maximus Parens tuus,

Cl. de Hon. cons.

paruumque triumphis
Instruit, & magnis docuit proludere factis.

An non ipsa Norlinghana, aliæque innumeræ paternæ victoriæ, elementa tibi basilica, ac triumphalia exempla erant, quibus his vocibus tacitè instruebaris?

Disce puer virtutem ex me, verumq; laborem.

Æuum Austriacæ domui, & imperio vouetur.

Tu verò Austriace Cæsar FERDINANDE gratulare tibi serenissimæ prolis auspicia. Germinabunt è magna stirpe succedanei Heroes. Ibit in sæcula Regum, Cæsarumque fæcunda posteritas per fastos æternitatis gloriosissimos, Regibusque, ac Diuis Cæsaribus videbit

Permixtos Heroas, & ipsa videbitur illis.

Virg Eccl. 4.

Maiorque maximo si fieri poterit Parente Filius imperabit, & Nepos,
Pacatumque reget patrijs virtutibus orbem.

Cum Augustâ posteritate transcribentur in æuum purpuræ Sole clariores, solia terrarum orbe firmiora, coronæ cælo inuidendæ, sceptra, quæ Regna sustentent, Monarchæ, Imperatoresq; maximi, omnium temporum famâ, prædicandi. Iulia imperatrix progenies à C. Iulio Cæsare

orta in ſexto ſucceſſore defecit, ſi vel numeremus inter homines Neronem, coronatum illud Romani Imperij monſtrum: Carolinghorum ſtirps in occidente, Imperij Germanico-gallici fundatrix à Carolo Magno ad Ludouicum IV. pauculos ſupra ſeculi annos orbi, & Imperio pręfuit. Paleologa familia in oriente à Michaele ad Conſtantinum vltimum ducentos annos cadētis Imperij infelicia gubernacula tenuit, ſcythicis turbinibus naufragia perpetua minantibus: Flora Conſtātinorum proſapia in Nepotibus: Flauia Veſpeſianorum etiam in filijs ſuſpici deſijt. Imperatores ferè omnes, ſinguli regnarunt: Pauci aut filijs Imperiū, aut filios Imperio pepererunt: penè nullis auitum Imperiū fuit. Auguſta Auſtriadum Gens à primis RVDOLPHI Magni Imperatoris natalibus auſpicatiſſimis, triginta annos, & amplius ſupra quadrigentos, treſdecim Cęſares, & in ijs decē nunquam interruptâ ſerie numerat ad Orbis totius beatitatem, & Nominis Auſtriaci Orthodoxique (neque enim iſta ſine piaculo diſiunxeris) gloriam ęuiternam. O auream ętatem AVSTRIACAM, iam tot ſęcula viuentem! O pretioſiorem ętate ſua, AVSTRIACAM Gentem, tot prodigia ſingulis annis, ne dum ſęculis diuidentem! Stabit cum Cęli Zonis, AVSTRIADES, veſtra purpurati Cęli candida Zona, lactea Heroum ad Cęlum euntium via, & quouſq; illę terris dominabuntur, etiam veſtra domina rerum regnabit. Quis verò dubitet de potentiâ omnibus fundatâ virtutibus, nullis quaſſatâ vitijs, quatuor iam ſęculorum robore ſtabilitâ. Cōiuncta eſt cum rerum ſalute, Europę libertate, religionis vitā, felicitate orbis terrarum, imò cum cæleſtibus commodis, Deique conſilijs, Auſtriaca cauſa, Cęlo, terriſque innixa. Hoc Numen ipſum apertiſſimis miraculis Auſtriacam rem ſeruantibus, ac reſtituentibus tot ſęculis conteſtatur. Viue interim maxime FERDINANDE, qui centeſimus vigeſimus primus à Principe Cęſarum Iulio numeraris Auguſti auream ętatem, annorumque Chiliades è tuis FERDINANDIS euolue.

Auſtrij Imperij diuturnitas ſingularis poſt natū Imperiū.

Inſigne Auſtriacæ Gentis.

Accipiat Patris exemplum, tribuatque nepoti
Filius, & cæptis ne deſit Faſcibus hæres,
Decurratque Auguſta Domus, tradatq; coronam
Mutua poſteritas, ſeruatoque ordine fati,
Auſtria continuo numeretur Cæſare proles.

Cl. de mall. cōſ. Trabeata ſecures Mallia.

Accedant ad Auguſtos Imperatricis vitę tuę annos illi, quos ferro victore tuis hoſtibus eripuiſti. Et quando iam in MARIA ANNA, & FERDINANDO Auguſtiſſimâ geminâ ſpe Germaniæ, & Hiſpaniæ Imperium Germanicum, & Hiſpanam Moniarchiam cum æternitate coniunxiſti, Viuant PHILIPPI Maximæ Hiſpanæ Monarchæ: FERDINANDI Germanico Imperio, orbis terrarum regna viuant PHILIPPIS, & FERDINANDIS, ſtetque, ac regnet Auguſta Magnorum Auſtriadum Domus, quoûſque cælum, cui innititur ſtabit, ac terris dominabitur, Arx Fortitudinis, Clementiæ Ara, Iuſtitiæ Delubrum, Religionis Propugnaculum, Pietatis Sacrarium, Virtutum omnium triumphalium, & Auguſtarum æternum Capitolium.

FERDINANDVS III.

Colossus.

FERDINANDO ab Imperij Austriaci Principe XIII.
Soli inter duodecim signa cælestia radianti,
Non Asia fluctuantem in Rhodi Insulæ portu
Supra maris tergum,
Sed Europa erigat supra inconcussum orbem terrarum
Stabilem Colossum.
Gigantem Cæsarum Minor colosso Statua, non decet.
Omnium Maiorum suorum imagines
In se conflauit FERDINANDVS cum expressit,
Vnde colossus euasit Ipsis suis Maioribus maior.
Niuea Paros materiam dedit,
Innocentiæ Austriacæ concolorem.
Aliud Cælum magistrum operis ne putes
Quam cælum ipsum, non ferreum, sed aureum,
Quod Dei solium est, & Angelorum manibus rotatur.
Quot Austrios Cæsares tot Augustas habet bases,
Vnde suscipi ex omni loco debet, non spectari tantum.
Quis deinde Colossæam in FERDINANDO neget
Manum, quæ mole tanti imperij non fatiscit,
Pectus, quod toti armato Septentrioni obiectum stetit,
Caput orbis terrarum regendi capax?
Ipsæ virtutes FERDINANDÆÆ
Diuinitati in terris proximæ,
Et quæ illum circumstant magna nomina
Potentia, Gloria, Fama, Colossi sunt:
Potentia cælo contermina,
Gloria coæua immortalitati,
Fama mundo æqualis.
Ita maximus FERDINANDVS

Supra

Supra omnem humanum modum
Etiam in imagine Colossus assurgit:
Ex hoc Augusto colosso Heroum, & Heroidum
Non nisi Gigantæam sobolem expectes.

SYNOPSIS GENEALOGICA

Augustæ Sobolis FERDINANDI III. Inuictissimi, & Maximi Imperatoris Austriaci.

NUictissimus, & maximus FERDINANDVS, quem singulari munere Cælum terris concessit, deferensque sceptrum Occidentalis Romani Imperij, ac Dominas rerum habenas, suis suffragijs Cæsarem creauit, Austriadum Diuum Cæs Augustum stemma fælicissimè propagauit ex primis cum MARIA Austriaca lectissima, & pari magnitudini suæ, Heroina nuptijs. Eandem felicitatem votis omnibus adprecamur & auspicamur in secundum Hymenæum Austriacum transcribendam, quem cum altera Austria Augustissima omnium virtutum Heroina LEOPOLDA pijssimi, ac fortissimi LEOPOLDI Filia, FERDINANDI CAROLI, & CAROLI EMMANVELIS Archiducum Austriacorum, ac Tyrolensium Principum gloriosissimorum sorore celebrauit. Sobolem Imperatoriam Cęlum cum terra partitum diuisit, totam post Nestoreos annos sibi vindicaturum. Coronata virtutum omnium titulis nomina Augustorum Liberorum, sic Serenissimam Imperatricem Gentilitatem deducunt in æuum, & auream ætatem Austriadum sæculorum.

FERDINANDVS IX. inter Austriacos Principes & inter Hungariæ, & Bohemiæ Reges IV.
MARIA ANNA Serenissima Hispaniarum Regina.
PHILIPPVS V.
MAXIMILIANVS V.
LEOPOLDVS VI.
MARIA VIII.

FERDINANDVS IV. serenissimæ Auroræ, quę nostræ prælucet felicitati Phosphorus, & Augustus Regnatricis Nymphæ Paranymphus coniunctis radijs, & auspicijs, vti Germaniam ortu, ita totum Orbem Austriacum suis nuptijs beabit. Viuum exemplum paterni Colossi, & Imperatricis maiestatis, vnus capacissima indole omnes Austrios Cæsares repræsentat, magni huius (ita appello, quia magnos Austriacos Heroes complectitur) libri, compendium. A templo virtutis ad templum honoris gigantæis passibus progressus iam totum sibi illud consecrat.

vitam illi contulit idem,
Imperiumque dies.

Imperio prorsus, ac tractandis hominum fatis nato, factoque ad magna, ad Heroica, & quod sine maxima laude dici non potest, ad Austriaca non tam à virtute Generis, quam à generositate virtutis. Ostendit iam nunc omnium virtutum nominibus Augustus, quid FERDINANDÆVM nomen granditatis in Austria Gente ferat, quasi nunquam ab Heroe FERDINANDVS diuidatur. A pietatis studijs, & fortitudinis Imperia auspicatus, iam prima in Dei, ac suæ Gentis hostes, fulmina destinat. Nihil vero Austriacis Aquilis formidabilius, vbi aduersus coeli hostes fulminatrices sunt. Omnia etiam cum summa æquitate animi, corporisque bona ex æquo sortitus, iam nunc non magis formidandus externis suspicitur, quam blandus suis. FERDINANDÆO imbutus genio iam nunc didicit à paterna dextera clauum Imperij moderari, summaque reuerentia in Augusto Parente, qui ex Typo Prototy-

pus,& Colossus Maiorum suorum est, & Minorum Idea, prænsare, & colere omne magisterium virtutis, atque illum, qui ex contrarijs belli, pacisque ornamentis redditur, concentus optimus. Iam nunc flore ipso adolescentiæ summæ pietati, ac fortitudini consecrato, probat lectissimus Principum flos, in Austriaca Domo neminem non magnum nasci, neminem non maximum fieri. Iam virtutum titulis maturus est illi felicitati, cui videtur adolescere iure ætatis. Ita fortis est manus, vt cum Hungarico, & Bohemico sceptro possit Romanæ Potentiæ, imò & terrarum omnium pondus sustinere. Intelligit iam hic Austriacus Alexander magnitudinem suam, nec nisi magna, atque Heroica meditatur. Quid deinde cum PHILIPPÆIS consilijs erudiet fulmineam manum, & reget? An non auspicari liceat pugnas Appellæo penicillo pingendas, & in Mæonio cothurno decantandas? An non perficiet, vt ipso superstite Austrij Heroes nunquam non triumphent. An non

Imperium terris Animos æquabit. Olympo?

Certè vt alia omittam ipsa pulcherima species, oculo iudice, infra Augustum non irradiat, canique potest cum Vate Panegyrista.

Claud. de Hon. & de 4. Hon. cons.

Fronte quis æqualis, quem sic Romana decebunt
Culmina?
Et cum eodem responderi
Æqualis mihi Pyrrhus erat, cum Pergama solus
Verteret, & Patri non degeneraret Achilli.

Quantum instar in magno Principe Maiorum Austriadum est? Quantum paternæ fortitudinis: quantum Auitæ pietatis? Quantum omnium Augustarum virtutum? Dignum animo corpus Augusta forma probat: dignum corpore animum Austriaca Pietas: Dignum FERDINANDI nomine Heroem omnis Heroicarum virtutũ numerus. Iam enim hominibus præesse, Heroica agere, diuina procurare, AVGVSTVM FERDINANDÆVM, & AVSTRIACVM est. Quam non otiosa serenitas, cœli decus, migrauit in titulum, eius ore iucundissimo, Genioque clementissimo Cœli faciem, ingeniumque, cum maximè sudum, ac beneficum arridet, exhibente? Quantus sub Hesperio Cœlo Hesperus radiabit, Hercules adolescet, occuretque ex Hispania rediens Germanico Atlanti aduersus Septemtrionalium terrarum, mariumq; Orientalium monstra,

Claud. de 4. Stil. C.

Boreæ vastator & Euri?

Austriades Aquilæ nullas Harpyias timent. Interea dum non vulgaris fama, sed Clio Heroicam tibi tubam destinat, hic etiam per gradus tuorum legeris basilicis, hisce Auitarum Imaginum characteribus exaratus.

Vig. ec. 4.

Et simul Herœum laudes, & facta Parentis
Iam legere, & quæ sit poteris cognoscere virtus.

PHILIPPVS & MAXIMILIANVS Augusti flores in infantia è viuis sublati in lætiori solo sub clementiori cœlo, regnantes vernant. Imò illis Cœlum pro solo, & solio est. Adolete flores innocentes pueri, innuptæque puellæ, & manibus date lilia plenis. Austriadum Aquilarum nidus Cœlum est. Optima fata mortalibus Principes Planetæ spondent.

Claud.

Cum celsa tenent, summoque feruntur
Cardine, nec radios humili statione recondunt.

Illi etiam qui supra firmamentum in Cœlo regnant Austrij Principes, firmamentum Augustæ Familiæ sunt.

MARIA duplici titulo Cæsarea, & quia ex Augusta, & quia ex cæsa Matre prodijt vix lustralibus aquis immersa, portum tenuit, & præeuntem, triumphali omnium virtutum curru ad Cœlum, Matrem innocentiæ alis sequuta est. Hasce non imbelles, sed innocentes progenerant etiam cum laude Austriades Aquilæ Columbas. Ne sibi inuiderent Augustam FERDINANDI Cæsaris maximi sobolem, ex æquo Cœlum, ac terra diuiserunt.

LEOPOLDVS, cui Cœlo nomenclatore inditum sanctissimum, ac felicissimum in Austria Gente nomen crediderim, dulcissimus Patris Cæsaris amor, pares Generi, & indoli spes alit, dum ad magna alitur, & crescit, suæ sibi grandæuæ virtutis a prima ætate faustissimus Auspex, & annos vrget maturitate morum, constantiaque Pietatis. Mirum in quam suaues fructus erudiatur, in quam vberem vernet Autumnum,

num, hic Auſtriæ Arboris, Florentiſsimi nimirum Stemmatis ex Auguſto Auſtriaco Thalamo, gemmaſcens Floſculus! Nemo ortu ipſo non dicit victorijs conſecratū: nemo teneras manus non grauibus palmis, paruum caput non magnis laureis deſtinat. Ita Auſtrios Principes auctoratos triumphis maſcula Matrum, & Heroica Patrum Virtus edit in lucem. Gratulare tibi Auſtria tantam vnius coniugij ſobolē, & ex ſecundo Hymenæo Auſtriaco, geminatam auſpicare. Habes citra fabulas, quod linguax Græcia fabulari faſtu glorioſè de ſuo Ioue decantabat, ſupra Helenam, Caſtorem, & Pollucem, MARIAM ANNAM, FERDINANDVM, & LEOPOLDVM. Auguſta premit Regius Puer, PATRIS, PATRVI, FRATRISQVE veſtigia, & magnum LEOPOLDI nomen auitis, ſpirantibuſque exemplis in Auſtrio ſtemmate glorioſiſsimum, totum auſpicijs ſuis implet.

Quantus in ore Pater radiat, quam grata pudoris
Maieſtas? — Cl. de 4. Hon. conſ.

Macte puer Auguſte: Auſtrij iſti Heroes, quos tibi tamquam elementa baſilica legendos exhibeo — Claud.

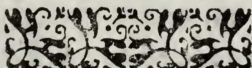
Hos tibi virtutum ſtimulos, & ſemina laudum,
Hæc exempla dedere,

Quæ tuis auſpicijs occupas, & orbis terrarum à te expectat.

MARIA ANNA non Heroina tantum, ſed Heroidum flos, Reginarum maxima, ſæculi noſtri decus, orbis gemini felicitas, & adnectens Romanum Imperium, Catholico orbi Vnio, omnibus ferè dotata terris, totoque mari Sponſa, vtriuſque nunc eſt Auſtriæ Domus IMPERATRICIS, & REGNATRICIS INCREMENTVM. Suis natalibus Septentrionem, Nuptijs occidentem, imò Orientem, & Auſtrum, totumque Auſtriacum orbem ſub vtroque Cæli axe, ſoliſque curſu latè explicatum, magna fauſtitate, & ingentibus Auſpicijs condecorat, Auſtriadum virtutum dote Coniugem Monarcham Maximum ditat, beneficentiæ, et Clementiæ fāma populos rapit, Pietatis exemplis famam conſecrat, et poſt emenſas alis præpetibus terras cælo attollit. Hac Heroidum gemma vtriuſque Auſtriæ Domus fundamenta firmantur, in quam, geminam ſolis Orientis, et Occidentis domum complexa Hiſpanorum Monarcharum Magna inclyta Domus, inclinata recumbit. Hæc Caduceatrix orbis terrarum, Auſtriaco Hymenæo facem ſimul auſpicatiſſimam, et pacem accendente: Hæc publica ſpes, ac felicitas laxatis habenis gaudiorum à populis ſtupentibus ſimul, et plaudentibus ſuſpicitur. Ipſum MARIÆ ANNÆ Magnum nomen Imperiorum, et Gratiarum vox magnifica, et amabilis, Auſpicium, et Elogium maximum eſt. Et certè nihil ſanctius inter humana, nihil maius terra, cælumque veneratur, ac celebrat. Extra orbem eſt, cui hoc Auguſtum nomen non irradiat, quod iam ſolem vtrumque induit, et latere neminem poteſt. Fauete ſuperi, et vni vnius MARIÆ ANNÆ

Omnes thalamo conferte triumphos. — Cl. de n. Hon. & Mar.

Mortales plaudite dum Regnat Auſtriacus non ſolum, idem per Zephyri metas Hymenæus, et Euri, ſed Boreæ et Auſtri, ac Septentrionis Imperium Auſtrio orbi iterum iungit. Tu verò MARIA ANNA REGINARVM MAXIMA redde matrem Hiſpaniæ, quæ tibi matrem dedit, quando Germania Reginam reddit, quæ Imperatricem acceperat. Vos interim MAGNI AVSTRIADÆ (neque enim aut maiori nomine, aut cognomento nobiliori appellare vos poſſum) tanti Auſtriaci coniugij MARIÆ ANNÆ Auguſtæ cum PHILIPPO IV. HISPANO MONARCHA MAXIMO Auſpicijs, terque quaterque beati, VIVITE, REGNATE, VINCITE, TRIVMPHATE, et quod ſolum ad cumulum beatitatis magnæ dominationi accedere poteſt, felicitatem cum veſtris Imperijs, ac triumphis, æternitatem cum felicitate coniungite. — Claud.

Habes

Abes MARIA ANNA SERENISSIMA HISPANÆ MONARCHIÆ REGINA, ET REGINARVM MAXIMA *Cæſares tuos in auſpicium dotale INFANTIS MONARCHÆ, totiuſq; Sereniſsimæ Poſteritatis exhibitos. Non erat mihi ſpeculum nitidius, illuſtriuſq; & nobilioribus gemmis illuminatum, quod Regnatrici Sponſæ, in amantiſsimæ fidei, ac puræ tributum offerrem, quàm hoc, in quo conceptos omnium votis, & auſpicijs INFANTES MONARCHAS poſſes,*

Virg. Aduerſos legere, & venientûm diſcere vultus,

Et iam nunc ſpectare coronatam omnibus ſæculis Regiam Sereniſsimam Poſteritatem, & decora alta Tuorum. Attolles manibus in hoc enchiridio ſupra diuinum illum clipeum

Famamque, & fata Nepotum.

Addidi etiam totius Auſtriaci Stemmatis Gentiles Heroides, vt Orbis terrarum veluti in breui tabula, Te Helenam miraretur, ſed pudiciſsimam, non ex Agrigentinarum Virginum nobili Zeuxidis penicillo, ſed ignobili calamo ex Auſtriadum Heroinarum forma, & omnigeno decore, conflatam. In hoc Diuorum tuorum Cæſarum Pantheo adorabit Orbis terrarum, omnium virtutum nomina, quæ Tu colis, & in Te coluntur. Spectabunt cum admiratione populi, ac ſtupentibus oculis in huius libelli ſcriptili tela, tuum o Pallas non Attica, ſed AVSTRIA belli & pacis moderatrix, literatorum, bellatorumque Patrona, peplum, tenuiſsimo quidem ſtylo, hiſtoriographa nimirum magnorum geſtorum acu exaratum, totamque Palladem in peplo legent. Alij tuorum immortalium Cæſarum ſimulacris metalla animabunt, & lapides, vt geminata immortalitate in imagine viuant, adhuc regnent in populis, triumphent de inuidia temporum, de memoriæ fuga, formæque inconſtantia: alij in theatris acclamatoribus, Heroes cum plauſu dabunt: victores celebrabunt, triumphalibus arcubus, figuratis veluti, ac literatis oratoribus, ſine voce eloquentibus: bellatores columnis hiſtoricis inſculpent: Principes cum maieſtate obeliſcis tamquam æter-

nis

nis ſolijs imponent, cæloque efferent: rerum Dominos pyramidibus ſepulchralibus ſupponent, vt magno pondere ſubiecta Regna premant. Sed & metalla liquantur, & atteruntur marmora, & ſoluuntur arcus, vbi ſemel oculo placuerunt, & franguntur columnæ, & ruunt obeliſci, & ſilent theatra poſt ephemeros plauſus, & pyramides ipſæ ſepulchrales ſe ipſas ſepeliunt, & omnia punctis lineiſq; vt ipſi characteres hiſtorici literarum terminantur. Hi etiam ſuos arcus habent, obeliſcos, columellas, ac pyramides, robuſtius fortaſſe metallis, ac lapidibus, conſtantiuſque cum æuo luctantes. Nec paruitas pretium detrahit, cùm nec dedignetur totum cælum æmula, & quaſi victrice naturæ arte, cum ſole Principe, omniq; ſtellarum populo palmari ſphærula a priſcis, nouiſque Archimedibus concludi, atq; habere extra cælum in terris epicyclos breuiores. Parcitur oculo, ſi immenſa terrarum, mariumque ſpatia in pupilla, vna literula non maiori, in compendio legit. Achilles Auſtriacos Homerico plectro dignos alij magnis annalium voluminibus explicent, ego nihil me detrahere cenſebo Imperatrici, ac Regnatrici Genti, ſi omnes illius Heroes, ac totam Iliadem Auguſtæ familiæ non decem tantùm, ſed quadringentorum annorum ſpatio, triumphalis, inuolucro nuceo huius pugillaris epitomes concludam. Auguſtæ tuorũ Cæſarum frontes lauro nonminus, quam auro radiantes tutæ inter fulmina, quid pati poſſunt a ſtylo ſcriptore? Auſtriaca magnitudo ſe ſola maieſtate ſua explicat: omnis alius menſuræ modus, eam ſi imminui poſſet, contraheret. Auſtriadũ Heroum cauſa elingui etiam oratore triumphalis eſt, ita de ſuo ſemper cum victoria perorat. Hæc Princeps illorum laus, quòd citra iniuriam laudari non poſſunt, iacente ſemper longè infra meritum commendatione. In hanc calamitatem incident omnes hiſtorici calami. Fateor igitur me ſæpius reprehendiſſe meam ipſam manum, quæ armata breui, fragili, ac ferè implumi calamo ad apices rerum collineare auſa fuerit, & ad humana faſtigia, quantum in terris fas eſt, diuinis contermina, conſilio præſertim ſubitario, ac ferè cæco magni operis, ſublimiſq; magiſtro, laudes plebeias dictante inter

ma-

magnificentiſsimas totius orbis legationes. Sed re vera debitum hoc fuit, non conſilium, detrahitq; infamiam omni temeritati neceſsitatis imperium. Neque hæ meditatæ laudes, ſed extemporaneæ acclamationes ſunt, quæ non placent, niſi cùm Charitum more nudæ, nullum habent fingendi modum, nec vllum ſapiunt, licet ſpecioſum, artis mendacium. Grandia gaudia nullis tenentur legibus. Principes ſicuti ſublimitate potentiæ, ita imitatione patientiæ ad Deum accedunt: nihil reijciunt, quod cum veneratione exhibeatur, & victimas, quæ illis mactantur, ab integritate extorum, & innocentia probant, non a frontibus coronatis. Ita Auſtriacæ clementiæ litatur. Imò acceſsit operi laus, quod famæ impendium minabatur, videbaturque criminari prudentiam. Ipſum attigiſſe Auſtriacum non plus vltra *aliquid Herculeum eſt. Paruo operi, & hiſtoriæ, alioquin breui morituræ, mutuatus ſum magnitudinem & immortalitatem ab argumento Auſtriadum Heroum, & Heroidum, qui cùm toti Tui ſint MARIA ANNA REGINARVM MAXIMA, imò Tu ipſa, in qua omnes irradiant, Tibi, atque orbi terrarum non placere non poſſunt, etiam cùm à me exhibentur. Excipe igitur ijs sereniſsimis oculis, quibus populos beas, & quod de Te, ac Tuis dicitur, & quod tacetur. Illud vectigalis fidei obſequium pendit: hoc vis admirationis venerabundo ſtupore, ſuſpendit.*

LECTORI.

LEges Amice Lector pag. 10. coralla, 11. errecta, 55. afines 72. ſapillis, & verſantes: 111. Aguſti 146. Moſſouia, & non ſolùm prudens animaduertes legi debere, coralia, erecta, affines, lapillis, verſante, Auguſti, Maſſouia, ſed æquus, & bonus hæc, aliaque errata æqui, boniq; facies, præſertim in opere ſubitario, ac tumultuario, & in quo AVSTRIADVM CÆSARVM Soles, circumerrantes errorum maculas, dum illuminant, eluunt.

MEDIOLANI, M DC XLIX.

Ex Typographia Ludouici Montiæ ad Plateam Mercatorum, apud Antonium Petrarcam proſtant.
Superiorum permiſſu, & Priuilegio.

